

2
Σ
Α
5

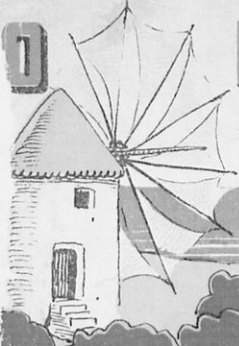

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΡΑΪΩΑΝΟΥ ΣΤΙΧΑ: ΔΟΣΤΟΨΕΣΤΙ ΔΩΡΟΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ

Ο

ΚΑΛΟΣ ΣΥΝΤΡΟΦΟΣ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ Γ'

ΠΟΙΗΜΑΤΑ
ΣΣΕΠΕΡΑΝΤΣΑ
ΕΙΚΟΝΕΣ ΠΛΑΥΤΡΑ

από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΔΗΜ. ΚΑΡΝΑΒΟΥ - Σ. ΔΟΥΦΕΞΗ
ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ

9 69 ΠΑΒ
Καρνάβου(4η) - Σ. Δουφ. 3η.

Ο
ΚΑΛΟΣ
ΣΥΝΤΡΟΦΟΣ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΣΤ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ
ΕΙΚΟΝΕΣ Π. ΛΥΤΡΑ

Αριθ. έγκριτ. απόφ. Υπουργείου Παιδείας 50163
10-7-36

ΕΚΔΟΣΙΣ Γ
(ΑΝΤΙΤΥΠΑ 10.000)

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ
ΠΕΤΡΟΥ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ Α. Ε.
ΑΘΗΝΑΙ 1937

166

002
475
ΕΤ9Α
775

Τὰ γνήσια αντίτυπα φέρουν τὴν ὑπογραφήν τῶν συγγραφέων καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ ἐκδότου.

*Παύλος
Μαρκάκης*

1. 'Ανοίγουν πάλι τὰ σχολεία.

Στὸν τροῦλο τοῦ καμπαναριοῦ
πουλάκια στερνοτραγουδοῦνε.
Τελειώνουν πιά καὶ δὲν γυρνοῦνε
οἱ ἡμέρες τοῦ καλοκαιριοῦ.

Μ' ἀνοίγουν πάλι τὰ σχολεία,
νὰ πᾶμε τώρα μὲ τραγούδια.
Ξανά, τοῦ χρόνου μὲ λουλούδια,
καλὴν ἀντάμωση, πουλιά.

Τζάκι, ἐτοιμάσου καὶ ζεστὸ
τις ὀμορφιές σὲ λίγο δός μου.
Καλὸς θὰ γίνῃ σύντροφός μου
τὸ νέο βιβλίο, ποὺ βαστῶ.

2. 'Ο Στάθης γυρίζει από τὸ χωριό.

Τὶς τελευταῖες διακοπὲς ὁ Στάθης τὶς ἐπέρασε κοντὰ στὸ θείο του. Ὁ θείος του ὁ Βασίλης, ὁ ἀδελφὸς τῆς μαμᾶς, μένει στὶς Καστανιές, σ' ἓνα χωριό.

δυόμιση ὥρες μὲ αὐτοκίνητο μακριὰ ἀπὸ τὶς Μουριές.

Πόσο γρήγορα ἐπέρασαν γιὰ τὸ Στάθη οἱ πρῶτες ἐβδομάδες! Εἶναι τόσο εὐχάριστο νὰ πηγαίνει κανεὶς

στά μεγάλα λειβάδια, νὰ τρέχη πίσω ἀπὸ τὰ νεογέννητα ἀλογάκια, νὰ μαζεύη ἀχλάδια ἀπὸ τὸ περιβόλι, ν' ἀκούη τὰ πουλιά στὸ δάσος!

Καὶ ὅμως τὶς τελευταῖες ἑβδομάδες, μ' ὅλες αὐτὲς τὶς χαρὲς καὶ τὶς ὀμορφιῆς τοῦ χωριοῦ, ὁ Στάθης ἄρχισε νὰ στενοχωρῆται καὶ πρὸ πάντων τὰ βράδυνα. Ἐσυλλογίζετο τοὺς γονεῖς του καὶ τὴν ἀδελφούλα του, τὴ Μέλπω, πού ἔμεναν στὶς Μουριές, καὶ δὲν ἔβλεπε τὴν ὥρα πότε νὰ ξαναγυρίσῃ. Ἡ τελευταία μάλιστα ἡμέρα τοῦ ἐφάνηκε ἀτελείωτη.

Νάτος, ὅμως τώρα ὁ Στάθης στὸ σπίτι του. Ὅταν τὸ αὐτοκίνητο, πού τὸν ἔφερνε, ἐπλησίαζε στὶς Μουριές, πόσο πιὸ μεγάλο τοῦ ἐφάνηκε τὸ χωριὸ του ἀπὸ τὸ μικρὸ χωριὸ τοῦ θείου Βασίλη.

Τὸ σπίτι ἀναστατώθηκε ἀμέσως μὲ τὸν ἐρχομὸ του. Φωνές, φιλιὰ, γέλια.

— Ἐμαύρισε ἀπὸ τὸν ἥλιο, τοῦ ἔλεγε ἡ ἀδελφή του.

— Ἀμή! ἔννοια σου, τῆς ἀπαντοῦσε ὁ Στάθης. Τοῦ χρόνου, πού θὰ πᾶμε μαζὶ στὸ χωριὸ τοῦ θείου, τὸ ἴδιο θὰ πάθῃ καὶ σύ.

Ὁ σκύλος του, ὁ Κατσαρός, εἶχε τρελλαθῆ ἀπὸ τὴν χαρὰ του. Καὶ στὴν τρέλλα του ἔσερνε τὴν καημένη τὴν Ψιφίνα ἀπὸ τὸ λαιμό.

Ὁ ἥλιος εἶχε πιὰ δύσει. Ἡ μαμὰ ὄλο γέλια, ἔστρωσε τὸ τραπέζι καὶ προετοίμασε τὸ γλυκό, πού ἄρεσε στὸ Στάθῃ. Ἡ Μέλπω ἔβαλε ἐπάνω στὸ τραπέζι μιὰ μικρὴ ἀνοδοέσμη ἀπὸ λουλούδια τοῦ φθινοπώρου, πού ἢ ἴδια τὰ ἐσύναξε ἀπὸ τὸν κῆπο.

Ὁ πατέρας ἐγύρισε λίγο ἀργότερα ἀπὸ τὴ δουλειά του.

— Ἐστενοχωρήθηκα, παιδί μου, εἶπε στὸ Στάθῃ,

πού ἔλειπες τόσον καιρό. Μὰ δὲν εἶμαι καὶ δυσαρ-
ρεστημένος, πού ἐπῆγες στὶς Καστανιές. Σὲ βλέπω τώ-
ρα ροδοκόκκινο καὶ δυναμωμένο, ὥστε ν' ἀρχίσης
πάλι τὰ μαθήματά σου μὲ ὄρεξη.

Ὁ Στάθης ἔβλεπε μὲ χαρὰ τὰ ἐπιπλα τῆς μικρῆς
τραπεζαρίας. Τοῦ ἐφαίνοντο, πῶς ἦσαν καὶ αὐτὰ
φίλοι του καὶ τοῦ ἔχαμογελοῦσαν. Ἀπλῶνε κάθε
τόσο τὸ χέρι του καὶ τὰ ἐχάιδευε καὶ ὄλο ἐρωτοῦσε
τὸν ἑαυτό του:

— Μὰ πῶς ἠμπόρεσα νὰ μείνω τόσον καιρὸ μα-
κριὰ ἀπὸ τὸ σπίτι μας;

Ὁ Στάθης ποτέ του δὲν ἔνοιωσε τόση μεγάλη εὐ-
τυχία, ὅση τοῦ ἔδωκε τὴν ἡμέρα ἐκείνη ὁ γυρισμὸς
στὴν οἰκογένειά του.

3. Τὸ σπίτι τοῦ κυρ Σταμάτη.

Ἄν καὶ κουρασμένος ἀπὸ τὸ ταξίδι του ὁ Στάθης,
δὲν ἠμπόρεσε νὰ κοιμηθῆ ἀμέσως. Ἡ χαρὰ τοῦ ἐκρα-
τοῦσε ἀνοικτὰ τὰ μάτια. Καὶ στὸ φῶς τοῦ καντηλιοῦ,
μιὰ ἔβλεπε τὸ εἰκονοστάσιο καὶ μιὰ ἐμετροῦσε τὰ
σανίδια τῆς στέγης.

Ἡ Μέλπω στὸ κρεββατάκι τῆς ἐκοιμᾶτο βαθιά.

Ἄ, τὸ ἀγαπημένο σπίτι τοῦ πατέρα! Εἶναι ἀπὸ
τὰ πιὸ παλιά, μὰ καὶ ἀπὸ τὰ πιὸ ὄμορφα σπί-
τια μέσα στὸ μεγάλο χωριό, στὶς Μουριές. Κα-
λοθεμελιωμένο, μὲ ὀλάσπρους τοὺς τοίχους του ἀπ'
ἔξω, ἔχει μιὰ μεγάλη αὐλὴ ὀλοκάθαρη, σκεπασμένη
ἀπὸ κληματαριά. Ὁ κῆπος του, μὲ πολλὰ δένδρα,
φθάνει ὡς σ' ἓνα μικρὸ ρυάκι, ὅπου καμμιά φορὰ οἱ

νοικοκυρές πλύνουν τὰ ρούχα των, κάτω ἀπὸ τὶς λεῦκες τὶς πανύψηλες.

Ἄλλοτε στὸ σπίτι αὐτὸ ἑκατοικοῦσαν ὁ παπποῦς καὶ ἡ γιαγιά. Τώρα αὐτοὶ κατοικοῦν σὲ ἄλλο σπίτι, στὴν ἄλλη ἄκρη τοῦ χωριοῦ.

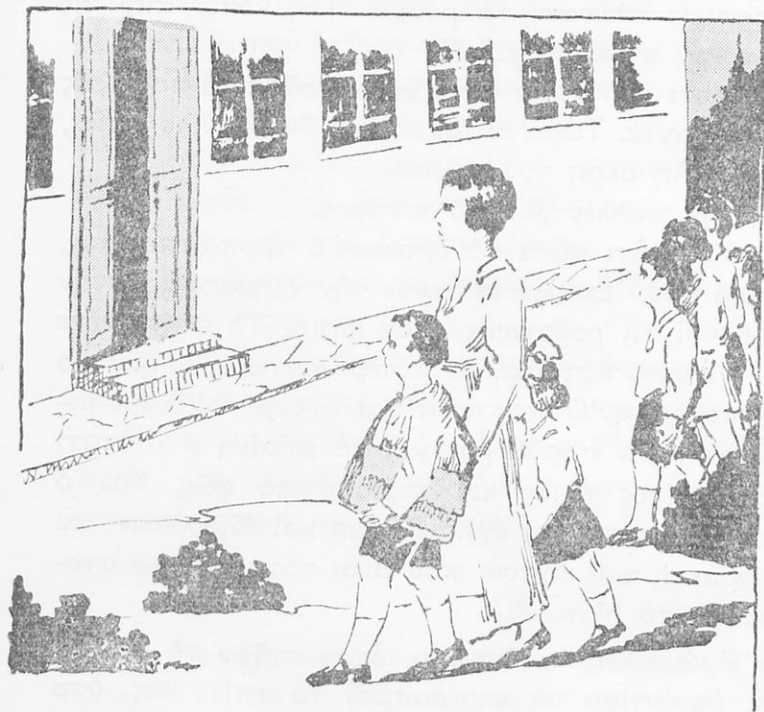
Ἔλεγε πολλές φορές ὁ πατέρας.

— Τὸ σπίτι αὐτὸ τὸ ἔφτιασε ὁ προπάππος σας, παιδιά μου. Ἐκεῖνος ἐφύτευσε τὴν κληματαριά στὴν αὐλὴ καὶ τὶς ροδακινιὲς στὸν κήπο. Τὸ σπίτι τότε εἶχε ἓνα μόνο πάτωμα. Τὸ δεύτερο πάτωμα τὸ ἔβαλε ὁ παπποῦς σας. Ὁ παπποῦς σας ἄνοιξε καὶ ἔκαμε μεγαλύτερα τὰ παράθυρα, γιὰ νὰ μπαῖνη στὸ σπίτι περισσότερος ἥλιος καὶ περισσότερο φῶς. Καὶ ὁ ἴδιος ἐφύτευσε καὶ ἄλλα δένδρα καὶ ἐδιόρθωσε καὶ τὸ φράκτη τοῦ κήπου, πού εἶναι τόσο ὁμορφα στολισμένος τὸ Μάη.

»Ἐγὼ πάλι, παιδιά μου, ὅταν ἐπῆρα τὴ μητέρα σας, ἐφρόντισα νὰ περιποιηθῶ τὸ σπίτι μας, ὅσο ἤμποροῦσα καλύτερα. Ἄλλαξα τὴ στέγη, ἔβαλα κάγκελα στὴ σκάλα, γιὰ νὰ μὴ πέφτετε, ὅταν ἦσθε πολὺ μικρά, καὶ ἔκαμα καὶ καινούργιον ὄρنيθῶνα.

»Ἀργότερα, ὅταν μεγαλώσης καὶ σύ, Στάθη μου, θὰ φροντίσης καὶ σὺ μὲ τὴ σειρά σου γι' αὐτὸ τὸ πατρογονικὸ μας σπίτι. Γιατὶ μέσα σ' αὐτὸ εἶδες πρώτη φορὰ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, μέσα σ' αὐτὸ ἔκαμες τὰ πρῶτα σου βήματα. Ἐγνώρισες ὅλες τὶς κρυφὲς ἀγαπημένες γωνιὲς του.

Αὐτὰ ἔλεγε ὁ πατέρας πολλές φορές καὶ αὐτὰ ἐσυλλογίζετο καὶ ὁ Στάθης, πλαγιασμένος στὸ κρεβάτι του, ὥσπου ἦλθε γλυκὸς ὕπνος καὶ τοῦ ἐσφάλησε ἀπαλὰ τὰ μάτια.

4. Στὸ σχολεῖο.

Τὴν ἄλλην ἡμέρα τὸ πρωί, ἡ μητέρα ἐπῆρε τὸ Στάθη καὶ τὴ Μέλπω καὶ ἐπῆγαν στὸ σχολεῖο, γιὰ νὰ κάμουν τὴν ἐγγραφή. Ὁ Στάθης ἐφέτος θὰ ἐπήγαινε στὴν Τρίτη τάξη καὶ ἡ ἀδελφή του στὴ Δευτέρα.

Νὰ εἰποῦμε τὴν ἀλήθεια, ἡ Μέλπω ἐφαίνετο πιὸ ἐπιμελὴς ἀπὸ τὸ Στάθη. Ἐκεῖνος ὅμως δὲν ἐνοοῦσε νὰ τὸ παραδεχθῆ.

— Ναί, καλά! ἔλεγε στὴν ἀδελφή του, πού τὸν ἐπείραζε. Στάσου νὰ ἔλθης καὶ σὺ στὴν τάξη μου καὶ

Θά ιδῆς πόσο πιό δύσκολα εἶναι τὰ μαθήματά μου.

— Τί λόγος! ἔλεγε ἐκείνη. Νά, πού ἦλθα στήν περυσινή τάξη σου ἐφέτος. Θά ιδῆς, πώς ἐγώ θά πάρω καλύτερο βαθμὸ ἀπὸ σένα.

Ὁ Στάθης εἶδε τοὺς συμμαθητές του καὶ ἐχάρηκε πολὺ.

— Θά δουλεύσωμε, τοὺς εἶπε, καὶ ἐφέτος μὲ τὴν καρδιά μας.

— Θά φροντίσωμε καὶ γιὰ τὸν κῆπο, εἶπαν μερικὰ παιδιὰ.

— Βέβαια καὶ θά φροντίσωμε.

Μιά ομάδα παιδιῶν ἐβγῆκε στὸν κῆπο. Τὰ φύλλα στὰ δένδρα ἦσαν κίτρινα. Οἱ βραγιές ἦσαν λίγο χαλασμένες καὶ ἤθελαν διόρθωμα. Φαίνεται, πὼς ὁ ἐπιστάτης τὸ καλοκαίρι δὲν ἐπεριποιήθηκε ὅσο ἔπρεπε τὸν κῆπο τοῦ σχολείου.

— Βλέπετε; εἶπαν τὰ παιδιὰ. Ἐδῶ ἔχομε δουλειὰ μὲ τὸ παραπάνω αὐτὴ τῆ χρονιά. Λέγουν, πὼς καὶ τὰ ἐργαλεῖα στήν ἀποθήκη ἔχουν χάλι. Νὰ τὰ βγάλωμε αὔριο ἢ μεθαύριο καὶ νὰ τὰ ἐπιδιορθώσωμε.

— Ὡσπου νὰ τὰ φτειάσωμε, εἶπε ἓνα παιδί, μπορῶ νὰ φέρω ἐγὼ μερικὰ ἐργαλεῖα ἀπὸ τὸ δικό μας κῆπο.

Τὸ μεσημέρι ὁ Στάθης καὶ ἡ Μέλπω, ἀφοῦ ἀγόρασαν καὶ τὰ καινούργια τῶν βιβλία, ἐγύρισαν στὸ σπίτι εὐχαριστημένοι.

5. Πεταλούδα και μέλισσα.

Μιά χρυσή πεταλουδίτσα
πρόσχαρα μιλεί:

- Τόν καλό καιρό μ' άρέσει
νά γλεντώ πολύ·
σάν πετώ στά λουλουδάκια,
γίνομαι τρελλή.

Μά ένα μελισσάκι τότε
λέγει γελαστό:

- Τόν καλό καιρό δουλεύω
καί δέν σταματώ,
νάχω πάντα στήν κυψέλη
μέλι μυριστό.

6. Ἡ παλιὰ λάμπα.

Ἐπάνω σ' ἓνα ράφι τοῦ μαγειρείου γυαλίζει μιὰ μπρούντζινη λάμπα.

Εἶναι μιὰ παλιὰ λάμπα, ἀπὸ τὰ χρόνια τοῦ παπποῦ, ποὺ ἡ μητέρα τὴ φυλάγει μὲ πολλή προσοχή, γιατί τὴν ἔχει καὶ γιὰ ἐνθύμιο. Αὐτὴ τὰ βράδουα ἐφώτισε χρόνια καὶ χρόνια τὸ σπίτι, ὅταν σ' αὐτὸ ἑκατοικοῦσαν ὁ παπποῦς καὶ ἡ γιαγιά. Τὴν ἴδια εἶχε καὶ ὁ πατέρας στὰ πρῶτα του χρόνια, πρὶν ἔλθῃ στὶς Μουριές τὸ ἠλεκτρικὸ φῶς.

Καὶ τώρα ὅμως ἡ παλιὰ λάμπα κάμνει ἀκόμη τὴ δουλειὰ της. "Ὅταν καμμιὰ φορὰ χαλᾷ τὸ ἠλεκτρικὸ φῶς, ἡ μητέρα τὴν κατεβάζει ἀπὸ τὸ ράφι, τὴν καθαρίζει ἀπὸ τὴ σκόνη, τὴ γεμίζει πετρέλαιο καὶ τὴν ἀνάβει.

Ὁ Στάθης τὴ θυμᾶται τὴ λάμπα αὐτὴ, ποὺ τὴν ἀναβαν κάθε βράδου, ἀπὸ τότε ποὺ ἓνα μικρὸ παιδὶ μπορεῖ νὰ θυμᾶται διάφορα πράγματα. "Ὅταν ἦτο μικρός, πολὺ μικρός ἀκόμη, ἤθελε πάντοτε νὰ τὴν ἔχῃ μέσα στὸ δωμάτιο, ποὺ ἐκοιμᾶτο. Ἐφοβεῖτο καὶ ἔκλαιε, ὅταν τοῦ ἔπαιρναν τὸ φῶς καὶ ἔμενε στὸ σκοτάδι.

Ξαπλωμένος στὸ κρεβατάκι του, ἐκοίταζε τότε τὸ πράσινο σκέπασμα τῆς λάμπας, ἓνα σὰν χωνὶ ἀπὸ χαρτί, στολισμένο μὲ κοκκοράκια καὶ κοτοῦλες, ποὺ ἐμπόδιζε τὸ φῶς ν' ἀπλώνεται τριγύρω.

Ὁ Στάθης ἐκοίταζε πολὺ ὥρα τὸ πράσινο χωνὶ καὶ τὸ εὔρισκε πολὺ διασκεδαστικὸ, ὥσπου ἔτσι, σιγὰ σιγὰ τὸν ἔπαιρνε ὁ ὕπνος.

Ἄκομη θυμᾶται ὁ Στάθης, πῶς στὸ φῶς αὐτῆς τῆς λάμπας ὁ πατέρας ἔκαμνε τοὺς λογαριασμοὺς του, ὅταν ἐγύριζε ἀπὸ τῆ δουλειά του, καὶ ἐδιάβαζε καὶ τὴν ἐφημερίδα του.

Μιά ζωὴ ἔζησε καὶ αὐτὴ ἡ λάμπρα μέσα στὸ σπίτι καὶ εἶδε τόσες χαρές, μὰ καὶ τόσες λῦπες. Ὡσπου ἤλθε τὸ ἠλεκτρικὸ φῶς καὶ οἱ καινούργιες κρεμαστὲς λάμπες ἐπῆραν τὴ θέση της.

Τὸ καινούργιο φῶς εἶναι ὑγιεινόν. Οἱ λάμπες του δὲν καπνίζουν πιά καὶ δὲν ἔχουν τὴν ἄσχημη μυρωδιὰ τοῦ πετρελαίου. Κάτω ἀπὸ τέτοιο φῶς διαβάζουν τώρα τὰ μαθήματά των ὁ Στάθης καὶ ἡ Μέλπω.

7. Ἡ δουλειὰ τοῦ πατέρα.

— Καλὴ ἀρχή, εἶπε ὁ πατέρας στὰ παιδιά, ὅταν ἐγύρισε τὸ βράδυ ἀπὸ τῆ δουλειά του καὶ τὰ εὗρηκε νὰ διαβάζουν.

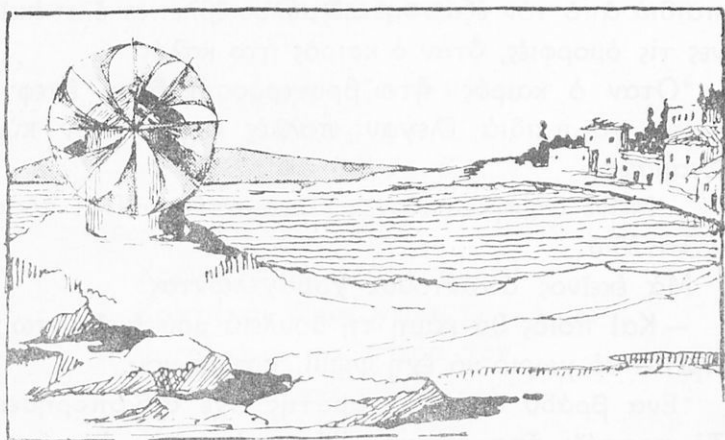
Ἡ Μέλπω ἐσηκώθηκε καὶ ἐπῆρε τὸ σακκάκι τοῦ κύρ Σταμάτη καὶ τοῦ ἔδωκε ἓνα ἄλλο, τοῦ σπιτιοῦ. Τοῦ ἔφερε καὶ τὶς παντόφλες.

— Ἐκουράσθηκες, πατέρα, σήμερα; ἐρώτησε ἡ Μέλπω.

— Ὅχι, εἶπε ὁ πατέρας καὶ ἐχαμογέλασε.

Ἔτσι ἔλεγε πάντοτε ὁ κύρ Σταμάτης, ὅσες φορές τὸν ἐρωτοῦσαν. Πιστὲ δὲν ἤθελε νὰ εἰπῆ, πῶς εἶναι κουρασμένος.

Ὁ κύρ Σταμάτης ἦτο μυλωνᾶς. Εἶχε ἓνα ἀνεμόμυλο, πού ἐγύριζε τὰ πελώρια πτερά του ἐπάνω

στό μικρό λόφο, μισή ώρα δρόμο μακριά από τὸ σπίτι.

“Ολο τὸ χωριὸ τὸν ἤξερε τὸν κύρ Σταμάτη τὸ μυλωνᾶ. Ἦτο ἓνας καλὸς καὶ ἐργατικὸς ἄνθρωπος. Ἐδούλευε ὅλην τὴν ἡμέρα. Σπάνια τὸ μεσημέρι ἔτρωγε μὲ τὴν οἰκογένειά του. Ἐστελλε πάντοτε τὸ βοηθό του τὸ Γιάννη καὶ τοῦ ἔφερνε φαγητὸ ἀπὸ τὸ σπίτι.

Στὸ μύλο του ἄλεθε σχεδὸν τὸ μισὸ χωριό. Γιατὶ κοντὰ στὸ ποτάμι ἦτο καὶ ἓνας ἄλλος μύλος, ὁ νερόμυλος τοῦ Μαστρονικόλα, ποὺ ἄλεθε καὶ ἐκεῖνος ἓνα μεγάλο μέρος ἀπὸ τὸ ἀλεύρι τοῦ κόσμου.

Καμμιά φορά ὁ Στάθης ἔπαιρνε τὴν ἀδελφή του καὶ ἐπήγαιναν καὶ αὐτοὶ στὸ μύλο. Καὶ τὸ βράδυ ἐγύριζαν μαζὶ μὲ τὸν πατέρα των.

Ἀπὸ τὸ λόφο ἐφαίνετο κάτω ὅλο τὸ χωριό, οἱ Μουριές, καὶ λίγο πάρα πέρα ἡ θάλασσα. Καὶ τὰ

παιδιά από τὸν ἐξώστη τοῦ μύλου ἔβλεπαν ὅλες ἐκεῖ-
νες τὶς ὁμορφιές, ὅταν ὁ καιρὸς ἦτο καλός.

“Ὅταν ὁ καιρὸς ἦτο βροχερὸς ἢ ὅταν ἔπεφτε
χιόνι, τὰ παιδιά ἔλεγαν πολλὲς φορές στὸν κύρ
Σταμάτη.

— Μείνε σήμερα, πατέρα, στὸ σπίτι. Εἶναι τόσο
καλὰ ἐδῶ.

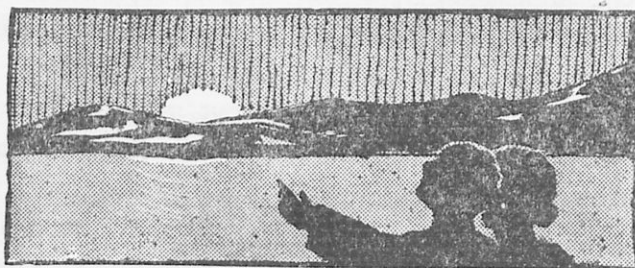
Μὰ ἐκεῖνος ἀπαντοῦσε χαμογλώντας:

— Καὶ ποιὸς θὰ κάμη τὴ δουλειά μου ἐκεῖ κάτω ;
Πρέπει τὸ χωριὸ νὰ ἔχη ψωμί, παιδιά μου.

“Ἐνα βράδυ ὁ κύρ Σταμάτης εἶχε ἀργοπορήσει.
Τὸ τραπέζι ἦτο ἔτοιμο. Ἡ μητέρα τὸν ἐπερίμενε
καὶ ὅλο ἐπαρατηροῦσε τὸ ρολόγι. Ἀνήσυχα ἦσαν
καὶ τὰ παιδιά καὶ ἐκοίταζαν ἀπὸ τὸ παράθυρο.

“ὦ! μὲ τί χαρὰ ἄκουσαν τὰ βήματα τοῦ πατέρα
στὴν αὐλὴ καὶ πόσο ἐχοροπήδησε ἡ καρδιά των,
ὅταν ἀπὸ τὴ θύρα τοὺς ἐφώνασε:

— Ἐσυχάσετε. Δὲν ἔπαθα τίποτε.

8. Ὁ μύλος.

Ἀσπρος φαντάζει ὁ μύλος
κι ἔχει χαρὰ κρυφή,
ποῦ σὰν ἀστέρι μοιάζει
στοῦ λόφου τὴν κορφή.

Χρόνια, ποῦ ἀλέθει τώρα!
Κρατιέται ὅμως γερά,
γιατ' εἶναι τὰ πτερά του
σὰν τ' ἀητοῦ πτερά.

Στὴ θύρα ἀλευρωμένος
προβάλλει ὁ μυλωνᾶς.
— Ἔ, μυλωνᾶ, ἐκεῖ πάνω,
τὸ νοῦ σου ποῦ γυρνᾶς;

— Τὸ νοῦ μου στὶς βαρειές μου
μυλόπετρες κρατῶ.
Κι ἄμποτε πάντα ὁ Πλάστης
νὰ μ' ἔχη δυνατό.

Ὁ μύλος μου γυρίζει,
δὲν παύει οὔτε στιγμή.
Κι ἀλέθει, ἀλέθει στάρι,
νὰ κάμετε ψωμί.

9. Ὁ κόρακας.

I

Ὁ Γιάννης, ὁ βοηθὸς τοῦ κύρ Σταμάτη, δουλεύει κάμποσα χρόνια στὸ μύλο. Εἶναι πολὺ τίμιο παλληκάρι. Μόνο ποὺ εἶναι λιγάκι τεμπέλης. Ὅταν τὸν πιάση ἡ τεμπελιά, δὲν ἐννοεῖ νὰ κουνήσει οὔτε τὰ πόδια του.

Ὁ κύρ Σταμάτης τὸν ἔχει βγάλει «κόρακα». Καὶ νὰ γιὰ τί. Πολλὲς φορές τὸν στέλλει σὲ θελήματα καὶ αὐτὸς ἄργεῖ πολὺ νὰ γυρίση.

— Γιάννη, τοῦ εἶπε μιὰν ἡμέρα ὁ κύρ Σταμάτης. Μιὰ φορά, ὅταν ἐγίνε ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἡ κιβωτὸ ἐκάθισε ἐπάνω στὴν κορυφὴ τοῦ Ἄραράτ, ὁ Νῶε ἤθελε νὰ γνωρίση, ἂν εἶχαν τραβηχθῆ τὰ νερὰ ἀπὸ τὴ γῆ. Ἔστειλε λοιπὸν ἓνα περιστέρι. Τὸ περιστέρι

δὲν εὐρήκε πουθενὰ νὰ καθίση καὶ ἔξαναγύρισε γρήγορα στὴν κιβωτό.

»Ὑστερα ἀπὸ μερικὲς ἡμέρες ὁ Νῶε πάλι ἔστειλε τὸ περιστέρι. Τὸ πουλὶ ἔξαναγύρισε κρατώντας στὸ ράμφος του ἓνα κλαδάκι ἐλιᾶς. Μὲ αὐτὸ ὁ Νῶε ἔκατάλαβε, πὼς ἄρχισαν νὰ ξεσκεπάζονται πιά τὰ δένδρα ἀπὸ τὰ νερά.

»Ὅταν ὅμως ὁ Νῶε ἔστειλε καὶ τὸν κόρακα, ὁ κόρακας δὲν ἐγύρισε, γιατί εὐρήκε πνιγμένους ἀνθρώπους καὶ ἄρχισε νὰ τρώγη πτώματα.

»Καὶ σύ, ὅταν σὲ στέλλω καμμιά φορὰ σὲ θελήματα, ἀργεῖς τόσο, πρὺ λέγω πὼς δὲν θὰ ξαναγυρίσης, σὰν τὸν κόρακα. Νά, γι' αὐτὸ σὲ λέγω κόρακα.

Ἐὸ Γιάννης κοιμᾶται τὸ βράδυ στὸ μύλο.

Κάθε βράδυ, πρὶν φύγη ἀπὸ τὸ μύλο ὁ κύρ Σταμάτης, ἀλλάζει τὸ σακκάκι του καὶ τὸ πανταλόνι του καὶ ἀφήνει τ' ἀλευρωμένα ροῦχα του στὸ μύλο. Ἐὸ Γιάννης τὰ παίρνει καὶ τὰ τινάζει καλά, ὥστε τὸ πρῶι ὁ κύρ Σταμάτης νὰ τὰ βρῆ ξεσκονισμένα.

Ἐνα πρῶι, ὁ κύρ Σταμάτης εὐρήκε τὰ ροῦχα του ἀξεσκόνιστα.

— Γιάννη, λέγει στὸ βοηθό του. Πὼς δὲν ἐξεσκόνισες τὰ ροῦχα μου; Ἐλησμόνησες νὰ κάμης τὸ χρέος σου;

— Ὅχι! μᾶστορη, ἀποκρίθηκε ὁ Γιάννης, δὲν ἐλησμόνησα. Ἄλλὰ ἐσκέφθηκα, πὼς ὕστερα ἀπὸ δυὸ ὧρες θ' ἀλευρωθοῦν πάλι καὶ θὰ γίνουν τὰ ἴδια.

Ἐὸ κύρ Σταμάτης ἔχαμογέλασε. Ἐφόρεσε τ' ἀλευρωμένα ροῦχα του καὶ ἄρχισε τὴ δουλειά του, χωρὶς νὰ εἰπῆ τίποτε.

Τὸ μεσημέρι θὰ ἐπήγαινε στὸ σπίτι του νὰ φάγη.

Καρνάβου-Δουφεξῆ «Καλὸς Σύντροφος» Ἐναγλωστ. Γ' ἔκδ. Γ' 1937 2

Ἐφθασε τὸ μεσημέρι. Μόλις ὁ κύρ Σταμάτης ἐκατέβαινε τὸ κατώφλι τοῦ μύλου γιὰ νὰ φύγη, ὁ Γιάννης ἔτρεξε ἀπὸ πίσω του.

— Μάστορη, τοῦ ἐφώνασε. Τὸ κλειδί. Δὲν μοῦ ἄφησες τὸ κλειδί.

— Ποιὸ κλειδί; ἐρώτησε ὁ κύρ Σταμάτης.

— Τὸ κλειδί τοῦ ντουλαπιοῦ, πού εἶναι μέσα τὸ φαγητό μου.

— Ἄ! Θέλεις βέβαια νὰ φάγης. Μὰ γιὰ τί, φίλε μου; τοῦ εἶπε ὁ κύρ Σταμάτης. Ὑστερα ἀπὸ δυὸ ὥρες πάλι θὰ πεινᾷς, ὅπως καὶ τώρα.

Ὁ Γιάννης ἔνοιωσε τὰ λόγια τοῦ μάστορή του καὶ κατέβασε τὸ κεφάλι του ντροπιασμένος.

Ἀπὸ τότε, ποτὲ πιά δὲν ἄφησε ἀξεσκόνιστα τὰ ροῦχα τοῦ κύρ Σταμάτη.

10. Δέκα μικροὶ ἐργάτες.

Τὸ τραπέζι ἦτο ἔτοιμο καὶ εἶχαν καθίσει κιόλας ὅλοι τριγύρω. Μὰ ἡ μητέρα, πρὶν κενώση στὰ πιάτα, εἶπε:

— Ζέρω ἓνα κορίτσι, πού ἔχει δέκα μικροὺς ἐργάτες καὶ τὸ ὑπηρετοῦν.

— Μπαῖ! ἐφώνασαν μαζὶ τὰ δυὸ παιδιὰ. Θὰ εἶναι πολὺ εὐτυχισμένο βέβαια αὐτὸ τὸ κορίτσι. Δὲν θὰ κουράζεται καθόλου.

— Ναί, ἀποκρίθηκε ἡ μητέρα. Γιατὶ αὐτοὶ οἱ δέκα ἐργάτες, χωρὶς σχεδὸν νὰ ξεκουράζωνται ποτέ, εἶναι ἔτοιμοι σὲ κάθε στιγμή νὰ τὸ ὑπακούσουν.

— Καλά, εἶπε ἡ Μέλπω. Τουλάχιστο τὸ κορίτσι αὐτὸ φροντίζει γι' αὐτούς;

— Χμ! ἀποκρίθηκε ἡ μητέρα. "Ὅχι καὶ τόσο πολύ. Ἐνῶ οἱ μικροὶ αὐτοὶ ἐργάτες δουλεύουν πολύ, ἐνῶ ἐγγίζουν τόσα πολλὰ πράγματα καὶ βέβαια γι' αὐτὸ λερώνονται, τὸ κορίτσι δὲν τοὺς λέγει πάντοτε νὰ καθαρίζονται.

»Καὶ ὄχι μόνον αὐτό. Τοὺς παίρνει μαζί του καὶ στὸ τραπέζι καὶ τοὺς ἀφήνει νὰ πιάνουν τὸ ψωμί, νὰ ἐγγίζουν τὸ τραπεζομάντηλο, τὴν πετσέτα, τὸ στόμα του.

— Οὐ! τί κακὸ πράγμα! ἔκαμαν τὰ δυὸ παιδιὰ μαζί καὶ ἐσούφρωσαν τὸ πρόσωπό των.

— Καὶ νὰ ἰδῆτε, εἶπε πάλι ἡ μητέρα. Μερικὲς φορές οἱ ἐργάτες αὐτοὶ ἔχουν καὶ τὸ καπέλλο των λερωμένο στὴν ἄκρη. Καὶ ἕνας μάλιστα ἀπ' αὐτοὺς εἶναι καὶ μελανωμένος.

Ἡ Μέλπω ἐκοκκίνισε καὶ ἔσκυψε τὸ κεφάλι της. Ἐσηκώθηκε γρήγορα καὶ ἔτρεξε στὸ δωμάτιό της.

— Ἐκατάλαβα, μητέρα! εἶπε γυρίζοντας. Τὸ μικρὸ κορίτσι εἶμαι ἐγώ. Καὶ οἱ δέκα μικροὶ ἐργάτες εἶναι τὰ δέκα δάκτυλά μου. Ἐλησμόνησα νὰ πλυθῶ τώρα, πρὶν καθίσω στὸ τραπέζι. Εἶχα λησμονήσει νὰ καθαρίσω καὶ τὰ νύχια μου. Τώρα ὅμως, κοίταξε, τὰ ἔχω φτειάσει. Καὶ σοῦ ὑπόσχομαι, μητέρα, πῶς ἀπ' ἐδῶ καὶ ἔμπρὸς ποτὲ δὲν θὰ λησμονῶ νὰ καθαρίζωμαι, πρὶν καθίσω στὸ τραπέζι.

11. Δύο φίλοι στο σπίτι.

1

Στὴν αὐλή, σὲ μιὰ γωνιά, κοντὰ στὸν ὄρνιαθῶνα, εἶναι τὸ σπιτάκι τοῦ Κατσαροῦ. Ἐπίτηδες τὸ ἔβαλε ἐκεῖ ὁ κύρ Σταμάτης, γιὰ νὰ φυλάγη καὶ τὶς ὄρνιθες τῆ νύκτα ὁ ἀγαπημένος του σκύλος.

Ὅλη τὴν ἡμέρα ὁ Κατσαρὸς γυρίζει πότε στὴν αὐλή, πότε στὸν κῆπο καὶ πότε μέσα στὸ σπίτι.

Ζεχωριστὴ ἀγάπη ἔχει ὁ φίλος μας στὸ μαγειρεῖο. Πολλὲς φορές τὸν βλέπει ἢ μητέρα νὰ μπαίνει μέσα καὶ νὰ μυρίζει γύρω τὸν ἄερα, προσπαθώντας νὰ καταλάβῃ τί τάχα νὰ μαγειρεύῃ ἢ κυρά του.

Καμμιά φορὰ βγαίνει στὸ δρόμο καὶ κάμνει, πὼς θὰ κυνηγήσῃ τὰ παιδιὰ τῆς γειτονιάς. Μὰ αὐτὸς θέλει περισσότερο νὰ παίξῃ μαζί των, παρὰ νὰ τοὺς κάμῃ κακό. Καὶ αὐτὸ τὸ ξέρουν καὶ τὰ παιδιὰ καὶ γι' αὐτὸ δὲν τὸν φοβοῦνται καθόλου.

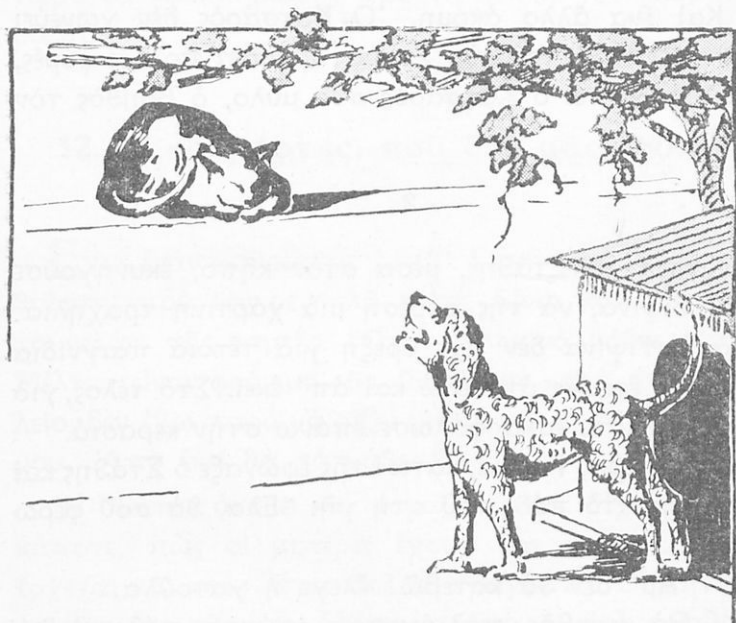
Καὶ μὲ τὴν Ψιψίνα τὰ περνᾷ καλὰ ὁ Κατσαρὸς. Ὅταν ἔχη χαρὰ, πηγαίνει καὶ τῆς τραβᾷ τ' αὐτιά. Καὶ ἐκείνη μόνο πού τὴν οὐρά της κουνᾷ νευριασμένη. Πολλὲς φορές ὅμως, γιὰ νὰ γλυτώσῃ ἢ Ψιψίνα ἀπὸ τ' ἀστεῖα του, πηδᾷ ἐπάνω στὸν τοῖχο τῆς αὐλῆς καὶ ἀπὸ κεῖ τὸν βλέπει ἀδιάφορη, γιατί ξέρει, πὼς δὲ μπορεῖ πιά νὰ τῆ φθάσῃ.

Στὸ φαγητὸ σπάνια νὰ μαλώσουν ὁ Κατσαρὸς καὶ ἢ Ψιψίνα. Προχθὲς ἢ Μέλπω τοὺς ἔφερε μιὰ πιατέλα γεμάτη σούπα. Μέσα στῆ σούπα ἢ μητέρα εἶχε βάλει καὶ ἓνα κόκκαλο μὲ λιγάκι κρέας ἐπάνω. Ἄφου ἔφαγαν ἓνα μέρος τῆς σούπας, ἢ Ψιψίνα ἐπρόφθασε καὶ ἄρπαξε τὸ κόκκαλο καὶ ἐτραβήχθη μερικὰ βήματα πίσω.

Ὁ Κατσαρὸς δὲν τὸ ἐσυγχώρησε αὐτό. Ἄφησε τὴν ὥραία σούπα του καὶ κοιτάζοντας λοξὰ τὸ κόκκαλο, πολλή ὥρα ἐμουρμούριζε μὲ παράπονο, σὰν νὰ ἔλεγε στὴν Ψιφίνα:

— Ἔτσι δὲν φέρονται, κυρά μου. Τὸ κόκκαλο δὲν εἶναι γιὰ σένα, εἶναι γιὰ μένα.

Ἡ Ψιφίνα ὁμως μ' αὐτὰ ἐφοβήθηκε, μὴ τῆς πάρῃ τὸ κόκκαλο ὁ Κατσαρὸς, καὶ μιὰ στιγμή ἀγρίευσε. Ἐσήκωσε τὴ ράχη της, ἐφούντωσε τὴν οὐρά της καὶ μὲ τὰ νύχια της ἐκτύπησε ἀπότομα τὸ χῶμα δυὸ τρεῖς φορές, γιὰ νὰ φοβερίσῃ.

Ὁ Κατσαρὸς ἐκάθισε μὲ κατεβασμένα τ' αὐτιά καὶ μὲ ὑπομονὴ ἐπερίμενε, ὥσπου ἡ Ψιφίνα, ἀφοῦ ἔφαγε ὅλο τὸ κρέας ἀπὸ τὸ κόκκαλο, τὸ ἐπαράτησε καὶ ἐπήδησε εὐχαριστημένη ἐπάνω στὸν τοῖχο.

‘Ο Κατσαρός τότε ἄρπαξε αὐτὸς τὸ κόκκαλο καὶ ἄρχισε νὰ τὸ ροκανίζῃ μὲ ὄρεξη, ἐνῶ ἡ γατούλα ἀπὸ τὸν τοῖχο τὸν ἔβλεπε ἀκόμη καὶ βιαστικὰ βιαστικὰ ἔγλειφε τὰ πόδια τῆς, ποὺ εἶχαν λιγδωθῆ.

Μόνο τὴν νύκτα ὁ Κατσαρός εἶναι κακός. Κανεὶς δὲν τολμᾷ νὰ πλησιάσῃ στὸ σπίτι, ὅταν τὴν αὐλὴ τὴν σκεπάζῃ τὸ σκοτάδι.

Καὶ ἓνα ἄλλο ἀκόμη. ‘Ο Κατσαρός δὲν χωνεύει καὶ τὸ βοηθὸ τοῦ κύρ Σταμάτη, γιατί πολλές φορές, ποὺ πηγαίνει ὁ Κατσαρός στὸ μύλο, ὁ βοηθὸς τὸν διώχνει.

2

Κάποτε ὁ Στάθης, μέσα στὸν κῆπο, ἐκυνηγοῦσε τὴν Ψιφίνα, νὰ τῆς φορέσῃ μιὰ χάρτινη τραχηλιά. Μὰ ἡ Ψιφίνα δὲν εἶχε ὄρεξη γιὰ τέτοια παιγνίδια καὶ τοῦ ἔφευγε ἀπ’ ἐδῶ καὶ ἀπ’ ἐκεῖ. Στὸ τέλος, γιὰ νὰ ἡσυχάσῃ, ἐσκαρφάλωσε ἐπάνω στὴν κερασιά.

— Κατέβα, Ψιφίνα, κάτω! τῆς ἐφώναξε ὁ Στάθης καὶ ἐκτύπησε τὸ πόδι του στὴ γῆ. "Ελα, θὰ σοῦ φέρω γάλα.

— ‘Αμ’ δὲν θὰ κατεβῶ! ἔλεγε ἡ γατούλα.

— Θὰ κατεβῆς, παλιόγατα; ἐφώναξε πάλι μὲ θυμὸ ὁ Στάθης.

Μὰ ἡ Ψιφίνα δὲν τοῦ ἔδωκε προσοχή. ‘Ακούμπησε σ’ ἓνα χονδρὸ κλαδὶ καὶ ἄρχισε νὰ γλείφεται.

‘Ο Στάθης δὲν ἐκρατήθηκε. "Εσκυψε καὶ ἐπῆρε ἀπὸ κάτω ἓνα χαλίκι καὶ μὲ δύναμη τὸ ἔρριξε στὴ γάτα. Τὸ χαλίκι ὅμως ἐξέφυγε καὶ ἐπῆγε καὶ ἐκτύπησε τὸ παράθυρο τοῦ μαγειρείου." Ἐνα τζάμι ἔγινε κομμάτια μὲ κρότο, ποὺ ἀκούσθηκε σ’ ὅλο τὸ σπίτι.

Ὁ Στάθης ἔμεινε στὴ θέση του, μὲ τὸ χέρι ἀκόμη σηκωμένο.

Ἡ μητέρα τὰ εἶδε ὅλα.

— Ἡ Ψιφίνα δὲν πταίει, εἶπε, οὔτε εἶναι κακή. Ἐσύ εἶσαι κακός, Στάθης. Καὶ τὸ τζάμι ἐσύ πρέπει τώρα νὰ τὸ πληρώσης ἀπὸ τὰ λεπτὰ τοῦ κουμπάρᾳ σου.

12. Ὁ καθρέφτης, ποὺ δὲν μᾶς γελαῖ.

Ἐχω ἓναν καθρέφτη, λέγει ἡ μητέρα, ἓναν καθρέφτη, ποὺ δὲν μὲ γελαῖ ποτέ. Εἶναι καθαρὸς σὰν τὸ νεράκι τῆς πηγῆς. Ὅταν θέλω νὰ μάθω, ἂν ἡ Μέλπω εἶναι φρόνιμη, ἂν ἐδούλευσε καλὰ στὸ σχολεῖο, δὲν ἔχω παρὰ νὰ ρίξω μιὰ ματιὰ στὸν καθρέφτη μου. Ἀπὸ ἐκεῖ θὰ τὰ μάθω ὅλα.

Ἡ Μέλπω ἀκούει καὶ παραξενεύεται. Εἶχε ἀκούσει κάποτε, πὼς οἱ μητέρες ἔχουν ἓνα πουλάκι, ποὺ ἔρχεται καὶ τοὺς λέγει πολλὰ πράγματα. Οἱ μητέρες λοιπὸν ἔχουν καὶ ἄλλον τρόπο, γιὰ νὰ μαθαίνουν τί κάμνουν τὰ παιδιὰ των;

— Εἶναι λοιπὸν ἀλήθεια, μαμά, πὼς ἔχεις ἓναν καθρέφτη, ποὺ σοῦ λέγει, ἂν εἶμαι φρόνιμη ἢ ὄχι;

— Βέβαια, εἶναι ἀλήθεια, ἀπαντᾷ ἡ μητέρα.

— Δεῖξέ μου τον, λοιπόν.

— Ὁ καθρέφτης αὐτός, παιδί μου, εἶναι τὰ δυό σου μάτια. Ὅταν τὰ βλέπω νὰ εἶναι χαρούμενα, καταλαβαίνω πὼς ἡ Μέλπω εἶναι εὐχαριστημένη ἀπὸ τὸν ἑαυτό της. Καταλαβαίνω, πὼς ἦτο φρόνιμη σήμερα.

»Όταν τὰ βλέπω νὰ εἶναι λυπημένα, καταλαβαίνω, πὼς ἔκαμε ἀταξίες ἢ πὼς ἦτο ἀνυπάκουη.

»Όταν πάλι τὰ βλέπω νὰ μὲ κοιτάζουν γλυκά, νὰ μὲ κοιτάζουν πολλή ὥρα, λέγω ἀπὸ μέσα μου, πὼς ἡ Μέλπω μου μὲ ἀγαπᾷ μὲ ὅλη τὴν καρδιά της.

— Ναί, μητέρα! λέγει ἡ Μέλπω, πηδώντας στὸ λαιμὸ τῆς μαμᾶς της. Εἶναι ἀλήθεια. Ὁ καθρέφτης τῶν ματιῶν μου ποτὲ δὲν σὲ γελᾷ.

13. Σταφύλια τῆς κληματαριᾶς.

Ἀπὸ τὸ πρωὶ σήμερα ἦλθε στὸ σπίτι ὁ παπποῦς.

— Ἐπιθύμησα, εἶπε, νὰ ἰδῶ τὰ παιδιὰ καὶ θέλω κιόλας νὰ δουλεύσω λιγάκι στὸν κῆπο, νὰ ξεμουδιάσω.

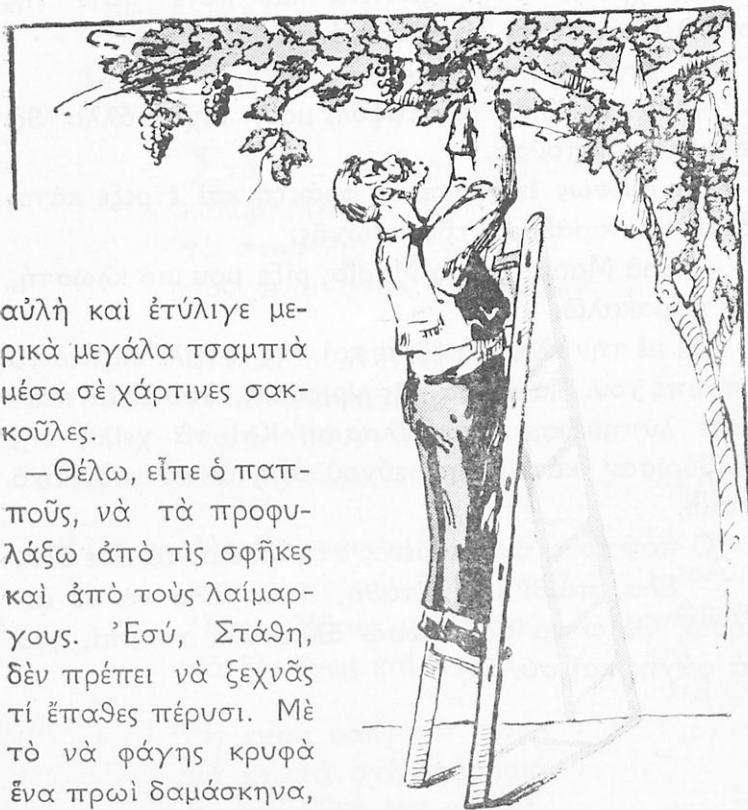
— Δὲν βαρύνεσαι, πατέρα! τοῦ ἔλεγε ἡ μητέρα. Ὁ Σταμάτης τὴν Κυριακὴ μπορεῖ νὰ περιποιηθῆ τὸν κῆπο. Κάθισε τώρα καλύτερα νὰ ξεκουρασθῆς.

— Ὅχι, ὄχι. Ἐγὼ δὲν μπορῶ νὰ κάθωμαι. Ἐγὼ ὅλο καὶ κάτι θέλω νὰ κάμνω.

Εἶναι πιὰ Ὀκτώβρης. Στὸν κῆπο μέσα μπορεῖ ἀκόμη νὰ βρῆ κανεὶς κάποιες μικρούτσικες φράουλες, κρυμμένες στὰ φύλλα. Ἡ ἀχλαδιὰ ἔχει ἀκόμη ἓνα ἢ δύο χρυσοκίτρινα ἀχλάδια.

Ὁ παπποῦς ἔσκαψε, ἐκλάδευσε, ἐξερρίζωσε μερικὰ ἀχρηστα χόρτα. Καὶ τὸ μεσημέρι ἐκάθισε στὸ τραπέζι μὲ ὄρεξη.

Ὁ Στάθης, ὅταν ἐγύρισε τὸ ἀπόγευμα ἀπὸ τὸ σχολεῖο, εὗρε τὸν παπποῦ ἀνεβασμένο σὲ μιὰ σκάλα. Ἐπεριποιεῖτο τώρα τὴν κληματαριὰ στὴν

αὐλὴ καὶ ἐτύλιγε μερικὰ μεγάλα τσαμπιά μέσα σὲ χάρτινες σακκοῦλες.

— Θέλω, εἶπε ὁ παπποῦς, νὰ τὰ προφυλάξω ἀπὸ τὶς σφῆκες καὶ ἀπὸ τοὺς λαίμαργους. Ἐσύ, Στάθη, δὲν πρέπει νὰ ξεχνᾷς τί ἔπαθες πέρυσι. Μὲ τὸ νὰ φάγης κρυφὰ ἕνα πρῶι δαμάσκηνα, ἔπεσες στὸ κρεββάτι ἄρρωστος κάμποσες ἡμέρες.

Ὁ παπποῦς ἔδωκε στὸ Στάθη καὶ στὴ Μέλπω ἀπὸ ἕνα τσαμπὶ σταφύλι τῆς κληματαριᾶς καὶ ἐκεῖνοι ἐπῆγαν νὰ τὸ φάγουν μέσα στὸν κῆπο.

Δὲν εἶχε φάγει ἀκόμη ὁ Στάθης δυὸ - τρεῖς ρῶγες καὶ εἶδε στὸ παράθυρο τοῦ ἀντικρυνοῦ σπιτιοῦ τὴν κυρὰ Μαρία, μιὰ πολὺ πτωχὴ γειτόνισσα, νὰ σκύβη νὰ κοιτάξῃ. Ἡ κυρὰ Μαρία εἶναι πολὺ γριά. Δὲν βγαίνει καθόλου ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι της. Τὴ συντηρεῖ κάποιος μακρινὸς συγγενὴς της. Ἔχει καὶ ἕνα γιό, πού

λείπει χρόνια στην ξενιτειά και πότε - πότε τῆς στέλλει και αὐτὸς λίγα λεπτά.

Ὁ Στάθης ἐσκέφθηκε:

— Ἄν τῆς ἔδινα τὸ σταφύλι μου, δίχως ἄλλο θὰ τὴν εὐχαριστοῦσα.

Καὶ ἀμέσως ἐπήδησε τὸ φράκτη καὶ ἔτρεξε κάτω ἀπὸ τὸ παράθυρο τῆς πτωχῆς.

— Κυρὰ Μαρία, κυρία Μαρία, ρίξε μου μιὰ κλωστή, σὲ παρακαλῶ.

Καὶ μὲ τὴν κλωστή ἔδεσε καὶ τῆς ἔστειλε ἐπάνω τὸ τσαμπὶ του. Τὰ μάτια τῆς γριούλας, ποὺ εἶναι πάντοτε λυπημένα, ἔχαμογέλασαν. Καὶ τὰ χεῖλη της ἐψιθύρισαν κάτι. Μιὰ εὐχούλα γιὰ τὸ πονετικὸ παιδί.

Ὁ παπποῦς, ἀνεβασμένος στὴ σκάλα, τὰ εἶδε ὅλα.

— Ἐλα, παιδί μου Στάθη, εἶπε. Ἐλα νὰ σὲ φιλήσω. Θέλω νὰ σοῦ δώσω ἄλλο ἓνα τσαμπὶ, γιὰ νὰ φάγῃς καὶ σύ.

14. Ἡ ἄλεποῦ καὶ ὁ σπουργίτης.

Στὸ σπιτάκι τοῦ παπποῦ
καλοβλέπει μιὰ ἄλεποῦ
τὰ σταφύλια τὰ βαριά,
ποὺ εἶναι στὴν κληματαριά.

Στὸ μυαλό της ἔχει μπῆ,
γιὰ νὰ κόψη ἓνα τσαμπί.
Μὰ ὁ σπουργίτης τὴν κοιτᾷ
καὶ τῆς λέγει θαρρετά:

— Μὴ τοῦ κάκου ἐπιχειρεῖς,
καὶ νὰ φθάσης δὲν μπορεῖς.
Ἔχεις βέβαια μιὰν οὐρά,
μὰ δὲν ἔχεις καὶ πτερά.

Ἡ κυρὰ σαλτάρει μιὰ,
μὰ κτυπᾷ στὴ νεφραμιά.
Κι ἓνα ξύλο ἐκεῖ σκεβρὸ
τῆς τσακίζει τὸ πλευρό.

Φεύγει ἀκόμη ἀπ' τοῦ παπποῦ
τὸ σπιτάκι ἢ ἄλεποῦ.
Ἐκεῖ ὁ σπουργίτης στὰ ψηλὰ
ξεκαρδίζεται, γελᾷ.

— Φίλε μου, τοῦ λέγει αὐτή.
Ὁ γιατρὸς μοῦ εἶπε στ' αὐτί,
νὰ μὴν τρώγω, μὰ ποτές,
ἀγουρίδες σὰν αὐτές.

15. Ἡ νύφη μὲ τὰ πλατανόφυλλα.

Τὸ μεγάλο πλατάνι, ποὺ εἶναι κοντὰ στὸ ρυάκι, ἓνα πλατάνι, ποὺ τέσσερα παιδιὰ μόλις μποροῦν νὰ τ' ἀγκαλιάσουν, εἶναι σχεδὸν γυμνὸ ἀπὸ φύλλα. Μὲ τὸ φθινόπωρο, ποὺ ἔχει ἀρκετὰ προχωρήσει, ἔχει στρώσει τὰ φύλλα του χάμω, γύρω στὶς ρίζες του.

Μερικὲς γυναῖκες ἔρχονται καὶ μαζεύουν τὰ πλατανόφυλλα, γιὰ νὰ τὰ ἔχουν τὸ χειμῶνα, νὰ πλαγιάζουν τὰ ζῶα των.

Κάτω ἀπὸ τὸ πλατάνι ἦλθαν νὰ παίξουν καὶ τὰ παιδιὰ. Καθὼς χορεύουν γύρω ἀπὸ τὸ δένδρο, τὰ φύλλα τρίζουν καὶ τσακίζονται κάτω ἀπὸ τὰ πόδια των.

Μὰ ὁ χορὸς τὰ ἐκούρασε στὸ τέλος καὶ θέλουν τώρα νὰ παίξουν τοὺς γάμους.

— Καθίσετε, εἶπαν, νὰ φτειάσωμε πρῶτα κορδέλλες, γιὰ νὰ στολίσωμε τὴ νύφη. Νύφη θὰ γίνῃ ἡ Μέλπω καὶ ἐμεῖς οἱ ἄλλοι θὰ εἴμαστε οἱ καλεσμένοι.

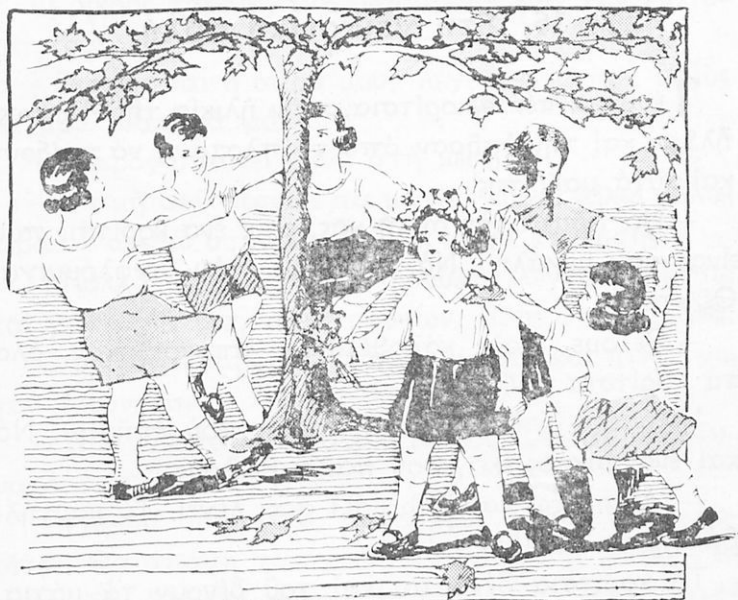
Ἐσύναξαν πολλὰ πλατανόφυλλα καὶ τὰ ἔδεσαν τὸ ἓνα μὲ τὸ ἄλλο. Σὲ λίγο ἡ Μέλπω ἐγέμισε μὲ κορδέλλες ἀπὸ φύλλα.

Δυὸ μεγάλες οὐρὲς κρέμονται ἀπὸ τὸ φουστανάκι της καὶ ἓνα στεφάνι εἶναι βαλμένο στὸ κεφάλι της.

Ἡ Μέλπω κοκκινίζει ἀπὸ εὐχαρίστηση. Περπατεῖ καμαρωτὰ, μὲ μικρὰ βήματα, ὅπως εἶδε νὰ περπατοῦν οἱ ἀθηναῖκὲς νύφες, ὅταν περνοῦν ἀπὸ τὴν πλατεῖα τοῦ χωριῦ, γυρίζοντας ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν.

Κάποτε οἱ οὐρὲς της σπάζουν. Καὶ ὥσπου νὰ τὶς ξαναδέσουν, ἐκείνη στέκεται καὶ περιμένει μὲ ὑπομονή.

— Ἐξεχάσαμε τὰ κουφέτα! φωνάζει ἔξαφνα ἓνας ἀπὸ τοὺς καλεσμένους.

Καὶ τρέχει ἀμέσως στὴν ὄχθη τοῦ ρυακιοῦ καὶ γειμίζει τὶς τσέπες του μὲ ἄσπρα, ψιλὰ χαλικάκια.

Ἔρχεται ὕστερα κοντὰ στὴ νύφη καὶ ἀρχίζει νὰ ραίνη τὰ χαλίκια δεξιὰ καὶ ἀριστερά της.

Ἐνα μόνο παράπονο ἔχει ἡ Μέλπω. Ὅτι τὰ κουφέτα εἶναι ψεύτικα καὶ οἱ φίλοι της, οἱ τόσο περιποιητικοί, δὲν θὰ μπορέσουν νὰ τὰ τραγανίσουν, ὅπως τὰ ἀληθινά.

16. Στη γειτονική αύλη.

Τέσσερα πέντε κορίτσια, στην ηλικία τῆς Μέλπως, ἤλθαν καὶ τὴν ἐπῆραν ἀπὸ τὸ πλατάνι, νὰ παίξουν καὶ αὐτὰ μαζί της.

— Νὰ πᾶμε στὴν αὐλὴ μας, εἶπε ἓνα κορίτσι, ποὺ εἶναι καὶ μεγάλη. Νὰ παίξουμε τὴν τυφλόμουγα. Θέλετε ;

— Θέλομε καὶ καλοθέλομε, ἀποκρίθηκαν ὅλα τὰ κορίτσια μαζί.

Ἀλήθεια, ἦτο μεγάλη ἡ αὐλὴ, ποὺ ἐπῆγαν. Νὰ καὶ ἓνας μικρὸς ἐκεῖ, ποὺ παίζει βώλους.

— Ἄς παίξω καὶ ἐγὼ μαζί σας, λέγει. Τὸ μαντήλι βάλτετέ το σὲ μένα πρῶτα.

Τὰ κορίτσια δέχονται καὶ τοῦ δένουν τὰ μάτια. Ὁ μικρὸς τώρα δὲν βλέπει καθόλου. Τὸν βάζουν νὰ κάμη δυὸ - τρεῖς βόλτες, ὕστερα τοῦ ἀφήνουν τὸ χέρι καὶ τοῦ φωνάζουν :

— Ψάξε.

Ὁ μικρὸς ψάχνει. Τὰ κορίτσια γελοῦν, περνοῦν, κτυποῦν τὰ χέρια των γύρω του. Καὶ αὐτὸς προχωρεῖ σιγὰ - σιγὰ, ἀπλώνει τὰ χέρια του ὅσο μπορεῖ. Σταματᾷ λιγάκι, ἔπειτα ξαναρχίζει.

Τὸ χέρι του τέλος ἐγγίζει ἓνα ἀπὸ τὰ κορίτσια.

— Ἐπιάσθηκες! φωνάζει. Δὲν μπορεῖς πιὰ νὰ ξεφύγης. Στάσου τώρα νὰ σοῦ εἰπῶ καὶ τ' ὄνομά σου.

Ἀπλώνει τὸ χέρι του ὁ μικρὸς καὶ ψαχουλίζει τὰ μαλλιά καὶ τὸ πρόσωπο τοῦ κοριτσιοῦ, ποὺ κρατεῖ.

— Σ' ἐγνώρισα, φωνάζει. Εἶσαι ἡ Μέλπω.

Τραβᾷ τὸ μαντήλι καὶ ξεσκεπάζει τὰ μάτια του. Ὅλες βάζουν τὰ γέλια.

Ἦτο πραγματικὰ ἡ Μέλπω.

Ὁ μικρὸς χορεύει, ἐνθουσιασμένος γιὰ τὴν ἐπιτυχία του.

— Τώρα εἶναι ἡ σειρά μου, λέγει ἡ Μέλπω. Ποιὸς θὰ μοῦ δέση τὰ μάτια;

Ὁ μικρὸς μπαίνει πάλι στὴ μέση.

— Νὰ μὴ σοῦ δέσωμε τὰ μάτια. Ἐγὼ θέλω καλύτερα ν' ἀνεβῶ στὴν κούνια καὶ νὰ μὲ κουνήσης.

— Πολλὰ μᾶς γυρεύεις, μικρούλη! λέγει ἡ Μέλπω καὶ γελά. Μὰ ἔλα, τέλος πάντων. Πᾶμε στὴν κούνια.

Ὁ μικρὸς ἐσκαρφάλωσε στὴν κούνια καὶ ἡ Μέλπω τὸν ἐκουνοῦσε.

— Πιὸ δυνατὰ, ἐφώναζε ὁ μικρὸς. Ἀκόμη πιὸ δυνατὰ.

— Γιὰ νὰ σοῦ εἰπῶ, μικρέ μου, φωνάζει ἕνα κορίτσι. Θὰ σπάση τὸ σχοινὶ καὶ θὰ πέσης κάτω. Ἐπειτα δὲν βλέπεις, πὼς ἡ Μέλπω ἐλαχάνιασε νὰ σὲ κουνᾷ;

Ὁ μικρὸς δὲν ἐξαναμίλησε. Ἐσήκωσε μόνο τὸ κεφάλι του ψηλὰ καὶ ἐκοίταξε φοβισμένα τὸ σχοινί. Εἶπε ἀπὸ μέσα του:

— Ἀλήθεια εἶναι τάχα ἡ μοῦ τὸ λέγουν ἔτσι, γιὰ νὰ μὲ ξεφορτωθοῦν;

17. Ὁ παλληκαρᾶς.

Ο Μανώλης εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς φίλους τοῦ Στάθου. Καλὸ παιδί, μὰ θέλει νὰ φαίνεται καὶ παλληκάρι, χωρὶς νὰ εἶναι. Τοῦ ἀρέσει νὰ διηγῆται κατορθώματα, πού δὲν τὰ ἔχει κάμει ποτέ. Γι' αὐτὸ οἱ φίλοι του τὸν πειράζουν καὶ τὸν ἔχουν βγάλει «παλληκαρᾶ».

Μιὰν ἡμέρα, τὰ παιδιὰ ἔπαιζαν στὸ μικρὸ λειβάδι, ὅπου ἔβοσκαν καὶ μερικὲς ἀγελάδες, μασουλώντας λίγο χορτάρι τοῦ φθινοπώρου. Λίγο παραπέρα ἐπερπατοῦσαν σοβαρὲς καὶ οἱ χῆνες τοῦ νερομυλωνᾶ.

Ὁ Μανώλης ἤθελε πάλι νὰ δείξη, πὼς εἶναι γενναῖος.

— Ἐχω μιὰ ἰδέα, εἶπε στ' ἄλλα παιδιὰ. Θὰ βάλω ἐμπρὸς τὶς χῆνες καὶ θὰ τὶς πάγω ὡς στὴ λιμνούλα.

Τὴ λιμνούλα τὴν ἐσχημάτιζε τὸ ποτάμι, καθὼς ἐπερνοῦσε πλάι ἀπὸ ἕνα βαθουλὸ μέρος τοῦ λειβαδιοῦ, κοντὰ στὸ νερόμυλο.

— Δὲν ἀφήνεις, καημένε Μανώλη, νὰ παίξουμε τώρα ; τοῦ εἶπαν τ' ἄλλα τὰ παιδιὰ. Τί διασκέδαση θὰ βρῆς σ' αὐτὸ τὸ πράγμα ;

Μὰ ποῦ ν' ἀκούση ἐκεῖνος !

Ἐπῆρε λοιπὸν μιὰ βέργα καὶ ἄρχισε νὰ διώχνη τὶς χῆνες. Οἱ χῆνες, μὲ ἀπλωμένα τὰ βαριὰ πτερά, ἐφώναζαν καὶ ἐφευγαν. Καὶ ὁ Μανώλης ἐκαμάρωνε καὶ ἐξεκαρδίζετο στὰ γέλια.

Μὰ ὁ γέρος ὁ χῆνος δὲν τὸ ἐβάσταξε αὐτὸ ὡς στὸ τέλος, γιατί τὴν ἡμέρα ἐκείνη εἶχε καὶ τὰ νεῦρα του. Καθὼς ὁ Μανώλης ἐπροχωροῦσε πιὸ δυνατὰ καὶ ἐστριφογύριζε καὶ τὴ βέργα του, ἔξαφνα ὁ χῆνος ἔστρεψε ἀπότομα καὶ ἔδειξε διάθεση νὰ ἀντισταθῆ.

Ἐτέντωσε τὸ μακρὺ του λαιμό, ἔβαλε τὸ ράμφος του ἔμπρὸς καὶ ἄρχισε νὰ σφυρίζη παράξενα.

— Τί κάμνεις ἔτσι; τοῦ ἐφώνασε ὁ Μανώλης καὶ ἔκοψε τὴν ὁρμή του. Θαρρεῖς, πὼς θὰ μὲ κάμης νὰ φοβηθῶ;

Καὶ ἤθελε ν' ἀπλώσῃ τὴ βέργα του. Ὁ χῆνος ὅμως ἔκαμε ἓνα πήδημα καὶ ἐτσιμπήσῃ τὸ Μανώλη

στὸ πόδι. Ὑστερα ἄρχισε νὰ κάμνη βόλτες γύρω του, ζητώντας νὰ τὸν κτυπήσῃ πάλι μὲ τὸ ράμφος του.

Ὁ Μανώλης τὰ ἔχασε. Ἀφήνει τὴ βέργα καὶ παίρνει δρόμο, κατακίτρινος ἀπὸ τὸ φόβο του. Καὶ ὁ χῆνος γυρίζει πάλι στὸ κοπάδι του, ὑπερήφανος πού τὸ ὑπερασπίσθηκε τόσο καλά.

Ὁ Μανώλης ἐπλησίασε τοὺς φίλους του.

Ὁ Μανώλης ἐπλησίασε τοὺς φίλους του.

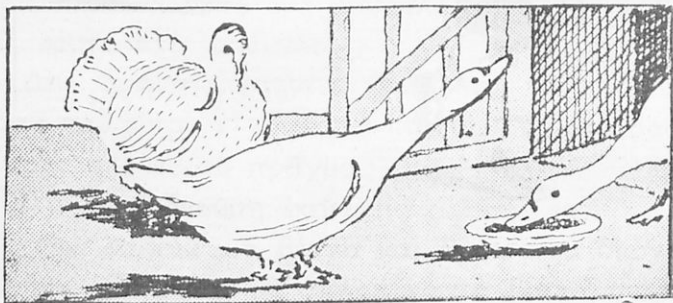
— Ἄν ἤθελα, εἶπε, μ' ἓνα κτύπημα τῆς βέργας μου θὰ σᾶς τὸν ἐξάπλωνα τὸ χῆνο στὸ χορτάρι μιὰ χαρά.

Οἱ ἄλλοι τότε ἔβαλαν τὰ γέλια.

Καὶ τώρα, ὅταν καμμιά φορά ὁ Μανώλης ζητῆ νὰ θαμβώσει τοὺς φίλους του μὲ φανταστικές παλληκαριές, βρίσκεται πάντοτε κάποιος, ποὺ τοῦ λέγει:

— Τρέχεις ὅμως καλὰ στὸ λειβάδι, ὅταν σὲ κυνηγᾷ ὁ χῆνος τοῦ νερομυλωνᾶ.

Καὶ ὁ Μανώλης, ντροπιασμένος, σταματᾷ τότε ἀπότομα τὴν ἱστορία του καὶ ἀλλάζει ὁμιλία.

18. Βροχούλα και άερας.

Πρωτοβρόχια. Άρχισε μιὰ ψιλή βροχή και έμυρισε τὸ χῶμα. Είναι ή έποχή τῆς σποράς και οί γεωργοί είναι εύχαριστημένοι.

‘Η Μέλπω παίρνει τῆ μεγάλη ὀμπρέλλα, πού τήν έχρησιμοποιοῦσε ὁ παππούς ἄλλοτε, ὅταν ἐπήγαινε στό ἄμπέλι.

— “Ελα, λέγει στό Στάση. “Ελα νά κάμωμε περίπατο, νά πάρωμε τὸ μικρὸ δρόμο, πού περνᾶ ὀπίσω ἀπὸ τὸν κῆπο.

Νά τους και οί δυὸ χαρούμενοι κάτω ἀπὸ τήν ὀμπρέλλα. Τήν παίρνει στά χέρια ὁ Στάσης, πού είναι και ψηλότερος. ‘Η βροχή πέφτει ἐπάνω στὴν ὀμ-

πρέλλα καὶ κάμνει, σὰν νὰ παίζη τὺμπανο. Τίκ - τάκ, τίκ - τάκ.

Καθὼς πηγαίνουν καὶ οἱ δύο, ὅταν περνοῦν κοντὰ ἀπὸ κανένα δενδράκι καὶ ἐγγίζουν τὰ κλαδιά του, ἀκούονται νὰ πέφτουν πολλές σταλαματιές μαζί. Θαρρεῖς, πὼς τὸ δενδράκι θυμώνει.

Ἄρχίζει τώρα νὰ φυσᾷ δυνατὰ καὶ ὁ ἀέρας θέλει ν' ἀρπάξη τὴν ὀμπρέλλα. Ὁ Στάθης ὅμως τὴν κρατεῖ δυνατὰ.

— Βάστα καὶ σύ, λέγει στὴν ἀδελφή του. Δὲν βλέπεις πῶς μᾶς τραβᾷ ὁ ἀέρας; Πᾶμε ὀπίσω καλύτερα, νὰ καθίσωμε στὸν κῆπο μας.

Καθὼς γυρίζουν τώρα, ὁ ἀέρας εἶναι ἀπὸ πίσω. Τοὺς σπρώχνει καὶ τοὺς κάμνει νὰ περπατοῦν γρηγορώτερα. Τὰ παιδιὰ γελοῦν.

Φθάνουν στὸν κῆπο σχεδὸν λαχανιασμένα.

— Ἄς καθίσωμε κάτω ἀπὸ τὴν ἀχλαδιά, στὸ μπαγκάκι. Ἐτσι, πού νὰ μὴ βρέχωνται καὶ τὰ πόδια μας.

Κάθονται. Ὅλα εἶναι μουσκευμένα γύρω των. Μὰ αὐτοὶ δὲν φοβοῦνται νὰ βραχοῦν. Ὁ ἀέρας δὲν τοὺς πειράζει πιά σὰν πρῶτα, γιατί τοὺς προφυλάγει ὁ τοῖχος τοῦ σπιτιοῦ.

Ἐπάνω στὴν ὀμπρέλλα οἱ σταλαματιές ἐξακολουθοῦν τὴ μουσική των. Καὶ τὰ δύο ἀδελφάκια στρυμώνονται περισσότερο τὸ ἓνα κοντὰ στὸ ἄλλο, σὰν δύο μικρὰ πουλιὰ μέσα στὴ φωλιά των. Καὶ βλέπουν, βλέπουν τὴν ὁμορφὴν, τὴν εὐεργετικὴν βροχούλα, νὰ πέφτη σιγανὴ καὶ νὰ δροσίζη τὸ χῶμα.

19. Ἡ ὀμπρέλλα.

Μιά ὀμπρελίτσα σταχτερή,
ἔλα πές μου, ἂν μᾶς χωρῆ
καὶ τοὺς δυὸ ἀπὸ κάτω.

“Ἐνα σύννεφο περνᾷ
καὶ πετᾷ τὴν πρώτη, νά,
τὴ σταλαματιά του.

Μᾶς χωρεῖ—στὸ λέω σωστά—
εἶτε βρέξη δυνατά,
εἶτε πέση χιόνι.

Μᾶς χωρεῖ, κι ὅ,τι ἂν γενῆ,
γιατὶ ἀγάπη ἀληθινὴ
πάντα μᾶς ἐνώνει.

Τάκου, τάκ, χονδρὴ βροχὴ
τώρα παίζει κι ἀντηχεῖ
πάνω στὴν ὀμπρέλλα.

“Ἐλα πλάϊ, ποὺ σ’ ἀγαπῶ,
γιὰ ν’ ἀκούσης τὸ σκοπὸ
τῆς βροχούλας. “Ἐλα.

20. Μιά σταλαματιὰ νεροῦ.

Τὸ βράδυ, πού ἡ βροχὴ ἐξακολουθοῦσε, ἡ μητέρα ἐθυμήθηκε καὶ εἶπε στὰ παιδιὰ μιὰ ὁμορφὴ ἱστοριούλα. "Ἄς τὴν ἀκούσωμε καὶ ἐμεῖς.

— Ὁ ἥλιος ὄλο τὸ καλοκαίρι ἐξέστανε τὰ νερὰ τῶν ποταμῶν, τῶν λιμνῶν καὶ τῆς θάλασσης. Ἀπὸ τὰ νερὰ ἔβγαιναν ἀτμοὶ καὶ ὄλο ἀνέβαιναν στὸν οὐρανό, γιὰ νὰ γίνουν σύννεφα, ἀραιὰ καὶ ὀλόλευκα σύννεφα.

"Ὅταν ὁ καιρὸς ἐκρύωσε, τὰ σύννεφα ἔγιναν πιὸ πυκνὰ καὶ ἄλλαξαν καὶ τὸ χρῶμα των. Ἐγιναν στακτιά.

— Τώρα θὰ γίνωμε βροχὴ, ἔλεγαν μεταξύ των τὰ σύννεφα. Θὰ γίνωμε μικρὲς μικρὲς σταλαματιῆς καὶ θὰ πέσωμε στὴ γῆ.

Οἱ σταλαματιῆς εἶχαν ἐτοιμασθῆ πιὰ, γιὰ νὰ κάμουν τὸ ταξίδι των στὴ γῆ, καὶ ἐσυνομιλοῦσαν χαρούμενες καὶ αὐτὲς μεταξύ των.

— Ἐμεῖς, ἔλεγαν μερικές, θὰ πέσωμε μέσα στὴ θάλασσα πάλι, γιὰ νὰ διασκεδάσωμε μὲ τὰ κύματα.

— Ἐμεῖς, ἔλεγαν ἄλλες, θὰ πέσωμε στὴ λίμνη ἢ στὸν ποταμὸ καὶ ἀπὸ κεῖ θὰ ἔλθωμε καὶ στὴ θάλασσα μὲ τὸ νερὸ τοῦ ποταμοῦ, πού θὰ περάση πρῶτα ἀπὸ τὸ νερόμυλο.

— Ἐμεῖς θὰ ποτίσωμε τὰ σπαρτά, τὰ λαχανικὰ καὶ τὰ δένδρα.

— Ἐμεῖς θὰ χωθοῦμε βαθιὰ στὴ γῆ καὶ ὕστερα θὰ μαζευθοῦμε ὅλες καὶ θὰ γίνωμε μιὰ πηγούλα, νὰ βγοῦμε κοντὰ στὸ βράχο καὶ ν' ἀρχίσωμε ἓνα τραγούδι.

— Ἐγώ, ἔλεγε μιὰ ἄλλη σταλαματιά, θὰ κρεμασθῶ ἀπὸ τὴν ἄκρη τοῦ μικροῦ κλαδιοῦ ἢ ἀπὸ τὴν ἄκρη κάποιου φύλλου καὶ θὰ λάμπω σὰν διαμάντι, ὅταν ξαναβγῆ ὁ ἥλιος.

Μόνο μιὰ μικρούλα σταγόνα, πού ἐκάθητο παράμερα, ἄκουε καὶ δὲν ἐμιλοῦσε. Πόσο παράξενο τῆς ἐφαίνετο τὸ ταξίδι, πού ἐμελλε νὰ κάμη!

Τὴν ἄλλην ἡμέρα ἐφύσηξε ἓνας δυνατὸς ἄνεμος καὶ ἔσυρε πέρα τὰ σύννεφα. Τὰ σύννεφα ἔγιναν βροχή καὶ οἱ σταλαματιῆς ἄρχισαν νὰ ταξιδεύουν στὴ γῆ.

Τῆ μικρούλα σταγόνα τὴν ἐπῆρε ὁ ἄνεμος καὶ τὴν ἔρριξε στὴ θάλασσα.

— ὦ, εἶπε ἡ μικρούλα σταγόνα, ὅταν εἶδε τὰ πελώρια κύματα καὶ τὸ ἀμέτρητο βάθος τῆς θάλασσας. Τί θέλω ἐγὼ ἡ μικρούλα σταγόνα μέσα στὸν ἀπέραντο ὠκεανό; Ἐγὼ εἶμαι ἓνα ταπεινὸ πλάσμα, πού δίχως ἄλλο θὰ χαθῶ ἐδῶ μέσα καὶ δὲν θὰ ξαναἰδῶ τὸν ἥλιο. Ἄς ἠμποροῦσα νὰ ἔπεφτα καὶ ἐγὼ στὴ γῆ, νὰ δροσίσω κανένα λουλουδάκι ἢ νὰ κρεμασθῶ σ' ἓνα φυλλαράκι καὶ νὰ λάμπω καὶ ἐγὼ στὸ φῶς τοῦ ἡλίου.

Ἄκουσε ὁ καλὸς Θεὸς τὸ παράπονο τῆς μικρῆς σταγόνας. Τὴν ἐπῆρε, τὴν ἔντυσε μ' ἓνα λαμπρὸ φῶμα καὶ τὴν ἔκλεισε μέσα σ' ἓνα κοχύλι, ὅπου ἡ σταγόνα ἔγινε ἓνα πολύτιμο μαργαριτάρι.

Κάποιοι ψαράδες εὐρῆκαν τὸ μαργαριτάρι καὶ τὸ ἐπῆγαν στὴ βασιλίτσα τοῦ τόπου. Καὶ ἐκείνη τὸ ἔβαλε νὰ λάμπη ἐπάνω στὴν κορῶνα της.

21. Σιδηρουργείο «Ὁ Ἥφαιστος».

Ὁ κύρ Σταμάτης ἐπῆρε μιὰν ἡμέρα τὸ Στάθην νὰ ὑπάγουν στοῦ σιδηρουργοῦ, γιὰ νὰ διορθώσουν ἓνα ἐργαλεῖο τοῦ μύλου.

Τὸ ἐργαστήριο τοῦ σιδηρουργοῦ εἶναι στὸ μεγάλο δρόμο, πού βγαίνει στὴν πλατεῖα.

Ὅταν ἔφθασαν στὸ ἐργαστήριο, ὁ σιδηρουργὸς ἔλειπε ἐκείνη τὴ στιγμή καὶ εὗρῆκαν μόνο τὸ βοηθό του, ἓνα παιδί ὡς δεκατεσσάρων χρονῶν, πού ἐχρωμάτιζε κόκκινα κάποια κάγκελα.

— Μπορείς νὰ μᾶς φωνάξης τὸ μάστορη ; ἐρώτησε ὁ κύρ Σταμάτης.

— Ἀμέσως ! εἶπε ὁ βοηθὸς καὶ ἔβγαλε τὴν ποδιά του. Ἔτρεξε παρακάτω, σ' ἓνα μικρὸ καφενεῖο, καὶ τὸν ἐφώναξε.

Ὡσπου νὰ ἔλθῃ ὁ σιδηρουργός, ὁ Στάθης ἔρριξε μιὰ γρήγορη ματιὰ μέσα στὸ ἐργαστήριο. Ἦτο κατάμαυρο ἀπὸ τὴ σκόνῃ, τὴ σκουριά καὶ τὸν καπνὸ.

Σὲ μιὰ γωνιὰ ἦσαν στημένες κάποιες βέργες σιδερένιες. Ἄλλοῦ ἦσαν μερικὰ κάγκελα παραθυριοῦ, ἄλλοῦ μιὰ μικρὴ θύρα. Νὰ καὶ τὰ σφυριά, καθὼς καὶ οἱ λίμες καὶ οἱ τανάλιες τοῦ σιδηρουργοῦ.

Ἐκεῖ, στὴ μέση, εἶναι τὸ ἀμόνι. Νὰ καὶ τὸ φυσερό, ποὺ ἀνάβει τὴ φωτιά, γιὰ νὰ πυρώνουν καὶ νὰ κοκκινίζουν τὰ σίδερα. Μόνο ἔτσι κοκκινισμένα τὰ σίδερα μποροῦν νὰ κοπανισθοῦν.

Στὴ θύρα ὁ σιδηρουργός εἶχε κρεμασμένα κλειδιά, πέταλα καὶ τσιγκέλια. Καὶ ψηλὰ εἶχε μιὰν ἐπιγραφή, ποὺ ἔλεγε: «Σιδηρουργεῖον ὁ Ἡφαιστος».

Ὁ σιδηρουργός ἐφθασε τρεχᾶτος. Ἐχαιρέτισε τὸν κύρ Σταμάτη καὶ ἐπῆρε στὰ χέρια του τὸ ἐργαλεῖο τοῦ μύλου, γιὰ νὰ τὸ ἐξετάσῃ.

— Θὰ τὸ φτειάσω, εἶπε στὸν κύρ Σταμάτη. Πότε τὸ θέλεις ;

— Ὡς αὔριο.

— Καλά. Αὔριο, ὡς στὸ μεσημέρι θὰ εἶναι ἔτοιμο καὶ θὰ τὸ στείλω κιόλας στὸ μύλο μὲ τὸ βοηθό μου.

— Φθάνει νὰ γίνῃ καλὴ ἡ δουλειά, μάστορη.

— Ἐγώ, εἶπεν ὁ σιδηρουργός, κάμνω καλὴ δουλειά. Καὶ ἀπὸ τὸ ἐργαστήριό μου ποτέ δὲν ἐβγῆκε δουλειά, ποὺ νὰ γεννήσῃ παράπονο. Ἡ χαρὰ τῆς

καλῆς δουλειᾶς εἶναι γιὰ μένα ἢ καλύτερη πληρωμή, κύρ Σταμάτη μου.

»Όταν τὴν ἄλλη φορὰ στὸ ποτάμι μας ἐστήθηκε τὸ γεφύρι, ποὺ θὰ ἐπερνοῦσε ὁ σιδηρόδρομος, ἡ καρδιά μου ἔτρεμε γιὰ μερικά σίδερα, ποὺ τὰ εἶχα δουλεύσει καὶ ἐγὼ γι' αὐτὸ τὸ γεφύρι. Ἦξερα, πὼς τὰ εἶχα κοπανίσει καλὰ καὶ πὼς εἶχα προσέξει νὰ μὴ δώσω μήτε ἓνα σίδερο, ποὺ θὰ ἦτο κάπου ραγισμένο. Καὶ ὅμως ὁ φόβος δὲν ἤμποροῦσε ν' ἀφήση τὴν καρδιά μου, ὡς στὴ στιγμή, ποὺ εἶδα τὴν πρώτη ἀμαξοστοιχία νὰ περνᾷ μὲ ἀσφάλεια ἐπάνω ἀπὸ τὸ ἀλύγιστο καὶ στερεὸ γεφύρι. Ποιὰ πληρωμὴ θὰ ἔφθανε, γιὰ νὰ μοῦ δώση τὴ χαρὰ τῆς στιγμῆς ἐκείνης;

»Κάμε τὴ δουλειά σου, κύρ Σταμάτη μου, καὶ τὸ ἐργαλεῖο τοῦ μύλου σου θὰ γίνῃ περίφημο.

— Θὰ φέρω καὶ ἐγὼ τὸ ἀμαξάκι τῆς ἀδελφῆς μου, νὰ τὸ διορθώσης, εἶπε ὁ Στάθης.

— Νὰ τὸ φέρης, παλληκάρι μου! ἀποκρίθηκε ὁ μάστορης.

Ὁ κύρ Σταμάτης ἐχαιρέτισε καὶ ἐπῆρε τὸ Στάθην καὶ ἔφυγαν γιὰ τὸ σπίτι.

22. Ὁ βασιλιᾶς καὶ ὁ χωρικός.

Καθὼς ἐπερνοῦσαν ἀπὸ τὴν πλατεῖα ὁ κύρ Σταμάτης μὲ τὸ γυιό του, ἀντάμωσαν κάπου τὸ δάσκαλο. Ὁ δάσκαλος ἐσταμάτησε λίγο καὶ συνωμίλησε μὲ τὸν κύρ Σταμάτη.

Ὁ Στάθης εἶχε χαιρετίση τὸ δάσκαλό του, βγάζοντας τὸ καπέλλο του. Μὰ ξανὰ τὸ ἐφόρεσε. Καὶ ὁ πατέρας του, πού τὸ ἐστοχάσθηκε, τοῦ τὸ ἔβγαλε πάλι καὶ τοῦ τὸ ἔδωκε στὸ χέρι.

Ὅταν σὲ λίγο ἀπομακρύνθηκαν, ὁ πατέρας εἶπε στὸ Στάθης:

— Πρόσεχε, παιδί μου. Ὅταν βρίσκεσαι ἐμπρὸς σὲ πρόσωπο σεβαστό, ποτὲ νὰ μὴ φορῆς τὸ καπέλλο σου. Νὰ τὸ κρατῆς στὰ χέρια. Αὐτὸ εἶναι ἓνα δείγμα σεβασμοῦ. Καὶ ὁ δάσκαλός σου εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ πιὸ σεβαστὰ πρόσωπα γιὰ σένα.

— Ἄλλη φορὰ θὰ προσέχω, πατέρα, εἶπε ὁ Στάθης. Καὶ δὲν εἶναι οὔτε τρεῖς ἡμέρες, πού ὁ δάσκαλος μᾶς εἶπε κάτι καὶ ἔπρεπε νὰ τὸ θυμοῦμαι.

— Ὡσπου νὰ φθάσωμε στὸ σπίτι, ἄς ἀκούσω καὶ ἐγὼ τί σᾶς εἶπε ὁ δάσκαλος.

Ὁ Στάθης εἶπε:

— Ἐνας βασιλιᾶς, κυνηγώντας σὲ μιὰ ἐξοχή, εἶχε ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τὴν ἀκολουθία του. Καθὼς ἐπερνοῦσε ἀπὸ ἓνα δρόμο, εἶδε ἓνα χωρικό, πού ἐκάθητο κάτω ἀπὸ ἓνα δένδρο.

— Τί κάμνεις ἐδῶ; ἐρώτησε ὁ βασιλιᾶς τὸ χωρικό.

— Περιμένω, εἶπε ὁ χωρικός, νὰ ἰδῶ τὸν βασιλιᾶ, πού θὰ περάση.

— Ἄν θέλῃς, ἐπρόσθεσε ὁ βασιλιᾶς, ἀνέβα καὶ σὺ

στ' ἄλογό μου. Θὰ σὲ πάω ἐγὼ σ' ἓνα μέρος, ποὺ θὰ μπορέσης νὰ τὸν ἰδῆς μὲ ὅλη σου τὴν εὐκολία.

Ὁ χωρικός ἐκαβαλλίκευσε καὶ αὐτὸς στὸ ἄλογο τοῦ βασιλιᾶ. Στὸ δρόμο ποὺ ἐπήγαιναν, ὁ χωρικός ἐρωτοῦσε, πῶς θὰ ἤμποροῦσε νὰ καταλάβῃ ποιὸς εἶναι ὁ βασιλιᾶς.

— Νὰ κοιτάξης, ἀποκρίθηκε ὁ βασιλιᾶς, ποιὸς θὰ φορῆ τὸ καπέλλο του, ὅταν ὅλοι οἱ ἄλλοι ἀπὸ σεβασμὸ θὰ κρατοῦν τὸ καπέλλο των στὸ χέρι.

Ὅταν ἀντάμωσαν τὴν ἀκολουθία, ὅλοι ἐχαιρέτισαν τὸ βασιλιᾶ καὶ ἔμειναν ἔτσι ξεσκούφωτοι. Τότε ὁ βασιλιᾶς ἐγύρισε πίσω του καὶ ἐρώτησε τὸ χωρικό:

— Λοιπόν; Λέγε τώρα, ποιὸς εἶναι ὁ βασιλιᾶς;

— Μὰ τὴν πίστη μου, κύριε, ἀπήντησε ὁ χωρικός, ἓνας ἀπὸ τοὺς δυὸ μας πρέπει νὰ εἶναι. Γιατὶ μόνο ἐμεῖς οἱ δυὸ φοροῦμε ἀκόμη τὸ καπέλλο μας.

Ὁ βασιλιᾶς ἐγέλασε. Μὰ ὁ χωρικός ἐπήδησε ἀμέσως ἀπὸ τὸ ἄλογο καὶ ἔβγαλε καὶ αὐτὸς τὸ καπέλλο του μὲ σεβασμό.

23. Ἡ μητέρα ἀρρώστησε.

Ἐδῶ καὶ μερικὲς ἡμέρες μιὰ ἀλλόκοτη μεταβολὴ παρατηρεῖται στὸ σπίτι τοῦ κύρ Σταμάτη. Τὸ νοικοκυριὸ κοιτάζει μιὰ ἡλικιωμένη γειτόνισσα. Ἡ γιαγιά τῶν παιδιῶν ἔρχεται καὶ μένει στὸ σπίτι ὅλη τὴν ἡμέρα καὶ ὅλη τὴν νύκτα πολλές φορές. Μὰ τί συμβαίνει λοιπόν;

Ἦ, κάτι πολὺ σπουδαῖο! Ἡ μητέρα τῶν παιδιῶν εἶναι πολὺ ἀρρωστη. Ὁ γιατρός, πού ἔρχεται δυὸ φορές τὴν ἡμέρα, εἶναι κάπως ἀνήσυχος. Ὡστόσο στὰ παιδιὰ μιλεῖ μὲ χαμόγελο καὶ τοὺς λέγει:

— Ἡ μαμά σας θὰ γίνῃ γρήγορα καλά. Φθάνει νὰ μὴν τὴν ἀνησυχῆτε.

Ἡ γειτόνισσα, πού κοιτάζει τὸ νοικοκυριό, εἶναι πολὺ ἐργατικὴ καὶ πολὺ καθαρὴ. Αὐτὴ ἐτοιμάζει τὸ φαγητό. Αὐτὴ φροντίζει γιὰ τὰ ρούχα τῶν παιδιῶν, αὐτὴ γυαλίζει κάθε πρῶτὴ τὰ παπούτσια των. Αὐτὴ φτειάνει τὰ κρεββάτια των καὶ αὐτὴ συνοδεύει τὰ παιδιὰ στὸ δωμάτιό των, γιὰ νὰ κοιμηθοῦν.

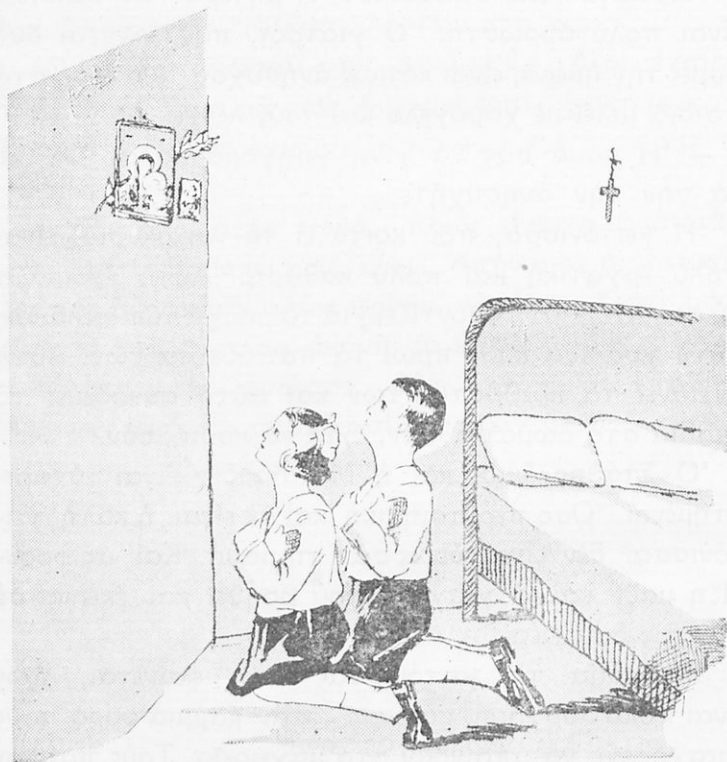
Ὁ Στάθης ὅμως καὶ ἡ Μέλπω δὲν εἶναι εὐχαριστημένοι. Ὅσο περιποιητικὴ καὶ ἂν εἶναι ἡ καλὴ γειτόνισσα, δὲν εἶναι ὅμως σὰν τὴ μαμά. Καὶ ἄς φροντίζῃ μαζί καὶ ἡ γιαγιά, πού βοηθεῖ καὶ ἐκείνη σὲ ὅλες τὶς δουλειές.

Ἡ ὁμιλία τῆς γειτόνισσας τοὺς φαίνεται, πὼς εἶναι πολὺ αὐστηρὴ, μάλιστα ὅταν καμμιά φορὰ τοὺς ἀπαγορεύῃ νὰ μπαίνουν στὸ μαγειρεῖο. Τοὺς παίρνει τότε ἓνα παράπονο καὶ βγαίνουν ἔξω στὴν αὐλὴ πικραμένοι.

Τὰ γεύματα εἶναι σιωπηλά, ἀπὸ τότε, πού ἡ μητέρα δὲν κάθεται πιά στὸ τραπέζι. Ὁ πατέρας, καὶ

αὐτὸς χωρὶς πολλὰ λόγια, τρώγει γρήγορα - γρήγορα, γιὰ νὰ ὑπάγη κοντὰ στὴν ἄρρωστη.

Τὸ βράδυ τὰ παιδιὰ, πρὶν ὑπάγουν νὰ πλαγιάσουν, περνοῦν ἀπὸ τὸ δωμάτιο τῆς ἄρρωστης. Καὶ πατώντας στὶς ἄκρες τῶν ποδιῶν, πηγαίνουν κοντὰ στὸ κρεβάτι τῆς καὶ τῆς φιλοῦν τὸ χέρι, ποὺ καίει πολλές φορές ἀπὸ τὸν πυρετό.

— Καληνύκτα, μαμακούλα, τῆς λέγουν πολὺ σιγὰ. Καὶ ἐκείνη, χωρὶς νὰ μιλήσῃ, κουνᾷ τὸ κεφάλι τῆς,

χαϊδεύει τὸ πρόσωπό των καὶ προσπαθεῖ νὰ χαμογελάσῃ.

— Παναγίτσα, λέγουν στὴν προσευχὴ των τὰ παιδιά καὶ τὰ μάτια των γεμίζουν δάκρυα. Παναγίτσα, κάμε γρήγορα καλὰ τὴν καλὴ μας μαννούλα, γιὰ νὰ μὴ ὑποφέρῃ τόσο πολὺ.

24. Προσευχὴ.

Εἶν' ἡ καρδιά μου ἓνα λουλούδι,
Θεέ μου, ἀθῶο καὶ ταπεινό,
ποὺ ἀνοίγει ἔμπρὸς Σου λαχταρώντας
λίγη δροσιὰ ἀπ' τὸν οὐρανό.

Ποὺ ἀνοίγει ἔμπρὸς Σου, νὰ γεμίση
μὲ τῆς ἀγάπης τὴν πνοή,
ποτέ της φθόνο νὰ μὴ νιώσῃ
κι οὔτε κακία στὴ ζωή.

Εἶν' ἓνα ὀλόλευκο κρινάκι
ἡ παιδικὴ μου ἀγνή καρδιά
κι ἡ προσευχούλα μου σὲ Σένα
εἶν' ἡ γλυκειὰ του μυρωδιά.

25. Τὸ σπίτι δίχως ἐσένα.

Υστερα ἀπὸ δέκα ἡμέρες ὁ γιατρὸς εἶπε:

— Ἐπεράσαμε πιά τὸν κίνδυνο. Τώρα μόνο ἡσυχία καὶ ἀνάπαυση χρειάζεται ἡ ἄρρωστη.

Καὶ ἀλήθεια, ἡ μητέρα ἄρχισε λίγο - λίγο νὰ παίρνη τὸ χρῶμα τῆς ὑγείας, νὰ ξαναπαίρνη τὴ διάθεσή της καὶ τὸ γλυκό της χαμόγελο, ποὺ τόσο ἐπαρηγοροῦσε τὰ παιδιά.

Ὁ Στάθης καὶ ἡ Μέλπω ἤξεραν, πὼς ἡ μητέρα δὲν ὑπόφερε πιά. Ὅμως ἀκόμη δὲν εἶχαν ξαναβρῆ τὴ χαρὰ των. Ἀκόμη δὲν εἶχαν ξαναγυρίσει στὸ σπίτι οἱ ὄμορφες ἐκεῖνες βραδεῖες, ποὺ ἐσύναζαν ὅλη τὴν οἰκογένεια γύρω ἀπὸ τὸ τραπέζι, ν' ἀκούσει τὸν πατέρα, ποὺ ἔλεγε τόσα ὠραῖα πράγματα.

Τὰ παιδιά ἐπλάγιαζαν ἔνωρις καὶ ἄς μὴν εἶχαν καὶ ὕπνο ἀκόμη. Καὶ π्लाγιασμένα στὴ σιωπηλὴ κρεββατοκάμαρα, ἐσκέπτοντο πολὺ τὰ ὄρφανὰ ἐκεῖνα παιδιά, ποὺ δὲν ἔχουν μητέρα. Μὲ τὴ σκέψη αὐτὴ δάκρυα ἔτρεχαν ἀπὸ τὰ μάτια των.

Μιὰν ἡμέρα ἡ γιαγιά εἶπε στὸ Στάθῃ καὶ στὴ μικρὴ του ἀδελφή:

— Ἡ γειτόνισσα εἶναι πολὺ ἀφωσιωμένη σὲ σᾶς. Δὲν ξεχνᾷ τίποτε. Εὐτυχῶς ποὺ τὴν εὐρήκαμε, γιὰ ν' ἀντικαταστήσει τὴ μητέρα σας.

— Ἄ, ναί! ἐπιθύρισε ἡ Μέλπω.

Ὁ Στάθης δὲν ἔδωκε ἀπάντηση, μὰ ἐσυλλογίζετο:

— Ἄ, ὄχι. Ἡ κυρὰ γειτόνισσα δὲν μπορεῖ ν' ἀντικαταστήσει τὴ μητέρα. Βέβαια, μᾶς φτειάνει τὸ φαγητό, βουρτσίζει τὰ ροῦχα μας, γυαλίζει

τὰ παπούτσια μας. Μὰ δὲν ἔχει γιὰ μᾶς τὰ γλυκὰ λόγια καὶ τὰ χάρδια τῆς μητέρας.

Ἐκεῖνο τὸ βράδυ ὁ Στάθης εἶπε στὴ μητέρα του.

— Μητερούλα μου, γίνε γρήγορα καλὰ καὶ ἔλα πάλι κοντὰ μας. Ἄν ἤξερες, πόσο τὸ σπίτι εἶναι λυπημένο, χωρὶς ἐσένα!

26. Ὅλα ἔτοιμα.

Μόνο ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀρρώστια τῆς μαμᾶς ἐκτάλαβαν καλύτερα τὰ παιδιά, πόσο ἀξίζουν οἱ φροντίδες καὶ τὰ χάρδια μιᾶς μητέρας. Καὶ εἶπαν:

— Ποτὲ πιά νὰ μὴ τὴν πικράνωμε. Ποτὲ πιά νὰ μὴ τὴν κάμωμε νὰ λυπηθῆ.

Ὅταν ἡ μητέρα τῶν παιδιῶν ἠμπόρεσε πιά νὰ σηκωθῆ, ἦτο ἀκόμη ἀδύνατη. Ὅσο δὲν ἠθέλησε νὰ κρατήσῃ περισσότερο τὴν κυρὰ γειτόνισσα.

Τότε ὁ Στάθης καὶ ἡ Μέλπω εἶπαν:

— Ἄς κάμωμε ὅ,τι μποροῦμε, γιὰ νὰ μὴ κουράζεται ἡ μητέρα.

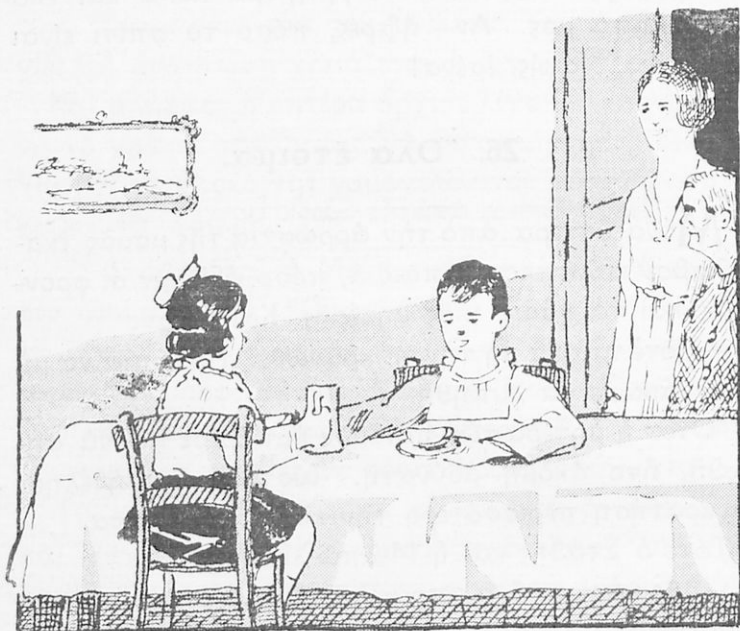
Τὴν ἡμέρα, ποὺ δὲν ἦλθε πιά ἡ κυρὰ γειτόνισσα, ὁ Στάθης ἐξύπνησε μισὴ ὥρα ἐνωρίτερα ἀπὸ τὴ συνηθισμένη του. Ἐπῆρε τὰ παπούτσια του καὶ τὰ παπούτσια τῆς ἀδελφῆς του καὶ τὰ γυάλισε θαυμάσια. Καὶ δὲν ἔκαμε κανένα θόρυβο, οὔτε ὅσο ἓνα ποντικάκι, γιὰ νὰ μὴ ξυπνήσῃ κανένα.

Ἐψαξε ὕστερα καὶ εὗρῆκε λίγο δαδί, τὸ ἀναψε στὸ τζάκι τοῦ μαγειρείου καὶ ἔβαλε ἀπὸ πάνω κάρβουνα. Ποτὲ δὲν ἐπίστευε, πὼς θὰ ἐκατάφερνε νὰ τελειώσῃ μιὰ τόσο δύσκολη δουλειά.

Ἐκείνη τὴ στιγμή ἔφθασε καὶ ἡ γιαγιά καὶ ξο-

πίσω της ή Μέλπω και ἐθαύμασαν τὴν ἐπιτηδειότητα τοῦ Στάθου.

Ἡ Μέλπω ἔδωσε στὴ μέση της μιὰ ποδιὰ τοῦ μα-

γειρείου, ἀφοῦ τὴν ἐδίπλωσε, γιὰ νὰ μὴ σέρνεται χάμω." Ἐβρασε τὸ γάλα καὶ ἔπειτα τὸν καφέ." Ἐπειτα ἔτοιμάσε τὸ τραπέζι καὶ ἔφερε ἐκεῖ τὸ γάλα καὶ τὸν καφέ, ποὺ ἄχνιζαν.

Ἐκείνη τὴ στιγμή ἄνοιξε καὶ ἡ θύρα τῆς κρεβατοκάμαρας τῆς μαμᾶς.

— "Ὅλα ἔτοιμα, μητέρα! ἐφώνησαν τὰ παιδιὰ χαρούμενα.

Ἡ μητέρα ἦτο εὐτυχισμένη. Τοὺς εἶπε, πὼς ποτὲ δὲν ἐκάθισε σ' ἓνα τέτοιο ὠραῖο πρόγευμα. Καὶ αὐτὸ ἦτο ἀλήθεια. Γιατὶ ποτὲ ὡς τώρα ἡ μητέρα δὲν εἶχε καταλάβει τόσο καλὰ τὴν ἀγάπη τῶν παιδιῶν της.

27. Στο μύλο με λιακάδα.

Ο Γιάννης ο βοηθός ήλθε ένα μεσημέρι στο σπίτι, για να πάρη φαγητό για τον κύρ Σταμάτη. Ήτο Σάββατο και είχε μιὰ ωραία λιακάδα.

Τὰ παιδιά, πού δέν είχαν μάθημα τὸ ἀπόγευμα, ἐζήτησαν ἀπὸ τὴ μητέρα των τὴν ἄδειαν νὰ ὑπάγουν καὶ αὐτὰ μαζί καὶ νὰ πάρουν καὶ τὸ φαγητό των.

— Καλά, εἶπεν ἡ μητέρα, πηγαίνετε. Μὰ νὰ περιμένετε νὰ γυρίσετε τὸ βράδυ μαζί με τὸν πατέρα σας. Πρέπει ὅμως νὰ φορέσετε καὶ ἕνα ροῦχο παραπάνω, γιατί τὸ βράδυ πάντοτε θὰ εἶναι ψύχρα.

Ἐπέρασαν ἕνα ὠραῖο ἀπόγευμα στὸ μύλο ὁ Στάθης καὶ ἡ Μέλπω. Ἡ λιακάδα ἦτο ἕνα θαῦμα ἐπάνω στὸ μικρὸ λόφο.

Τὴν ἡμέρα αὐτὴ ἔτυχε νὰ γνωρίσουν καὶ τὸν μπάρμπα Ζήση, ἕνα καλὸ γεροντᾶκο, πού ἤλθε στὸ μύλο με τὸ γαϊδουράκι του, νὰ πάρη τὸ ἄλεσμένο του σιτάρι.

Ὁ μπάρμπα Ζήσης ἐμίλησε πολλὴ ὥρα με τὰ παιδιά καὶ τοὺς εἶπε πολλὰ πράγματα γιὰ τὸ δάσος. Γιατὶ τὸ σπιτάκι του, μιὰ πτωχὴ καλύβη, τὸ εἶχε στὴν ἄλλη ἄκρη τοῦ μικροῦ δάσους καὶ ἤξερε ἀπὸ δένδρα καὶ ἀπὸ πρασινάδες.

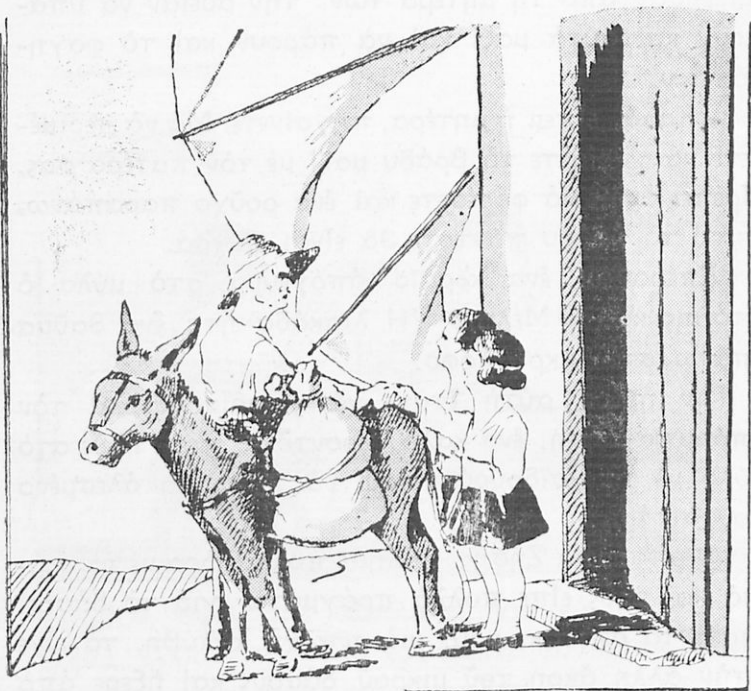
— Παιδιά μου, ἔλεγε. Ἐγὼ ὅλη τὴ ζωὴ τὴν ἔζησα μαζί με τὰ δένδρα καὶ ξέρω τὴ χαρὰ των, τὸν πόνο των, τὴν ἀρρώστια των. Καὶ ἐκεῖνα πονοῦν γιὰ μένα, ὅταν καταλαβαίνουν, πὼς πέφτω καὶ ἐγὼ καμμιά φορὰ ἀρρωστος. Κούφια ἡ ὥρα πού τ' ἀκούει, δέν μπορῶ νὰ εἰπῶ, πὼς ἀρρωστῶ καὶ πολὺ

συχνά. Μὰ ὅσο νὰ εἶναι, ἄνθρωποι εἴμαστε. Καὶ σὲ τέτοια ἡλικία μάλιστα...

Στὸ τέλος ἐγύρισε καὶ εἶδε τὸν κύρ Σταμάτη.

— Νὰ τὰ χαίρεσαι τὰ παιδάκια σου, κύρ Σταμάτη μου. Φαίνονται καλὰ παιδιὰ καὶ θὰ εἶσαι καὶ σὺ

εὐτυχισμένος, ὅπως ἐγὼ μὲ τὰ δικά μου παιδιὰ. Δόξα νὰ ἔχη ὁ Θεός.

Καὶ ὁ μπάρμπα Ζήσης ἔκαμε τὸ σταυρό του.

Σὲ λίγο, ἐπῆρε σιγὰ σιγὰ τὸν κατήφορο τοῦ λόφου καὶ σέρνοντας τὸ γαϊδουράκι του, ἐφιλοτραγουδοῦσε.

Ὁ κύρ Σταμάτης πολλὴ ὥρα τὸν ἐκοίταζε ἀπὸ

τῆ θύρα τοῦ μύλου καὶ ἔχαμογελοῦσε. “Ὑστερα ἐπῆρε κοντά του τὰ παιδιὰ καὶ τοὺς εἶπε:

— Ἐλᾶτε νὰ σᾶς μιλήσω γιὰ τὸν μπάρμπα Ζήση.

28. Ἡ ἱστορία τοῦ μπάρμπα Ζήση.

1.

— **Ν**ὰ σᾶς εἰπῶ, παιδιὰ μου, δὲν ξέρω καὶ καλὰ καλὰ τί δουλειὰ κάμνει ὁ μπάρμπα Ζήσης. Γιατὶ μοῦ φαίνεται, πὼς κάμνει ὅλες τὶς δουλειές.

“Ὅταν φτειάνεται ἓνας δρόμος, τὸν μπάρμπα Ζήση φωνάζουν πάντοτε νὰ ἐπιστατῆ στοὺς ἐργάτες, γιὰτὶ ξέρουν, πὼς εἶναι ἐργατικὸς ἄνθρωπος καὶ θέλει καὶ οἱ ἄλλοι νὰ δουλεύουν τὸ ἴδιο σὰν αὐτόν.

“Ὅταν φτειάνουν φράκτες, τὸν μπάρμπα Ζήση πάλι φωνάζουν. Κανεὶς δὲν ξέρει σὰν τὸν μπάρμπα Ζήση νὰ καλλιεργῆ ἓναν κῆπο, νὰ θερίζη σανὸ ἢ κριθάρι, νὰ τινάζη τὶς ἐλιές, νὰ τρυγᾷ τ’ ἀμπέλια.

“Ὅλος ὁ κόσμος θέλει νὰ ἔχη στὶς δουλειές του τὸ γέρο Ζήση. Μπάρμπα Ζήση, σὲ θέλομε ἐδῶ, μπάρμπα Ζήση, σὲ θέλομε ἐκεῖ.

Καὶ ὁ μπάρμπα Ζήσης, μὲ μιὰ κιμωλία, ὅλο καὶ γράφει πιά πίσω ἀπὸ τῆ θύρα τῆς καλύβας του, ποιά ἡμέρα πρέπει νὰ πάη νὰ δουλεύση στὸν ἓνα καὶ ποιά ἡμέρα στὸν ἄλλο.

“Α, τὴν ἰψόσχεσή του τὴν κρατεῖ πάντοτε ὁ μπάρμπα Ζήσης.

Στὸ σπιτάκι του ποτὲ δὲν εἶδαν ἓναν ἐργάτη. Γιατὶ ὁ μπάρμπα Ζήσης κάμνει καὶ γιὰ κτίστης καὶ γιὰ ξυλουργὸς καὶ γιὰ ἐπιπλοποιός.

“Ολοι οί χωριανοί τόν λέγουν πολυτεχνίτη, γιατί ὄλα ξέρει νά τά κάμνη ὁ καλός γεροντάκος.

‘Ο μπάρμπα Ζήσης εἶχε μιὰ καλή γυναικούλα. Μὰ ἐδῶ καί κάμποσα χρόνια τοῦ ἔχει πεθάνει. Τώρα ζῆ μόνος στό σπιτάκι του, μέ τά τέσσαρα τ’ ἀγόρια του, πού τ’ ἀγαπᾶ παραπολύ, γιατί εἶναι καί καλά παιδιά.

Μὰ ὁ μπάρμπα Ζήσης ξεχωριστὰ ὑπερηφανεύεται γιά τὸ μεγάλο του γιού, τόν Πέτρο, πού εἶναι γνωστός σ’ ὄλα τά γύρω χωριά. Καί ἔχει δίκιο. Θά σᾶς εἰπῶ τὸ γιά τί.

2.

“Όταν ἀκόμη ἐβαστοῦσε ὁ μέγας πόλεμος, ἕνα βράδυ ὁ μπάρμπα Ζήσης εἶπε στοὺς γιουούς του:

— Παιδιά μου, ἀπό μικρὰ σᾶς ἔχω μάθει ν’ ἀγαπᾶτε τὸ Θεό, τοὺς γονεῖς σας καί τήν πατρίδα μας, τήν ‘Ελλάδα.

“Υστερα ἀπό τόσα χρόνια, ἡ πατρίδα μας ἀκόμη πολεμεῖ καί ἔχει χάσει ὡς τώρα πολλά της παιδιά. Στή θέση των τώρα πρέπει νά ὑπάγουν καί ἄλλα. Θά ἤθελα πολὺ νά ἐπήγαινα καί ἐγὼ ἐθελοντής, μαζί μέ σᾶς τοὺς τέσσαρες, μὰ εἶμαι πολὺ γέρος καί οἱ τρεῖς ἀπό σᾶς πάλι εἶναι ἀκόμη πολὺ νέοι.

‘Εσύ, Πέτρο, δέν εἶσαι παραπάνω ἀπὸ δεκαεπτὰ χρονῶν. Μὰ εἶσαι μεγαλόσωμος καί δυνατός. Θέλεις νά πᾶς στὸν πόλεμο;

— Πατέρα, ἀποκρίθηκε ὁ Πέτρος. Αὐτὸ τὸ σκέπτομαι καί ἐγὼ ἐδῶ καί κάμποσον καιρό. Καί ἤθελα νά σοῦ τὸ εἰπῶ, μὰ ἐφθόμουν μὴ σέ λυπήσω.

— Γενναῖο μού παιδί, εἶπε ὁ γέρος. Καί βέβαια θά

λυπηθῶ, πού θὰ μοῦ φύγης. Μὰ ἡ πατρίδα ἔχει τὴν ἀνάγκη σου, τὸ βλέπω.

Νὰ μὴ σᾶς τὰ πολυλογῶ, τὴν ἄλλην ἡμέρα ὁ Πέτρος μὲ δυὸ ἄλλους ἀκόμη νέους τοῦ χωριοῦ μας ἔφευγαν ἐθελοντὲς γιὰ τὸν πόλεμο.

Ὁ γέρος τὸν ἐσυνόδευσε ὡς στὸ σιδηροδρομικὸ σταθμό. Καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκεῖ, εἶδαν δυὸ δάκρυα νὰ κυλίσουν ἀπὸ τὰ μάτια του, τὴ στιγμὴ πού ἐξεκינוῦσε ἡ ἀμαξοστοιχία.

Τὸ βράδυ, γυρίζοντας στὸ σπίτι του ὁ μπάρμπα Ζήσης, ἐκάθισε στὸ τραπέζι μὲ τὰ τρία του παιδιὰ, γιὰ νὰ φάγουν. Πλαῖι του ἠθέλησε νὰ τοῦ βάλουν καὶ τὴν καρέκλα τοῦ Πέτρου καὶ στὴν ἀδεια θέση του, στὸ τραπέζι, νὰ βάλουν καὶ ἓνα πιάτο.

Κανεὶς δὲν ἐμίλησε ἐκεῖνο τὸ βράδυ. Ὅλοι ἐσκέπτοντο τὸ παλληκάρι, πού ἔφυγε. Στὸ τέλος μόνο ἐμίλησε ὁ πατέρας.

— Παιδιὰ μου, εἶπε. Εἰσθε τρεῖς, ὅλοι δουλεύετε καὶ βγάζετε τὸ ψωμί σας. Κάθε Κυριακὴ σᾶς δίνω ἀπὸ μιὰ δραχμὴ στὸν καθένα. Ἐμπρός, θὰ βάζετε τὴ μισὴ δραχμὴ κατὰ μέρος καὶ στὸ τέλος τοῦ μηνὸς θὰ ἔχετε οἰκονομήσει ἀπὸ δυὸ δραχμὲς. Θὰ βάζω καὶ ἐγὼ ἄλλες δυὸ δραχμὲς καὶ ἔτσι θὰ μαζεύονται ὅλες ὀκτῶ. Κάθε μῆνα λοιπὸν θὰ ἔχωμε νὰ στέλλωμε στὸν ἀδελφὸ σας ὀκτῶ δραχμὲς καὶ θὰ εἶναι πολὺ εὐχαριστημένους.

Στὸ τέλος τοῦ πρώτου μηνὸς, ὁ μπάρμπα Ζήσης εἶπε στὰ παιδιὰ του:

— Ἐμπρός, τὸν ἔρανό σας!

Καὶ ἄπλωσε τὸ χέρι του. Ἐντὶ ὅμως τὰ παιδιὰ του νὰ τοῦ δώσουν ἀπὸ δυὸ δραχμὲς ὁ καθένας, τοῦ ἔδωκαν ἀπὸ τέσσαρες. Τὰ καλὰ παιδιὰ ἔβαλαν κατὰ μέρος ὅλα τὰ λεπτά, ποὺ εἶχαν πάρει ἀπὸ τὸν πατέρα των.

— Ἄφοῦ εἶναι ἔτσι, εἶπε ὁ μπάρμπα Ζήσης, θὰ βάλω καὶ ἐγὼ τέσσαρες. Καὶ ἔτσι στὸν Πέτρο θὰ στείλωμε δεκαέξι δραχμὲς. Τὸν ἄλλο μῆνα θὰ ξανακάμωμε τὸν ἔρανο.

Ὁ Πέτρος στὸ Σύνταγμά του ἦτο ἓνας ἀπὸ τοὺς πιὸ καλοὺς στρατιῶτες. Ἄψηφοῦσε κάθε κίνδυνο καὶ ἦτο πάντοτε ἔτοιμος.

Ἐνα πρωί, ἐδόθηκε διαταγὴ νὰ γίνῃ ἐπίθεση. Οἱ ἀξιωματικοὶ ἐφώναζαν: |

— Ἐμπρός, παιδιὰ, γιὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ γιὰ τὴ θρησκεία μας.

Ὅλοι ἄρπαξαν τὰ ὄπλα. Ὁ Πέτρος ἔκαμε γρήγορα μιὰ προσευχὴ καὶ ἀμέσως ἐσκέφθηκε τὸν πατέρα του καὶ τ' ἀδελφία του. Ἄρπαξε καὶ αὐτὸς τὰ ὄπλα καὶ ὤρμησε ἐμπρός.

Ὅλη τὴν ἡμέρα ὁ Πέτρος ἐπολέμησε γενναῖα, προχωρόντας πάντοτε ἐμπρός. Οἱ ἀξιωματικοὶ τὸν ἐθαύμαζαν.

Ἐξαφνα ἓνα βόλι τὸν βρῖσκει καὶ πέφτει στὴ γῆ ἀναίσθητος. Ὅλοι τὸν ἐνόμισαν γιὰ νεκρό, γιὰτὶ γύρω του τὸ αἷμα ἐγένετο τὸ χῶμα.

Μὰ ὁ Πέτρος ἦτο μόνον πληγωμένος. Τὸν ἐσήκωσαν καὶ τὸν ἔφεραν μέσα σὲ μιὰ σκηνή, ὅπου οἱ χειρουργοὶ ἐκοίταξαν τὸ τραῦμα του. Τότε ἐπαρατήρησαν, πῶς τὸ βόλι εἶχε γλιστρήσει ἐπάνω σὲ τρία πεντάδραχμα,

πού τὰ εἶχε μέσα στήν τσέπη του. Καί ἔτσι τὸ τραῦμα του δὲν ἦτο θανατηφόρο.

Τὸν ἐπῆγαν ὕστερα σ' ἓνα Νοσοκομεῖο. "Ὅταν ἐσηκώθηκε ὁ Πέτρος, ἠθέλησε νὰ ξαναγυρίσει στὸ Σύνταγμά του. Μὰ ἡ πληγή του δὲν εἶχε θεραπευθῆ ὀλότελα. "Ἐγραψε τότε στὸν πατέρα του, πῶς ἐπῆρε ἀναρρωτική ἄδεια καί πῶς πολὺ γρήγορα θὰ τὸν ἔβλεπαν στὶς Μουριές.

4.

Στὶς Μουριές ὁ Πέτρος ἔφθασε νύκτα. Κανεὶς δὲν τὸν εἶδε, ὅταν ἐπερνοῦσε. Ἐπῆρε τὸ δρομάκι, πού ὀδηγεῖ στὸ πατρικό του σπιτάκι καί ἐπλησίασε χωρὶς θόρυβο.

"Ὅταν ἔφθασε κοντὰ στὸ παράθυρο, ἐπαρατήρησε μέσα. Ὁ πατέρας καί τ' ἀδέλφια του ἔτρωγαν τὸ βραδυνό των. Ἡ καρέκλα του ἦτο ἐκεῖ, στὴ θέση της, πλάϊ στὸν πατέρα του. "Ὅλοι ἀνησυχοῦσαν καί ἔλεγαν, πῶς δὲν εἶχε φθάσει ἀκόμη ὁ Πέτρος.

— Ἐδῶ εἶμαι! ἐφώναξε ὁ Πέτρος. Καί ἀνοίγοντας τὴ θύρα, ἔπεσε στήν ἀγκαλιά των.

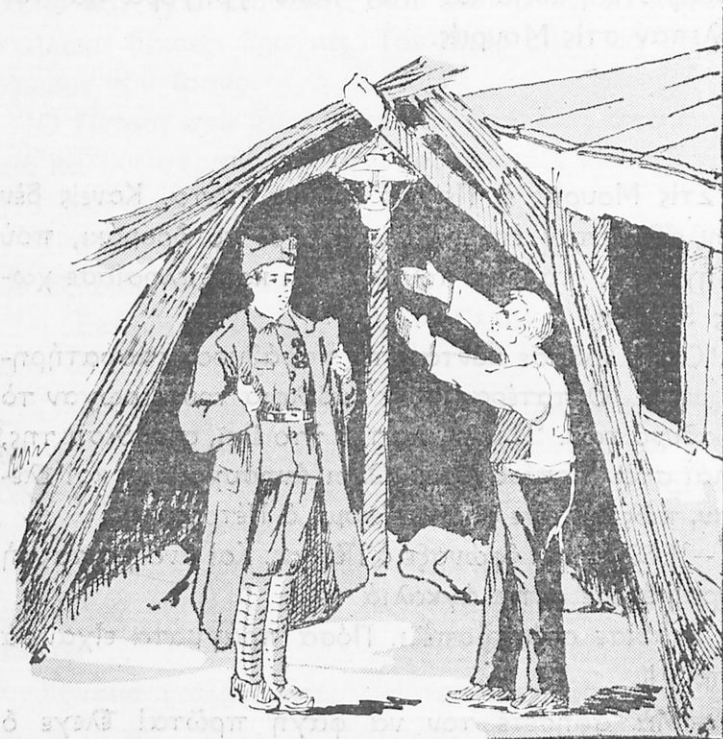
Ἐκάθισε στὸ τραπέζι. Πόσα πράγματα εἶχαν νὰ εἰποῦν!

— Μὰ ἀφήσετέ τον νὰ φάγη πρῶτα! ἔλεγε ὁ μπάρμπα Ζήσης. Ἐχομε καιρὸ γιὰ τόσα πράγματα!

Τότε ὁ Πέτρος διηγήθηκε, πῶς ἐκινδύνευσε νὰ σκοτωθῆ καί πῶς τὸν ἔσωσαν τὰ τρία ἐκεῖνα πεντάδραχμα, πού τὰ εἶχε ἐπάνω του. Καί καταλαβαίνετε, πόσο ἐχάρηκαν τ' ἀδέλφια του, ὅταν ἔμαθαν ὅτι αὐτὰ τοῦ εἶχαν σώσει τὴ ζωή.

— Πατέρα, είπε πάλι ὁ Πέτρος. Πιστεύω, πὼς θὰ μείνης καὶ γιὰ κάτι ἄλλο ἀκόμη εὐχαριστημένος.

Καὶ ἐξεκούμβωσε τὸ χιτῶνιό του. Στὸ στήθος του ἐπάνω ἦτο κρεμασμένο ἓνα μετάλλιο στρατιωτικῆς ἀξίας. Τοῦ τὸ εἶχε δώσει ὁ συνταγματάρχης του, ὅταν ἀκόμη ἦτο πλαγιασμένος στὸ Νοσοκομεῖο.

Ὁ μπάρμπα Ζήσης ἐσταύρωσε στὸ στήθος τὰ χέρια του καὶ ἄρχισε νὰ κλαίη μαζί καὶ νὰ γελοῦ ἀπὸ τὴ χαρὰ καὶ ἀπὸ τὴ συγκίνησή του. Ἀγκάλιασε τὸ παιδί του ἄλλη μιὰ φορά καὶ τὸ ἐφιλοῦσε.

—“Οχι, ἔλεγε ὁ καημένος ὁ γέρος. “Οχι, δὲν ὑπάρχει ἄλλος ἄνθρωπος εὐτυχισμένος σὰν καὶ μένα.

Τὸ μετάλλιο τοῦ γυιοῦ του ὁ μπάρμπα Ζήσης τὸ ἔβαλε σὲ κάδρο, τὸ ἔσκέπασε μὲ τζάμι, γιὰ νὰ μὴ σκο- νίζεται, καὶ τὸ κάδρο τὸ ἐκρέμασε στὸν τοῖχο. Τὸ καλοκαίρι τὸ στολίζει μὲ λουλούδια καὶ τὸ χειμῶ- να μ’ ἓνα κλωνάρι ἀπὸ ἔλατο.

Οἱ γυιοὶ τοῦ μπάρμπα Ζήση δὲν θὰ φύγουν ἀπὸ κοντά του ποτέ. “Οταν πανδρευθοῦν, θὰ κτίση ὁ καθένας των ἓνα μικρὸ σπιτάκι πλάϊ στὸ πατρικό. “Ετσι ἐκεῖ, στὴν ἄκρη τοῦ δάσους, θὰ γίνη σιγὰ σιγὰ ἓνα μικρὸ χωριό, ποὺ θὰ μπορῆ κανεὶς νὰ τὸ ὀνομάση «Χωριὸ τῶν καλῶν ἀνθρώπων». Γιατὶ εἶναι καλὰ παιδιὰ ἐκεῖνα, ποὺ ἀγαποῦν τὸ Θεό, τοὺς γονεῖς καὶ τὴν πατρίδα των.

29. “Οταν κάμνη κρύο.

1.

Ο βοριᾶς τοῦ Δεκέμβρη ἔχει ρίξει καὶ τὰ τελευταῖα φύλλα τῶν δένδρων. Κάπου κάπου πέφτει καὶ ἓνα χιονόνερο ἀπὸ τὸ συννεφιασμένο οὐρανὸ καὶ κτυπᾷ στὸ πρόσωπο ἐκείνους, ποὺ εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ γυρίζουν στοὺς δρόμους.

Μὲ τέτοιον καιρὸ, ἄλλο τί καλύτερο θὰ ἐπιθυμοῦ- σε κανεὶς ἀπὸ μιὰ καλὴ φωτιά, ποὺ νὰ λαμποκοπᾷ στὸ τζάκι τοῦ σπιτιοῦ ;

Τὰ παιδιὰ, μόλις ἐγύρισαν ἀπὸ τὸ σχολεῖο, ἔφα- γαν τὸ ἀπογευματινὸ των καὶ ἐκάθισαν ἐμπρὸς στὸ τζάκι τοῦ δωματίου, μὲ τὰ πόδια τεντωμένα στὴ φωτιά. Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Νά καί ὁ Κατσαρός μέ τήν Ψιφίνα, ξαπλωμένοι καί αὐτοί ἐκεῖ κοντά. Ὁ Κατσαρός κοιτάζει τή φωτιά. Ἡ Ψιφίνα ἔχει κλειστά τὰ μάτια της καί ροχαλίζει.

Ὁ Στάθης κοιτάζει καί αὐτὸς ἀμίλητος τή φωτιά καί σκέπτεται.

Στὸ σχολεῖο ὁ δάσκαλος τοὺς ἐμίλησε κάποτε γιὰ τοὺς παλαιούς ἀνθρώπους, ποὺ ἐζοῦσαν μέσα σέ σπηλιές. Καί συλλογίζεται τώρα, πὼς οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι θὰ ὑπόφεραν πολὺ μέσα στὶς τρυῖπες, ὅταν ἐφυσοῦσε ὁ βοριᾶς καί ἀπὸ τὸν οὐρανὸ ἔπεφτε τοῦφες τὸ χιόνι.

Στὴν εἴσοδο κάθε σπηλιάς οἱ παλαιοὶ ἄνθρωποι ἀναβαν μεγάλες φωτιές. Τὶς ἀναβαν, γιὰ ν' ἀπομακρύνουν τὰ θηρία καί ἴσως καί γιὰ νὰ ζεσταίνωνται. Μὰ χωρὶς ἓνα καλὸ τζάκι, —σκέπτεται πάντοτε ὁ Στάθης— ἡ φωτιά δὲν ζεσταίνει ἀρκετὰ καί καπνίζει κιόλας.

Ἄ, ὄχι. Ὁ Στάθης ποτὲ δὲν θὰ ἤθελε νὰ εἶναι παιδί ἐνὸς ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Καί εἶναι εὐτυχισμένος, ποὺ ζῆ στὸ σημερινὸ κόσμο καί στὴ σημερινὴ ἐποχὴ. Γιατί σήμερα κτίζουν στερεὰ σπίτια, μέ τζάκια, ποὺ παίρνουν τὸν καπνὸ ψηλὰ καί κάμνουν τὴ φλόγα νὰ πηδᾷ λαμπερὴ καί γλυκειά, γιὰ νὰ ζεσταίνῃ ἐκείνους, ποὺ τρεμουλιάζουν ἀπὸ τὸ κρύο.

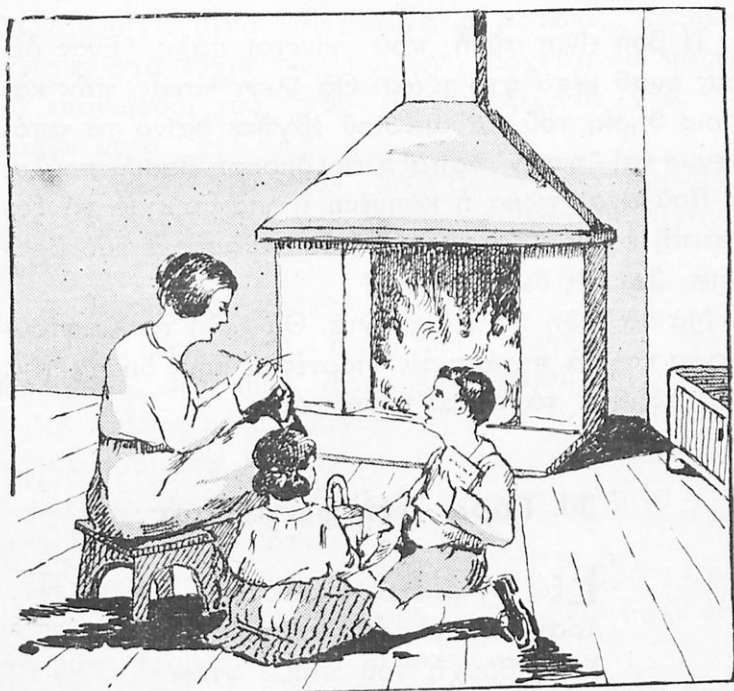
2.

Ἡ μητέρα ἦλθε καί αὐτὴ νὰ καθίσῃ κοντὰ στὴ φωτιά. Ὁ πατέρας θὰ ἦρχετο ἀπὸ τὴ δουλειὰ του ἐνωρίς, γιατί, ὅταν εἶναι κρύο, δὲν κάθεται πολὺ ἀργὰ ἐπάνω στὸ μύλο.

Ἡ Μέλπω ἔχει κοντά της χαρτόνια, μολύβια, κλωστές, ἕνα ψαλίδι καὶ ἕνα τρυπητήρι. Καὶ προσπαθεῖ νὰ φτιάσῃ ἕνα καλαθάκι, γιὰ νὰ τὸ στείλῃ τὴν Πρωτοχρονιὰ στὴ θεία της, στὶς Καστανιές, ἐκεῖ ποὺ ἔμενε τὸ καλοκαίρι ὁ Στάθης.

Ὁ Στάθης κρατεῖ τώρα ἕνα βιβλίο καὶ θέλει νὰ

διαβάσῃ. Μὰ ἡ φωτιά δὲν τὸν ἀφήνει. Μὲ τὴ λάμψη της, ποὺ πότε χαμηλώνει καὶ πότε δυναμώνει, κάμνει τὰ γράμματα νὰ χορεύουν μέσα στὸ βιβλίο του. Ὁ Στάθης λέγει ἀπὸ μέσα του.

— Ἄς γυρίσω λιγάκι ἔτσι. Δὲν θὰ βλέπω τίς φλόγες καὶ ἴσως θὰ εἶναι καλύτερα.

Καὶ γυρίζει. Μὰ τοῦ κάκου. Τώρα ἡ φωτιά ἀρχί-

ζει νὰ τραγουδῆ καὶ δὲν τὸν ἀφήνει νὰ προσέξῃ σ' ἐκεῖνα, πὺ διαβάζει. Κράκ, κρούκ, κάμνουν τὰ ξύλα, καθὼς καίονται, καὶ πετοῦν σπίθες, πὺ φεύγουν γρήγορα καὶ ἀνεβαίνουν ψηλὰ στὸ τζάκι.

3.

Τί βοή εἶναι αὐτή, πὺ γίνεται πάλι; “Ενας ἀέρας φυσᾷ μέσα στὸ τζάκι. Θὰ ἔλεγε κανεῖς, πὼς κάποιο θηρίο τοῦ παράμυθιοῦ ἐβγήκε ἐκεῖνο τὸ ἀπόγευμα καὶ ζητεῖ ν' ἀρπάξῃ τὴν ὄμορφη βασιλοπούλα.

Ποῦ εἶναι τώρα ἡ καημένη ἡ γιαγιά, γιὰ νὰ ξαναειπῆ ἐκεῖνο τὸ παραμῦθι, πὺ ἐβάσταξε δυὸ βραδεῖες. Σωστὲς δυὸ βραδεῖες!

Μὰ θὰ ἔλθῃ πάλι ἡ γιαγιά. Θὰ ἔλθῃ τὰ Χριστοῦγεννα καὶ θὰ περάσῃ τὶς γιορτὲς μὲ τοὺς δικούς της. Δὲν τὸ εἶπε τάχα καὶ μόνη της;

30. Γύρω στὴ φωτιά μας.

Ἐξω ἀγέρας τὸ σκοπὸ του
τραγουδεῖ μὲς στὰ καλάμια.

Κι ἡ βροχὴ τοῦ παίζει ντέφι
στοῦ παραθυριοῦ τὰ τζάμια.

Γύρω γύρω στὴ φωτιά μας.

Δυὸ κλαδάκια, μάννα, κόψε.

Κι ὅποιος ξέρει παραμῦθια,

νὰ μᾶς πῆ καμπόσα ἀπόψε.

31. Λογάκια που θερμαίνουν.

Από το βράδυ, πριν πλαγιάση ο Στάθης, έλογάριαζε να σηκωθεί το πρωί λίγο ένωρίτερα, για να διαβάση το μάθημά του.

Μα την άλλη ημέρα ο καιρός ήτο χειρότερος. 'Ο ούρανός σκοτεινός και βαρύς, σαν μολυβένιος.

"Εξαφνα, ή θύρα τής κρεβατοκάμαρας τών παιδιών άνοιγει σιγά και μπαίνει ο πατέρας, περπατώντας στα νύχια τών ποδιών. "Ερχεται να πάρη το έπανωφόρι του, που το είχε ξεχάσει χθές το βράδυ μέσα.

'Ο Στάθης έξύπνησε. 'Ετενώθηκε, έχασμουρήθηκε, έμισάνοιξε τα μάτια του και είπε με σιγανή φωνή.

— 'Εσύ είσαι, πατέρα;

— Ναι, έγω είμαι, παιδί μου. Καλημέρα. Ξανά κοιμήσου. Δέν είναι ώρα να σηκωθείς.

'Ο Στάθης βγάζει λιγάκι τή μύτη του έξω από τα σκεπάσματα. Αισθάνεται το τσουχτερό κρύο του δωματίου. 'Ακούει το δυνατόν άέρα να σφυρίζη έξω, στα δένδρα του κήπου.

Τί ώραία, που είναι μέσα στο ζεστό κρεβάτι του!

Σκεπάζεται ακόμη καλύτερα και χώνει πάλι και τή μύτη του κάτω από το σκέπασμα.

'Ο κύρ Σταμάτης έτοιμάζεται να βγῆ και ο Στάθης θυμάται, πώς ο πατέρας πηγαίνει για τή δουλειά του. Σε λίγο θά έπερπατοῦσε μέσα στις λάσπες, μ' εκείνο το παγωμένο χιονόνερο.

— Για να μπορούν τα παιδιά να μείνουν στο ζεστό των κρεβάτι και να βρίσκουν στο ξύπνημά των ένα

ώραῖο, ζεστό πρόγευμα, οἱ πατέρες πηγαίνουν ἔτσι, νὰ δουλεύσουν τόσο πρωί.

Αὐτὰ σκέπτεται ὁ Στάθης καὶ μιὰ στιγμή ἀνασηκώνεται στὸ κρεβάτι του καὶ στηρίζεται στὸν ἄγκῶνα του.

— Θὰ κρυώσης, πατέρα, ἔξω! λέγει μὲ τρυφερότητα.

Ὁ πατέρας χαμογελᾷ καὶ τὸν κτυπᾷ χαϊδευτικὰ στὴν πλάτη.

— Πιστεύεις, πὼς θὰ κρυώσω; τοῦ λέγει. Ἦσυχασε, παιδί μου. Εἶμαι τόσο καλὰ ντυμένος καὶ θὰ περπατῶ τόσο γρήγορα.

Δὲν ἦσαν μεγάλα πράγματα αὐτά, ποὺ εἶπε ὁ Στάθης. Μὰ ἦσαν λόγια, ποὺ ἤμποροῦσαν νὰ ζεστάνουν τόσο καλὰ τὴν καρδιά ἐνὸς πατέρα καὶ νὰ τὸν κάμουν νὰ μὴ νοιώσῃ τὸ κρύο ἐκεῖνο τοῦ βοριᾶ.

32. Τὰ ἐνθύμια.

Ενα ἀπὸ τὰ συρτάρια τῆς ντουλάπας μένει πάντοτε κλειστὸ καὶ τὸ κλειδί τὸ κρατεῖ ἡ μητέρα.

Τὴν ἡμέρα, ποὺ ἡ μητέρα ἐτακτοποιοῦσε στ' ἄλλα συρτάρια τὰ ἀσπρόρρουχα τῆς μπουγάδας, ἔξαφνα ὁ Στάθης καὶ ἡ Μέλπω ἐμπῆκαν μέσα στὸ δωμάτιο.

— Μητέρα, εἶπαν. Ἄφησέ μας, σὲ παρακαλοῦμε, νὰ ἰδοῦμε καὶ ἐμεῖς τὰ ἐνθύμια, ποὺ εἶναι μέσα σ' αὐτὸ τὸ συρτάρι.

Ἡ μητέρα ἐδέχθηκε καὶ τὸ ἐξεκλείδωσε.

Μέσα στὸ συρτάρι ὑπάρχουν παλαιὰ γράμματα κιτρινισμένα καὶ κάποιες φωτογραφίες. Τὰ παιδιὰ ἀναγνώρισαν ἀμέσως τὸν παπποῦ, ἂν καὶ στὴ φω-

τογραφία ἔχει μαύρη γενειάδα. Νά καί ἡ γιαγιά. Πῶς ἦτο ἡ γιαγιά, ὅταν ἦτο νέα!

— Καί αὐτὸ τὸ γελαστὸ παιδάκι μπορεῖτε νὰ μοῦ εἰπῆτε ποιὸ εἶναι ; Ποτὲ δὲν θὰ τὸ φαντασθῆτε. Εἶναι ὁ πατέρας σας, ὅταν ἦτο ὀκτῶ χρονῶν.

Στὴ Μέλπω ἐφάνηκε παράξενο, πῶς ὁ πατέρας της ἠμποροῦσε νὰ ἦτο ἄλλοτε τόσο μικρός.

Μὰ νά καί ἄλλα ἐνθύμια. Αὐτὰ πιὰ ἐνδιαφέρουν τὰ παιδιά. Εἶναι μιὰ μικρὴ σκουφίτσα, ἡ πρώτη σκουφίτσα τοῦ Στάθου, πού μόλις χωρεῖ ἓνα πορτοκάλι. Νά καί τὰ πρῶτα παπουτσάκια τῆς Μέλπως, πλεγμένα ἀπὸ ἄσπρο μαλλί.

— Πόσο μικρὴ ἦμουν τότε! εἶπε ἡ Μέλπω καί ἔβαλε τὸ μάλλινο παπουτσάκι πλάϊ στὸ πόδι της.

Ἡ μητέρα ἐξεδίπλωσε μὲ προσοχὴ ἓνα χαρτὶ καί ἔβγαλε δυὸ μποῦκλες μαλλιῶν, δεμένες μὲ κορδέλλα.

— Εἶναι τὰ παιδικὰ σας μαλλιά, εἶπε. Πόσες φορές τὰ ἐχάιδευσα, ὅταν σᾶς ἐνανούριζα γιὰ ν' ἀποκοιμηθῆτε!

— Καί αὐτὸ τὸ βιβλίον, ἐφώνασε ὁ Στάθου, τὸ γνωρίζω. Εἶναι τὸ πρῶτον μου Ἀλφαβητάριον. Στὸ δεύτερον φύλλον του, θυμοῦμαι, εἶναι κάποια παιδιὰ, πού χορεύουν πιασμένα ἀπὸ τὰ χέρια. Δὲν εἶν' ἔτσι, μητέρα ;

— Ναί, εἶπε ἐκείνη. Μὰ ἐγὼ θυμοῦμαι πόσες φορές αὐτὸ τὸ βιβλίον τὸ ἐφυλλομετρούσαμε μαζὶ τὶς νύκτες τοῦ χειμῶνα, ὥσπου στὸ τέλος σ' ἔπαιρνε ὁ ὕπνος καί ἔγερνες ἐπάνω σ' ἐκεῖνα τὰ παιδάκια, πού χορεύουν.

Ἡ μητέρα ἔκλεισε πάλι τὸ συρτάρι.

Καρνάβου-Δουφεξῆ «Καλὸς Σύντροφος» Ἀναγνωστ. Γ' ἐκδ. Γ' 1937 · 5

— Θα ήθελα, εἶπε, νὰ τακτοποιῶ πάντοτε μέσα σ' αὐτὸ τὸ συρτάρι ἐνθύμια μόνον ἀπὸ τὴς χαρῆς τοῦ σπιτιοῦ μας.

33. Τὸ κρασί καὶ ὁ μούστος.

Απὸ τὴν ἡμέρα, ποὺ ἄρχισαν οἱ διακοπὲς γιὰ τὴς γιορτὲς τῶν Χριστουγέννων, τὰ παιδιὰ βρίσκονται στὸ σπῆτι τοῦ παπποῦ.

Σήμερα ἦλθε στοῦ παπποῦ καὶ ὁ μπάρμπα Γρηγόρης, ἕνας ἐξάδελφος τῆς γιαγιάς, καὶ ἔφερε γιὰ δῶρο ἕνα γαλόνι κρασί. Τὸν μπάρμπα Γρηγόρη τὸν ξέρει ὁ Στάθης ἀπὸ πέρυσι, ποὺ εἶχε πάει ὁ Στάθης στ' ἀμπέλι του μαζί μὲ τὴ γιαγιά, γιὰ νὰ ἰδοῦν τὸν τρύγο.

Μιὰν ἡμέρα ὁ μπάρμπα Γρηγόρης εἶχε πάρει τὸ Στάθην καὶ ἐπῆγαν καὶ στὰ πατητήρια. Ἐκεῖ οἱ ἐργάτες ἐπατοῦσαν τὰ σταφύλια καὶ ἔβγαζαν μούστο, ποὺ τὸν ἔβραζαν ὕστερα στὰ βαρέλια, γιὰ νὰ γίνῃ ἄσπρο κρασί. Ὁ μπάρμπα Γρηγόρης εἶχε δώσει τότε στὸ Στάθην ἕνα μακρὺ ἄχυρο ἀπὸ σίκαλη καὶ τοῦ εἶπε νὰ ροφήσῃ ἀπὸ ἕνα βαρέλι λίγο ζαχαρωμένο ζουμί.

Σήμερα, ποὺ ὁ μπάρμπα Γρηγόρης ἔφερε τὸ κρασί, εἶπε πάλι στὸ Στάθην:

— "Ελα, Στάθην, νὰ σοῦ δώσω νὰ δοκιμάσης ἀπ' αὐτὸ τὸ κρασί. Εἶναι ἀπὸ τὸ ἴδιο βαρέλι, ποὺ ἐδοκίμασες πέρυσι καὶ τὸ μούστο.

Ὁ Στάθης ἐπῆρε ἕνα ποτήρι καὶ ἐδοκίμασε λίγο. Τὸ κρασί δὲν ἦτο καθόλου σὰν τὸ γλυκὸ ἐκεῖνο ζουμί,

πού έδοκίμασε στὰ πατητήρια. Ήτο στυφό και
έκαιε στò στόμα.

‘Ο μπάρμπα Γρηγόρης έγέλασε.

— Τò βλέπω, εἶπε. Δέν σ’ άρέσει αὐτò τò πιοτό.
”Εχεις δίκιο. Τò κρασί δέν εἶναι γιά τὰ παιδιὰ τῆς
ἡλικίας σου.

— Άλήθεια, μπάρμπα Γρηγόρη, άποκρίθηκε ó
Στάθης, έπιστρέφοντας τò ποτήρι. Μά οὔτε και
γιά τούς μεγάλους εἶναι. Νά, ξέρω έγώ ἕναν άν-
θρωπο, πού κάθε Κυριακή πίνει κρασί και πέφτει μέσα
στοὺς δρόμους.

— Αὐτòς πίνει πολύ, παιδί μου. Τò κρασί βλάπτει
και τούς μεγάλους, όταν πίνουν τόσο πολύ, εἶπε ó
γέρος.

— Δέν ξέρω. Μά έγώ, όταν μεγαλώσω, δέν θά πιῶ
ποτέ μου τόσο κρασί, μπάρμπα Γρηγόρη.

‘Ο μπάρμπα Γρηγόρης έχάιδευσε τò Στάθη και
έχαμογέλασε.

34. Χριστουγεννιάτικες προετοιμασίες.

Πρωί πρωί άναψε ἡ γιαγιά τò φοῦρνο.

Τὰ χριστόψωμα και τῖς βασιλόπιττες τῖς εἶχε
έτοιμάσει άπό χθές τῆ νύκτα. Φρέσκα αὐγά, μρω-
δάτο βούτυρο, ώραῖο άλεύρι, γάλα θυμαῖσιο.

Νά ἡ τσανάκα, πού εἶχε ζυμώσει τò ζυμάρι. Μὲ τῖ
δύναμη πού ἐζύμωνε ἡ γιαγιά! Και όλα τὰ ἔκαμνε
μόνη της. Κανένα δέν ἤθελε νά τῆν βοηθήση.

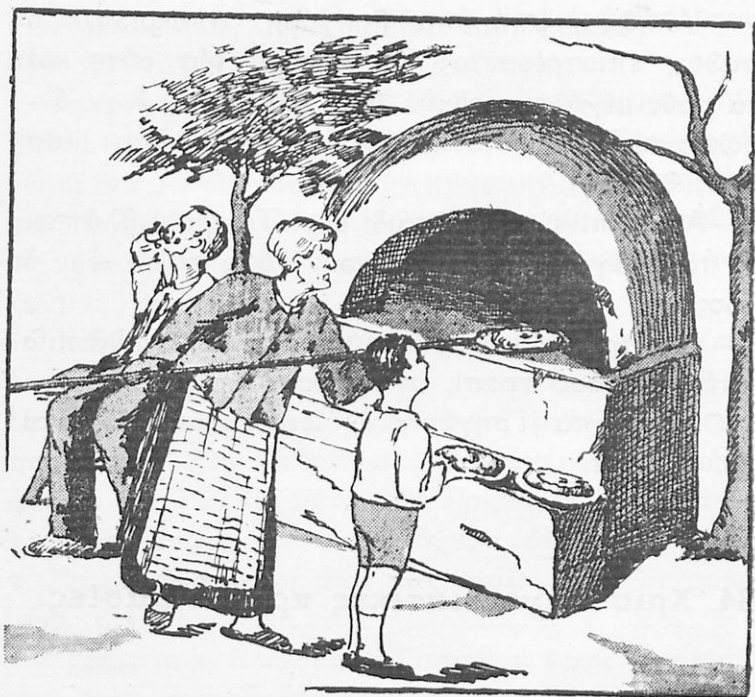
— ‘Εσεῖς, ἡφιστάθη, νά τῶπτε νά κοιμηθῆτε, ἔλεγε.

Καὶ ἀφήσετε ἐμένα μόνη. Ζέρω ἐγὼ τὴ δουλειά μου.

Ποῦ ν' ἀκούσουν ὁμως τὰ παιδιά ; Κάτι ἐζητοῦσαν καὶ αὐτὰ νὰ κάμουν.

— Ἄφοῦ εἶναι ἔτσι, εἶχε εἰπῆ τότε ἡ γιαγιά, πιάσετε νὰ σπάσετε ἐκεῖνα τὰ καρύδια καὶ νὰ τὰ καθάρισετε, γιὰ νὰ φτειαῖσωμε αὔριο τὰ μελομακάρονα.

Καὶ τὰ παιδιά ἄρχισαν μὲ χαρὰ τὴ δουλειά των καὶ ἐκαμάρωναν καὶ τὴ γιαγιά, ποῦ ἐζύμωνε.

Τὶ ὠραία, ποῦ ἐφτειανε τὶς βασιλόπιττες ! Εἶχε καὶ μιὰ ξυλένια σφραγίδα καὶ ἔκαμνε ἐπάνω σὲ κάθε πίττα δικέφαλους ἀετοῦς. Ποῦ τάχα εἶχε βάλει τὸ χρυσὸ φλουράκι ;

Σήμερα από τὸ πρωὶ ὁ παπποῦς ἐκουβαλοῦσε κούτσουρα καὶ κληματόβεργες γιὰ τὸ φούρνο. Στὸ τέλος ἡ φωτιά ἐδυνάμωσε πολὺ καὶ ὁ φούρνος ἐγέμισε μὲ μιὰ κατακόκκινη λάμψη.

Σὲ λίγη ὥρα ὁ παπποῦς ἐπαραιμέρισε τὴν ἀνθρακιά καὶ τὶς στάκτες καὶ ἐκαθάρισε καλὰ τὸ φούρνο μὲ τὸ φουρνόξυλο.

Ἡ γιαγιά ἔφερε ἀμέσως τὰ χριστόψωμα καὶ τὶς βασιλόπιττες ἐπάνω σὲ λαμαρίνες καὶ τὶς ἐφούρτισε. Ἐπειτὰ ἔκλεισε καλὰ τὸ θυρόφυλλο τοῦ φούρνου.

— Ὡσπου νὰ ψηθοῦν, εἶπε, ἄς πᾶμε τώρα νὰ φτειάσωμε καὶ τὰ μελομακάρονα. Φέρετέ μου, παιδιά, τὸ σησαμόλαδο, νὰ τὸ γυρίσω γιὰ ν' ἀσπρίση.

Ὁ παπποῦς ἔμεινε στὸ φούρνο καὶ ἐπρόσεχε τὰ φουρνισμένα, γιὰ νὰ μὴ καοῦν.

Σιγὰ σιγὰ ἐμοσχοβόλησε ὁ κόσμος ἀπὸ τὴ μυρωδιά τῶν γλυκυσμάτων τῆς γιαγιάς.

Τὸ βράδυ ἦλθε ἀπὸ τὸ μύλο ὁ Γιάννης.

— Γιάννη, εἶπε ὁ παπποῦς. Ἐμεῖς θὰ φύγωμε τώρα. Ἐσύ θὰ μείνης στὸ σπίτι, ὥσπου νὰ γυρίσωμε, καλὰ Φῶτα πιά! Ἐχε τὸ νοῦ σου στὶς κόττες, νὰ μὴ μένουν νηστικές.

Σὲ λίγο ἦλθε ἓνα ἀμάξι. Ἀνέβηκαν ὅλοι, ὁ παπποῦς, ἡ γιαγιά καὶ τὰ παιδιά, καὶ ἐπῆραν μαζί των καὶ τρία καλάθια, πού μέσα ἦσαν γλυκύσματα, μουστόπιττες καὶ διάφορα ὀπωρικά, πορτοκάλια, μήλα, δαμάσκηνα, σῦκα, καρύδια.

Σὲ μισὴ ὥρα τὸ σπίτι τοῦ κύρ Σταμάτη ἐγέμισε πάλι ἀπὸ φωνές.

35. Τὴ νύκτα στὴν ἐκκλησία.

Τὴ νύκτα τῶν Χριστουγέννων ἐχιόνιζε.

Αὐτὸ ὅμως δὲν ἐμπόδισε κανένα νὰ πάη στὴν ἐκκλησία.

Μόνο ἡ μητέρα τῶν παιδιῶν δὲν ἐπῆγε, γιατί ἦτο ἀκόμη λίγο ἀδύνατη ἀπὸ τὴν τελευταία της ἀρρώστια.

Ὁ παπποῦς μὲ τὸ Στάθη εἶχαν σταθῆ κοντὰ στὸ δεξιὸ ψάλτη καὶ ἔψαλλαν καὶ αὐτοί:

«Δεῦτε ἴδωμεν, πιστοί, ποῦ ἐγεννήθη ὁ Χριστός».

Ἡ Μέλπω ἐκοίταζε μὲ θαυμασμό τοὺς ἀναμμένους πολυελαίους καὶ ὁ νοῦς της ὅλο ἔτρεχε στὸ φωτεινὸ ἄστρο, ποῦ ἐφώτισε τὸ σπήλαιο. Τὸ σπήλαιο, ποῦ μέσα του ἐγεννήθηκε ὁ Χριστός, ὁ Δημιουργὸς τοῦ κόσμου.

Στὸ τέλος τῆς λειτουργίας ὅλοι ἐκοινώνησαν.

Χαρούμενοι ἐγύρισαν πάλι στὸ σπίτι καὶ ἀγκάλιασαν μ' εὐχές τὴ μητέρα, ποῦ εἶχε ἐτοιμάσει ζεστὸ γάλα καὶ μιὰ καλὴ φωτιά στὸ τζάκι.

Ἡ Μέλπω ἐγονάτισε κοντὰ στὴ φωτιά καὶ ἔτραγούδησε:

Στὴ γωνιά μας κόκκινο

τ' ἀναμμένο τζάκι.

Τοῦφες χιόνι πέφτουσε

στὸ παραθυράκι.

Ὅλο ἀπόψε ξάγρυπνο

μένει τὸ χωριὸ

καὶ κτυπᾷ Χριστούγεννα

τὸ καμπαναριό.

Ἔλα, ἐσύ, ποὺ Ἀρχάγγελοι

σ' ἀνυμνοῦν ἀπόψε.

Πάρε ἀπὸ τὴν πίττα μας,

ποὺ εὐωδιᾷ, καὶ κόψε.

Ἔλα κι ἡ γωνίτσα μας

καρτερεῖ ναλθῆς.

Σοῦ ἔστρωσα, Χριστούλη μου,

γιὰ νὰ ζεσταθῆς.

36. Ἕνα γράμμα γιὰ τὶς Καστανιές.

Ὁ ταχυδρόμος, ποὺ πηγαίνει στὶς Καστανιές, θὰ ἐπερνοῦσε ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ Σταμάτη τὸ βράδυ.

Ἡ μητέρα τῶν παιδιῶν εἶχε ἐτοιμάσει ἕνα δέμα, ἕνα κουτί ξυλένιο, γεμᾶτο κουλουράκια. Ὁ ἀδελφός της, ὁ κύρ Βασίλης, θὰ ἐγιόρταζε τὴν Πρωτοχρονιὰ καὶ ἔπρεπε νὰ τὸν θυμηθοῦν, νὰ τοῦ στείλουν κάτι.

Μαζί ἔστελλε καὶ ἡ Μέλπω τὸ καλαθάκι, ποῦ εἶχε φτειάσει ἐπίτηδες γιὰ τὴ θεία της.

— Δὲν θὰ γράψωμε καὶ γράμμα στὸ θεῖο ; εἶπε ἡ Μέλπω.

— Βέβαια, θὰ γράψετε, ἀποκρίθηκε ἡ γιαγιά.

— Τί νὰ τοῦ εὐχηθοῦμε τώρα; Τί νὰ τοῦ εὐχηθοῦμε; Νὰ τοῦ εὐχηθοῦμε νὰ κερδίση ἓνα λαχεῖο; Ἡ νὰ γίνη ἄρχοντας τοῦ τόπου καὶ νὰ ἔχη πολλοὺς ὑπηρέτες στὶς διαταγές του; Νὰ τοῦ εὐχηθοῦμε ὅ,τι πιάνει νὰ γίνεται μάλαμα;

Ἡ γιαγιά, κοντὰ στὴ φωτιά, ἐκρατοῦσε στὴν ποδιά της ἓνα μύλο τοῦ καφέ καὶ ἄλεθε. Ἄκουε τὰ παιδιὰ, ποῦ ἐσυζητοῦσαν, καὶ ἔχαμογελοῦσε.

Τέλος πάντων, τὰ παιδιὰ ἐσυμφώνησαν καὶ ἔγραψαν τὸ γράμμα. Καὶ νὰ τί ἔγραψαν:

« Ἀγαπητοὶ θεῖε καὶ θεία,

Εἶμαστε ὅλοι καλά. Γιὰ τὴ γιορτὴ τοῦ θείου εὐχόμεστε κάθε εὐτυχία καὶ ἐπάνω ἀπ' ὅλα τοῦ εὐχόμεστε ὑγεία. Ἡ μητέρα πάντοτε μᾶς λέγει, πὼς τίποτε ἄλλο δὲν εἶναι πρὸ ὠραῖο καὶ ἀνώτερο ἀπὸ τὴν καλὴ ὑγεία.

Ὁ καινούργιος χρόνος νὰ σᾶς φέρη κάθε καλό.

Ἡ μητέρα σᾶς στέλλει κουλουράκια. Καὶ ἡ Μέλπω ἓνα καλαθάκι, ποῦ τὸ ἔφτιασε ἡ ἴδια.

Ἡ γιαγιά, ὁ παππούς, ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα σᾶς εὐχονται καὶ σᾶς φιλοῦν. Καὶ ἐμεῖς σᾶς φιλοῦμε τὸ χέρι.

Στάθης καὶ Μέλπω.»

Ἐκλείσαν ἔπειτα τὸ γράμμα στὸ φάκελλο, ἔγραψαν τὴν ἐπιγραφή καὶ ἐκόλλησαν καὶ ἓνα γραμματόσημο.

Τὸ βράδυ ὁ ταχυδρόμος θὰ τὸ ἔπαιρνε μαζί μὲ τὸ δέμα.

37. Τὸ ὄνειρο τοῦ ξυλοκόπου.

— Γιατί, γιαγιά, ἐγελοῦσες, ὅταν ἐγράφαμε τὸ γράμμα; ἐρώτησε ἡ Μέλπω, ἀπλώνοντας τὰ πόδια της κοντὰ στὸ τζάκι.

— Γιατί ἐθυμήθηκα ἓνα παραμυθάκι. Τώρα, πού δὲν ἔχετε τίποτε ἄλλο νὰ κάμετε, θὰ σᾶς τὸ εἰπῶ:

Μιά φορά ἓνας ξυλοκόπος ἔκοβε ξύλα μέσα στὸ δάσος. Κατακουρασμένος καὶ ἰδρωμένος ὁ πτωχὸς ἄνθρωπος, ἐσταμάτησε μιὰ στιγμή, γιὰ νὰ ξεκουρασθῆ. Ἄρχισε τότε νὰ παραπονῆται καὶ νὰ λέγη:

— Τί δυστυχία νὰ εἶμαι πτωχός! Τί ἔκαμα, γιὰ νὰ εἶναι τέτοια ἡ τύχη μου; Καὶ γιὰ τί νὰ μὴν εἶμαι καὶ ἐγὼ πλούσιος καὶ εὐτυχισμένος, ὅπως εἶναι τόσοι ἄλλοι;

Δὲν ἐπρόφθασε ὅμως νὰ εἰπῆ αὐτὰ τὰ λόγια καὶ ἔξαφνα ἐπαρουσιάσθηκε ἐμπρός του ἓνας νέος, ντυμένος μὲ λαμπρὰ φορέματα.

— Σὲ ἄκουσα, τοῦ εἶπε, νὰ παραπονῆσαι, πτωχέ μου ἄνθρωπε. Ζήτησέ μου ὅ,τι θέλεις καὶ θὰ σοῦ τὸ κάμω. Ἐχω τὴ δύναμη.

Ὁ ξυλοκόπος, σαστισμένος, ἐγύρισε καὶ εἶδε τὸ νέο.

— Ἄφοῦ μπορεῖς, τοῦ εἶπε, νὰ κάμης ὅ,τι σοῦ ζητήσω, θὰ σ' ἔχη στείλει ὁ Θεός. Κάμε λοιπόν, ὅ,τι πιάνω, νὰ γίνεται μάλαμα.

— ὦ, εἶπε λυπημένος ὁ νέος. Δὲν μοῦ ἐζήτησες

τὸ καλύτερο πράγμα. Ἄφοῦ ὅμως τὸ θέλεις, ἄς γίνῃ ἡ ἐπιθυμία σου.

Αὐτὰ εἶπε ὁ νέος καὶ ἔγινε ἄφαντος.

Ὁ ξυλοκόπος τότε ἠθέλησε νὰ δοκιμάσῃ, ἂν ὁ νέος πραγματικὰ τοῦ εἶχε δώσει τὴ δύναμη, πού ἐζήτησε. Καὶ ἔπιασε ἓνα κλαδάκι ἀπὸ τὸ δένδρο, πού ἔκοβε. Ἀμέσως τὸ κλαδάκι ἐκεῖνο μὲ τὰ φύλλα του ἔγινε μάλαμα.

— ὦ, τί χαρά! ἐφώνησε ὁ ξυλοκόπος. Λοιπὸν ἀπ' ἐδῶ καὶ ἐμπρὸς δὲν θὰ δουλεύω πιά. Θὰ ζήσω εὐτυχισμένος. Θὰ τρώγω ἄσπρο ψωμί καὶ τὰ καλύτερα φαγητὰ καὶ θὰ πίνω τὰ πιὸ ἀκριβὰ κρασιά τοῦ κόσμου. Γιὰ τελευταία φορὰ τώρα ἄς φάγω τὸ μαῦρο αὐτὸ ψωμί καὶ ἄς σβήσω τὴ δίψα μου μὲ τὸ νεράκι τῆς στάμνας μου.

Ἐπιασε ἓνα κομμάτι ψωμί καὶ τὸ ἔφερε στὸ στόμα του. Ἀμέσως ὅμως τὸ ψωμί ἔγινε μάλαμα. Ἐδοκίμασε νὰ πιῇ νερὸ καὶ τὸ νερὸ ἔγινε χρυσὸ μέταλλο.

— ὦ, τί ἔκαμα! ἐφώνησε ἀπελπισμένος ὁ ξυλοκόπος. Ποῦ μὲ κατήντησε ἡ ἐπιθυμία τοῦ πλούτου! Μὰ μπορεῖ αὐτὸ τὸ μέταλλο νὰ μοῦ σβήσῃ τὴ δίψα καὶ νὰ μὲ χορτάσῃ; Θὰ ἔδινα τώρα ὅλο τὸ μάλαμα τοῦ κόσμου γιὰ ἓνα κομμάτι ξερὸ ψωμί καὶ γιὰ ἓνα ποτήρι νερό!

Αὐτὴ τὴ στιγμή ὁ ξυλοκόπος ἐξύπνησε. Γιατὶ ὅλα αὐτὰ τὰ εἶχε ἰδεῖ στ' ὄνειρό του.

— Τί, χαρά! ἐφώνησε, μόλις ἄνοιξε τὰ μάτια του ὁ πτωχὸς ἄνθρωπος. Ἀντὶ νὰ ἔχω ἐμπρὸς μίον μάλαμα, ἔχω αὐτὸ τὸ ψωμάκι μου καὶ αὐτὸ τὸ νεράκι μου. Ἄς ἔχω αὐτὰ τὰ δυὸ καὶ τὴν ὑγεία μου καὶ ὅς

μὴν ἔχω τίποτε ἄλλο. Δὲν μὲ μέλει, ὅσο καὶ ἂν κοπιᾶζω στὴ δουλειά μου.

Ἡ γιαγιά εἶπε στὸ τέλος:

— Ποτέ, παιδιά μου, νὰ μὴν εὔχεσθε καὶ νὰ μὴ ζητῆτε ἀνόητα πράγματα.

38. Χειμῶνας.

Στὴ γῆ κατάλευκο ἀπλωμένο
χιόνι πολύ.

Στὴ στέγη τρέμει κουρνιασμένο
κάθε πουλί.

Τὸ ξυλιασμένο ἀπλώνει χέρι
σὲ μιὰ γωνιά
τὸ γεροντάκι, πού ὑποφέρει
ἀπ' τὴ χιονιά.

Μὰ ἐμεῖς κλειστὰ στὸ σπίτι τώρα
καὶ στὴ φωτιά,
ὄνειρευόμαστε τὰ δῶρα
μὲς στὰ κουτιά.

Ἄγιε Βασίλη, πού θὰ φθάσης
καὶ μᾶς ἀκοῦς,
στὸ πέρασμά σου μὴν ξεχάσης
καὶ τοὺς πτωχοὺς.

39. Ἡ κούκλα τῆς Μέλπως.

Η γιαγιά ἐχάρισε στὴ Μέλπω τὴν Πρωτοχρο-
νιά μιὰ ὠραία κούκλα, μὲ ὀλόξανθα μαλλιά καὶ μὲ
γαλανὰ μάτια, ποὺ ἀνοιγοκλείουν.

Ἔστερα ἀπὸ δυὸ ἡμέρες ἦλθαν στὸ σπίτι τῆς Μέλ-
πως τρεῖς φιλενάδες της καὶ ἐβάπτισαν τὴν κούκλα.
Τὴν ὠνόμασαν Οὐρανία.

Ἡ Οὐρανία ἔχει τώρα πολλὰ φουστάνια καὶ ἄρ-
κετὰ καπέλλα. Ἐχει ἐπίσης ὠραία παπουτσάκια.
Τὸ κακὸ εἶναι μοναχά, ποὺ μένει σχεδὸν πάντοτε
ξυπόλυτη, γιατί ὅλο τὰ χάνει τὰ ὠραία της πα-
πουτσάκια.

Ἡ Μέλπω τὴν ντύνει καὶ τὴν γδύνει συχνά. Καὶ

ὅταν νυστάζει, τὴν ξαπλώνει σ' ἓνα κρεββατάκι, πού τὰ σινδόνια του δὲν εἶναι μεγαλύτερα ἀπὸ ἓνα μαντήλι. Ἐκεῖ γέρνει καὶ τὴν νανουρίζει, ὥσπου ν' ἀποκοιμηθῇ:

Κοιμήσου καὶ παρήγγειλα
στὴν Πόλη τὰ προικιά σου,
στὴ Βενετιὰ τὰ ροῦχα σου
καὶ τὰ διαμαντικά σου.

Χθὲς ἡ μητέρα εἶπε στὴ Μέλπω:

— Μοῦ ἄρέσει πολὺ ἡ κόρη σου. Ποτὲ δὲν κλαίει τῆ νύκτα. Ἔχει ὅμως μιὰ κακὴ συνήθεια.

— Τί συνήθεια, μητέρα; ἐρώτησε ἡ Μέλπω.

— Δὲν προσέχει καθόλου τὰ πράγματά της. Χθὲς εὗρήκα ἓνα καπέλλο της στὴν αὐλή. Σήμερα εἶδα τὸν Κατσαρὸ νὰ παίζη μὲ μιὰ φούστα της. Κοντεύει νὰ μὴν ἔχη τίποτε νὰ φορέση ἡ Οὐρανία σου. Βέβαια, ξέρω, πὼς εἶναι ἀκόμη μικρὴ. Μά, βλέπεις, πρέπει κανεὶς ἀπὸ μικρὸς νὰ παίρνη καλὲς συνήθειες.

Ἡ Μέλπω ἐκατάλαβε καλὰ τί ἤθελε νὰ τῆς εἰπῇ ἡ μητέρα της. Ἐκοκκίνισε, ἔχαμήλωσε τὰ μάτια της καὶ ἐπιθύρισε:

— Ἐχεις δίκιο, καλὴ μου μητέρα. Θὰ διδάξω τὴν Οὐρανία μου νὰ εἶναι ἀπ' ἐδῶ καὶ ἔμπρὸς περισσότερο προσεκτικὴ.

40. Ὅλα γίνονται μὲ τὴν ὑπομονή.

Ὁ Στάθης ἔχει μιὰ καινούργια σβούρα. Ἐχει καὶ ἓνα καμτσίκι, γιὰ νὰ τὴν κτυπᾷ καὶ νὰ γυρίζη.

— Ἐλα, εἶπε παίρνοντας τὴ Μέλπω στὴν αὐλή.

“Ελα, νὰ ἰδῆς, πόση ὥρα θὰ τὴν κάμω νὰ γυρίζη. Μὰ ὁ Στάθης δὲν τὰ καταφέρνει. Κτυπᾶ, ξανακτυπᾶ τὴ σβούρα καὶ αὐτὴ μόνο ποὺ πηδᾷ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, χωρὶς νὰ κάμη μῆτε μιὰ στροφή.

— Δὲν εἶναι καλὴ! λέγει ὁ Στάθης θυμωμένος. Πρέπει νὰ τὴν πάγω πίσω στὸ ἐμπορικό, νὰ τὴν ἀλλάξω.

Κτυπᾶ πάλι ἄλλη μιὰ φορὰ τὴ σβούρα μὲ ὅλη τὴ δύναμή του. Ἀρχίζει ἀπὸ τὸ θυμὸ του νὰ κοκκινίζει. Τίποτε. Ἡ σβούρα ὅλο πλαγιασμένη εἶναι, σὰν νὰ ἔχη ὄρεξη γιὰ ὕπνο.

— Παλιοσβούρα! λέγει μιὰ στιγμή ὁ Στάθης καὶ πετᾶ μὲ θυμὸ τὸ καμτσίκι του.

— Θέλεις νὰ δοκιμάσω καὶ ἐγώ; λέγει ἡ Μέλπω στὸν ἀδελφὸ της.

Ὁ Στάθης κάμνει μιὰ κίνηση περιφρονητικὴ.

— Τί λέγεις ἐκεῖ! μυρμουρίζει. Ἐγὼ δὲν τὰ καταφέρνω καὶ θὰ μπορέσης ἐσύ!

Ἡ Μέλπω χώνει λιγάκι τὴ μύτη τῆς σβούρας μέσα στὸ χῶμα. Ἡ σβούρα στέκεται ὀρθή! Ἡ Μέλπω δίνει μιὰ μὲ τὸ καμτσίκι. Ἡ σβούρα πέφτει.

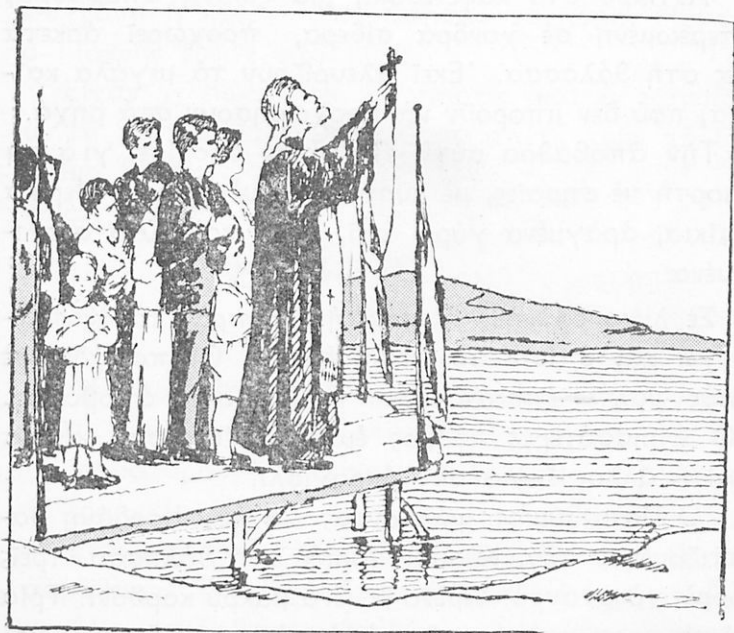
Ἡ Μέλπω ξαναρχίζει τὸ ἴδιο δυό, τρεῖς φορές.

Ἄ! νὰ μιὰ καλὴ καμτσικιά. Ἡ σβούρα τώρα γυρίζει. Ἡ Μέλπω ξανακτυπᾶ. Ἡ σβούρα ἐξακολουθεῖ νὰ γυρίζη δυνατὰ. Ὁ Στάθης εἶναι γεμᾶτος χαρὰ, μὰ ἡ φιλοτιμία του δὲν τὸν ἀφήνει νὰ τὴ φανερῶση.

Ἡ μητέρα, ποὺ τόσην ὥρα ἐκοίταζε ἀπὸ τὸ παράθυρο, λέγει:

— Βλέπεις, Στάθη; Κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ καταφέρη κάτι καλὸ, δίχως νὰ ἔχη λίγη ὑπομονή.

41. Κάτω στη θάλασσα.

Τὴν ἡμέρα τῶν Φώτων ἔγινε μιὰ ὠραία λιακάδα. Ἔτσι, ὕστερα ἀπὸ τὴν λειτουργία καὶ τὴν ἀκολουθία τοῦ μεγάλου ἀγιασμοῦ, πολὺς κόσμος κατέβηκε ὡς στὴ θάλασσα, γιὰ νὰ παρακολουθήσῃ τὸ ρίξιμο τοῦ σταυροῦ.

Στὸ ἀκρογιάλι εἶναι δυὸ ψαράδικα καφενεδάκια. Γέρικα πεῦκα, πού φθάνουν ὡς στὸ γιαλό, τὰ περιτριγυρίζουν. Ἐκεῖ εἶχαν μαζευθῆ ἀπὸ ἔνωρις μερικοὶ καὶ ἐπερίμεναν τὸ ἐκκλησίασμα, πού θὰ κατέβαινε, συνοδεύοντας τοὺς παπάδες καὶ τοὺς ψάλτες. Ἐκεῖ ἐπερίμενε καὶ ὁ κύρ Σταμάτης, μὲ τὴν γιαγιά, μὲ τὴν γυναῖκα του καὶ μὲ τὴ Μέλπω.

Ὁ παπποῦς καὶ ὁ Στάθης ἦσαν ἀκόμη στὴν ἐκκλησία, γιατί ἐβοηθοῦσαν τὸ δεξιὸ ψάλτη.

Ἐντικρὺ στὸ καφενεδάκι, μιὰ ξύλινη ἀποβάθρα, στερεωμένη σὲ χονδρὰ σίδερα, προχωρεῖ ἀρκετὰ μὲς στὴ θάλασσα. Ἐκεῖ πλευρίζουν τὰ μεγάλα καΐκια, ποὺ δὲν μποροῦν νὰ προχωρήσουν στὰ ρηχά.

Τὴν ἀποβάθρα αὐτὴ τὴν εἶχαν στολίσει γιὰ τὴ γιορτὴ μὲ σημαῖες, μὲ μυρτιές καὶ μὲ δάφνες. Μερικὰ καΐκια, ἀραγμένα γύρω ἐκεῖ, ἦσαν καὶ αὐτὰ στολισμένα.

Σὲ λίγο ἐφάνηκε ἡ πομπή. Ἐμπρὸς τὰ ἐξαπτέρυγα καὶ ὀπίσω τὸ ἐκκλησίασμα. Οἱ παπάδες μὲ τοὺς ψάλτες ἐπροχώρησαν πρῶτοι στὴν ἀποβάθρα. Ὁ περισσότερος κόσμος ἐμπῆκε μέσα στὰ καΐκια καὶ ὁ ἄλλος ἔμεινε στ' ἀκρογιάλι.

Ὁ Παπαθύμιος, ψάλλοντας τὸ «Ἐν Ἰορδάνη βαπτιζομένου σου, Κύριε», ἔρριξε στὴ θάλασσα τρεῖς φορές τὸ σταυρό, δεμένο μ' ἓνα μακρὺ κορδόνι. Τρία ἢ τέσσαρα ναυτόπουλα ἀπὸ τὰ καΐκια ἔπεσαν καὶ αὐτὰ στὴ θάλασσα, προσπαθώντας πρὸς τὴν πρωτοπιάση τὸ σταυρό.

Ἄφοῦ ἔτσι ἀγιάσθηκαν τὰ νερά, ὁ κόσμος ἐσκορπίσθηκε στ' ἀκρογιάλι. Ἄλλοι ἐκάθισαν στὰ καφενεδάκια. Καὶ κάθε τόσο ἄκουε κανεὶς τέτοιες εὐχές:

— Καλὸ ταξίδι, καπετὰν Γιώργη. Καὶ καλὲς δουλειές.

— Καλὴ ψαριά, καπετὰν Χριστόδουλε!

Ὅταν ἀγιάζονται τὰ νερά, ἀπὸ τὴν ἄλλην ἡμέρα τὰ ψαροκάϊκα κάμνουν πανιά.

Ἡ οἰκογένεια τοῦ κὺρ Σταμάτη ἐπῆρε σιγὰ σιγὰ τὸ δρόμο γιὰ τὸ μύλο. Τὴν ἐπερίμενε ἐκεῖ ὁ Γιάννης,

πού είχε έτοιμάσει ένα καλό τραπέζι, με ψητό και γλυκύσματα.

Κατά τὸ ἀπογευματάκι, πρὶν πέση ὁ ἥλιος καὶ ψυχράνη ἡ ἡμέρα, ὅλοι ἄφησαν τὸ λόφο. Μοναχὰ ὁ Γιάννης ἔμεινε στὸ μύλο.

Εἶχαν τελειώσει πιά οἱ γιορτές καὶ ὁ παπποῦς μὲ τὴ γιαιγιά θὰ ἐγύριζαν στὸ σπίτι των τὸ ἴδιο ἐκεῖνο βράδυ.

42. Πάλι χιόνι.

Υστερα ἀπὸ τὰ Φῶτα, πάλι ὁ καιρὸς ἐψύχρανε πολὺ. Καὶ ἓνα πρωὶ ὁ Στάθης, ξυπνώντας, εἶδε ἀπὸ τὸ παράθυρο νὰ μπαίνει στὸ δωμάτιο ἓνα θαμπό, ἄσπρο φῶς.

Ἐπήδησε ἀπὸ τὸ κρεβάτι του καὶ ἐπῆγε ὡς στὸ παράθυρο. "Ὅλα ἔξω ἦσαν ἄσπρα, σὰν νὰ τὰ εἶχαν σκεπάσει μὲ ἄφθονη ψιλὴ ζάχαρη. Ἄμέσως ἐξύπνησε καὶ τὴν ἀδελφή του, γιὰ νὰ θαυμάση καὶ ἐκείνη τὸ στίβαγμα τοῦ χιονιοῦ.

Γύρω ἀπὸ τὸ σπίτι, μέσα στὸν κῆπο, στὶς γειτονικὲς αὐλές, τὸ κάθε τι εἶχε ἀλλάξει ὄψη. Σὰν νὰ εἶχαν ὅλα τὰ πράγματα κάποια φανταστικὴ στολὴ παραμυθιοῦ.

— Τί ὠραῖος, πού γίνεται ὁ κόσμος μὲ τὸ χιόνι! ἔλεγαν τὰ παιδιὰ.

Ἡ μητέρα ἄνοιξε τὴ θύρα τοῦ δωματίου, ἐκαλημέρισε καὶ ἦλθε καὶ ἐκείνη κοντὰ στὸ παράθυρο.

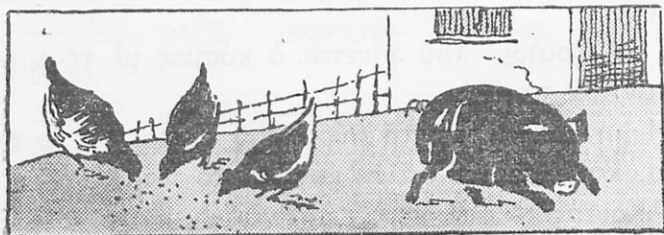
— Κοιτάξτε ἐκεῖ πέρα, εἶπε, σ' ἐκείνους τοὺς βάρους. Παρατηρήσετε τὰ σπουργίτια τί γύρους φέρ-

Καρνάβου-Δουφεξῆ «Καλὸς Σύντροφος» Ἀναγνωστ. Γ' ἔκδ. Γ' 1937 6

νουν. Ἀκούετε πόσο παραπονεμένα τιτιβίζουν; Εἶναι ἀνήσυχα, γιατί σκέπτονται, πὼς δὲν θὰ βροῦν σήμερα τίποτε νὰ φάγουν. Γιατὶ βέβαια δὲν μποροῦν νὰ σκαλίσουν τὸ χιόνι καὶ νὰ ζητήσουν τὴν τροφή των στὸ χῶμα. Σὲ λίγο ἴσως ἔλθουν καὶ κάτω ἀπὸ τὰ παράθυρά μας.

— Ἐμεῖς, μητέρα, ἐφώναξαν μὲ μιὰ φωνὴ τὰ παιδιά, δὲν θὰ τ' ἀφήσωμε νὰ πεθάνουν. Θὰ τοὺς ρίξωμε ψίχουλα καὶ σπόρους.

— Ἐκεῖ ψηλά, εἶπε σὲ λίγο ἡ μητέρα, ἐπάνω στὰ βουνά, νὰ ξέρετε, τὸ χιόνι ἔχει σκεπάσει ὁλότελα τοὺς μικροὺς δρόμους. Ἐκεῖ οἱ ἄνθρωποι αὐτὲς τὶς ἡμέρες, θὰ ὑποχρεωθοῦν νὰ μείνουν κλειστοὶ στὰ σπίτια των. Τὰ παιδιά δὲν θὰ μπορέσουν νὰ ὑπάγουν στὸ σχολεῖο. Τὰ ζῶα, κλεισμένα καὶ αὐτὰ μέσα στοὺς στάβλους, ἀνυπόμονα θὰ περιμένουν τὴ στιγμή, πού τὸ χιόνι θὰ λειώση στὰ λειβάδια. Μόνο τὸ μικρὸ βλαστάρι τοῦ σιταριοῦ εἶναι εὐχαριστημένο. Αὐτὸ βρίσκεται καλὰ κρυμμένο κάτω ἀπὸ τὸ σκέπασμα τοῦ χιονιοῦ καὶ θαυμάσια προφυλάγεται ἀπὸ τὴν παγωνιά.

43. Ἡ κυλίστρα.

Απὸ τὸ μεγάλο πλατάνι, ὡς ἐκεῖ ποὺ ἀρχίζει τὸ μικρὸ λειβάδι, εἶναι μιὰ ἀνηφοριὰ ὡς εἴκοσι μέτρα.

Ὁ Κώστας, ἓνα γερὸ παιδί, ἀπὸ τὴν Πέμπτη τάξη, ἐπῆγε χθὲς τὸ ἀπόγευμα καὶ ἐπάτησε ὅλο τὸ χιόνι τῆς ἀνηφοριᾶς τόσο δυνατά, ποὺ τὸ ἔκαμε σάν μάρμαρο. Ἐπειτα ἔφερε νερὸ ἀπὸ τὸ σπίτι του, γιὰ τὸ ρυάκι εἶχε παγώσει, καὶ ἔβρεξε ἑλαφρὰ τὸ πατημένο χιόνι.

— Τῆ νύκτα, ἐσκέφθηκε, ποὺ ἡ παγωνιά θὰ εἶναι μεγαλύτερη, τὸ νερὸ αὐτὸ θὰ κρυσταλλώσῃ καὶ αὔριο θὰ ἔχωμε ἐδῶ μιὰ περίφημη κυλίστρα, νὰ διασκεδάσωμε.

Τὴν ἄλλην ἡμέρα, μετὰ τὸ μάθημα, ὅλα τὰ παιδιὰ εἶχαν μαζευθῆ ἑκεῖ.

Ποιὸς θὰ ἐγκαινιάσῃ τὴν κυλίστρα; Ποιὸς ἄλλος ἀπὸ τὸν Κώστα, ποὺ τὴν ἐτοίμασε;

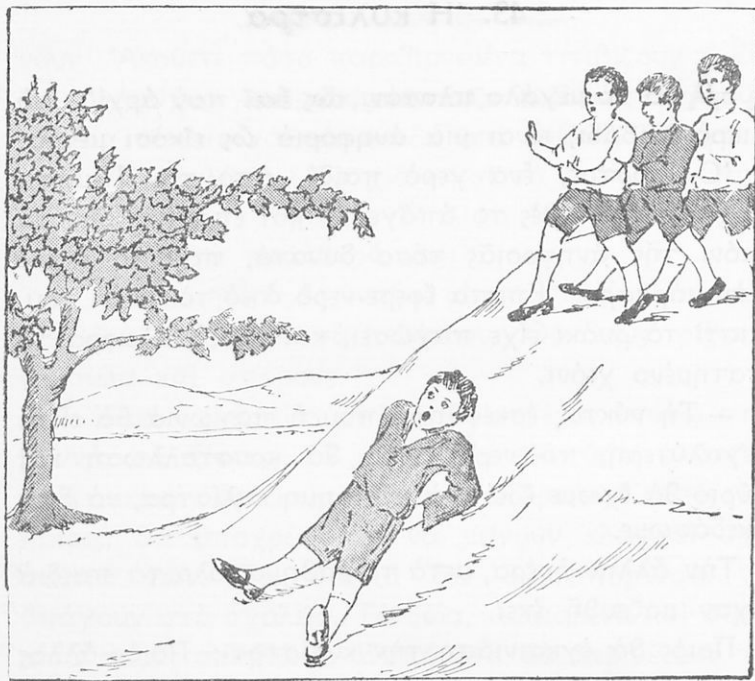
Ὁ Κώστας ἀνεβαίνει στὸ ψηλότερο μέρος τῆς ἀνηφοριᾶς καὶ μὲ τὸ ἓνα του πόδι στηρίζεται στὸν πάγο, ἐνῶ μὲ τὸ ἄλλο δίνει μιὰ σπρωξιὰ ὀπίσω, γιὰ νὰ ξεκινήσῃ ἔμπρός. Νάτος τώρα, ποὺ γλιστρᾷ στὸν κατήφορο. Κρατιέται ὀλόρθος σάν λαμπάδα, μὲ τὰ χέρια κολλημένα στὸ σῶμα. Μόλις ὅμως φθάσῃ κάτω, λυγίζει λίγο τὰ γόνατά του καὶ γιὰ νὰ κρατήσῃ τὴν ἰσορροπία του, τεντώνει τὰ χέρια του ἔμπρός, ὥσπου σταματᾷ στὸ πλατάνι.

Ὅλοι χειροκροτοῦν τὸν Κώστα γιὰ τὴν ἀξιωσύνη του.

Τώρα ποιὸς ἔχει σειρά; Ὁ Στάθης.

— Ἐλα, Στάθης.

‘Ο Στάθης ξεκινᾷ ἀπὸ ψηλὰ καὶ γλιστρᾷ καθισμέ-
νος στὰ τακούνια του, μὲ τοὺς ἀγκῶνες του ἐπάνω
στὰ γόνατα. Πάει καλά. Μὰ στὸ τέλος χάνει τὴν
ἰσορροπία του καὶ βουτᾷ μὲ τὸ κεφάλι μὲς στὸ χιόνι.
Τί γέλια, ποὺ ἔκαμαν τὰ ἄλλα παιδιὰ, μὰ καὶ ὁ ἴδιος
ἀκόμη.

‘Ο ἕνας μὲ τὸν ἄλλον, ὁ Παῦλος, ὁ Ἀντωνίου,
ὅλοι οἱ μεγάλοι τῆς παρέας γλιστροῦν. Νά καὶ ὁ
Μανώλης ὁ παλληκαρᾶς. Παίρνει τὸν κατήφορο,
ὅπως ὁ Στάθης, μὰ στὰ μισὰ πέφτει ἀνάσκελα.
“Ἄλλα γέλια τώρα καὶ ἄλλες φωνές.

Οἱ μικροὶ θέλουν ν’ ἀνακατευθοῦν καὶ αὐτοὶ στὸ
παιγνίδι. Τρέχουν μερικὰ βήματα, ἀνεβαίνουν, βά-

ζουν τὸ ἓνα πόδι ἔμπρός, μὰ δὲν τολμοῦν νὰ ἔξαπο-
λυθοῦν. Μερικοὶ τοὺς κοροϊδεύουν. "Ἐπειτα τοὺς δί-
νουν θάρρος. Οἱ μικροὶ ἀφήνονται στὸν κατήφορο,
μὰ οἱ περισσότεροι κυλιοῦνται σὰν βαρελάκια. Τὰ
μάτια των λάμπουν, τὰ μάγουλά των εἶναι κατα-
κόκκινα..

"Ἐξαφνα ὁ Κώστας σταματᾷ τὸ παιγνίδι. Φωνάζει:

— Κάποιος ἔχει μεγάλα καρφιά στὰ παπούτσια
του καὶ μᾶς χαλᾷ τὸν πάγο. Δείξετέ μου ὅλοι τὰ πα-
πούτσια σας. "Α, νά, ὁ Μανώλης ἔχει τὰ καρφιά.
"Ἐξω, Μανώλη, ἀπὸ τὸ παιγνίδι.

— 'Ἡ κυλίστρα εἶναι γιὰ ὅλους! λέγει θυμωμένος
ὁ Μανώλης.

Ἄπαντᾷ ἀμέσως:

— Σωστὰ μιλᾷς. 'Ἡ κυλίστρα εἶναι γιὰ ὅλους καὶ
γι' αὐτὸ κανεὶς δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ τὴ χαλάσῃ.

— Μανώλη παλληκαρᾷ, τοῦ φωνάζουν οἱ μικροί.
Μὴν ἀγριεύῃς, γιατί θὰ σὲ θάψωμε στὸ χιόνι. Θὰ σὲ
κάμωμε χιονάνθρωπο.

Καὶ ἦσαν ἔτοιμοι ν' ἀρχίσουν μαζί του χιονο-
πόλεμο.

— Δὲν μπορεῖς νὰ κάμῃς ἀλλιῶς, Μανώλη, τοῦ λέ-
γει ὁ Στάθης. Πήγαινε ν' ἀλλάξῃς τὰ παπούτσια
σου καὶ ἔλα πάλι.

— Ἄφοῦ ἐπιμένετε, μουρμουρίζει ὁ Μανώλης, πη-
γαίνω.

44. Χιόνι, παιδιά!

Σὰν ἀνθισμένα εἶναι τὰ δένδρα,
νυφοῦλες μὲ θωριά ξανθή.
Κάποιος ἂν σείση τὰ κλωνιά των,
ἄφρὸς θὰ πέσουν τέτοιοι ἀνθοί.

Χιόνι, παιδιά. Κι ἔξω ἄς ἀνάψη
τοῦ χιονοπόλεμου ἡ ὄρμη.
Καὶ τοῦ χιονάνθρωπου γιγάντειο
φτειάστε νὰ γίνη τὸ κορμί.

45. Οἱ λαμαρίνες τοῦ μπάρμπα Θωμᾶ.

Μὲς στὴ μικρὴ αὐλὴ τοῦ σπιτιοῦ του ὁ μπάρμπα
Θωμᾶς δουλεύει σκυφτὸς ὅλη τὴν ἡμέρα καὶ φτειάνει
τσόκαρα.

Ὁ μπάρμπα Θωμᾶς ἄλλοτε εἶχε καὶ ἐκαλλιεργοῦσε
ἓνα μικρὸ χωράφι. Εἶχε καὶ ἓνα γαϊδουράκι, καθὼς
καὶ ἓνα μικρὸ δίτροχο ἀμάξι. Μὰ ἀλίμονο! Τὸ γαϊ-
δουράκι του ἐψόφησε καὶ ὁ μπάρμπα Θωμᾶς ἐπώ-
λησε τὸ χωράφι του. "Ὅσο γιὰ τὸ ἀμάξι του, κανεὶς
δὲν τὸ ἤθελε.

Τοῦ ἔβγαλε τότε τὶς ρόδες, πού ἦσαν χαλασμένες,
τὸ ἔστησε πίσω ἀπὸ τὸ σπιτάκι του καὶ τὸ ἐσκέ-
πασε μὲ δυὸ λαμαρίνες, γιὰ νὰ τὸ προφυλάξη ἀπὸ
τὴ βροχή.

Τί ἤθελε καὶ ἔβαλε ὅμως ἐκεῖνες τὶς λαμαρίνες;
Μερικὰ παιδιά εὗρηκαν παιγνίδι νὰ μαζεύωνται, μό-

λις ἐβράδυναζε, καὶ ἀπὸ μακριὰ νὰ τὶς πετροβολοῦν καὶ ν' ἀνησυχοῦν μὲ τὸ θόρυβο ὅλη τὴ γειτονιά.

Μαζί των δυὸ τρεῖς φορές ἐπῆγε καὶ ὁ Στάθης. Τὸ εὐρῆκε καὶ αὐτὸς τόσο διασκεδαστικὸ τὸ παιγνίδι αὐτό!

Οἱ πέτρες ὅμως πολλές φορές δὲν ἐζυγίζοντο καλὰ καὶ ἔπεφταν ἐπάνω στὰ κεραμίδια τοῦ μπάρμπα Θωμᾶ καὶ τοῦ τὰ ἐκομμάτιαζαν.

Ἔβγαιναν τότε αὐτὸς καὶ ἡ γυναῖκα του στὴ θύρα καὶ ἐφώναζαν δυνατά. Ἔβγαινε καὶ ὁ σκύλος καὶ ἐγαύγιζε.

Οἱ καημένοι οἱ ἄνθρωποι! Ἔτσι ἐκινδύνευαν πολλές φορές καὶ νὰ σκοτωθοῦν ἀπὸ τὶς πέτρες.

— Τὰ παλιόπαιδα! ἔλεγε ὁ μπάρμπα Θωμᾶς. Θὰ μοῦ χαλάσουν τὴ στέγη. Καὶ ἐκείνη μόλις βαστιέται. Δυστυχία μου! Τί νὰ κάμω;

— Νὰ φωνάξης ἓνα χωροφύλακα, τοῦ ἔλεγαν οἱ γείτονες.

— Τὰ παλιόπαιδα! ἔλεγε πάλι ἐκεῖνος καὶ ἐκουνοῦσε τὸ κεφάλι του.

Ποτὲ ὅμως δὲν ἐπῆγε νὰ φωνάξη χωροφύλακα.

Τὰ παιδιὰ ἔφευγαν γελώντας καὶ δὲν ἐλογάριαζαν, πὼς ἔκαμναν κακὸ στὸ δυστυχισμένο ἄνθρωπο.

46. Ὁ τσοκαρᾶς εἶναι ἄρρωστος.

Μιὰ συννεφιασμένη ἡμέρα, ὁ Στάθης ἐπῆγε στοῦ μπάρμπα Θωμᾶ, γιὰ νὰ παραγγεῖλῃ ἓνα ζευγάρι τσόκαρα γιὰ τὴ μητέρα του.

Ὁ τσοκαρᾶς ὅμως ἦτο στὸ κρεββάτι. Τὸ κεφάλι του, σκεπασμένο μ' ἓνα σκουῖφο, ἦτο μισοκρυμμένο κάτω ἀπὸ τὰ σκεπάσματα.

— Ἐχει ἓνα φοβερὸ συνάχι! εἶπε ἡ γυναῖκα του. Τὰ κακὰ παιδιά, μὲ τὶς πέτρες ποὺ ρίχνουν, μᾶς ἔχουν ρημάξει τὰ κεραμίδια. Τὸ νερὸ τῆς βροχῆς μπαίνει ἀπὸ τὴ στέγη μας. Χθὲς τὴ νύκτα ἀναγκασθήκαμε νὰ σηκωθοῦμε, γιὰτὶ τὸ νερὸ ἔσταζε ἐπάνω στὰ κρεββάτια μας. Τί δυστυχία! Ἄν τώρα ὁ ἄνδρας μου ἀργήσῃ νὰ γίνῃ καλά, τί θὰ ἀπογίνῃ ἡ δουλειά του ; Πῶς θὰ περάσωμε αὐτὸ τὸ χειμῶνα πτωχοὶ ἄνθρωποι ;

Ὁ Στάθης ἐπιθυμοῦσε νὰ εἰπῇ στὴ γριούλα:

— Καὶ ἐγὼ ἔχω ρίξει πέτρες στὶς λαμαρίνες σας καὶ σᾶς ζητῶ γι' αὐτὸ συγχώρηση.

Κάτι ὅμως τὸν ἐκράτησε καὶ δὲν ἐμίλησε. Ἐβγῆκε ἔξω μὲ λυπημένη τὴν καρδιά.

Καὶ ὅταν κάποιο παιδὶ τοῦ ἐπρότεινε νὰ ὑπάγουν τὸ βράδυ καὶ νὰ ξαναρρίξουν χαλίκια στὶς λαμαρίνες τοῦ μπάρμπα Θωμᾶ, ὁ Στάθης, τινάζοντας ψηλὰ τὸ κεφάλι, ἀποκρίθηκε:

— Ὅχι! Αὐτὸ εἶναι ἡλίθιο παιγνίδι. Ὁ μπάρμπα Θωμᾶς, ποὺ τοῦ ἐχαλάσαμε τὴ στέγη, δὲν ἔχει λεπτὰ νὰ τὴ διορθώσῃ. Τὸ σπίτι του τώρα εἶναι ὑγρὸ καὶ ὁ ἴδιος μένει στὸ κρεββάτι μ' ἓνα δυνατὸ συνάχι καὶ μὲ πυρετό. Ἄν δὲν γιατρευθῇ γρήγορα, ἡ γυ-

ναϊκα του και εκείνος δὲν θὰ ἔχουν νὰ ζήσουν αὐτὸ τὸ χειμῶνα.

Ἄς βροῦμε ἄλλη διασκέδαση. Καὶ ἂν θέλῃς, ἄς πᾶμε νὰ βροῦμε καὶ τὸν μπάρμπα Ζήση. Θὰ τοῦ εἴποῦμε τί ἐκάμαμε καὶ θὰ τὸν ρωτήσωμε πόσα θὰ μᾶς πάρῃ, γιὰ νὰ ξαναφτειάσωμε τὰ σπασμένα κεραμιδία τοῦ μπάρμπα Θωμᾶ.

— Ἐχεις δίκιο, εἶπε τὸ ἄλλο παιδί. Πᾶμε στὸ δάσος. ἸΝὰ καὶ τὸ κάρρο τοῦ θείου μου.

Ἐνα κάρρο ἐπερνοῦσε ἐκείνη τῇ στιγμῇ, πού θὰ ἐπήγαινε ὡς στὴν ἄλλην ἄκρη τοῦ δάσους. Τὰ παιδιὰ ἀνέβηκαν καὶ ἔφθασαν γρήγορα στοῦ μπάρμπα Ζήση.

47. Νὰ μοῦ ἀνταποδώσετε τὴ δουλειά.

Ὅταν τὰ δυὸ παιδιὰ ἔφθασαν στοῦ μπάρμπα Ζήση, τὸν ηῦραν ἔξω ἀπὸ τὸ σπιτάκι του νὰ ξεφλουδίζει μ' ἓνα πελέκι μιὰ μεγάλη λεύκα.

— Ὦρα καλή, μπάρμπα.

— Τί τρέχει, παιδιὰ μου;

Ὁ Στάθης διηγήθηκε ἀμέσως γιὰ τὸ σπάσιμο τῶν κεραμιδιῶν τοῦ μπάρμπα Θωμᾶ καὶ γιὰ τὸ νερὸ τῆς βροχῆς, πού ἔμπαινε στὸ σπίτι του. Καὶ ἐπρόσθεσε:

— Θέλομε τώρα νὰ διορθώσωμε τὴ στέγη τοῦ τσοκαρᾶ καὶ εἴμαστε πρόθυμοι νὰ δώσωμε ὅλα τὰ λεπτὰ τοῦ κουμπαρᾶ μας.

Ὁ μπάρμπα Ζήσης ἄκουε σιωπηλός. Ἐσκέφθηκε λιγάκι καὶ εἶπε ὕστερα στὰ παιδιὰ:

— Κοιτάξετε. Ἐχω πολλὴ δουλειά. Ἄφοῦ ὅμως εἶναι γιὰ νὰ ἐπανορθώσετε μιὰν ἀνοησία σας, δὲν

θὰ σᾶς εἰπῶ ὄχι. Ὁ μπάρμπα Θωμᾶς εἶναι ἕνας καλὸς ἄνθρωπος καὶ πρέπει νὰ τοῦ φτειάσωμε γρήγορα τὴ στέγη του.

— Εὐχαριστοῦμε! εἶπαν τὰ παιδιά.

— Περιμένετε, ξαναεἶπε ὁ καλὸς γεροντᾶκος. Μὲ μιὰ συμφωνία. Πρῶτα - πρῶτα, δὲν θέλω λεπτά. Μοῦ ἐζητήσατε μιὰ δουλειά. Καὶ ἐγὼ δουλειὰ θὰ σᾶς ζητήσω. Πόσα εἶναι τὰ σπασμένα κεραμίδια ;

— Ἄς εἰποῦμε δέκα ἢ δώδεκα, ἔκαμε ὁ Στάθης.

— Καλὰ, ἄς εἰποῦμε δώδεκα. Θὰ χρειαθοῦν δίχως ἄλλο νὰ βάλωμε καὶ μερικὰ ψιλοσάνιδα. Ἐδῶ ἔχω μερικὰ παλιὰ κεραμίδια, πού κάμνουν γι' αὐτὴ τὴ δουλειά. Ἄλλὰ τὸ διόρθωμα θὰ χρειασθῆ ὡς δυὸ ὄρες. Πρέπει αὐτὲς τὲς δυὸ ὄρες νὰ μοῦ τὲς ἀνταποδώσετε.

— Μὰ καὶ ἐμεῖς δὲν ζητοῦμε τίποτ' ἄλλο! ἀποκρίθηκαν τὰ παιδιά, εὐτυχισμένα πού ὁ σκοπὸς τῶν ἐπέτυχε.

— Λοιπὸν, εἶπε πάλι ὁ μπάρμπα Ζήσης. Ἀκούσετε. Ἐδῶ καὶ δυὸ μῆνες εἶχα ἀγοράσει κάμποσες λεῦκες, πού τὲς εἶχε ρίξει μιὰ νύκτα ἕνας ἀνεμοστρόβιλος λίγο πιὸ πέρα ἀπὸ τὸ νερόμυλο. Τὲς λεῦκες αὐτὲς τὲς ἔχω κουβαλήσει ἐδῶ. Καὶ μιὰ ἀπ' αὐτὲς εἶναι καὶ τούτη, πού τώρα δὰ ξεφλουδίζω. Μοῦ ἔμειναν ὅμως ἐκεῖ κάτω, ἐπάνω στὴ χλόη, κοντὰ στὸ νερόμυλο, πέντε ἕξ χειραμαξίες πελεκούδια, πού θὰ ἤθελα νὰ τὰ ἔχω καὶ αὐτὰ στὴν ἀποθήκη τῆς καλύβης μου. Αὐριο λοιπὸν τὸ ἀπομεσήμερο, πού δὲν ἔχετε σχολεῖο, θὰ ἔλθετε νὰ πάρετε τὸ χειραμάξι μου καὶ θ' ἀρχίσετε δουλειά. Θὰ μοῦ φέρετε ἐδῶ ὅλα τὰ πελεκούδια. Τὴν ἴδια ὥρα ἐγὼ θὰ πάω στοῦ μπάρμπα Θωμᾶ καὶ θὰ δουλεύσω γιὰ σᾶς ἐκεῖ κάτω.

48. Τὰ πελεκούδια.

Τὰ πελεκούδια τοῦ μπάρμπα Ζήση εὐρίσκοντο σὲ μικροὺς σωρούς, πολὺ κοντὰ στὸ ποτάμι.

Στὶς δυὸ ἀπὸ τὸ μεσημέρι τοῦ Σαββάτου τὰ δυὸ παιδιὰ ἐβάλθηκαν στὴ δουλειά. Στὴν ἀρχὴ αὐτὸ τοὺς ἐφάνηκε διασκεδαστικό. Ἦτο τόσο ὄμορφα στὸ λειβάδι, ὅπου τὸ ποτάμι ἐμουρμούριζε μέσα στοὺς βάτους.

Τὰ πελεκούδια ἦσαν ἐλαφρὰ μέσα στὸ χειραμάξι. Ὁ δρόμος ὅμως ἦτο πολὺς. Πάντοτε ὁ Στάθης ἔσπρωχνε τὸ γεμάτο χειραμάξι. Τὸ ἄλλο παιδί τὸ ἐξαναγύριζε ἄδειο καὶ εὕρισκε, πὼς ἡ δουλειὰ ἦτο ἔτσι καλὰ μοιρασμένη.

Ὁ Στάθης δὲν ἐπαραιπονεῖτο. Ἐσκέπτετο μόνο, πὼς τὴν ἴδια ὥρα ὁ μπάρμπα Ζήσης ἔφτειανε τὴ στέγη τοῦ μπάρμπα Θωμᾶ, καὶ ἡ εὐχαρίστηση τὸν ἔκαμνε νὰ λησμονῇ τὴν κούραση.

Στὸ πέμπτο ὅμως ταξίδι ἀρχισε νὰ λαχανιάζη.

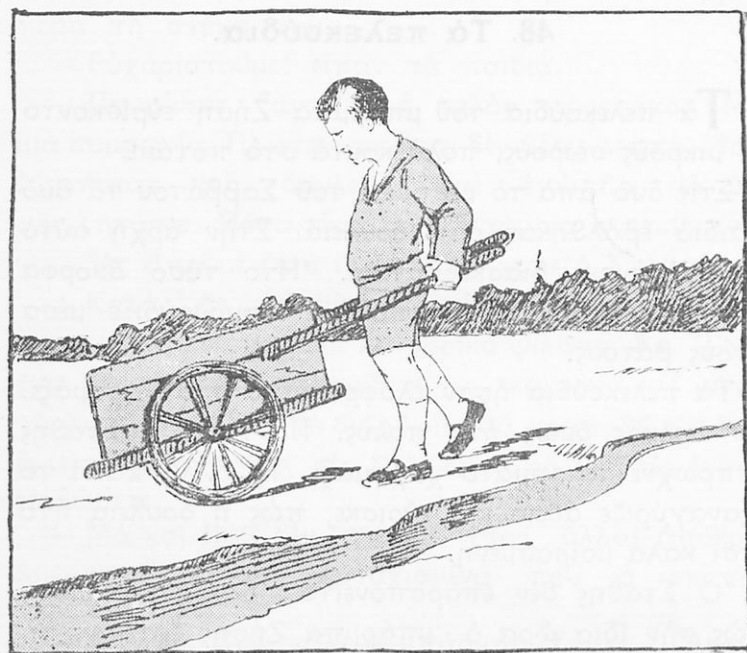
— Ἄς σταματήσωμε ἐδῶ λίγο, εἶπε τὸ ἄλλο παιδί.

Ἐσταμάτησαν καὶ ἐκάθισαν καὶ οἱ δυὸ ἐπάνω στὸ χειραμάξι, κοντὰ στὸ ποτάμι. Τὸ ἄλλο παιδί ἄφησε μερικὰ πελεκούδια μέσα στὸ ρεῦμα. Τὰ ἔβλεπε νὰ φεύγουν μὲ τὸ νερὸ καὶ πότε-πότε ν' ἀγκιστρώνωνται στὰ χαμηλὰ κλαδιὰ τῶν βάτων. Ἐσκέπτετο. Ἐξαφνα εἶπε στὸ Στάθη.

— Ἐχω μιὰ ιδέα.

— Λέγε, νὰ τὴν ἀκούσωμε.

— Ὁ μπάρμπα Ζήσης ἔχει τώρα ἓνα μεγάλο σωρὸ ἀπὸ πελεκούδια στὸ σπίτι του. Ἐχει τόσα, ποὺ μπορεῖ νὰ περάση μ' αὐτὰ δυὸ χειμῶνες. Καὶ

γι' αυτό θὰ εἶμαστε κουτοί, ἂν ἐξακολουθήσωμε νὰ σπρώχνωμε τὸ χειραμάξι. Θὰ ἦτο τόσο εὐκολο νὰ πετάξωμε τὰ ὑπόλοιπα στὸ ποτάμι. Τὸ ρεῦμα θὰ τὰ τραβήξῃ κάτω καὶ κανεὶς δὲν θὰ καταλάβῃ τίποτε.

Ὁ Στάθης, χωρὶς νὰ διστάσῃ, τοῦ ἀποκρίθη-
κε, τινάζοντας τὸ κεφάλι του.

— Ὅχι, ὄχι. Δὲν εἶναι σωστό, δὲν εἶναι τίμιο αὐτό. Ἄν δὲν θέλῃς, θὰ ἐξακολουθήσω νὰ σπρώχνω μόνος μου τὸ χειραμάξι.

Ὡς στὸ δειλινό, τὰ πελεκούδια ἦσαν ὅλα σωρευ-
σμένα στὸ σπιτάκι τοῦ μπάρμπα Ζήση.

Ὁ Στάθης, γυρίζοντας στὸ σπίτι του, ἐπέρασε
γιὰ νὰ ἰδῇ καὶ τὴ στέγη τοῦ μπάρμπα Θωμᾶ. Καμ-
μιὰ τρυῖπα πιά, κανένα σπασμένο κεραμίδι. Ὁ

μπάρμπα Θωμᾶς ἐκάθητο ἐκείνη τὴν ὥρα ὀπίσω ἀπὸ τὸ τζάμι τοῦ παραθυριοῦ του. Ἐκαμε νεῦμα στὸ Στάθη καὶ ἔχαμογέλασε, σὰν νὰ τοῦ ἔλεγε:

— Τὰ ἔμαθα ὅλα. Εἶσαι ἓνα πολὺ καλὸ παιδί.

49. Οἱ σχοινοβάτες

1

Τὴν προτελευταία Κυριακὴ τῆς Ἀποκριᾶς, τὸ πρωί, καθὼς ὁ κύρ Σταμάτης ἐγύριζε ἀπὸ τὴν ἐκκλησία μὲ τὰ δυὸ του παιδιὰ, εἶδε κόσμο μαζευμένο στὴν πλατεῖα.

— Τί εἶναι; ἐρώτησε κάποιον.

— Ἀπὸ τὴν πόλη ἦλθαν μερικοὶ σχοινοβάτες καὶ θὰ δώσουν τὸ ἀπόγευμα μιὰ παράσταση ἐδῶ στὴν πλατεῖα.

Ὁ κύρ Σταμάτης εἶπε στὰ παιδιὰ νὰ γυρῖσουν στὸ σπίτι μόνα των, γιατί αὐτὸς εἶχε νὰ συναντήσῃ στὸ καφενεῖο κάποιον φίλο του.

Ὁ Στάθης ἐπῆρε τὴν ἀδελφή του νὰ προχωρήσουν. Μὰ περίεργος νὰ ἰδῆ καὶ αὐτὸς, ὅπως ὁ ἄλλος κόσμος, τοὺς νεοφερμένους, ἐπλησίασε μὲ τὴ Μέλπω στὸ μέρος, ὅπου οἱ σχοινοβάτες εἶχαν σωρεύσει τὰ πράγματά των.

Πλαῖι στὸ καφενεῖο τοῦ κύρ Σωτήρη ἦτο ἓνας κῆπος. Ἐκεῖ μέσα λοιπὸν οἱ σχοινοβάτες εἶχαν ἀραδιάσει μερικὰ μπαούλα, κάποια τραπεζάκια καὶ ἄλλα τέτοια πράγματα. Ἐκεῖ εἶχαν στήσει καὶ ἓνα μεγάλο σανιδένιο πίνακα, πού ἐπάνω ἦτο κολλημένο

τὸ πρόγραμμα γιὰ τὴν παράσταση : «Γυμναστική, ἀκροβασίες, ταχυδακτυλουργία».

Ἕνας μικρός, ὡς ὀκτῶ χρονῶν, μὲ τὰ μαλλιά σηκωμένα σὰν τρίχες βούρτσας, ἀδύνατος, δίχως κάλτσες, ἐτριγύριζε κοντὰ στὸ πρόγραμμα καὶ ἐμιλοῦσε γελώντας μὲ τὸν κόσμο.

Καθὼς ἐπλησίασαν ὁ Στάθης μὲ τὴ Μέλπω, ὁ μικρὸς ἦλθε κοντὰ στὸ Στάθη καὶ τοῦ εἶπε :

— Ἐχεις βώλους ; Δὸς μου μερικοὺς.

Ὁ Στάθης ἐχαμογέλασε. Ἐβγαλε τρεῖς βώλους ἀπὸ τὴν τσέπη του καὶ τοὺς ἔδωκε στὸ μικρό. Ὁ μικρὸς σχοινοβάτης τοὺς ἐπῆρε μὲ χαρά, χωρὶς νὰ εἰπῆ «εὐχαριστῶ». Ἐπειτα εἶπε :

— Μὲ λέγουν Ἀλέκο. Ζέρω κάθε λογιῆς γυμνάσματα. Ἄν θάλθης τὸ ἀπόγευμα, θὰ μὲ ἰδῆς μὲ τὴν ὠραία μου φορεσιά, κόκκινη καὶ πράσινη, κεντημένη μὲ χρυσά. Ἐδῶ θὰ μείνωμε τρεῖς ἡμέρες. Θέλεις αὔριο τὸ πρωὶ νὰ ἔλθης νὰ παίξωμε βώλους ἐδῶ μέσα στὸν κῆπο ;

— Ὅχι, εἶπε ὁ Στάθης, δὲν εὐκαιρῶ. Πηγαίνω στὸ σχολεῖο. Ἐσὺ δὲν πηγαίνεις στὸ σχολεῖο ;

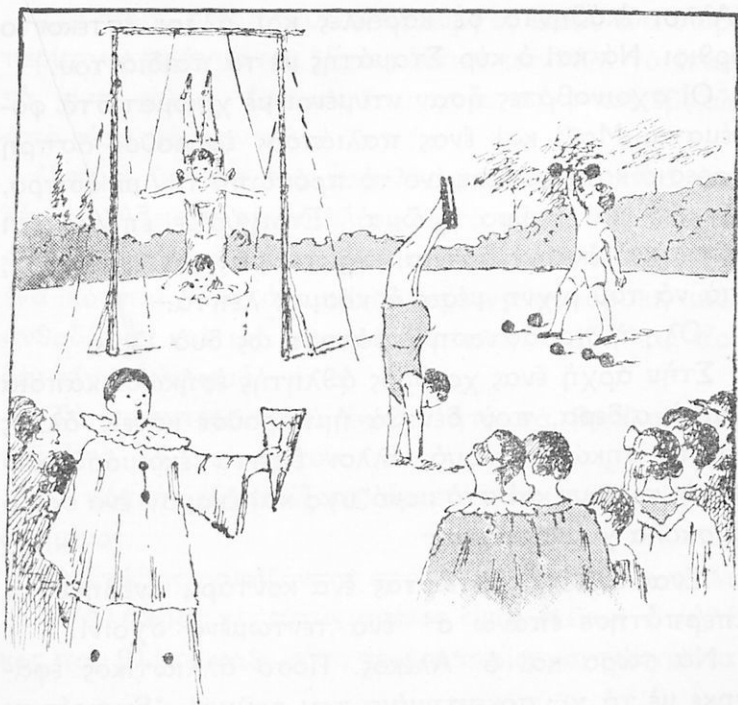
— Ἐγὼ ἔχω πολλὰ ἄλλα πράγματα νὰ κάμνω, εἶπε σοβαρὰ ὁ μικρός, καὶ δὲν πηγαίνω στὸ σχολεῖο.

— Δὲν ξέρεις λοιπὸν νὰ διαβάζης ;

— Δὲν ξέρω. Ζέρω ὅμως νὰ παίζω ταμποῦρλο.

Ἐκείνη τὴ στιγμή κάποιος ἐφώνησε τὸ μικρό. Καὶ τὰ παιδιὰ ἐξακολούθησαν τὸ δρόμο των γιὰ τὸ σπῆτι των.

— Τί τυχερὸς αὐτὸς ὁ Ἀλέκος ! ἐσκέφθηκε μιὰ στιγμή ὁ Στάθης. Ποτὲ δὲν ἔχει σχολεῖο. Κάθε ἡμέρα παιγνίδι καὶ περίπατο. Ἄντὶ νὰ σπάζη τὸ κεφάλι

του, για να μαθαίνει γράμματα, μαθαίνει να κτυπά ταμπούρλο και διασκεδάζει καλύτερα από τον κάθε έναν.

2

Τὸ ἀπόγευμα, στὸ μέσο τῆς πλατείας ἦσαν στημένα κάμποσα γυμναστικά ὄργανα, μονόζυγα, κρίκοι, σκάλες. Κάτω ἦσαν στρωμένα χαλιά, καναβάτσα καὶ στρώματα ἀπὸ ἄχυρο.

Κόσμος πολὺς ἦτο τριγύρω, ἄνδρες, γυναῖκες, παιδιά. Μερικοὶ ἦσαν μασκαρευμένοι ἀποκριάτικα.

“Άλλοι ἐκάθηντο σὲ καρέκλες καὶ ἄλλοι ἐστέκοντο ὄρθιοι. Νὰ καὶ ὁ κύρ Σταμάτης μὲ τὰ παιδιὰ του.

Οἱ σχοινοβάτες ἦσαν ντυμένοι μὲ χρωματιστὰ φορέματα. Μαζὶ καὶ ἓνας παλιάτσος ἐφοροῦσε ἄσπρη φορεσιὰ καὶ εἶχε βαμμένο τὸ πρόσωπό του μὲ ἄσπρο, κόκκινο καὶ μαῦρο χρῶμα. Ἐτριγύριζε ἐπάνω καὶ κάτω καὶ ἔκαμνε ἀστεῖα, κρατώντας καὶ ἓνα χωνί, γιὰ νὰ τοῦ ρίχνη μέσα ὁ κόσμος λεπτὰ.

“Ὀλη ἡ παράσταση ἐκράτησε ὡς δυὸ ὥρες.

Στὴν ἀρχὴ ἓνας χονδρὸς ἀθλητῆς ἐσήκωσε κάποια βαριὰ σίδερα, ποὺ δὲν θὰ ἤμποροῦσε κανεὶς ἄλλος νὰ τὰ σηκώσῃ. Δυὸ ἄλλοι ἔπειτα ἐκρεμάσθηκαν στοὺς κρίκους καὶ στὸ μονόζυγο καὶ ἔκαμαν ἓνα σωρὸ δύσκολα γυμνάσματα.

“Ἐνας ἄλλος, κρατώντας ἓνα κοντάρι, ἀνέβηκε καὶ ἐπερπάτησε ἐπάνω σ’ ἓνα τεντωμένο σχοινί.

Νὰ τώρα καὶ ὁ Ἀλέκος. Πόσο ἀλλιώτικος ἐφάνηκε μὲ τὰ χρυσοκεντημένα του ροῦχα! Ἐχαιρέτισε τὸν κόσμον. Ἐπειτα ἄρχισε νὰ περπατῆ μὲ τὰ χέρια, ἔχοντας τὰ πόδια κρεμασμένα ἐπάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι, μὲ τὴ μέση λυγισμένη σὰν δακτυλίδι.

“Ὁ κόσμος ἐχειροκροτοῦσε. Τέλος, ὁ Ἀλέκος ἔκαμε δυὸ ἐπικίνδυνες τοῦμπες στὸν ἀέρα καὶ ἐστάθηκε σὲ μιὰν ἄκρη, παίρνοντας στὰ χέρια τὸ ταμποῦρλο του.

Ἦλθε ἔπειτα ἡ σειρὰ τῶν σκυλιῶν. Ὁ γυμναστῆς τὸν ἐκρατοῦσε μὲ τὸ ἓνα χέρι ἓνα καμψίκι καὶ μὲ τὸ ἄλλο ἓνα στεφάνι. Τὰ σκυλιά, σὲ κάθε διαταγὴ του, ἐπηδοῦσαν ψηλὰ καὶ ἐπερνοῦσαν μέσα ἀπὸ τὸ στεφάνι. Ὁ Ἀλέκος αὐτὴ τὴ στιγμὴ ἔπαιζε τὸ ταμποῦρλο του.

Στὸ τέλος ἓνας ταχυδακτυλουργὸς ἔκαμε ἓνα σωρὸ περιέργα πράγματα. Ἕνα κόκκινο μαντήλι τὸ ἔκαμε νὰ γίνη αὐγὸ, ἔσπασε ἔπειτα τὸ αὐγὸ καὶ ἔβγαλε ἀπὸ μέσα τὸ μαντήλι.

Ἐπῆρε ὕστερα ἓνα καπέλλο καὶ ἔψησε μέσα ὀμελέττα. Ἀδειασε τὴν ὀμελέττα στὸ πιάτο καὶ ἔπειτα, ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ καπέλλο, ἄρχισε νὰ βγάζη μὲ τὴ σειρά ἓνα κουνέλι, ἓνα ἀναμμένο χάρτινο φαναράκι, μιὰν ἀνθοδέσμη καὶ μιὰ μακριὰ χάρτινη κορδέλλα, ποὺ δὲν εἶχε τελειωμό.

Τὸ τελευταῖο, ποὺ ἔκαμε, ἦτο νὰ βγάλη φωτιά ἀπὸ τὸ στόμα του.

Ὁ κόσμος ἐδιασκέδασε ἄρκετὰ καὶ ἔφυγε εὐχαριστημένος.

Ὁ Στάθης, γυρίζοντας στὸ σπίτι ἐσκέπτετο πάλι:

— Ἀλήθεια, τί εὐτυχησμένος εἶναι ἐκεῖνος ὁ Ἀλέκος, ποὺ βλέπει κάθε τόσο τέτοια περιέργα πράγματα!

3.

Στὶς Μουριές οἱ σχοινοβάτες θὰ ἔμεναν τρεῖς ἡμέρες. Ἐπειτα θὰ ἔφευγαν, νὰ ὑπάγουν καὶ σ' ἄλλα χωριά.

Τὴν ἄλλην ἡμέρα ὁ Στάθης, γυρίζοντας τὸ μεσημέρι ἀπὸ τὸ σχολεῖο, ἐπέρασε καὶ ἀπὸ τὴν πλατεῖα, γιὰ νὰ ἰδῆ τί γίνεται ὁ Ἀλέκος.

Στὸν κῆπο τοῦ καφενείου, στὸ βάζος, εἶδε ἓνα τενωμένο πανί, ποὺ ἔκρυβε τοὺς σχοινοβάτες. Ὅπισω ἀπὸ τὸ πανὶ ἔπαιζε ἓνα ταμποῦρλο.

— Θα είναι ὁ Ἀλέκος, πού διασκεδάζει, ἐσυλλογίσθηκε ὁ Στάθης καὶ ἐπλησίασε.

Ἀλίμονο! Ὁ Ἀλέκος δὲν ἐδιασκέδαζε. Ἐκαμνε δοκιμές. Ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ τὸ κτύπημα τοῦ ταμπούρλου ἐσταματοῦσε καὶ ὁ Στάθης ἄκουε μιὰ βαρεῖα καὶ ἄγρια φωνή.

— Παίζεις πολὺ ἄσχημα. Ὅσο πηγαίνεις καὶ χειρότερα. Κούνησε λιγάκι τὰ χέρια σου, προκομμένε.

Σὲ λίγο ὁ Στάθης ἄκουσε κουδουνίσματα.

— Ἄ, εἶπε. Τώρα θὰ προγυμνάζονται τὰ σκυλάκια.

Ἐνα καμτσίκι ἐκτυποῦσε στὸν ἀέρα καὶ ἔκαμνε κάθε τόσο νὰ κλαίουں μερικὰ σκυλάκια. Ὁ Στάθης ἐπάνω στὸ πανὶ ἔβλεπε τὶς σκιές των, πού ἐπηδοῦσαν ζωηρά.

Ἦλθε πάλι ἡ σειρὰ τοῦ Ἀλέκου.

— Στὰ χέρια! ἐδιάταξε ἡ χονδρὴ φωνή.

Καὶ ἔπειτα πάλι:

— Μιὰ τούμπα στὸν ἀέρα. Γρήγορα.

— Ὅχι! ἀκούσθηκε μὲ παράπνοο ἢ φωνὴ τοῦ Ἀλέκου. Ὅχι σήμερα. Ἐπεσα δυὸ φορές χθὲς καὶ ἐκτύπησα καὶ τώρα φοβοῦμαι!

— Δοκίμασε, τεμπέλη! εἶπε πάλι ἡ ἄγρια φωνή. Νομίζεις, πὼς θὰ σὲ τρέφω, χωρὶς νὰ κάμης τίποτε;

— Ὅχι. Φοβοῦμαι. Σήμερα δὲν θὰ μporέσω.

Ὁ Στάθης ἄκουσε νὰ πέφτη ἕνας δυνατὸς μπάτσος. Ἐπειτα φωνὲς καὶ κλαύματα καὶ εἶδε τὸν Ἀλέκο νὰ προβάλλη ἀπὸ τὴν ἄκρη τοῦ πανιοῦ, φοβισμένος, μὲ κόκκινο τὸ μάγουλο καὶ μὲ κόκκινα τὰ μάτια του ἀπὸ τὰ δάκρυα.

Ἀπομακρύνθηκε γρήγορα ὁ Στάθης ἀπὸ τὸ μέ-

ρος ἐκεῖνο. Ὁ θυμὸς τοῦ ἀγριανθρώπου τὸν ἔκαμε καὶ αὐτὸν νὰ φοβηθῆ.

Ὅχι. Ποτὲ ὁ Στάθης δὲν θὰ ἤθελε πιά ν' ἀλλάξη τὴ θέση του μὲ τὴ θέση τοῦ Ἀλέκου. Οὔτε τὸ ταμποῦρλο του ἐζήλευε πιά. Ἀπὸ τὴ ζωὴ τοῦ μικροῦ σχοινοβάτη θὰ ἐπροτιμοῦσε δίχως ἄλλο τὴ ζωὴ τοῦ μαθητῆ. Δὲν ἔχει κανεὶς πάντοτε τὴν ἐλευθερίαν του. Αὐτὸ ὅμως γίνεται, γιὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ μιὰν ἡμέραν ἕνα πιὸ εὐτυχισμένο μέλλον.

49. Ἐνα γράμμα ἀπὸ τὴν Ἀθήνα.

Ὁ Στάθης ἔλεγε μιὰν ἡμέραν στὴ μητέρα του: — Θὰ ἤθελα νὰ εἶμαι μέγας, γιὰ νὰ πάω στὴν Ἀθήναν, ὅπως ὁ ἐξάδελφός μου ὁ Ἀνδρέας. Ἐκεῖνος ὁ Ἀλέκος ὁ σχοινοβάτης μοῦ ἔλεγε, πὼς εἶναι πολὺ ὁμορφὴ ἡ Ἀθήνα.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ ὁ ταχυδρόμος ἔφερε ἕνα γράμμα καὶ τὸ ἔρριξε ἀπὸ τὸ ἀνοικτὸ παράθυρο. Ἡ μητέρα τὸ ἐπῆρε καὶ τὸ ἀνοίξε. Ἦτο ἴσα ἴσα ἀπὸ τὸν Ἀνδρέα. Καὶ νὰ τί ἔγραφε:

«Ἀγαπητοί μου θεῖτε καὶ θεία.

Δουλεύω πάντοτε ὅσο περισσότερο μπορῶ καὶ δὲν θ' ἀργήσω νὰ μάθω τὴν τέχνην τοῦ ξυλουργοῦ. Εἶμαι πολὺ εὐχαριστημένος, γιὰτὶ σκέπτομαι, πὼς γρήγορα θὰ ξαναγυρίσω στὸ χωριό μου, στὶς Καστανιές.

Καὶ ἐδῶ ὅμως εἶναι καλὰ. Ἡ Ἀθήνα εἶναι ὁμορφὴ. Ὅπως σὰς εἶχα γράψει καὶ ἄλλη φορὰ, ἔχει σίτια ψηλότερα καὶ ἀπὸ τὸ κωδωνοστάσιον τοῦ χωριοῦ μας καὶ πολὺ ὠραῖες ἐκκλησίαις.

Στὸ Ζάππειο εἶναι ἓνα πολὺν ὥραϊο μαρμαρένιο σιντριβάνι, πὸν πετᾶ ψηλὰ τὸ νερό. Τῇ νύκτα φωτίζεται μὲ διάφορα χρώματα καὶ εἶναι ἓνα θαῦμα νὰ βλέπη κανεὶς ν' ἀναπηδᾷ τὸ νερὸ χρωματισμένο.

Οἱ δρόμοι εἶναι πάντοτε γεμᾶτοι ἀπὸ κόσμος καὶ ἀπὸ αὐτοζήνητα, πὸν πηγαίνουν καὶ ἔρχονται.

Συχνὰ σκέπτομαι τοὺς γονεῖς μου, καθὼς καὶ σᾶς.

Τώρα, πὸν εἶμαι μακριά, ἀγαπῶ περισσότερο τὸ μικρὸ μας σπιτάκι. Μ' ἀρέσει πὸ πολὺν ἢ μικρούλα μας ἐκκλησία, μὲ τὸ ὥραϊο τῆς κωδωνοστάσιο, παρὰ ὅλες μαζὶ οἱ ἐκκλησίες τῆς Ἀθήνας.

Πόσο θὰ εἶμαι εὐτυχημένος, ὅταν ξαναγυρίσω, νὰ σᾶς βρῶ ὅλους γερούς!

Σᾶς φιλῶ ὅλους
Ἀνδρέας».

Ὅταν ἡ μητέρα ἐτελείωσε τὸ διάβασμα, ἐγύρισε καὶ εἶδε τὸ Στάθι.

— Εἶδες, παιδί μου ; τοῦ εἶπε. Ὁ ἐξάδελφός σου βρίσκεται στὴν πιὸ μεγάλη πόλη τῆς χώρας μας καὶ ὅμως ἐπεθύμησε τὸ σπίτι του. Τὸ σπίτι, πὸν γεννήθηκε, πὸν ἦτο ἡσυχος, βλέποντας ὅλους τοὺς δικούς του νὰ τὸν ἀγαποῦν. Θὰ ἰδῆς καὶ σύ, παιδί μου, πὸς ἂν καμμιά φορὰ ξενιτευθῆς, θὰ ἐπιθυμῆς πάντοτε τὸ πατρικὸ σου σπίτι καὶ τὸ χωριό, πὸν ἐγεννήθηκες.

50. Μισεύω ἀπὸ τὸ χωριό μου.

Μικρὸ μικρὸ τραβῶ στὴν ξενιτειά,
μ' ἓνα σακκὶ φτωχούλικο στὸν ὦμο.
Γυρνῶ καὶ ρίχνω ἀκόμη μιὰ ματιὰ
στὸν ὕστερο, ποὺ χάνεται, τὸ δρόμο.

Μικρούλα ἐσύ ἐκκλησιά, βουνοπλαγιά
καὶ πεῦκα μὲ τὸ μύρο τὸ περίσσο,
γονεῖς μου, ὦρα καλὴ κι ἔχετε γειά.
Μισεύω τὸ ψωμί μου νὰ κερδίσω.

Μὰ ποιὸν καιρὸ χαρούμενο, μὰ ποιό,
θαλαῶ σιμά σου πάλι, χωριουδάκι,
νὰ βάλω τὰ χεράκια μου, νὰ πιῶ
τὸ κρὺο τῆς βρυσούλας μας νεράκι ;

51. Τὰ θαύματα τῆς ἀνοιξης.

1

Ἐνα μαρτιάτικο πρωί, μόλις ἔβγαινε ὁ ἥλιος, ὁ κύρ Σταμάτης μὲ τὴ γυναῖκα του ἦσαν στὸν κῆπο καὶ ἐσκάλιζαν τὰ φυτά. Ἡ γυναῖκα του ἦτο σκυμμένη στὶς ἀνθισμένες κουκιές της καὶ ὁ κύρ Σταμάτης ἐκοίταζε μιὰ μικρὴ κερασιά.

Ἐξαφνα στ' αὐτιά των ἔφθασε ἓνα γλυκὸ τραγουδάκι. Ἐσήκωσαν τὸ κεφάλι καὶ εἶδαν στὸ παράθυρο τὴ Μέλπω, ποὺ ροδοκόκκινη καὶ γελαστὴ ἐκρατοῦσε στὴν ἀγκαλιά της τὴν κούκλα της καὶ τῆς ἔλεγε:

Χαϊδεμένη μου κυρά,
ξύπνα, κούκλα μου ξανθή.
Μοσχοβόλησαν οί άνθοί,
θαῦμα πρωινό.

“Ανοιξε κι εἶναι καιρός
τὰ ματάκια τὰ γλαρά.
Βγαίνει ὁ ἥλιος μιὰ χαρὰ
πίσω ἀπ’ τὸ βουνό.

“Ελα νὰ τὸν δῆς καὶ σὺ
στὸ παράθυρο σιμά.
Ἡ μικρούλα σου ἦ μαμὰ
σ’ ἀγαπᾷ πολύ.

“Ακου. Δὲν ἀκοῦς φωνές
ἔξω καὶ γλυκολαλιά;
Τραγουδοῦν καὶ τὰ πουλιὰ
τὴν ἀνατολή.

— Κάτι τόσο πρωὶ ἐξύπνησες, κόρη μου; ἐφώ-
ναξε ἡ μητέρα ἀπὸ κάτω.

— “Ἦθελα, μητέρα, νὰ ἰδῶ ἀπὸ τὸ παράθυρο τὸν
ἥλιο, ποὺ βγαίνει τώρα τόσο ὄμορφα, εἶπε ἡ Μέλπω.
Νά, ἐξύπνησε, θαρρῶ καὶ ὁ Στάθης. Θὰ τὸν πάρω
σὲ λίγο νὰ κατεβοῦμε καὶ ἐμεῖς στὸν κῆπο. Μᾶς
θέλετε;

— Ἀκούεις ἐκεῖ, ἂν σᾶς θέλωμε! ἔκαμε ὁ πατέρας.
Χαρά μας εἶναι νὰ σᾶς ἰδοῦμε καὶ σᾶς μὲς στὶς ἀνοι-
ξιόatices ὄμορφιές τοῦ κήπου. Ἐλᾶτε γρήγορα, γιὰ
νὰ πιοῦμε μαζὶ καὶ τὸ γάλα, πρὶν φύγω γιὰ τὴ
δουλειά. Ἡ φωνὴ ἀκούθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

2.

Σὲ πέντε λεπτά τὰ παιδιὰ ἦσαν στὸν κῆπο.

— Κοιτάξετε, εἶπεν ὁ πατέρας. Ὁ ἥλιος τῶν πρώτων ἡμερῶν τοῦ Μάρτη ἐξύπνησε τὰ κοιμισμένα φυτά.

Κάτω ἀπὸ τὸ γέρικο τοῖχο, στὶς βραγιές, οἱ γαρυφαλλιές μας καὶ οἱ μενεξέδες ἄνθισαν πρώτοι. Κοιτάξετε ἀπ' ἐδῶ καὶ τὶς κατηφορίες τῶν μονοπατιῶν. Εἶναι καὶ αὐτὲς γεμᾶτες ἀσπρολούλουδα καὶ χαμομήλι.

Οἱ ἀμυγδαλιές μας καὶ οἱ ροδακινιές ἄνθισαν καὶ αὐτὲς. Ὑστερα ἀπὸ μερικὲς ἡμέρες εἶναι ἡ σειρὰ τῶν κερασιῶν μας. Οἱ δαμασκηγιές ἀνθίζουν τόσο πυκνά, ποὺ ἀπορεῖ κανεὶς, ποῦ θὰ βροῦν θέση τὰ φύλλα.

Οἱ μηλιές ἔρχονται τελευταῖες, χωρὶς νὰ βιάζονται. Τὰ λουλούδια των ὅμως, ἄσπρα καὶ ρόδινα, εἶναι τὰ πιὸ ὀμορφα ἀπ' ὅλα.

Αὐτὸ εἶναι τὸ πρῶτο θαῦμα, ποὺ μᾶς κάμνει ἡ ἀνοιξη, παιδιὰ. Εἶναι τὸ θαῦμα τῶν λουλουδιῶν. Μὰ τὸ θαῦμα αὐτὸ δὲν θὰ κρατήσῃ παραπολύ καὶ ὁ μαρτιάτικος ἥλιος δὲν θὰ καμαρώσῃ ἀρκετὰ τὰ ἀπαλὰ αὐτὰ λουλουδάκια. Μιὰν ἡμέρα ὁ ἀέρας θὰ φυσήσῃ δυνατώτερα καὶ θὰ ξεκολλήσῃ τὰ πέταλά των, νὰ τὰ σκορπίσῃ στὴ γῆ.

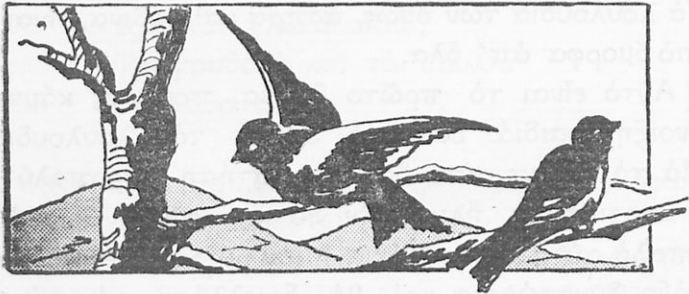
Γρήγορα ὅμως τὰ δένδρα θὰ ντυθοῦν μὲ μιὰν ἄλλη, πράσινη φορεσιά. Τὰ φύλλα θ' ἀνοίξουν πρώτα σιγὰ σιγὰ καὶ ἀβέβαια. Στὴν ἀρχὴ θὰ τρέμουν καὶ στὸ παραμικρὸ ἀεράκι. Ὑστερα θὰ ὀρμήσουν ἀκράτητα καὶ θὰ γεμίσουν ὅλα τὰ κλαδιά.

Αὐτὸ εἶναι τὸ δεύτερο θαῦμα, πὺ θὰ μᾶς κάμη ἡ ἀνοιξη. Εἶναι τὸ θαῦμα τῶν φύλλων, πὺ κρυμμένα τῶρα καὶ ἄγνωστα, θὰ φανερωθοῦν κάποτε καὶ θὰ γίνουν ἔπειτα ἀμέτρητα.

Στὸ μάθημα αὐτό, παιδιὰ μου, νὰ μὴ μείνετε ἀδιάφοροι. Νὰ παρακολουθήσετε ἀπὸ ἡμέρα σὲ ἡμέρα τὴ ζωὴ τῶν κλαδιῶν, τῶν λουλουδιῶν καὶ τῶν φύλλων στὸν κῆπο καὶ στὴν ἐξοχή. Καὶ ἀνυπόμονα ἔπειτα νὰ περιμένετε καὶ ἓνα τρίτο θαῦμα. Τὸ θαῦμα τῶν καρπῶν.

Αὐτὸ ὅμως εἶναι δουλειὰ τοῦ καλοκαιριοῦ.

Ἐλάτε τῶρα, νὰ πᾶμε νὰ πιοῦμε τὸ γάλα μας.

52. Στὸν κήπο τοῦ σχολείου.

Μεγάλη κίνηση σήμερα στὸν κήπο τοῦ σχολείου. Ὅλο χαρὰ τὰ παιδιά, σκορπισμένα ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, δουλεύουν καὶ περιποιῶνται τὶς βραγιές καὶ τὰ δενδράκια.

— Προσέχετε, παιδιά, λέγει ὁ δάσκαλος, νὰ μὴ πατῆτε μέσα στὶς βραγιές.

Δὲν ἔβλεπαν τὴν ὥρα ὅλοι ἐκεῖ μέσα, πότε θὰ φουτώσουν τὰ φυλλώματα καὶ πότε θὰ μοσχοβολήσουν τ' ἄνθη, γιὰ νὰ τὰ ἰδοῦν καὶ νὰ χαροῦν τὸ χρῶμα των καὶ τὴ μυρωδιά των.

Μερικὰ παιδιά σταματοῦν τὴ δουλειὰ καὶ σκουπίζουν τὸν ἰδρῶτα των. Ὁ δάσκαλος τὰ βλέπει, χαμογελᾷ καὶ μιὰ στιγμή μαζεύει ὅλα τὰ παιδιά, γιὰ νὰ τοὺς μιλήσῃ.

— Ἡ δουλειά, τοὺς λέγει, εἶναι ἡ ζωὴ. Κοιτάξετε, παιδιά. Ὅλα γύρω μας δουλεύουν. Τὰ χελιδόνια, ποὺ ἐξαναγύρισαν ἀπὸ τὰ θερμὰ μέρη, κτίζουν τώρα καινούργιες φωλιές στὴ στέγη τοῦ σχολείου μας. Καταλαβαίνουν, πὼς τὰ ἀγαποῦμε ἀληθινὰ καὶ θέλουν νὰ συγκατοικήσουν μαζί μας. Ἐμπιστεύονται στὴν προστασία μας.

Οἱ μέλισσες περνοῦν ἐμπρὸς ἀπὸ τὰ μάτια μας σὰν χρυσὰ βέλη. Πηγαίνουν στὰ πρῶιμα ἄνθη, νὰ μαζεύσουν τὸ μέλι καὶ τὸ κερὶ γιὰ τὴν κυψέλη των.

Οἱ χαριτωμένες πολύχρωμες πεταλοῦδες πετοῦν μὲ ἄργὸ πτερούγισμα ἀπὸ λουλούδι σὲ λουλούδι. Στὸν ἄερα, στ' αὐλάκια, σιμὰ στὸ νερό, χίλια δυὸ ζωῦφια πηγαίνουν καὶ ἔρχονται καὶ βομβοῦν.

Τὰ μικρὰ φυτὰ ἐτοιμάζουν τὸ σπóρο των. Τὰ βλαστάρια τοῦ σιταριοῦ ἀπλώνουν τὰ φύλλα των, γιὰ νὰ δεχθοῦν καλύτερα τὴ δύναμη τοῦ ἡλίου. Ὅλη ἡ ἀνοιξη προετοιμάζει μὲ στοργὴ τὴ συγκομιδὴ τοῦ καλοκαιριοῦ καὶ τοῦ φθινοπώρου.

Ὅμοια καὶ σεῖς ἐργασθῆτε, παιδιά μου, τώρα ποὺ βρίσκεσθε στὴν ἀνοιξη τῆς ζωῆς σας. Ἡ χαρὰ τῆς δουλειᾶς θὰ σᾶς δώσῃ τὴν εὐτυχία. Καὶ ὅταν μεγαλώσετε, θὰ ἔχετε πλούσια τὴν ἀνταμοιβὴ τῶν κόπων σας.

Καὶ τώρα θέλω νὰ σᾶς εἰπῶ καὶ κάτι ἄλλο. Πρὶν ἀπὸ λίγο ἄκουσα κάποιον ἀπὸ σᾶς νὰ λέγῃ:

— Θὰ ἐπροτιμοῦσα νὰ εἶχα μιὰ φραουλιὰ παρὰ μιὰ τριανταφυλλιά.

Δὲν εἶναι ἔτσι, παιδιά μου. Δὲν πρέπει ν' ἀγαποῦμε μόνο τὰ πράγματα, ποὺ εἶναι φαγώσιμα.

Πρέπει ν' αγαποῦμε καὶ ἐκεῖνα, ποὺ εἶναι ὠραῖα. Γιατὶ αὐτὰ μὲ τὴν ὀμορφιά των ξεκουράζουν τὰ μάτια μας.

Κοιτάξετε αὐτὸ τὸ τριαντάφυλλο. Τὸ πιὸ λεπτὸ, τὸ πιὸ ὀμορφο ὕφασμα δὲν μπορεῖ νὰ παραβγῆ μὲ τὰ μεταξωτὰ πέταλά του. Μέσα στὴν καρδιά του ἔχει μερικὲς σταγόνες δροσιᾶς, ποὺ λάμπουν στὸν ἥλιο σὰν μαργαριτάρια. Τὶς σταγόνες αὐτὲς βλέπει ἡ μέλισσα ἀπὸ μακριὰ καὶ ἔρχεται καὶ τοῦ κάμνει ἐπίσκεψη.

Ἐκεῖνος, παιδιὰ μου, ποὺ δὲν ξέρει νὰ μεταχειρίζεται τὰ μάτια του, εἶναι δυστυχισμένος ἄνθρωπος, γιατί εἶναι ἓνας τυφλός. Μάθετε νὰ κοιτάξετε πάντοτε γύρω σας καὶ ν' ἀνακαλύπτετε τὰ ὠραῖα πράγματα, γιὰ νὰ τὰ θαυμάσετε.

53. Μιὰ παγωνιά τοῦ Μάρτη

— Ἐφέτος, πατέρα, θὰ ἔχωμε πολλὰ κεράσια καὶ βύσσινα, ἔλεγε ἓνα βράδυ ὁ Στάθης στὸν πατέρα του. Θὰ γεμίσωμε πολλὰ καλάθια καὶ ἡ μητέρα δὲν θὰ ξέρη ποῦ νὰ βάλῃ τὸ γλυκό.

ἌΟ κύρ Σταμάτης ἐκούνησε τὸ κεφάλι του καὶ ἔχαμογέλασε.

— Μὴ βιάζεσαι τόσο νὰ χαρῆς, τοῦ ἀποκρίθηκε. Πρέπει πάντοτε νὰ λογαριάζῃς καὶ τὶς ιδιοτροπίες τοῦ Μάρτη. Ἄν κάμῃ ὁ Μάρτης, ποὺ τὸν λέγουν παλουκοκαύτη, καμμιά παγωνιά, δὲν ξέρω τί θὰ γίνουν τὰ καημένα τὰ λουλούδια τῶν δένδρων μας.

— Μά, πατέρα, είναι ζέστη πιά. Δέν ἔχουν φόβο, εἶπε πάλι ὁ Στάθης.

— Ἄκουε τί σοῦ λέγω ἐγώ, πού ξέρω. Ὅσο εἶναι ἀκόμη μικρὲς συννεφιές, δέν ἔχομε νὰ φοβηθοῦμε τίποτε. Ἄν γυρίση ὁμως βοριᾶς καὶ οἱ νύκτες γίνουιν ξάστερες, δέν εἶναι τὸ ἴδιο.

Ὁ Στάθης, πού ἤξερε ἀπὸ ποῦ φυσᾷ ὁ βοριᾶς, κάθε βράδου ἐσήκωνε τὰ μάτια του στὸν οὐρανὸ καὶ ἀνήσυχα ἔβλεπε ἀπὸ ποῦ ἔτρεχαν τὰ σύννεφα.

Ἐνα βράδου ὁ πατέρας εἶπε.

— Ἐψύχρανε ἀπόψε ὁ καιρός. Μὰ ἄς ἐλπίσωμε, πῶς τῆ νύκτα θ' ἀλλάξη.

Τὰ παιδιὰ ἐκεῖνο τὸ βράδου ἐκοιμήθησαν ἄσχημα. Τὸ πρωί, ἐξύπνησαν πολὺ ἔνωρὶς καὶ ἔτρεξαν πρὸς στὸ παράθυρο. Πέρα τὸ λειβάδι ἐφαίνετο σὰν πασπαλισμένο μὲ ψιλὸ ἀλάτι. Ἐσκέφθησαν ἀμέσως τὶς ἀμυγδαλιές καὶ τὶς κερασιές τοῦ κήπου των.

Ἐντύθησαν γρήγορα καὶ ἔτρεξαν στὸν κήπου, ὅπου εὐρήκαν καὶ τὸν πατέρα των νὰ ἐξετάζη μὲ προσοχὴ τὰ κλωνάρια τῶν δένδρων.

— Τί καλά! ἐφώναξαν μ' ἐλπίδα τὰ παιδιὰ. Τὰ λουλουδάκια δέν ἔπαθαν τίποτε.

Ὁ πατέρας ὁμως τοὺς ἔδειξε:

— Γιὰ κοιτάξετε καλά, παιδιὰ! Βλέπετε στὴ μέση κάθε λουλουδιοῦ αὐτὸ τὸ πολὺ μικρὸ μαῦρο σημαδάκι;

— Ναί, πατέρα. Ὅμως αὐτὸ δέν εἶναι τίποτε. Τὰ λουλούδια εἶναι ἀκόμη γερά.

— Δέν εἶν' ἔτσι, παιδιὰ. Αὐτὰ τὰ λουλούδια θὰ πέσουν, χωρὶς νὰ δέσουν τὸν καρπὸ. Εἶναι πληγωμένα στὴν καρδιά.

‘Ο Στάθης καὶ ἡ Μέλπω ἐφαίνοντο ἀπελπισμένοι.

‘Ο πατέρας ὅμως τοὺς ἐπαρηγόρησε.

— ‘Η παγωνιά εὐτυχῶς δὲν μᾶς ἐχάλασε ὅλα τὰ λουλούδια καὶ ἔτσι δὲν θὰ ζημιωθοῦμε καὶ πολὺ. Σκεφθῆτε ὅμως τοὺς ἀμπελουργούς, ποὺ ὅλη των ἡ δουλειὰ μπορεῖ νὰ πάη χαμένη αὐτὴ τὴ χρονιά. ‘Ο Θεὸς νὰ βοηθήσῃ τοὺς καημένους τοὺς ἀνθρώπους.

54. Ἄμυγδαλιὰ καὶ μηλιά.

Λέγει ἡ ἄσπρη ἀμυγδαλιὰ
μὲ καμάρι στὴ μηλιά.

— ‘Ε, συντρόφισσα παλιά,
κοίταξε λουλούδια ἐδῶ.
Τὰ δικά σου ὅμως ποῦ νᾶναι ;
Δεῖξέ μοῦ τα, νὰ τὰ ἰδῶ.

Μὰ κι ἐκείνη τῆς μιλεῖ.

— ‘Α, γειτόνισσα καλή,
σάν νὰ βιάσθηκες πολὺ.
Κι ἂν σὲ βρῆ κακοκαιριά,
τὰ λουλούδια σου θὰ πᾶνε
ὡς στὴν ἄλλη τὴ μεριά.

55. Ἡ ξερριζωμένη ἀμυγδαλιὰ.

Ενας γείτονας τοῦ κύρ Σταμάτη εἶχε στὴν ἄκρη τοῦ κήπου του, κοντὰ στὸ δρόμο, μιὰ δαμασκηλιά.

‘Ενα βράδυ τοῦ φθινοπώρου, ἐσηκώθηκε ἕνας δυνατὸς ἀνεμοστρόβιλος καὶ ἐξερρίζωσε τὴ μικρὴ δαμασκηλιά καὶ τὴν ἐπέταξε σ’ ἕνα χανδάκι.

“Όλο τὸ χειμῶνα τὸ μικρὸ δένδρο ἔμεινε μέσα στὴ λάσπη, ὅπου κάποτε τὸ ἐσκέπασε καὶ τὸ χιόνι. Κανεὶς δὲν ἔδωκε σημασία σ’ αὐτό. Ὡς καὶ ὁ Στάθης, πρὶν ἐπερνοῦσε καμμιά φορά ἀπ’ ἐκεῖ, ἐπατοῦσε ἐπάνω στὰ κλαδιά του, γιὰ νὰ μὴ πατήση στὶς λάσπες καὶ λερωθῆ.

“Όταν ὁμως ἔφθασε ὁ Μάρτης καὶ ἕνα πρωὶ ἐπέρασε ἀπ’ ἐκεῖ ὁ Στάθης μὲ τὴ Μέλπω, ἐσάστισαν ποὺ εἶδαν τὸ ξερριζωμένο δενδράκι σκεπασμένο μὲ μερικὰ ἄσπρα λουλούδια. Τὸ ἴδιο ἐξαφνιάσθηκε καὶ ὁ κύρ Σταμάτης. “Όταν ὁμως ἐπλησίασε καὶ εἶδε τί συμβαίνει, εἶπε στὰ παιδιά.

— Μερικὲς λεπτὲς ρίζες του εἶχαν πιασθῆ ἀπὸ τὸ χῶμα καὶ αὐτὲς ἀγωνίσθηκαν ὅλο τὸ χειμῶνα νὰ διατηρήσουν λίγη ζωὴ μέσα στὸ δενδράκι.

— Τὸ καημένο τὸ δενδράκι! εἶπε ἡ Μέλπω. Πόσο θὰ ἐβασανίσθηκε! Τοῦ ἀξίζει πολὺ νὰ ζήσει, μὰ τὴν ἀλήθεια. Δὲν εἶναι ἔτσι, πατέρα; “Αν θέλεις, ἄς τὸ πάρωμε μαζί μας καὶ ἄς τὸ φυτεύσωμε στὸν κῆπο μας. Ἐγὼ καὶ ὁ Στάθης θὰ τὸ περιποιηθοῦμε πολὺ.

Σὲ μιὰ γωνιά τοῦ κήπου του ὁ πατέρας ἀνοίξε ἕνα λάκκο, ἐξαναφύτευσε μὲ προσοχὴ τὸ δενδράκι καὶ τὸ ἐστήριξε καὶ μ’ ἕνα πάσσαλο, γιὰ νὰ μὴ γείρη.

Ὁ Στάθης καὶ ἡ Μέλπω κάθε πρωὶ ἤρχοντο νὰ τὸ περιποιηθοῦν. Μὰ τὸ δενδράκι εἶχε πολὺ ὑποφέρει τὸ χειμῶνα. Καὶ μόλις μὲ πολλοὺς κόπους κατῶρθωσαν νὰ τὸ ξαναφέρουν στὴ ζωὴ.

Ἀπ’ ἐκείνη τὴν ἡμέρα, τὰ δυὸ παιδιά ἔνοιωσαν μεγαλύτερη ἀγάπη γιὰ τὴ ζωὴ τῶν φυτῶν. Δὲν ἔκοβαν πιὰ ἀνώφελα τὰ λουλούδια. Δὲν ἐσποῦσαν ἕνα ὀλόκληρο κλαδί, γιὰ νὰ φθάσουν ἕνα ὀπωρικὸ

Και ὁ Στάθης ἀπὸ τότε ἐκατάλαβε καλύτερα τὰ λόγια τοῦ δασκάλου, ποὺ τοὺς εἶπε ἰάποτε:

— Παιδιά, νὰ πονῆτε γιὰ τὸ κάθε τι, ποὺ ἔχει ζωὴ, γιὰ τὰ φυτὰ, ὅπως καὶ γιὰ τὰ ζῶα. Ἐτσι θὰ νοιώθετε πάντοτε στὴν καρδιά σας μεγάλη εὐτυχία.

56. Τὰ σπυργίτια.

Ὁ Στάθης καὶ ἡ Μέλπω, κρατώντας μιὰ φέτα ψωμι ἀλειμμένη μὲ γλυκὸ καὶ μὲ βούτυρο, κάθονται στὴν αὐλὴ καὶ τρώγουν.

Τέσσερα - πέντε σπυργίτια πετοῦν κοντὰ τους καὶ τσιμπολογοῦν τοὺς σπόρους, ποὺ ἄφησαν οἱ κότες. Χωρὶς νὰ τρομάζουν, πηδοῦν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ καὶ καμμιά φορὰ μαλώνουν μεταξὺ των.

Ὁ Στάθης λέγει:

— Μοῦ φαίνεται, πὼς θὰ πιάσω κανένα. Δὲν θὰ εἶναι πολὺ δύσκολο.

Κάμνει ν' ἀπλώσῃ τὸ χέρι του, μὰ τὰ σπυργίτια, φρτ! πετοῦν δυὸ μέτρα παρακεῖ καὶ κοιτάζουν τὸ Στάθη μὲ πονηρὲς ματιές.

Πάλι ὁ Στάθης ἀπλώνει τὸ χέρι του σ' ἓνα ἄλλο, ποὺ ἦλθε κοντὰ του. Αὐτὸ ὅμως πετᾷ κοί κάθεται ἐπάνω στὸν τοῖχο τῆς αὐλῆς.

Ἐκείνη τῆ στιγμῆ ἐπρόβαλε στὴ θύρα ὁ κύρ Σταμάτης.

— Πρέπει, λέγει χαμογελώντας, νὰ τοῦ βάλῃς ἓνα σπυρὶ ἀλάτι στὴν οὐρά του, γιὰ νὰ μπορέσῃς νὰ τὸ πιάσῃς εὐκολά.

Ὁ Στάθης σκέπτεται μιὰ στιγμῆ. Λέγει ἀπὸ μέσα

του, πώς, για να βάλει τὸ σπυρὶ τοῦ ἀλατιοῦ στὴν οὐρὰ τοῦ πουλιοῦ, θὰ ἔπρεπε πρῶτα νὰ τὸ πιάσει.

Καὶ καταλαβαίνει, πὼς ὁ πατέρας του τοῦ ἀστειεύεται.

Τὰ δυὸ παιδιὰ βάζουν τὰ γέλια.

— "Α, πατέρα, λέγει ὁ Στάθης. Πῶς θὰ ἤθελα νὰ πετῶ καὶ ἐγὼ σὰν αὐτὸ τὸ σπυργιτάκι! Θὰ ἐπήγαινα καὶ ἐγὼ σ' ἐκεῖνο τὸ κλαδί, ψηλὰ καὶ θ' ἄφηνά νὰ μὲ κουνᾷ ὁ ἀέρας. Θὰ ἐπετοῦσα ὕστερα ψηλότερα, πολὺ πιὸ ψηλὰ καὶ ἀπὸ τὴν κορυφή τοῦ βουνοῦ. Καὶ θὰ ἔβλεπα ἀπ' ἐκεῖ ὅλη τὴν ἐξοχή, μὲ τὰ λειβάδια της, μὲ τὰ νερά της καὶ τὶς Μουριές μὲ τὰ σπίτια των.

— Τὸ πιστεύω αὐτό, ποὺ μοῦ λέγεις, ἀποκρίνεται ὁ πατέρας. Γιατὶ ὅλα τὰ μικρὰ παιδιὰ ὄνειρεύονται τέτοιο πρᾶγμα. Μὰ παρηγορήσου. Καὶ σύ, δίχως ἄλλο, θὰ πετάξης κάποτε ἐκεῖ ἐπάνω. Ζοῦμε σὲ μιὰν ἐποχή, ὅπου εἰς ἄνθρωποι δὲν φοβοῦνται νὰ πετοῦν στὸν ἀέρα.

"Ὅταν μεγαλώσης λοιπόν, θ' ἀνεβῆς σ' ἓνα ἀεροπλάνο καὶ θὰ ταξιδεύσης ἤσυχα ἤσυχα, ὅπως ταξιδεύω καὶ ἐγὼ σήμερα μὲ τὸ σιδηρόδρομο ἢ μὲ τὸ αὐτοκίνητο, χωρὶς νὰ φοβοῦμαι.

57. Τριανταφυλλιά και κισσός.

Τοῦ περιβολιοῦ τὰ δένδρα
δέρνει μιὰ ψιλή βροχή.
Κάπου μιὰ τριανταφυλλίτσα
στέκει μοναχή.

Τὸ μικρὸ τὸ ἀνάστημά της
ἀπ' τοῦ τοίχου τὰ ψηλὰ
πράσινος κισσὸς κοιτάζει
καὶ περιγεῖλᾷ.

Κι ἡ τριανταφυλλιά γυρίζει
μουσκεμένη καὶ μιλεῖ:
— Νὰ εἶχα στήριγμα τὸν τοῖχο,
θᾶμουν πιὸ ψιλή.

Σὺ ὅμως, φίλε μου, ἂν δὲν εἶχες
τέτοιο τοῖχο ν' ἀνεβῆς,
δίχως ἄλλο θὰ σερνόσουν
τώρα κατὰ γῆς.

58. Πώς ο άνθρωπος τρέχει επάνω στη γη.

Ο Στάθης με τον πατέρα του έπεριπατοῦσαν σ' ένα έξοχικό δρόμο. 'Εκείνη τήν ώρα έπερνούσε γρήγορα και ένα άλλογο. 'Ο Στάθης είπε:

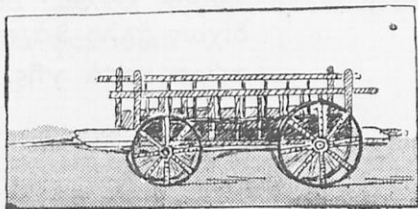
—Κοίτα, πατέρα.

'Ο άνθρωπος με τὰ πόδια του δέν προχωρεί τόσο γρήγορα, ὅπως τὸ άλλογο.

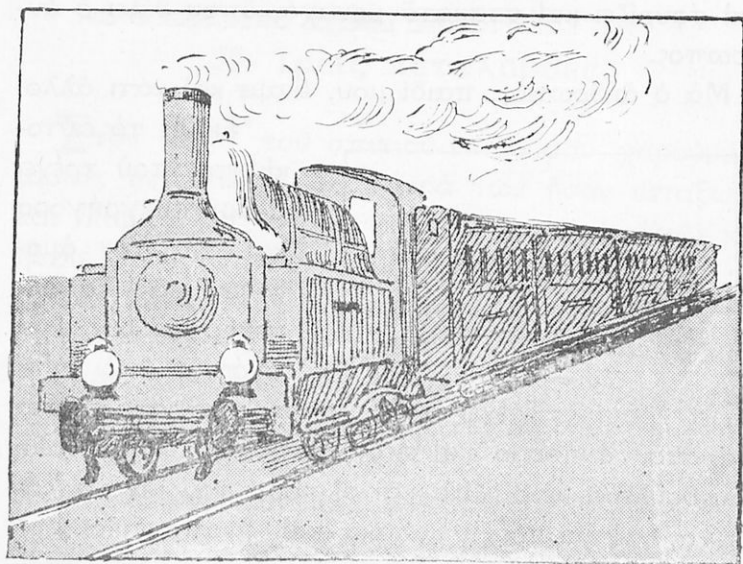
—'Ετσι εἶναι, είπε ὁ πατέρας. Μὰ ὁ Θεός ἔδωκε στὸν άνθρωπο τὸ μυαλό. Εἶδε ὁ άνθρωπος, πὼς τὸ άλλογο μπο-

ρεῖ νὰ τρέχη πιὸ καλά ἀπ' αὐτόν, και κατώρθωσε ν' ἀνεβῆ στή ράχη του. "Επειτα τοῦ ἔβαλε σέλλα στή ράχη και χα-

λινάρια στὸ στόμα. 'Αργότερα ὁ ἄνθρωπος ἐσκέφθηκε νὰ ζεύξη τὸ άλλογο στὸ κάρρο και στ' ἀμάξι. "Ετσι, χω-

ρίς νὰ κουράζεται πιά, θὰ ἠμποροῦσε νὰ τρέχη και αὐτὸς μεγάλη ἀπόσταση σὲ λίγες ὥρες, ὅπως ἔτρεχε και τὸ άλλογο.

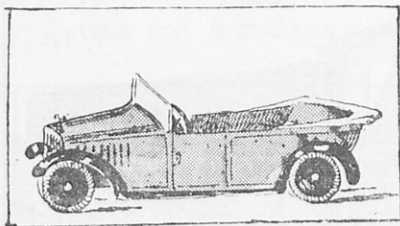

— "Όμως, πατέρα, η άμαξοστοιχία τρέχει ακόμη πιό γρήγορα, είπε ό Στάθης.

— Βέβαια, άποκρίθηκε ό πατέρας. Μά και την άμαξοστοιχία ό άνθρωπος την έκαμε, όταν τó ταξίδι με τó άλογο τού έφάνηκε πολú άργό. "Εσκαφέ τότε τά βουνά, ίσιωσε τούς κάμπους, έκαμε γεφύρια και έστρωσε μεγάλες σιδερένιες γραμμές. 'Επάνω σ' αυτές τις γραμμές έβαλε τή σιδερένια μηχανή νά δουλεύη με άτμό. Τó καζάνι της ζεσταίνεται με κάρβουνα ή με ξύλα και ή μηχανή με τις ρόδες της τρέχει δυνατά και άκούραστα έπάνω στις γραμμές, σέρνοντας έξοπίσω της όλόκληρη σειρά από άμάξια γι' ανθρώπους και έμπορεύματα. Κανένα άλογο δέν

μπορεί νὰ τὴν φθάσῃ στὸ δρόμο. Τρέχει, τρέχει καὶ σφυρίζει καὶ σταματᾷ μοναχά, ὅπου θέλει ὁ ἄνθρωπος.

Μὰ ὁ ἄνθρωπος, παιδί μου, ἔκαμε καὶ κάτι ἄλλο.

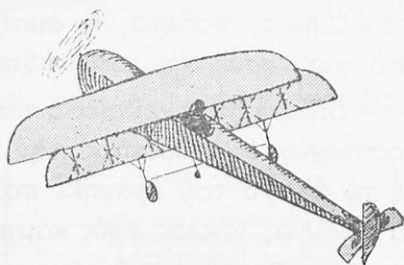

Ἔκαμε τὸ αὐτοκίνητο, ποὺ τρέχει ἀκόμη πιὸ γρήγορα καὶ ἀπὸ τὴν ἀμαξοστοιχία. Το αὐτοκίνητο δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ σιδε-

ρένιες γραμμές. Τρέχει πολὺ γρήγορα καὶ στὸ ἴσιωμα καὶ στὸν ἀνήφορο καὶ στὸν κατήφορο. Ἡ μηχανή του δουλεῦει μὲ βενζίνα καὶ οἱ ρόδες του ἔχουν λάστιχα, γιὰ νὰ τρέχη μαλακὰ καὶ ἀναπαυτικά.

Ἐσὺ ἐταξίδευσες μὲ αὐτοκίνητο πέρυσι, ὅταν ἐπῆγες τὸ καλοκαίρι στὶς Καστανιές. Ἐφέτος, ποὺ θὰ ξαναπᾶς καὶ θὰ πάρης καὶ τὴν ἀδελφή σου αὐτὴ τὴ φορά, θὰ ταξιδεύσετε πάλι μὲ τὸ αὐτοκίνητο.

Ποιὸς ξέρει, ἂν, ὕστερα ἀπὸ μερικά χρόνια, δὲν ταξιδεύσετε καὶ μὲ ἀεροπλάνο! Τότε θ' ἀφήσετε πιά τὴ γῆ καὶ θὰ πετᾶτε στὸν ἀέρα, ὅπως πετοῦν τὰ χελιδόνια.

59. Τρεῖς πεταλοῦδες.

Στὸν κῆπο τοῦ σπιτιοῦ ἐπετοῦσαν χαρούμενες μερικὲς πεταλοῦδες. Τὰ πτερά των ἦσαν μεταξωτὰ καὶ ἔλαμπαν στὸν ἥλιο. Ἡ Μέλπω τὶς ἐκοίταζε καὶ ἤθελε νὰ τὶς ζωγραφίσῃ σ' ἓνα χαρτάκι καὶ νὰ τὶς χρωματίσῃ μὲ τὰ χρωματιστὰ μολύβια τῆς.

Ἡ μητέρα τῆς ἐκάθητο κοντὰ τῆς καὶ τῆς ἔρραβε ἓνα φόρεμα. Μιὰ στιγμή, πού ἐσταμάτησε τὸ ράφιμο, ἔσκυψε νὰ ἰδῆ τὴ ζωγραφικὴ τῆς Μέλπως.

— Ὠραῖες εἶναι οἱ πεταλοῦδες σου, τῆς εἶπε. Καὶ ἐπειδὴ μοῦ θυμίζουν μιὰ ἱστοριούλα, θὰ σοῦ τὴν εἰπῶ ἀμέσως.

Κάποτε τρεῖς πεταλοῦδες φιλενάδες ἔπαιζαν στὸ λειβάδι. Ἡ μιὰ εἶχε ἄσπρα πτερά, ἡ ἄλλη κίτρινα καὶ ἡ τρίτη κόκκινα. Ἐξαφνα ὅμως ἔπιασε μιὰ ψιλὴ βροχὴ καὶ οἱ τρεῖς πεταλοῦδες ἔπρεπε νὰ βροῦν κάποιο μέρος, γιὰ νὰ προφυλαχθοῦν.

Εἶδαν κάπου μιὰ μαργαρίτα νὰ κουνᾷ τὴν τραχηλιά τῆς κάτω ἀπὸ τὴ βροχὴ καὶ ἐπέταξαν κοντὰ τῆς.

— Καλὴ μας μαργαρίτα, εἶπαν. Φύλαξέ μας κάτω ἀπὸ τὴν ἄσπρη τραχηλιά σου. Εἴμαστε μικροῦλες καὶ τὰ πτερά μας δὲν ἀντέχουν στὸ νερὸ τῆς βροχῆς.

— ὦ, ἔκαμε ἡ μαργαρίτα. Εἶσθε πολλές. Θὰ δεχθῶ μόνο τὴν ἄσπρη πεταλοῦδα, πού μοῦ μοιάζει. Οἱ ἄλλες δυὸ ἄς βολευθοῦν ἄλλοῦ.

— Ἄς πᾶμε ἄλλοῦ καὶ οἱ τρεῖς! εἶπε λυπημένη ἡ ἄσπρη πεταλοῦδα. Προτιμῶ νὰ μείνω καλύτερα στὴ βροχὴ, παρά νὰ σᾶς ἀποχωρισθῶ.

Καὶ οἱ τρεῖς πεταλοῦδες ἔφυγαν ἀπὸ τῆ μαργαρίτα.

Ἔξαφνα βλέπουν ἀπὸ μακριὰ μιὰ κίτρινη τουλίπα. Πηγαίνουν ἀμέσως κοντὰ της καὶ τῆς λέγουν.

— Καλὴ τουλίπα, σκέπασέ μας. Ἄν μᾶς διώξης καὶ σύ, θὰ πεθάνουμε μὲς στὴ βροχή.

— Μόνο τὴν κίτρινη πεταλούδα μπορῶ νὰ δεχθῶ, ἀποκρίθηκε ἡ τουλίπα. Οἱ ἄλλες φοβοῦμαι νὰ μὴ μοῦ λερῶσουν τὸ φόρεμά μου. Ἄς ὑπάγουν ἄλλοῦ.

Μὰ ἡ κίτρινη πεταλούδα δὲν ἐδέχθηκε καὶ ἀποκρίθηκε καὶ αὐτὴ ὅπως καὶ ἡ ἄσπρη.

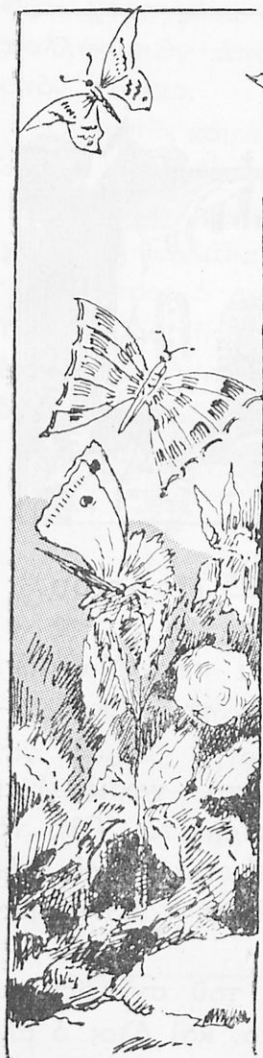
Παρακάτω οἱ τρεῖς φιλενάδες, κατακουρασμένες, εὗρηκαν μιὰ παπαρούνα. Μὰ ἡ παπαρούνα δὲν ἤθελε νὰ δεχθῆ ἄλλη, παρὰ μόνο τὴν κόκκινη πεταλούδα, ποὺ τῆς ἔμοιαζε.

— Ἄς ψάξουμε, ἄς ψάξουμε ἀκόμη καὶ ἄς μὴ χωρισθοῦμε, εἶπαν οἱ τρεῖς πεταλοῦδες.

Ἐφθασαν τέλος κοντὰ σὲ μιὰ λεύκα. Ἡ λεύκα μὲ εὐχαρίστηση τὶς ἄφησε νὰ προφυλαχθοῦν κάτω ἀπὸ τὰ πυκνὰ φύλλα της. Ἐκρῶναν πολὺ οἱ καημένες. Μὰ ἦσαν εὐτυχισμένες, γιατί ἤξεραν, πὼς τὶς ἔνωσε μιὰ τόσο δυνατὴ φιλία.

Σὲ λίγο ἐβγήκε καὶ ὁ ἥλιος καὶ τὶς ἐξέστανε. Καὶ τὰ πτερά των ἐπῆραν πάλι τὸ πρῶτο λαμπρὸ των χρῶμα.

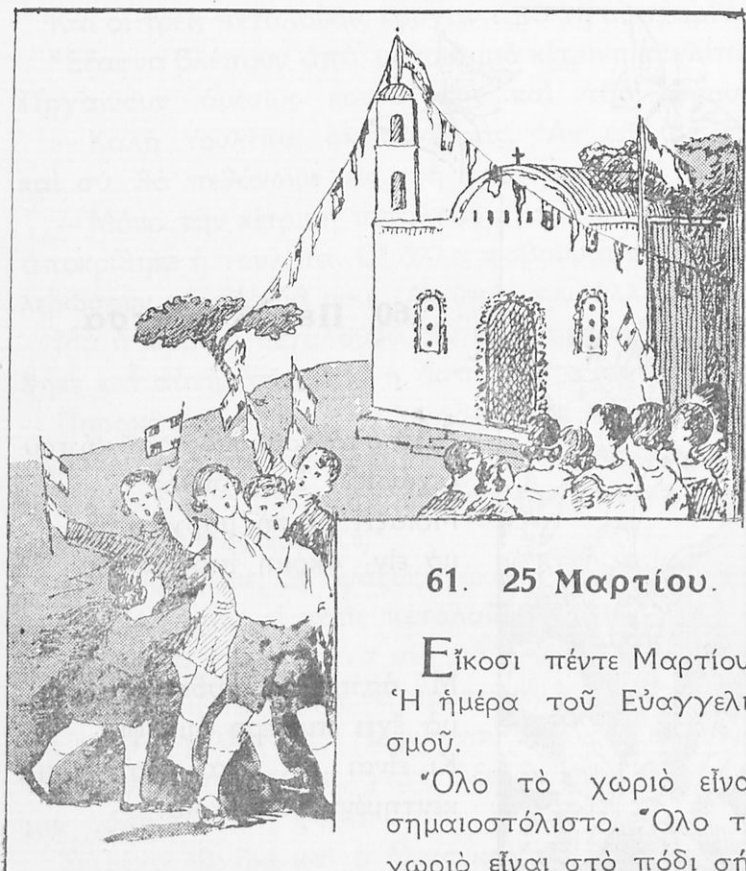

60. Πεταλουδίτσα.

Μές στὰ λούλουδα τοῦ κήπου
ξεχωρίζει ἓνας ἀνθός.
Μοιάζει μὲ τὴ μαργαρίτα,
μὰ εἶν' ἀκόμη πιὸ ξανθός.

Μ' ἀσπρολούλουδο ταιριάζει,
μὰ ἔχει πιότερη ὀμορφιά.
Κι εἶναι μές στὰ χορταράκια
κεντημένη ζωγραφιά.

Πάω τὸ χέρι μου ν' ἀπλώσω
νὰ τὸν κόψω, μὰ πετᾶ.
Ἦτο μιὰ πεταλουδίτσα
μὲ πτερὰ μεταξωτά!

61. 25 Μαρτίου.

Εἴκοσι πέντε Μαρτίου.
Ἡ ἡμέρα τοῦ Εὐαγγελι-
σμοῦ.

Ὅλο τὸ χωριὸ εἶναι
σημαιοστόλιστο. Ὅλο τὸ
χωριὸ εἶναι στὸ πόδι σή-
μερα. Ἡ πατρίδα μας γιορτάζει. Εἶναι ἡ Ἐθνικὴ μας
ἑορτή.

Μετὰ τῆ λειτουργίας, τὰ παιδιά τοῦ σχολείου, μὲ
μικρὲς ἑλληνικὲς σημαίες στὰ χέρια, καὶ ὄλος ὁ ἄλ-
λος κόσμος ἐβγῆκαν στὴν πλατεία τῆς ἐκκλησίας.

Ἐκεῖ, δεξιὰ ἀπὸ τὴν ἐκκλησία, εἶναι στημένο τὸ
Ἑρῶο. Μιὰ ωραία μαρμαρένια στήλη, τριγυρισμένη
μὲ πρασινάδα καὶ μὲ κάγκελα. Ἐπάνω στὴ στήλη

είναι χαραγμένα ονόματα. Είναι τὰ ονόματα τῶν παλληκαριῶν ἀπὸ τῆς Μουριῆς, ποὺ ἐσκοτώθηκαν στὸν πόλεμο.

Ὁ παπᾶς κάμνει μιὰ δέηση καὶ ὅλος ὁ κόσμος ψιθυρίζει δακρῦζοντας ἀπὸ ἐνθουσιασμό:

— Αἰωνία ἡ μνήμη τῶν παιδιῶν μας, ποὺ ἀπέθαναν γιὰ τὴν Ἑλλάδα μας.

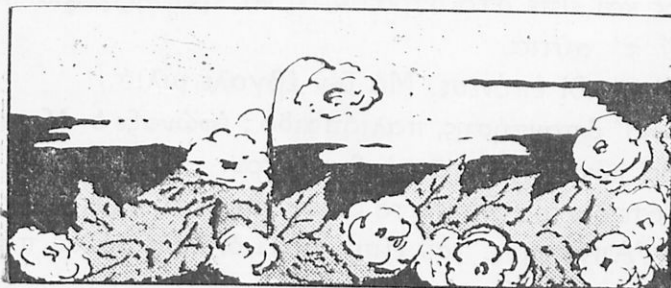
Ὁ Πέτρος, ὁ γιὸς τοῦ μπάμπια Ζήση, φορώντας τὸ μετάλλιο τῆς ἀξίας, ποὺ τοῦ ἔδωκαν στὸ στρατό, ἔστεφάνωσε τὴ στήλη μ' ἓνα μεγάλο στεφάνι ἀπὸ δάφνη τοῦ δάσους.

Καὶ τὰ παιδιὰ ἔψαλλαν:

*Ἄπ' τὰ κόκκαλα βγαλμένη
τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά
καὶ σὰν πρῶτα ἀνδρειωμένη,
χαῖρε, ὦ, χαῖρε, Ἐλευθεριά.*

Ἐγύρισαν ἔπειτα τὰ παιδιὰ ὅλους τοὺς δρόμους τοῦ χωριοῦ ζητωκραυγάζοντας καὶ ἔψαλλαν καὶ διάφορα πατριωτικὰ τραγούδια.

— Νὰ μᾶς ζήσετε, παιδιὰ! ἐφώναζε ὁ κόσμος καὶ ἐχειροκροτοῦσε τὸ πέρασμά των.

62. Τὸ γενναῖο παιδί.

Τὸ βράδυ, ὁ κύρ Σταμάτης, μιλώντας μὲ τὸ γυιό του γιὰ τὴν Ἑθνικὴ ἑορτὴ, ἐθυμήθηκε μιὰ ἱστορία, ποὺ κάπου τὴν εἶχε διαβάσει:

— Μιὰ φορά, σὲ μιὰ ξένη χώρα εἶχε μπῆ ἓνας ξένος στρατός, γιὰ νὰ τὴν κυριεύσῃ. Μερικοὶ στρατιῶτες μ' ἓναν ἀξιωματικό, καβάλλα ἐπάνω στ' ἄλογα, εἶχαν χάσει τὸ δρόμο καὶ δὲν ἤξεραν ποῦ πηγαίνουν.

Εἶδαν ἓνα παιδί, ποὺ ἐμάζεψε ξύλα σ' ἓνα χανδάκι.

Καὶ ἓνας στρατιώτης ἐπήδησε ἀπὸ τ' ἄλογο καὶ ἤλθε κοντὰ του.

Τὸ ἐπίασε ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὸ ἔφερε μπροστὰ στὸν ἀξιωματικό.

Ὁ ἀξιωματικὸς ἔδειξε τὸ δάσος, ποὺ ἦτο κοντὰ, καὶ ἐρώτησε τὸ παιδί.

— Ὡς ποῦ φθάνει αὐτὸ τὸ δάσος;

— Δὲν ξέρω, ἀποκρίθηκε τὸ παιδί ἄφοβα.

— Πῶς λέγεται τὸ χωριὸ ἐκεῖ κάτω, ποὺ φαίνεται τὸ κωδωνοστάσιό του;

— Δὲν ξέρω! ἀποκρίθηκε πάλι τὸ παιδί.

— Ἄ, δὲν ξέρεις! Ἔ; ἔκαμε θυμωμένος ὁ ἀξιωματικὸς καὶ εἶπε στὸ στρατιώτη νὰ τραβήξῃ τοῦ παιδιοῦ τ' αὐτιά.

Τὸ παιδί ἐπόνεσε. Μὰ δὲν ἔβγαλε μιλιὰ.

— Θ' ἀπαντήσης, παλιόπαιδο; ἐφώνασε ὁ ἀξιωματικὸς, κόκκινος ἀπὸ τὸ θυμὸ του.

Τότε ὁ στρατιώτης τὸ ἐκτύπησε μὲ τὸ καμτσίκι του.

— Ἀπάντησε, τοῦ εἶπε, γιὰτὶ ἄλλιῶς θὰ σὲ πάρω μαζί μου.

— Εἶσαι πιὸ δυνατὸς καὶ μπορεῖς νὰ μὲ πάρης! εἶπε τὸ παιδί.

Ὁ στρατιώτης στῆ διαταγὴ τοῦ ἀξιωματικοῦ, ἔδωσε τὸ μικρὸ πίσω ἀπὸ τῆ σέλλα τοῦ ἀλόγου του.

Ὕστερα ἀνέβηκε καὶ αὐτὸς στ' ἄλογό του καὶ ὄλο τὸ ἀπόσπασμα ἐτράβηξε γιὰ τὸ δάσος.

— Ποῦ πάει αὐτὸς ὁ δρόμος; ἐρώτησαν τὸ παιδί.

— Δὲν ξέρω!

— Ἄφοῦ δὲν θέλεις ν' ἀπαντήσης, θὰ σὲ τουφεκίσωμε, τοῦ εἶπαν.

— Τουφεκίσετέ με. Τὰ παλληκάρια δὲν φέρονται ἔτσι σ' ἓνα παιδί.

Κάπου ἐκεῖ ἐσταμάτησαν. Ἐλυσαν τὸ παιδί ἀπὸ τὸ ἄλογο καὶ ἄρχισαν νὰ τὸ φοβερίζουν μὲ τὰ πιστόλια καὶ μὲ τὰ σπαθιά των. Τοῦ εἶπαν ἀκόμη, πὼς θὰ τὸ κρεμάσουν καὶ σ' ἓνα δένδρο.

Μὰ τοῦ παιδιοῦ δὲν ἐδάκρυσε τὸ μάτι καὶ ὄλο ἀπαντοῦσε.

— Δὲν ξέρω, δὲν ξέρω τίποτε.

Τὸ θάρρος τοῦ παιδιοῦ ἐκούρασε πιὸ τοὺς στρατιῶτες. Τὸ ἄφησαν τότε ἐκεῖ ἐλεύθερο καὶ ἔφυγαν ψιθυρίζοντας:

— Γενναῖο παιδί!...

63. "Εξω στα χωράφια.

Πρασινισμένα τὰ χωράφια
κι οἱ ἀνθοὶ τοῦ Ἀπρίλη περισσοί.
Κυλοῦνε τὰ νερὰ χρυσάφια,
στοῦ ἡλίου τὴ λάμψη τὴ χρυσή.

Κοπάδι ἀσπρίζει ἐκεῖ μὲ χάρη.
Βοσκέ, ἢ φλόγέρα σου γλυκειά.
Κι ἡ πεταλούδα στὸ χορτάρι
σὰν μαργαρίτα ξωτικιά.

Φωνὲς κι ἡ πλάση ὅλη βοῖζει.
Παντοῦ χαρὲς, καλὴ καρδιά.
Καθάριο ἀέρι ἐδῶ χαρίζει
μάγουλα ρόδα στὰ παιδιὰ.

Μέσα στὰ φύλλα τ' ἀηδονάκι
τρελλαίνεται στὰ δένδρα ἐδῶ.
Νᾶμουν κι ἐγὼ σ' ἓνα κλαδάκι,
γλυκὰ μαζί νὰ τραγουδῶ.

64. Μιά κατσικά, πού έχάθηκε.

1.

Μιά γειτόνισσα, ή κυρά Φρόσω, ἔβγαῖκε ταραγμένη στη θύρα της καί ἐφώναξε:

— Κάποιος ἀνοιξε τή θύρα τῆς αὐλῆς μου καί ἔφυγε ή κατσικά μου. "Εψαξα παντοῦ καί δέν τήν εὔρηκα. Τί θά γίνω τώρα [ή δυστυχισμένη; Μήπως τήν εἶδατε πουθενά;

Ἐπροχώρησε ὡς στη γωνιά τοῦ δρόμου καί ἀνέβηκε σ' ἓνα μικρὸ ὕψωμα, κοιτάζοντας τὸ λειβάδι.

— Ἀσπρούλα, Ἀσπρούλα! ἐφώναξε.

Μὰ ή Ἀσπρούλα δέν ἐφαίνετο πουθενά.

Ἡ κυρά Φρόσω ἄρχισε νὰ κλαίη καί νὰ λέγη:

— Τί κρῖμα! Μιά τόσο καλή κατσικά! Κάθε πρωί ἦρχετο καί ἔτρωγε ἀπὸ τὸ χέρι μου. Κάποιο παλιόπαιδο θά τῆς ἀνοιξε τή θύρα καί ἔφυγε.

"Ολες οἱ γειτόνισσες καί ὅλα τὰ γειτονόπουλα ἐμαζεύθηκαν ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι τῆς κυρᾶς Φρόσως. Ἐξαφνα μιὰ γειτόνισσα, ή κυρά Ἀντωνία, ἐπλησίασε τήν κυρά Φρόσω καί, δείχνοντας τὸ Στάθη, εἶπε:

— Δέν εἶναι πολλή ὥρα, πού εἶδα αὐτὸν νὰ στέκεται ἐμπρὸς στη θύρα σου. Ἴσως νὰ ἐδοκίμαζε καί νὰ τήν ἀνοίξη. Δέν ξέρω.

— Ἀλήθεια εἶναι, εἶπε μιὰ ἄλλη γειτόνισσα. Τὸν εἶδα καί ἐγώ, πού ἐπερνοῦσε ἀπὸ τὸ δρόμο μας.

Ἡ Στάθης δέν ἐκατάλαβε στήν ἀρχή τίποτε. Μὰ ὅταν ή κυρά Φρόσω ὤρμησε καί τὸν ἄρπαξε ἀπὸ τὸ χέρι, ἐξαφνιασθηκε καί ἔμεινε μ' ἀνοικτὸ τὸ στόμα.

— Λέγε μου, τοῦ ἐφώναξε ή κυρά Φρόσω, γιὰ τί

ἄνοιξες τὴ θύρα τῆς αὐλῆς μου καὶ ἄφησες τὴν κατσίκα μου νὰ φύγη ; Θὰ μοῦ τὴν πληρώσης. "Ελα ἔδῶ, πᾶμε στὸ χωροφύλακα.

"Όταν ὁ Στάθης ἐκατάλαβε γιὰ τί τὸν κατηγοροῦσαν, ἐδιαμαρτυρήθηκε μὲ ὄλη του τὴ δύναμη!

— Δὲν εἶμαι ἐγώ, ποὺ ἄνοιξα τὴ θύρα γιὰ νὰ φύγη ἡ κατσίκα σου. Ναί, ἐπέρασα ἀπὸ τὸ δρόμο καὶ ἐστάθηκα στὴ θύρα σου, γιὰ νὰ κοιτάξω τὶς ἀνθισμένες πασχαλιές, μὰ ἡ θύρα ἦτο ἀνοικτὴ. Δὲν τὴν ἄνοιξα ἐγώ.

— Πήγαινε τον λοιπὸν στὸ χωροφύλακα! ἐφώνασε ἡ κυρὰ Ἄντωνία καὶ ἐγελοῦσε. Τί τὸν φυλάγεις ;

Ἄς Στάθης ὁμως μ' ἓνα δυνατὸ τίναγμα ἐξέφυγε ἀπὸ τὰ χέρια τῆς κυρᾶς Φρόσως καὶ τὸ ἔβαλε στὰ πόδια γιὰ τὸ σπίτι του.

2.

Ἄς Στάθης ἔφθασε στὸ σπίτι του τὴν ἴδια στιγμή, πὺν ἐγύριζε καὶ ὁ πατέρας του γιὰ τὸ μεσημεριανὸ φαγητό.

Μὲ κομμένη τὴ φωνὴ ἀπὸ τὴ συγκίνηση, διηγήθηκε τοῦς γονεῖς του γιὰ τί τὸν ἐκατηγοροῦσαν καὶ ἄρχισε νὰ κλαίη.

— Ἡ κυρὰ Ἄντωνία λέγει ψεύματα ! ἔλεγε. Σᾶς βεβαιώνω, πὼς εἶμαι ἀθῶος.

Ἡ μητέρα ἐφαίνετο, πὼς ἐπίστευε στὴν ἀθωότητα τοῦ Στάθης. Γιατὶ οἱ μητέρες ξέρουν νὰ διαβάζουν καλὰ στὰ μάτια καὶ στὴν καρδιὰ τῶν παιδιῶν των.

Ἡ Μέλπω ἀγκάλιασε τὸν ἀδελφὸ τῆς καὶ ἐπροσπαθοῦσε νὰ τὸν παρηγορήσῃ.

Ὁ πατέρας ὅμως δὲν ἐμιλοῦσε.

— Ἀκολουθήσέ με! εἶπε μόνο στὸ Στάθῃ. Θέλω νὰ ἰδῶ τί συμβαίνει μ' αὐτὴ τὴν ἱστορία.

Ἐβγῆκαν στὸ δρόμο καὶ ἐπροχώρησαν στὸ σπῆτι τῆς γειτόνισσας. Στὴ θύρα τῆς ἦσαν ἀκόμη μαζεμένες διάφορες γυναῖκες καὶ παιδιὰ. Ἦτο καὶ ἓνας χωροφύλακας, ποὺ σκυμμένος ἐπροσπαθοῦσε νὰ βρῆ τὰ πατήματα τοῦ κλέφτη.

— Νάτος! ἐφώναξαν ὅλοι. Αὐτὸς εἶναι ὁ ἔνοχος.

— Ὅχι, ὄχι! Δὲν εἶμαι ἐγώ! ἐφώναξε μὲ δάκρυα ὁ Στάθῃς.

— Σώπαινε, τοῦ ἔλεγε ὁ πατέρας του. Θὰ ἰδοῦμε τώρα. Καὶ ἂν εἶσαι ἔνοχος, θὰ πληρώσω βέβαια τὴν ἀξία τῆς κατσίκας. Μὰ ἔπειτα θὰ λογαριασθοῦμε οἱ δύο μας.

Ἐξαφνα, μέσα σ' ἐκεῖνο τὸ θόρυβο, ἀπὸ τὴ γωνιὰ τοῦ δρόμου ἐφάνηκε νὰ ξεπροβάλλῃ ὁ ἄνδρας τῆς κυρᾶς Φρόσως. Πίσω του ἔσερνε δεμένη μ' ἓνα σχοινὶ τὴν Ἀσπρούλα.

Ἡ κυρὰ Φρόσω ἔβαλε τὶς φωνές:

— Ἡ Ἀσπρούλα μου. Ἡ κατσίκα μου!

Ὁ ἄνδρας τῆς ἐπλησίασε σαστισμένος.

— Τί γίνεται ἐδῶ; ἐρωτοῦσε. Γιατί ὁ κόσμος αὐτός;

— Νά, γιὰ τὴν κατσίκα...

— Ἄ, ναί. Τὸ πρῶνι τὴν ἐπῆρα μαζί μου, γιὰ νὰ βρωσκῆσῃ χορτάρια πλάϊ στ' ἀμπέλι μου. Τὴν βλέπετε; Ἐπαραχόρτασε.

Τὰ μάτια τοῦ Στάθῃ ἄστραψαν ἀπὸ χαρὰ.

— Βλέπεις, πατέρα; ἐφώναξε ἱκανοποιημένος καὶ ἔσφιξε τὸ χέρι τοῦ κύρ Σταμάτη.

Ἐκεῖνος τοῦ ἐχάϊδευσε τὸ μάγουλο καὶ τὸν ἐκράτησε πλάϊ του. Καὶ γυρίζοντας στὴν κυρὰ Ἀντωνία εἶπε:

— Κυρὰ Ἀντωνία, εἶσαι μιὰ κακὴ γλῶσσα. Καὶ εἶναι πολὺ κακὸ νὰ κατηγορῆς, χωρὶς ἀπόδειξη, ἓνα παιδί, πού δὲν μπορεῖ νὰ ὑπερασπίσῃ τὸν ἑαυτό του.

65. Χριστὸς ἀνέστη.

Τῇ Μεγάλῃ Παρασκευῇ, ἡ Μέλπω ἐμάζευε μερικὰ λουλούδια ἀπὸ τὸν κῆπο των, γιὰ νὰ τὰ πάη στὴν ἐκκλησία, γιὰ τὸν ἐπιτάφιο. Τῆς τὸ εἶχε εἶπει ἡ μητέρα της.

“Εξαφνα ἄκουσε νὰ τὴν φωνάζουν μὲ τ’ ὄνομά της. Ἐγύρισε νὰ ἰδῆ ἔξω καὶ εἶδε στὸ ἀντικρυνὸ σπίτι, στὸ παράθυρο, τὴν κυρὰ Μαρία.” Ἀνοιξε τὴ θυρούλα τοῦ φράκτη καὶ ἔτρεξε κοντά.

—Τί θέλεις, κυρὰ Μαρία; ἐρώτησε ἡ Μέλπω

—Θέλω, παιδί μου, εἶπε ἡ γριούλα, νὰ σοῦ ρίξω μιὰ δραχμὴ, νὰ μοῦ ἀνάψης ἓνα κεράκι στὴν ἐκκλησία.

—Νὰ σοῦ ἀνάψω, κυρὰ Μαρία, ἀποκρίθηκε ἡ Μέλπω καὶ ἐπῆρε τὴ δραχμὴ πρόθυμα.

—Καὶ ἀκόμη μιὰν ἄλλη χάρη θέλω νὰ μοῦ κάμης, κορούλα μου. “Ὅταν γυρίσης ἀπὸ τὴν Ἀνάσταση, νὰ μοῦ φέρης καὶ ἐμένα ἅγιο φῶς, ν’ ἀνάψω καὶ ἐγὼ τὸ καντήλι μου, ποὺ δὲν βαστοῦν τὰ πόδια μου πιά νὰ πάω μόνη μου στὴν ἐκκλησία.

Ὅα σοῦ φέρω ἅγιο φῶς, κυρὰ Μαρία.

Τῇ νύκτα τοῦ Μεγάλου Σαββάτου, ὅλη ἡ οἰκογένεια τοῦ κύρ Σταμάτη ἐπῆγε στὴν ἐκκλησία. “Ὅλοι ἐφοροῦσαν τὰ γιορτινά των ναὶ ἐκρατοῦσαν ὀλόλευκες λαμπάδες.

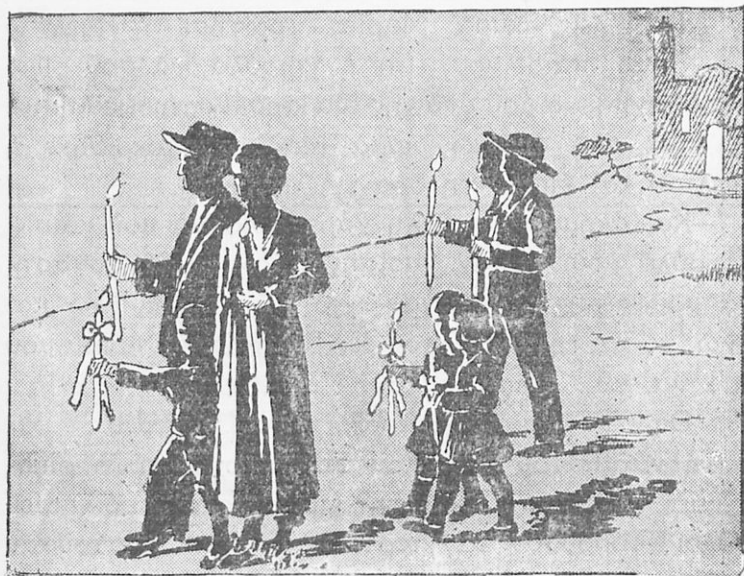
“Ὅταν ὁ παπᾶς ἐτελείωσε τὸ εὐαγγέλιο καὶ ἄρχισε νὰ ψάλλῃ τὸ «Χριστὸς ἀνέστη», οἱ καμπάνες ὅλες ἄρχισαν νὰ σημαίνουν χαρμόсуна καὶ μὲ τὸ ἀνοιξιὰτικο ἀεράκι νὰ στέλλουν πέρα, σ’ ὄλο τὸ χωριό, τὴ χαρμόсуνη εἶδηση.

Μετὰ τὴ λειτουργία, ὁ κόσμος ἐγύρισε στὰ σπίτια

του με χαρά, για να φάγη τὸ κόκκινο αὐγὸ καὶ τὴ μαγειρίτσα. "Ολοι ἐκρατοῦσαν ἀναμμένες τὶς λαμπάδες των.

Ὁ Στάθης με τὴ Μέλπω ἐπέρασαν ἀπὸ τὸ σπίτι τῆς κυρᾶς Μαρίας, για να τῆς φέρουν τὸ ἅγιο φῶς καὶ να τῆς δώσουν καὶ μερικὰ κόκκινα αὐγά.

Δὲν ἐπρόφθασαν ὅμως να τῆς εἰποῦν «Χριστὸς ἀνέστη» καὶ πίσω των ἀκούσθηκε μιὰ ἄλλη φωνή.

—Χριστὸς ἀνέστη, μαννούλα!

Ἐγύρισαν να ἰδοῦν.

Ἦτο ὁ γυιὸς τῆς κυρᾶς Μαρίας, ποὺ ἔλειπε τόσα χρόνια στὴν ξενιτεία. Ἐτρεξε κοντὰ καὶ ἐγονάτισε ἔμπρὸς στὴ γριά μητέρα του, κρατώντας καὶ αὐτὸς

ένα κερὶ ἀναμμένο. Τῆς ἐφίλησε πολλές φορές τὰ χέρια καὶ ἔκλαιε ἀπὸ τὴ χαρὰ του καὶ ἀπὸ τὴ συγκίνηση.

Ἡ καημένη ἠ γριούλα ἐνόμιζε, πὼς ἔβλεπε ὄνειρο. Ἄρχισε νὰ κλαίῃ καὶ αὐτὴ καὶ νὰ φιλῇ τὸ κεφάλι τοῦ παιδιοῦ της.

Ποτὲ ἠ κυρὰ Μορία δὲν ἔκαμε τέτοια χαρούμενη Ἀνάσταση, σὰν αὐτὴ τὴ φορά.

66. Ἡ γιορτὴ τῶν λουλουδιῶν.

Τὴν παραμονὴ τῆς Πρωτομαγιάς, πολλὰ πσιδιὰ τοῦ σχολείου εἶχαν πάει στὸ λειβάδι καὶ ἐμάζευσαν λουλούδια. Εἶχον φτιάσει ὠραῖες ἀνθοδέσμες καὶ ὁμορφα στεφάνια, γιὰ νὰ τὰ κρεμάσουν τῇ θύρᾳ τοῦ σπιτιοῦ των.

Στὴν ἐπιστροφή των μὲ τὸ δειλινό, ὅλο τὸ χωριὸ ἐγέμισε τραγούδια.

*Ἡ Ἀνοιξη, δροσιὲς γεμάτη,
καρτερεῖ μεσοκαμπίς,
στ' ἀνθισμένο της παλάτι,
Μάη μου, γιὰ νὰ μπῆς.*

*Δέξου φοῦχτες τὰ λουλούδια
ἀπ' τὴν πλούσια της ποδιά.
Δέξου, Μάη, γλυκὰ τραγούδια
κι ἀπὸ τὰ παιδιά.*

Ὁ Στάθης, ὅταν ἔφθασε στὸ σπίτι, ἐπῆρε μιὰ σκάλα καὶ ἐπάνω ἀπὸ τὴν ἐξώθυρα ἐκρέμασε τὸ στεφάνι, ποῦ εἶχε φέρει μὲ τὴ Μέλπω ἀπὸ τὴν ἐσοχὴ.

—“ὦ! ἔκαμε ὁ Στάθης, καθώς κατέβαινε ἀπὸ τὴ σκάλα. Τί βλέπω; Μιὰ γλάστρα στὸ παράθυρο τῆς κρεββατοκάμαράς μας. Ποιὸς τὴν ἔβαλε;

—Ἐγώ, ἀποκρίθηκε ἡ μητέρα. Σοῦ ἀρέσει; Πάμε νὰ τὴν ἰδῆς καὶ ἀπὸ κοντὰ.

Ἀνέβηκαν ἐπάνω καὶ ἐπῆγαν κοντὰ στὴ γλάστρα.

—Τὴ γνωρίζεις αὐτὴ τὴ γαρυφαλλιά, Στάθης; ἐρώτησε ἡ μητέρα. Κοίταξε πόσα ἀνοιγμένα γαρύφαλλα ἔχει.

—ὦ, μητέρα! εἶπε ὁ Στάθης. Εἶναι ἐκείνη ἡ μικρὴ γαρυφαλλιά, ποὺ μοῦ εἶχες φέρει πέρυσι ἐδῶ, ὅταν ἤμουν ἄρρωστος. Μὰ τότε δὲν εἶχε κανένα γαρύφαλλο ἀνοικτό. Καὶ ἐγώ, ποὺ τὴν εἶχα συντροφιά σ’ ὅλη μου τὴν ἄρρώστια, ἐσηκωνόμουν κάθε ἀπόγευμα ἀπὸ τὸ κρεβάτι μου καὶ τὴν ἐπότιζα.

—Ναί, παιδί μου. Μὰ τότε δὲν ἐπίστευες, πὼς θὰ ἠμποροῦσε ν’ ἀνθίση ἐδῶ μέσα ἡ μικρὴ γαρυφαλλιά, κλειστὴ στὸ δωμάτιό της, σὰν φυλακισμένη. Ἐνα πρῶι ὅμως—τί χορά!—ἀνοιξε ἕνα ἀνθάκι. Τὰ ἀσπροκίτρινα σγουρὰ πέταλά του ἦσαν ἀκόμη λίγο τσαλακωμένα. Ὅμως τὴν ἄλλην ἡμέρα τὸ πρῶι, τὸ πρῶτο γαρύφαλλο τῆς γλάστρας σου εἶχε φουτώσει κιόλας καὶ ἔγερνε χαριτωμένα τὸ κεφαλάκι του, σὰν νὰ ἤθελε νὰ σὲ καλημερίση.

—Θυμοῦμαι, μητέρα, εἶπε πάλι ὁ Στάθης. Ὑστερα, ὅταν ἔγινα πιὰ καλὰ καὶ ἐβγῆκα ἔξω, τὸ γαρυφαλλάκι ἐμαράθθηκε.

—Ἐφέτος ὅμως ἡ γαρυφαλλιά σου εἶναι γεμάτη ἀπὸ τέτοια λουλούδια. Σὰν νὰ χαίρεται καὶ αὐτὴ, ποὺ ἐφέτος εἶσαι καλὰ, καὶ σὰν νὰ θῆλη νὰ σοῦ εὐχηθῆ χαρούμενη τὴν Πρωτομαγιά. Γι’ αὐτὸ σοῦ

τὴν ἔφερα ἀπόψε ἐδῶ, στὸ παράθυρο τῆς κρεββατοκάμαράς σου, γιὰ νὰ γιορτάσετε μαζί τὴ γιορτὴ τῶν λουλουδιῶν.

67. Ἡ φωλιά τοῦ γκιώνη.

1.

Ἐνα Σάββατο, ὁ Κώστας ἀντάμωσε στὴν πλατεῖα τὸ Στάθη καὶ τοῦ εἶπε:

—Στις τρεῖς ἀπὸ τὸ μεσημέρι νὰ εἶσαι στὸ μονοπάτι τοῦ δάσους. Θὰ ἰδῆς ἓνα πολὺ παράξενο πρᾶγμα.

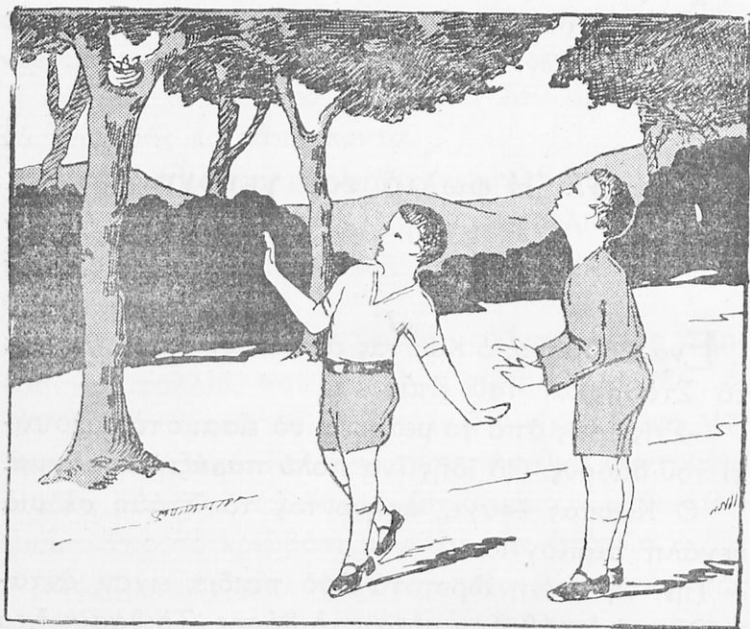
Ὁ Κώστας ἔφυγε, ἀφήνοντας τὸ Στάθη σὲ μιὰ μεγάλη περιέργεια.

Τὴν ὠρισμένη ὥρα, τὰ δυὸ παιδιὰ εἶχαν ἀνταμωθῆ καὶ ἐτράβηξαν μέσα στὸ δάσος. Τὸ δάσος ἦτο θαυμάσιο ἀπὸ τὶς ὁμορφιὲς τοῦ Μάη. Ἀπὸ τὶς πυκνὲς φυλλωσιὲς ἀκούοντο πτερουγίσματα καὶ τιτιβίσματα πουλιῶν. Καὶ τὸ δροσερὸ ἀεράκι ἔφερνε γλυκειὲς τὶς μυρωδιὲς τῶν λουλουδιῶν τοῦ δάσους.

Ὁ Στάθης, εὐχαριστημένος ἀπὸ τὴν ὁμορφιά τοῦ περιπάτου, εἶχε λησμονήσει ὀλότελα, γιὰ ποιὸ σκοπὸ εἶχον πάει στὸ δάσος.

Ἐξαφνα, μιὰ καρακάξα ἐπέταξε ἀπότομα, ἀφήνοντας μιὰ δυνατὴ φωνή. Ἐμοιαζε σὰν νὰ ἔδινε στ' ἄλλα πουλιὰ κάποιον σημεῖο κινδύνου.

Σὲ λίγο ὁ Κώστας ἐκράτησε τὸ Στάθη ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὸν ἐσταμάτησε.

— Έδω, τοῦ εἶπε, εἶναι μιὰ φωλιά τοῦ γκιώνη.
Ἔχει μέσα δυὸ μικρὰ πουλιά.

Ὁ Στάθης ἐταράχθηκε. Ἦξερε, πῶς δὲν ἔπρεπε νὰ ἐγγίζη κανεὶς τὶς φωλιές τῶν πουλιῶν. Μὰ τάχα ὁ γκιώνης ἦτο μικρὸ πουλί; Νὰ εἰποῦμε τὴν ἀλήθεια, ὁ Στάθης ποτέ του δὲν εἶχε ἰδεῖ γκιώνη.

— Ἄς πλησιάσωμε, χωρὶς θόρυβο! εἶπε πάλι σιγὰ ὁ Κώστας. Οἱ γονεῖς λείπουν σὲ κунήγι καὶ τὰ μικρὰ τώρα εἶναι μόνα τῶν. Βλέπω τὰ στοματάκια τῶν νὰ εἶναι ἀνοικτά. Θὰ σκαρφαλώσω ἀμέσως στὸ δένδρο καὶ θὰ τὰ πάρω.

Ὁ Στάθης ἐκοίταξε στὰ μάτια τὸν Κώστα καὶ ἔμεινε συλλογισμένος.

“Α! Ἐκεῖνος, ποὺ βλέπει νὰ γίνεται μιὰ κακὴ πράξη, χωρὶς νὰ κάμνη ὅ,τι μπορεῖ γιὰ νὰ τὴν ἐμποδίση, εἶναι σχεδὸν τὸ ἴδιο ἔνοχος, σὰν καὶ ἐκεῖνον ποὺ κάμνει τὸ κακό. Ὁ Στάθης ἔπρεπε νὰ τὸ ξέρη αὐτὸ τὸ πρᾶγμα.

Ὅς τόσο ὁ Κώστας ἄρχισε νὰ σκαρφαλώνη.

—Στάσου, τοῦ ἐφώνησε ὁ Στάθης, μιὰ στιγμή. Νομίζεις, πὼς πρέπει νὰ τὰ πάρωμε αὐτὰ τὰ μικρά; Δὲν εἶναι κρῖμα;

—Μὴν εἶσαι κουτός, εἶπε ὁ Κώστας. Γι’ αὐτὸ ἦλθαμε.

Καὶ ἐπειδὴ ὁ Στάθης ἐφάνηκε, πὼς θέλει νὰ φύγη, ὁ Κώστας ἐξακολούθησε.

—Θὰ τ’ ἀνοθρέψωμε ἐμεῖς, δίνοντάς του νὰ τρώγουν κάμπιες. Εἶναι ὁμορφα πουλιὰ καὶ ἡμερώνουν γρήγορα.

Ὁ Στάθης στενοχωρημένος, ἐκάθισε σ’ ἓνα κομμένο δένδρο. Καὶ ὁ Κώστας ἐξακολούθησε νὰ σκαρφαλώνη, γιὰ νὰ φθάση στὰ πρῶτα κλαδιά.

2.

Τὸ δάσος μονομιᾶς ἔγινε σιωπηλό. Μέσσω^ν στοὺς βάτους ἔξαφνα τὰ πουλιὰ εἶχαν σταματήσει νὰ κελαδοῦν. Ὅλα, μὲ τὸ φόβο στὴν καρδιά, ἐπαρατηροῦσαν ἀπὸ τὸ βάθος τῆς φυλλωσιᾶς τὸ κακὸ παιδί, ποὺ ἀνέβαινε στὴ φωλιά.

Μέσω σ’ αὐτὴ τὴν παράξενη ἡσυχία, ὁ Στάθης ἄρχισε νὰ φοβᾶται. Ἐφαντάσθηκε, πὼς ὁ Κώστας καὶ αὐτὸς ἦσαν δυὸ κακοῦργοι, ποὺ ἐμπῆκαν σ’ ἓνα ἀκατοίκητο σπίτι, γιὰ νὰ κλέψουν.

‘Ο Κώστας σὲ λίγο ἔφθασε στὴ φωλιά.

—Καλὰ γὰρ ἐφαντάσθηκα, εἶπε γελώντας. Εἶναι δυὸ τὰ πουλάκια καὶ ἔχουν βγάλει κιόλας καὶ πτερὰ.

Ἐκείνη τὴ στιγμή ὁ Στάθης ἄκουσε ἓνα δυνατὸ πτερούγισμα. Ἦρχοντο οἱ γονεῖς τῶν μικρῶν.

—Ἡ καρακάξα θὰ τοὺς εἰδοποίησε! ἐσκέφθηκε. Ἀλίμονο! Τί θὰ γίνῃ τώρα;

Τὰ δυὸ μεγάλα πουλιά, μὲ τὶς στακτιῆς πτεροῦγες των, στολισμένες μὲ ἄσπρες γραμμές, ἄρχισαν νὰ πετοῦν γύρω ἀπὸ τὸν κλέπτη. ‘Ο Κώστας τὰ εἶδε καὶ ἔβαλε μιὰ φωνὴ τρόμου.

Ἐπῆρε γρήγορα τὸ κασκέτο του στὰ δόντια του καὶ ἔβαλε μέσα τὰ μικρά. Μὰ ἔπρεπε τώρα νὰ κατεβῆ. Καὶ κανεὶς δὲν κατεβαίνει εὐκόλα ἀπὸ ἓνα δένδρο μὲ παρόμοιο φορτίο.

Τὰ μεγάλα πουλιά, σὰν τρελλά, ὅλο καὶ ἐμίκραιναν τοὺς κύκλους των γύρω ἀπὸ τὸν κλέπτη, βγάζοντας ἄγριες φωνές. Ἐξαφνα ὁ πατέρας ὤρμησε καὶ μὲ τὸ ράμφος του ἐκτύπησε τὸ κεφάλι τοῦ κλέπτη.

‘Ο Κώστας ὠχρὸς ἄνοιξε τὸ στόμα του σαστισμένος καὶ ἄφησε νὰ πέσῃ κάτω τὸ κασκέτο του. ‘Ο Στάθης εἶδε τότε μέσα στὸ χορτάρι δυὸ σταχτιῆς σφαῖρες, πού ἐστριφογύριζαν γύρω ἀπὸ τὰ πόδια του καὶ ἐβογγοῦσαν. Ἦσαν τὰ δυὸ πουλάκια, πού εἶχαν γκρεμισθῆ καὶ ἐπροσπαθοῦσαν νὰ πετάξουν.

‘Όταν ὁ Κώστας ἐπήδησε στὴ γῆ, τὰ δόντια του ἐκτυποῦσαν ἀπὸ τὸν τρόμο του. Τὸ πρόσωπό του εἶχε ἀγριεύσει.

—Ἄς φύγωμε, εἶπε. Πάρε τὸ ἓνα ἀπὸ τὰ πουλιά. Βάλε το μέσα στὸ μαντήλι σου.

—“Οχι, ἀποκρίθηκε ὁ Στάθης. Ἄς τ’ ἀφήσωμε καλύτερα ἐδῶ, νὰ τὰ θρέψουν οἱ γονεῖς των.

—Δὲν ξέρεις τί λέγεις! εἶπε πάλι ὁ Κώστας. Οἱ γονεῖς των δὲν μποροῦν νὰ τὰ ξανανεβάσουν στὴ φωλιά καὶ ἂν εἶναι ἐδῶ καμμιὰ ἀλεποῦ, θὰ τὰ φάγη.

Ἐπὶ τὸ Στάθης, μὲ σφιγμένη τὴν καρδιά, ἔβαλε τὸ ἕνα πουλὶ μέσα στὸ μαντήλι του καὶ ἔνωσε τὶς τέσσερες γωνιές του. Κάτω ἀπὸ τὸ γυμνὸ δέρμα τοῦ μικροῦ ἔνοιωθε τὴν καρδιά του νὰ κτυπᾷ δυνατά. Καὶ ἀκολουθώντας τὸν Κώστα, ἔφυγε σὰν κλέπτης, χωρὶς νὰ τολμήσῃ νὰ κοιτάξῃ πιά πίσω του.

Ἄ! Ἄν ἤμποροῦσε νὰ κλείσῃ ἱτ’ αὐτιά του, γιὰ νὰ μὴν ἀκούῃ τὶς φωνές τῶν μεγάλων πουλιῶν, πού ἀκόμη ἔκαμναν σὰν τρελλά!

Ἐγλιστροῦσε ἀνάμεσα στοὺς βάρους. Καὶ ὅταν τὸν ἔγγιζε κανένα κλαδί, ἐνόμιζε πὼς ἔνοιωθε τὸ χέρι τοῦ δασοφύλακα νὰ τὸν ἀρπάξῃ.

Ἡ τιμωρία εἶχε ἀρχίσει γιὰ τὸ Στάθης.

3.

Ὅταν ὁ Στάθης ἔφθασε στὸ ο.π.τι.του, εἶχε πιά σκοτεινιάσει. Ἡ μητέρα του τὸν ὑποδέχθηκε πρὸ ἄσχημα.

—Ἐνα ὀλόκληρο ἀπόγευμα ἔλειπες, τοῦ εἶπε. Τί ἔχεις μέσο στὸ μαντήλι σου;

—Θὰ σοῦ εἰπῶ ὅλη τὴν ἀλήθεια, μαμά, ἀποκρίθηκε ὁ Στάθης. Ὁ Κώστας μ’ ἐτράβηξε στὸ δάσος. Ἐκλεψε δυὸ πουλάκια ἀπὸ τὴ φωλιά τοῦ γκιῶνη καὶ μοῦ ἔδωκε τὸ ἕνα νὰ τὸ ἀναθρέψω μὲ κάμπιες.

Κοι ἐπειδὴ ἡ μητέρα του ἔμενε σιωπηλὴ καὶ τὸν ἐκοίταζε σοβαρά, ὁ Στάθης, πού ἀπὸ πολλὴ ὥρα ἦτο στενοχωρημένος, ἔβαλε τὰ κλαύματα.

—Μὴ μὲ μαλώνεις, μαμά. Καγαλαβαίνω, πῶς δὲν ἔκαμα καλά. Ἐγύριζα ἀπὸ τὸ δάσος καὶ ἐκρυβόμουν σὰν κλέπτης σ' ὄλο τὸ δρόμο. ὦ! Ἄν ἤκουες πῶς ἐφώναζαν ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα τῶν πουλιῶν!

—Δὸς μου ἐδῶ τὸ πουλί, εἶπε ἡ μητέρα.

Ὁ Στάθης ἄφησε τὸ μαντήλι του ἐπάνω στὸ τραπέζι καὶ τὸ ἄπτερο πουλί ἐπρόβαλε μὲ κατεβασμένο τὸ κεφάλι καὶ μὲ τὰ μάτια κλειστά. Ἐτρεμε ἀπὸ τὸ κρῦο, ἀπὸ τὸ φόβο καὶ ἴσως καὶ ἀπὸ τὴν πείνα.

—Τὸ κοκόμοιρο τὸ πουλάκι! εἶπε ἡ Μέλπω. Πόσο θὰ ὑποφέρη!

—Μὰ δὲν τὸ ἤθελα νὰ ὑποφέρη, ἐφώναξε ὁ Στάθης. Πές μου, μητέρα, ὑπάρχει κανένας τρόπος, πού νὰ τὸ ἐμποδίση νὰ πεθάνη;

Ὁ Στάθης ἔδειχνε μιὰ τέτοια λύπη, πού ἡ μητέρα του δὲν τὸν ἐμάλωσε ἄλλο. Ἐβαλε τὸ πουλί μέσα σ' ἓνα καλάθκι γεμάτο βαμβάκι. Καὶ ἔδειξε στὸ Στάθη πῶς θὰ τὸ ταίζη, γλιστρώντας στὸ βάθος τοῦ ράμφους του μ' ἓνα ξυλαράκι λίγη ψίχα ψωμοῦ, βουτημένη σὲ γάλα.

—Αὐτὸ τὸ πουλάκι, τοῦ εἶπε, ἔχει ἄρκετὰ ὑποφέρει ἀπὸ σφάλμα δικό σου καὶ τοῦ Κώστα. Πρέπει λοιπὸν νὰ προσπαθήσης νὰ τὸ διατηρήσης στὴ ζωὴ. Κγὶ πρόσεχέ το ἀπὸ τὴν Ψιψίνα μας.

Ὀλόκληρες ἑβδομάδες ὁ Στάθης ἐφρόντιζε γιὰ τὸ πουλί, δίνοντάς του ψωμάκι, μυῖγες, κάμπιες καὶ ψιλὰ κομμάτια κρέας. Καὶ ὄλο ἔλεγε ἀπὸ μέσα του.

—Θὰ ζήση ἄρα γε;

Δέν ἤμποροῦσε νὰ τὸ ἰδῆ, χωρὶς νὰ θυμηθῆ τὴν ἄδεια φωλιά καὶ τὴν ἀπελπισία τῶν δυὸ μεγάλων πουλιῶν.

“Ὅλα τώρα τὰ παιδιὰ τῆς τάξης του ἤξεραν τὴν ιστορία τοῦ γκιώνη. Καὶ ἔταν μιὰν ἡμέρα ὁ δάσκαλος ἔκαμνε μάθημα γιὰ τὴν ὠφέλεια τῶν πουλιῶν, ὅλοι ἐγύριζαν καὶ ἐκοίταζαν τὸν Στάθη καὶ τὸν Κώστα. Ὁ Στάθης ἐκοκκίνιζε ὡς στ’ αὐτιά καὶ θὰ ἤθελε νὰ κρυφθῆ κάτω ἀπὸ τὸ θρανίο του. Ὁ Κώστας ὅμως ἔκαμνε τὸν ἀδιάφορο, μὰ ἦτο στενοχωρημένος πού τὸν ἐκοίταζαν ἔτσι.

“Ὅταν ὁ γκιώνης ἐμεγάλωσε, ἕνα δειλινὸ ὁ κύρ Σταμάτης εἶπε στὸ Στάθη.

—Πᾶμε στὸ δάσος. Πάρε μαζί σου καὶ τὸ κλουβὶ μὲ τὸ γκιώνη.

Ἐσκοτείνιαζε τὴ στιγμή, πού ἐφθασαν στὸ δάσος. Μὰ ἡ νύκτα εἶναι ἡμέρα γιὰ τοὺς γκιώνηδες.

Ὁ κύρ Σταμάτης ἐκράτησε τὸ πουλὶ στὸ χέρι του καὶ τὸ ἐσήκωσε δυὸ τρεῖς φορές σφυρίζοντας. Ὁ γκιώνης ἐκτύπησε τὰ πτερά του, ἐδίστασε γιὰ μιὰ στιγμή καὶ ὕστερα ἐσηκώθηκε βαριά καὶ ἐχάθηκε μέσα στὶς φυλλωσιές.

Ὁ Στάθης τότε ἔνοιωσε, πὼς ἡ καρδιά του ἐξαλάφρωσε ἀπὸ ἕνα μεγάλο βᾶρος.

68. Οί σύντροφοι τοῦ μπάρμπα Ζήση.

Μιά Κυριακή, ὁ κύρ Σταμάτης ἐπῆρε τὰ παιδιὰ του, γιὰ νὰ κάμουν ἕνα περίπατο ὡς στοῦ δάσους.

Σιγὰ σιγὰ ἔφθασαν ὡς στήν ἄκρη τοῦ δάσους, πού εἶναι τὸ σπιτάκι τοῦ μπάρμπα Ζήση.

—“Ὦρσ καλή, μπάρμπα Ζήση, ἐφώνησε ὁ κύρ Σταμάτης, φθάνοντας ἐκεῖ.

—Καλὸ νὰ ἔχης, κύρ Σταμάτη, εἶπε χαρούμενος ὁ γέρος καὶ ἔβγαλε ἀμέσως καρέκλες, γιὰ νὰ καθίσουν κάτω ἀπὸ τὰ δένδρα. Ποιὸς καλὸς ἀέρας σᾶς ἔφερε ὡς ἐδῶ κάτω;

—“Ε, ἦλθαμε νὰ σὲ ἰδοῦμε, μπάρμπα Ζήση.

—Εὐχαριστῶ! Βλέπετε τί ὠραῖα εἶναι ἐδῶ πέρα,

τώρα μέ τήν ἄνοιξη; Νά σᾶς φέρω νά φάγετε καί μερικά μέσπιλα καί κάτι μεγάλα τραγονά κεράσια." Ε;

—Μήν κουράζεσαι, μπάρμπσ Ζήση, εἶπε ὁ κύρ Σταμάτης.

—Νά κουρασθῶ; Τί λόγος! Ἡ χαρά μου εἶναι, παιδιά μου, νά σᾶς βλέπω καί νά σᾶς περιποιοῦμαι.

Ἐὸ καλὸς γέρος ἔφερε τὰ γλυκὰ καί δροσερὰ ὀπωρικὰ καί ἔδωκε στὸν κύρ Σταμάτη καὶ στὰ παιδιά του, νά φάγουν.

Ἄρχισε ὕστερα νά τοὺς λέγη ἓνσ ὁωρὸ πράγματα γιὰ τοὺς συντρόφους του· γιὰ τὰ δένδρα, γιὰ τὰ ζῶα τοῦ δάσους, γιὰ τὰ πουλιά, πού τὸν ἐξυπνοῦσαν κάθε αὐγὴ μέ τὸ τραγούδι των.

Ἐὸ μπάρμπσ Ζήσης εἶχε μάθει καί αὐτὸς γιὰ τὴν στορία τοῦ γκιώνη καί γιὰ τὴ στενοχώρια τοῦ Στάθη.

—Παρηγορήσου λιγάκι, ἔλεγε στὸ Στάθη. Ἐὸ γκιώνης τρώγει καί μικρὰ πουλιά, ὅπως τρώγει καί τυφλοποντικούς. Μὰ τί μ'αὐτό; Δέν πρέπει τὰ παιδιά νά συνηθίζουν νά ξεφωλιάζουν τὰ πουλιά, γιατί αὐτὴ ἡ πράξη σκληρύνει τὴν καρδιά των.

Ἐὸταν, παιδί μου, ζήση κανεῖς πολὺν καιρὸ στὸ δάσος, ὅπως ἔζησα ἐγώ, δέν μπορεῖ παρά νά ἀγαπήση ὅλα του τὰ ζῶα. Ἐγὼ ἀγαπῶ περισσότερο τὰ πσυλιά. Ἄν ἤξέρατε, πόσο μιὰ μητέρα πουλιοῦ μοιάζει μέ μιὰν ἀληθινὴ μητέρα ἀνθρώπων! Ἐὸταν πλησιάζετε τὴ φωλιά μιᾶς ποταμίδας τότε, πού τὰ πουλιά της εἶναι ἀκόμη μικρά, ἡ μητέρα δέν φεύγει. Θὰ τὴν ἀκούσετε νά φωνάζη, θὰ τὴν ἰδῆτε νά τρέμη ἀπὸ τὸ φόβο της. Μὰ θὰ προτιμήση νά σταθῆ νά τὴν πιάσετε, παρά ν' ἀφήση τὰ παιδιά της.

Τὴν ἴδια μητρικὴ ἀγάπη καί τὴν ἴδιο στοργὴ

Θὰ βρῆτε καὶ σ' ἄλλα τέτοια μικρὰ πουλιά. Καὶ αὐτὸς ὁ σπουργίτης, πού εἶναι ἓνα λαίμαργο καὶ παιγνιδιάρικο πουλί, καὶ αὐτὸς ἀκόμη εἶναι ἰκανὸς πολλὰς φορές νὰ μὴ λογαριάσῃ τὴ ζωὴ του, γιὰ νὰ ὑπερασπίσῃ τὰ μικρὰ του.

Θὰ σᾶς εἰπῶ μιὰ μικρὴ ἱστορία γιὰ ἓναν σπουργίτη καὶ Θὰ καταλάβετε.

ᾠ69. Τὸ θάρρος τοῦ σπουργίτη.

Όταν καμμιά φερά φυσᾶ δυνατὸς ἄνεμος καὶ κινουῦνται τὰ δένδρα, δὲν εἶναι σπάνιο νὰ βρῆ κανεὶς στὸ δρόμο μικρὰ πουλιά πεσμένα ἀπὸ τὶς φωλιές των. Ὅλα αὐτὰ τὰ πουλιά καταντοῦν νὰ φαγωθοῦν ἀπὸ τὰ σκυλιὰ ἢ ἀπὸ τὰ ἄλλα ζῶα τοῦ δάσους.

Κάποτε, ἓνας κυνηγὸς ἐπερνοῦσε κάτω ἀπὸ μιὰ δενδροστοιχία. Ὁ σκύλος του ἔτρεχε ἐμπρός.

Ἐξαφνα ὁ σκύλος, τεντώνοντας τὸ λαιμό του, ἄρχισε νὰ περιπατῆ μὲ προφύλαξη καὶ νὰ μυρίζῃ τὸν ἄερα. Καὶ ὁ κυνηγὸς νομίζοντας, πῶς ἦτο κονένος λαγὸς ἢ καμμιά πέρδικα, ἐτοίμασε ἀμέσως τὸ ὄπλο του.

Ὅμως οὔτε λαγὸς ἦτο ἐκεῖ οὔτε πέρδικα. Ἐνα μικρὸ σπουργιτάκι εἶχε πέσει ἀπὸ τὴ φωλιά του. Εἶχε ἀκόμη κίτρινο τὸ ράμφος του καὶ μόλις ἐκρατεῖτο στὰ πόδια του. Ἀπλωνε τὶς πτεροῦγες του, πού ἦσαν ἀκόμη χωρὶς πούπουλα, μὰ δὲν ἤμποροῦσε νὰ πετάξῃ.

Ὁ σκύλος ἐπλησίασε, ἐτοιμὸς νὰ τοῦ ριχθῇ. Ἐξαφνα ὁμως ἀπὸ ἓνα γειτονικὸ δένδρο, ἓνας μεγάλος σπουργίτης ἐπτερούγισε σὰν ἀστραπὴ καὶ ἦλθε νὰ

πέση σὰν πέτρα ἐμπρὸς στὸ στόμα τοῦ σκύλου. Ἦτο ὁ πατέρας τοῦ μικροῦ καὶ ἤθελε νὰ ὑπερασπίσῃ τὴ ζωὴ τοῦ παιδιοῦ του. Ἀπλωσε τὰ πτερά του καὶ ἔβγαλε κάποιες ἀπελπισμένες φωνές.

Ὁ σκύλος ἀνοίξε τὸ στόμα του, ἀρματωμένο μὲ μυτερά δόντια. Δυὸ φορές ἐπήδησε τότε ὁ σπουργίτης ἐπάνω στὸ πρόσωπο τοῦ σκύλου. Καὶ ὁ σκύλος, ξαφνιασμένος ἀπὸ τὸ θάρρος τοῦ μικροῦ πουλιοῦ, ἔσταμάτησε. Ὅπισθοχώρησε λίγο, ἐγαύγισε δυὸ - τρεῖς φορές καὶ ἐκοίταζε μὲ ἀπορία τὸν κύριό του.

Μὰ ὁ κυνηγὸς ἐκεῖνος δὲν ἦτο σκληρὸς ἄνθρωπος καὶ δὲν ἄφησε νὰ σκοτωθοῦν τὰ δυὸ μικρὰ πουλιά. Ἐθαύμασε τὸ θάρρος τοῦ σπουργίτη καὶ τὴν ἀγάπη του γιὰ τὸ παιδί του καὶ ἀμέσως ἐφώνασε ὀπίσω τὸ σκύλο του.

Ἐσκυψε ἔπειτα, ἐπῆρε ἀπαλὰ τὸ πουλάκι καὶ τὸ ἔκρυψε μέσα σ' ἓνα βάτο.

Ὁ σπουργίτης ἐπαρακολούθησε ὅλη τὴν κίνηση τοῦ κυνηγοῦ. Καὶ βέβαια θὰ ἔμεινε εὐχαριστημένος. Μέσα στὸ βάτο θὰ ἠμπόρεσε νὰ θρέψῃ τὸ μικρό του, ὥσπου νὰ δυναμώσουν οἱ πτεροῦγες του, γιὰ νὰ πετάξῃ καὶ αὐτὸ στὰ δένδρα, μαζί μὲ τ' ἄλλα πουλιά.

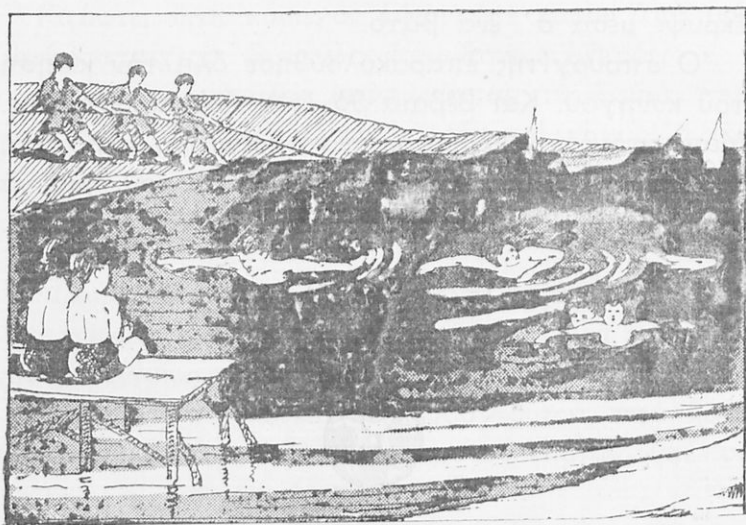
70. Ἡ γιορτὴ τῆς Ἀναλήψεως.

Μεγάλη κίνηση πάλι σήμερα στ' ἀκρογιάλι. Τὰ ψαράδικα καφεενεδάκια εἶναι στὶς δόξες των. Πολλὰ παιδιὰ παίζουν σκορπισμένα στὴν ἀμμουδιὰ καὶ ἄλλα εἶναι μέσα στὴ θάλασσα καὶ δροσιζονται.

Εἶναι ἡ γιορτὴ τῆς Ἀναλήψεως. Ἡ ἡμέρα, ποὺ ἀρχίζουν τὰ θαλάσσια λουτρά. Καὶ οἱ Μουριῶτες ἐννοοῦν νὰ τὴν γιορτάσουν ζωηρὰ αὐτὴ τὴν ἡμέρα.

Ὁ κύρ Σταμάτης εἶναι καὶ αὐτὸς ἐκεῖ μὲ τὰ παιδιὰ του.

Ἡ θάλασσα εἶναι ὄμορφη καὶ ἀστράπτει στὴ λάμψη τοῦ ἡλίου. Μακριὰ περνοῦν βαρκάκια ἢ ἄλλα καΐκια καὶ ἔχουν ἀπλωμένα τὰ πανιά. Καμμιά φορὰ φαίνε-

ται νὰ περνᾷ μακριὰ καὶ κανένα ἀτμόπλοιο, πού
καπνίζει.

Ὁ κύρ Σταμάτης ἔχει καθίσει σὲ μιὰ μεγάλη πέτρα,
κάτω ἀπὸ ἓνα πεῦκο, δυὸ μέτρα μακριὰ ἀπὸ τὸ παι-
γνιδιάρικο κῦμα, καὶ προσέχει τὰ παιδιὰ του. Ὁ
Στάθης ξέρει νὰ κολυμβᾷ καλὰ καὶ πάει βαθιὰ στὴ
θάλασσα, μαζί μὲ ἄλλους συντρόφους. Ἡ Μέλπω
ὅμως μόνο στὰ ρηχὰ περπατεῖ καὶ βυθίζεται ὡς στὰ
γόνατα.

Τῆς ἀρέσει περισσότερο νὰ παίζη μὲ τὴν ἄμμο,
νὰ σκάβη λακκάκια, νὰ κάμνη σπιτάκια καὶ νὰ ρίχνη
χαλίκια μέσα στὰ νερά. Καμμιά φορά στέκεται καὶ κοι-
τάζει τοὺς γλάρους, πού πετοῦν καὶ κατεβαίνουν
μὲ ὀρμή στὴ θάλασσα, γιὰ ν' ἀρπάξουν μὲ φωνὲς
κανένα ψαράκι.

— Πατέρα, φωνάζει ἡ Μέλπω κάθε τόσο. Ἐ-
φθειαςα ἓνα σπιτάκι. Ἔλα νὰ τὸ ἰδῆς.

— Ὠραῖο εἶναι, λέγει χαμογελώντας ὁ κύρ Στα-
μάτης. Μόνο, πού δὲν ἔχει φῶς. Καὶ ὅταν θὰ κλεί-
σης τὴ θύρα του, θὰ εἶναι μέσα κατασκότεινο.

Ἔτσι σκοτεινὰ ἦσαν τὰ σπίτια τῶν παλαιῶν ἄν-
θρώπων. Γιατὶ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη τὰ τζάμια ἦσαν
ἀκόμη ἄγνωστα. Στὰ παράθυρά των οἱ ἄνθρωποι
ἔβαζαν κομμάτια ἀπὸ πανὶ λαδωμένο. Αὐτὸ ὅμως
οὔτε ὠραῖο ἦτο οὔτε ἀρκετὸ φῶς ἔδινε στὰ σπί-
τια. Καὶ ἂν ἤθελε καὶ νὰ ἰδῆ κανεὶς ἔξω, δὲν ἤμποροῦ-
σε ἀπὸ τὸ πανί.

Τώρα ὅμως ἔχομε τὰ τζάμια, πού μᾶς προφυλά-
γουν ἀπὸ τὸν ἀέρα, ἀπὸ τὴ βροχὴ καὶ ἀπὸ τὸ κρύο
καὶ μᾶς ἐπιτρέτουν νὰ βλέπουμε καὶ ἔξω. Τὰ τζάμια
ἀφήνουν ἐλεύθερο τὸν ἥλιο νὰ μπαίνει στὰ σπίτια

μας, γιά νά τὰ φωτίζη καί νά τὰ ζεσταίνη τόσο εὐεργετικά.

“Εξαφνα τὸ κῦμα πηδᾷ καί χαλᾷ τὸ σπιτάκι τῆς Μέλπω.

— “ὦ! κάμνει ἡ Μέλπω.

“Ὁ κύρ Σταμάτης γελᾷ.

— “Ὡσπου νά φτειάσης ξανὰ τὸ σπιτάκι σου, λέγει, θὰ πεταχθῶ ὡς ἐκεῖ κάτω, στοὺς ψαράδες, νά παραγγείλω νά μᾶς φυλάξουν μερικὰ φρέσκα ψαράκια.

— Καλά, πατέρα.

Καὶ ἀλήθεια, οἱ τρατάρηδες ἄρχισαν κιόλας νά τραβοῦν τὰ δίκτυα των, τυλίγοντας τὸ σχοινί, στή στεριά. Μαζί των εἶναι καὶ μερικὰ παιδιά, ποὺ μπαίνουν καὶ αὐτὰ στή σειρά καὶ τραβοῦν μαζί μὲ τοὺς μεγάλους, τραγουδώντας τὴν «Τράτα».

71. Ἡ τράτα.

Εγία. Τὰ πρόσχαρα παιδιὰ,
ποὺ ἀνοίξαν ἀπ' τὴν ἀμμουδιὰ
στὸ πέλαο μὲ τὴν τράτα.

Ἔγία. Τραγούδια τρανταχτά.
Τὰ δίκτυα τὰ μεταξωτὰ
πίσω θάλαθου γεμάτα.

Ἔγία. Τὸ κῦμα τὸ ἔλαφρὸ
φέρνει καβάλλα τὸν ἀφρὸ
στὴν ψαροπούλα γύρα.
Καὶ τὸ ἀεράκι χαρωπὰ
σ' ὄλων τὰ πρόσωπα σκορπᾶ
ζωή, δροσιὰ καὶ ἀλμύρα.

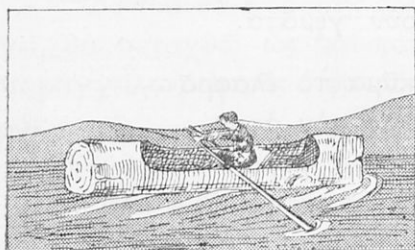
Καλὴ ψαριά, καλὴ ψαριά.
Τώρα γυρίζουν στὴ στεριά.
Τὰ γέλια εἶναι δροσᾶτα.
Τσάφ, τσούφ, τὰ πόδια στὰ νερά.
Φελλοὶ τυλίγονται σειρὰ
κι ἔξω τραβοῦν τὴν τράτα.

Στὰ δίκτυα ἀσήμια σπαρταροῦν.
Νά, χαμηλώνουν, λαχταροῦν
ξεθαρρεμένοι οἱ γλάροι.
Τρέξτε, γεμίστε τὴν ποδιά.
Ἐδῶ τὰ φρέσκα, ρὲ παιδιὰ.
Μαρίδα ποιὸς θὰ πάρῃ;

72. Πώς ο άνθρωπος ταξιδεύει στο νερό.

Ο κύρ Σταμάτης γυρίζοντας στο σπίτι του με τα παιδιά του, στο δρόμο τους έμιλοῦσε ὄλο για τὴ θάλασσα.

— Στο νερό, τοὺς ἔλεγε, ὁ ἄνθρωπος εἶχε μάθει

νὰ κολυμβᾶ. Μὰ ὅσο καὶ ἄν ἤξερε, ἐκολυμβοῦσε πάντοτε χειρότερα ἀπὸ τὸν κάβουρα καὶ ἀκόμη πιὸ χειρότερα ἀπὸ τὸ ψάρι.

— Αὐτὴ δὲν εἶναι καλὴ δουλειά, ἐσυλλογίσθηκε μιὰν ἡμέρα ὁ ἄνθρωπος. Καὶ ἔφτιασε τότε μιὰ βάρκα ἀπὸ ἓνα μεγάλο δένδρο, ἔκοψε καὶ κουπιὰ καὶ ἐπῆρε δρόμο ἐπάνω στὰ νερά.

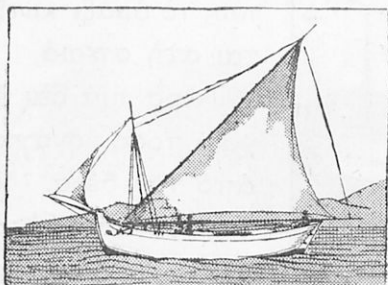
Μὰ ἐβαρέθηκε στὸ τέλος νὰ τραβᾶ κουπιὰ. Ἐκουράζετο πολὺ μ' αὐτὸ καὶ ἡ βάρκα του δὲν ἔκαμνε καὶ πολὺ δρόμο. Ἐσκέφθηκε πάλι:

— Γιατί ὁ ἄερας νὰ τρέχη ἄδικα στὸ διάστημα; Γιατί νὰ σηκώνη μόνο σκόνη στὴ στεριά καὶ κύματα στὴ θάλασσα καὶ γιατί νὰ κυνηγᾶ στὸν οὐρανὸ τὰ σύννεφα; Ἄς τὸν ὑποχρεώσω νὰ σπρώξῃ καὶ τὴ βάρκα μου.

Ἐκοψε τότε ἓνα μεγάλο κομμάτι πανί, τὸ ἔστρωσε στὸ κατάρτι καὶ ἔβαλε τὸν ἄερα νὰ τὸ φουσκώσει. Ἡ μικρὴ βάρκα, καθὼς καὶ τὸ μεγάλο καράβι, ἀμέσως ἐγλίστρησαν στὸ κύμα.

Νά λοιπόν, πού ὁ ἄνθρωπος ἐχρησιμοποίησε καὶ τὸν ἄερα. "Ὅμως, ὅσο καὶ ἂν τὸν εἶχε στὴν ὑποταγή του, δὲν εἶχε καὶ

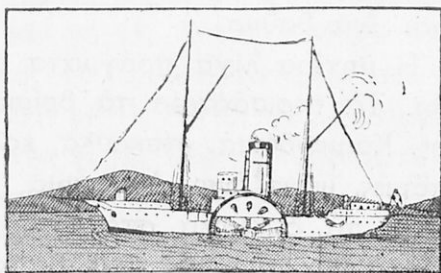
ἓνα χαλινάρι, γιὰ νὰ τὸν διευθύνῃ σύμφωνα μὲ τὴν ἀνάγκη. "Ἐτσι ἤθελε ὁ ἄνθρωπος νὰ πάη κατὰ τὸ βοριᾶ καὶ ὁ ἄερας τὸν ἔφερνε

στὴ νοτιᾶ. "Ἦθελε νὰ ταξιδεύσῃ σήμερα καὶ ὁ ἄερας τοῦ ἔλεγε:

— Θέλω νὰ κοιμηθῶ σήμερα. Περίμενε ὡς αὔριο.

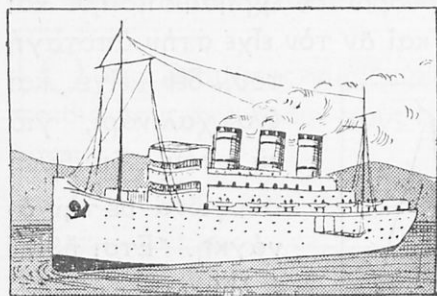
"Ἐπειτα ἤθελε νὰ κάμῃ ἓνα ταξίδι ἡσυχο καὶ ὁ ἄερας ἔσπρωχνε τόσο δυνατὰ τὸ καράβι του, πού κάποτε τὸ ἀναποδογύριζε ἢ τὸ ἐτσάκιζε ἐπάνω στὰ βράχια.

— "Α! Αὐτὴ δὲν εἶναι ζωὴ! ἔσκέφθηκε πάλι ὁ ἄνθρωπος. Πρέπει νὰ χρησιμοποιήσω τὸν ἀτμό. 'Ὁ ἀτμός εἶναι πιὸ ὑποτακτικὸς σὲ μένα καὶ μ' αὐτὸν θὰ μπορέσω νὰ τὰ βάλω μὲ τὸν ἄερα, τὸν ἀντάρτη.

"Ἐφτειασε τότε στὰ πλευρὰ τοῦ καραβιοῦ του κά-

ποιες ρόδες και έβαλε τόν άτμό νά τις γυρίζη. Τò

καράβι έκινήθηκε γοργά στο νερό, όπως τò άμάξι κινείται στή στεριά.

Τώρα πιά δέν έχομε τόσο ανάγκη άπό τόν άέρα. 'Ο άτμός κάμνει τò

τμόπλοιο νά ταξιδεύη όποτε θέλομε και όπου θέλομε. 'Ακόμη και αντίθετα στόν άνεμο και στήν τρικυμία.

73. Τò καλοκαίρι έφθασε.

Χαρά Θεοϋ είναι ό κήπος του κύρ Σταμάτη αυτή την έποχή. "Όλα μέσα εκεί φανερώνουν, πώς τò καλοκαίρι έφθασε. Τά δένδρα μεστώνουν τούς καρπούς των. Και στο λαχανόκηπο ή πρασινάδα και ή δροσιά είναι ένα θαϋμα.

'Η μητέρα λίγα πράγματα αγοράζει τώρα άπ' έξω. Τά περισσότερα τά βρίσκει μέσα στόν κήπο της. Κρεμμυδάκια, σέσκουλα, κολοκυθάκια, τομάτες, μπάμιες, μελιτζάνες, άγγούρια.

Και τά όπωρικά στο δενδρόκηπο είναι επίσης άρκετά. Κεράσια, μέσπιλα, βερίκοκκα, άχλάδια.

'Ο παππούς ήλθε πάλι προχθές, για νά ρίξη μιá ματιά στόν κήπο. 'Ο παππούς δέν μπορεί νά λησμονήση τόν κήπο, πού τόσο τόν έπεριποιείτο, όταν ήτο νεώτερος.

— Τὸν Ἰούνιο, ἔλεγε στὸ Στάθην, βάζω πάντοτε λίπασμα στ' ἄνθη μου, στὰ δένδρα καὶ στὰ λαχανικά μου. Τὸ λίπασμα αὐτὸ τὸ ρίχνω μετὰ τὸ πότισμα καὶ ὕστερα σκαλίζω καὶ τὴ γῆ. Αὐτὸ τὸ κάμνω κάθε ἐβδομάδα, ὡς στὸ τέλος τοῦ Ἰουνίου. Ὑστερα σταματῶ αὐτὴ τὴ δουλειά, γιατί με τὶς ζέστες τὰ λιπάσματα δὲν εἶναι εὐχάριστα στὰ φυτά. Προσέχω πάντοτε νὰ μὴν πέφτη τὸ λίπασμα ἐπάνω στὰ φύλλα. Ἄν μοῦ συμβῆ τέτοιο πρᾶγμα κατὰ λάθος, ἀμέσως πλύνω τὰ φύλλα τῶν φυτῶν με καθαρὸ νερό.

Ἐξαιρετικὰ ὁμορφα εἶναι καὶ τὰ ἄνθη, στὸν κῆπο καὶ στὴν αὐλή. Οἱ τριανταφυλλιές καὶ οἱ γαρυφαλλιές μοσχοβολοῦν. Τὸ γιασεμί κάθε βράδυ γεμίζει τὰ κλαδάκια του με ἄσπρα ἀστρουλάκια. Χαριτωμένα γέρνουν τὰ κρίνα, οἱ ἥλιοι καὶ οἱ πανσέδες.

Καὶ οἱ βασιλικοὶ στὶς γλάστρες φουντώνουν καὶ ἀρωματίζουν τὸν ἀέρα, μόλις τριφθῆ στὰ φύλλα των τὸ ἀκούραστο χέρι, ποὺ τοὺς ποτίζει.

Μέσα σ' αὐτὲς τὶς ὁμορφιὲς κάθε πρωί, πρὶν ἄκόμη ἀνατείλῃ ὁ ἥλιος, κάθονται ὁ Στάθης καὶ ἡ Μέλπω καὶ μελετοῦν μαζί γιὰ τοὺς διαγωνισμοὺς.

— Λέγεις νὰ μὴν προβιβασθῶ ; Ἐρωτᾷ ἀνήσυχη ἡ Μέλπω.

— Σώπα, καημένη, ποὺ δὲν θὰ προβιβασθῆς, τῆς λέγει ὁ Στάθης. Μακάρι νὰ πάρουν τὸ βαθμὸ τὸ δικό σου ὅλα τὰ παιδιὰ τῆς τάξης σου. Ἐγώ, ὅσο γιὰ τὴν τάξη μου, πολὺ φοβοῦμαι, πῶς θὰ μείνη στὴν ἴδια ὁ Κώστας. Γιατὶ εἶναι καὶ ὁ πιὸ ἀμελής στὰ μαθήματα.

Καμμιά φορὰ ἡ Μέλπω ἀφήνει τὸ βιβλίο της καὶ πιάνει τὴ χειροτεχνία. Κεντᾷ γιὰ τὶς ἐξετάσεις ἕνα σταυρὸ ἐπάνω σὲ χαρτόνι.

74. Διακοπές.

Στὰ μέσα Ἰουνίου τὸ σχολεῖο στὶς Μουριές ἐκλείσσε. Ὁ Στάθης καὶ ἡ Μέλπω ἐπροβιβάσθησαν καὶ ἐπῆσαν τὸν καλύτερο βαθμὸ μέσα στὴν τάξη των.

Ὁ καημένος ὁ παπποῦς! Πόσο ἐχάρηκε γι' αὐτό!

Ἐκάθητο στὸ καφενεῖο, στὴν πλατεῖα, μὲ κάποιους φίλους του, ὅταν τοῦ ἐπῆσαν τὴν εἶδηση. Παρὰ λίγο νὰ δακρύσει. Ἐσούφρωσε λιγάκι τὰ χεῖλη του καὶ εἶπε μὲ ὑπερηφάνεια, ποὺ ἔκαμνε νὰ λάμπουν τὰ μάτια του:

— Δὲν θέλω νὰ τὸ παινευθῶ, μὰ ἔχω ἐγγόνια, ποὺ λέγω, πὼς θὰ μᾶς βάλουν τὰ γυαλιὰ στὰ γράμματα. Ὅσα δὲν ἐμάθαμε ἐμεῖς, θὰ τὰ μάθουν αὐτὰ μὲ τὸ παραπάνω.

Ἡ μητέρα, χαρούμενη καὶ αὐτὴ καὶ ὑπερήφανη, ἄρχισε νὰ ἐτοιμάζει τὰ παιδιὰ γιὰ τὸ ταξίδι των στὶς Καστανιές.

— Νὰ πᾶτε, παιδιὰ μου, ἐκεῖ, νὰ ξεκουρασθῆτε, τοὺς ἔλεγε. Ὁ θεῖος σας θὰ σᾶς περιποιηθῆ πολὺ. Θ' ἀναπνεύσετε τὸν καθαρὸ ἀέρα τοῦ βουνοῦ καὶ θὰ γυρίσετε πάλι στὶς Μουριές γεμᾶτοι ὑγεία καὶ δύναμη, γιὰ ν' ἀρχίσετε τὰ νέα σας μαθήματα.

— Καὶ θὰ εἴμαστε ὁλόμαυροι ἀπὸ τὸν ἥλιο, ἐπρόσθετε ἡ Μέλπω μὲ γέλια. Κανεὶς δὲν θὰ μᾶς γνωρίζη πιὰ καὶ τὰ μικρὰ παιδιὰ θὰ μᾶς φοβοῦνται.

— Ἄν θέλῃ ὁ Θεός, μητέρα, πότε θὰ φύγωμε; ἐρωτοῦσε ὁ Στάθης.

— Μεθαύριο, τὴν Κυριακὴ, θὰ ξεκινήσετε πρῶι πρῶι ἀπὸ τὴν πλατεῖα. Δυόμιση ὥρες εἶναι ὅλο τὸ

ταξίδι με τὸ αὐτοκίνητο. Ἄν καὶ τὸ ξέρεις δὲ ἐσὺ ἀπὸ πέρυσι.

Τὸ Σάββατο τὸ μεσημέρι, μόλις εἶχε στρωθῆ τὸ τραπέζι, ἓνα ἀμάξι ἐσταμάτησε στὴν ἐξώθυρα καὶ σὲ λίγο ἀκούσθηκε νὰ κτυπᾷ τὸ κουδούνι.

Τρέχουν τὰ παιδιὰ ν' ἀνοίξουν καὶ πίσω πηγαίνει καὶ ἡ μητέρα νὰ ἰδῆ.

Μόλις ἀνοίξε ἡ θύρα, ἓνας νέος ὡς εἴκοσι δυὰ χρονῶν ἐμπῆκε μὲς στὴν αὐλή.

— Θεία, ἐφώνασε.

— Ἄνδρέα! ἔκαμε ἡ μητέρα καὶ ἀγκάλιασε τὸν ἀνηψιό της.

Ἦτο ὁ γυιὸς τοῦ θείου τοῦ Βασίλη καὶ εἶχε φθάσει ἐκείνη τὴ στιγμή ἀπὸ τὴ Ἀθήνα, γυρίζοντας στὸ χωριό του.

— Ἐλᾶτε, ἐλᾶτε, παιδιὰ, εἶπε ἡ μητέρα. Τί εὐτυχία! Στὸ ταξίδι σας θὰ ἔχετε συντροφιά καὶ τὸν ἐξάδελφό σας. Καὶ ὁ θεῖος καὶ ἡ θεία σας στὶς Καστανιές θὰ πάρουν τώρα τρεῖς χαρές, ποὺ θὰ σᾶς ἰδοῦν. Τί εὐτυχία!

75. Τὸ ταξίδι.

Τὴν Κυριακὴ τὸ πρωί, ὅλη ἡ οἰκογένεια εὐρίσκετο στὴν πλατεῖα. Ὁ παπποῦς, ἡ γιαγιά, ὁ πατέρας, ἡ μητέρα, ὁ Γιάννης ὁ «κόρακας», ὁ Κατσαρός, ἀκόμη καὶ μερικοὶ φίλοι τοῦ Στάθου. Ὅλοι εἶχαν πάει ἐκεῖ, γιὰ νὰ προβοδίσουν τοὺς ταξιδιωτῆς.

— Νὰ μὴν ξεχάσετε καὶ ἀπὸ μένα τὰ χαιρετίσματα, ἔλεγε κάθε τόσο ἡ γιαγιά.

Σὲ λίγο τὸ αὐτοκίνητο ἐξεκίνησε.

— Νὰ πᾶτε στὸ καλό! εἶπε ὁ κύρ Σταμάτης μὲ βουρκωμένα μάτια.

Μὰ τάχα καὶ τὰ μάτια τῆς μητέρας ἢ τῆς γιαγιᾶς ἐπῆγαν ὀπίσω; Οἱ δυὸ γυναῖκες ἐκίνησαν λίγες στιγμὲς τὸ μαντήλι των στὸν ἄερα καὶ ὕστερα ἐσκύπισαν μὲ αὐτὸ δυὸ μεγάλα δάκρυα, ποὺ ἐκύλισαν γοργὰ στὰ μάγουλά των.

Τὸ αὐτοκίνητο ἐπέρασε τοὺς τελευταίους δρόμους τοῦ χωριοῦ καὶ τώρα ἔστριβε τὴ γωνιὰ τοῦ δάσους.

Νὰ τὸ σπιτάκι τοῦ μπάρμπα Ζήση. Ὁ καλὸς γεροντᾶκος ἐστέκετο στὴ θύρα του καὶ ἐκοίταζε τὸ αὐτοκίνητο. Τὰ παιδιὰ τὸν ἐχαιρέτισαν ἀπὸ μακριὰ μὲ τὸ μαντήλι των καὶ ἐκεῖνος ἔβγαλε καὶ ἐκινούσε τὸ σκούφο του.

Ἐπροχωροῦσαν γοργὰ στὸ δρόμο των καὶ ἔβλεπαν ἕνα σωρὸ πράγματα.

Σὲ μερικὰ μέρη τὰ γεννήματα ἦσαν θειρισμένα καὶ οἱ χρυσὲς θημωνιὲς ὑψώνοντο στὴ γραμμὴ, κοντὰ στὰ χωράφια καὶ στὰ ὑποστατικά.

Στὶς πλαγιὰς τῶν λόφων τ' ἀμπέλια ἦσαν γεμᾶτα

ἀπό μεγάλα τσαμπιά ἀγουρίδα. Καὶ στήν κορυφή ἔβροσκαν ἄσπρα κοπάδια ἀρνιῶν.

Τώρα ἐπερνοῦσαν ἑμιὰ γέφυρα. Κάτω τὸ ποτάμι, μὲ λιγοστό νερό, ἐκυλοῦσε ἤσυχο μέσα ἀπὸ σωρούς ἄμμου. Ἀπὸ τῆ δεξιὰ μεριά τοῦ ποταμιοῦ ἦσαν σκορπισμένα μερικὰ σπιτάκια, χωμένα μὲς στήν πρασινάδα. Δυὸ τρεῖς ἀγελάδες ἔβροσκαν ἐκεῖ, κρυμμένες ὡς στήν κοιλιὰ μὲς τὸ χορτάρι τοῦ λειβαδιοῦ.

Νὰ καὶ ἓνα ἄλλο ποταμάκι, ποὺ ἐπερνοῦσε μέσα ἀπὸ δυὸ σειρὲς λεῦκες.

Τὰ μακρινὰ βουνὰ ἄρχισαν πιά λίγο λίγο ν' ἀλλάζουν χρώματα. Γαλάζια στήν ἀρχή, τώρα εἶχαν γίνει πιὸ μαῦρα καὶ οἱ πλαγιές των ἐφαίνοντο καθαρά, πὼς ἦσαν δασωμένες.

Κάθε στιγμή, ἀπὸ τὴν ὥρα ποὺ ἐξεκίνησαν ἀπὸ τὶς Μουριές, ἐπαρουσιάζετο καὶ νέο θέαμα στὰ μάτια τῶν παιδιῶν. Καὶ τὰ παιδιά δὲν ἤξεραν μὲ τί λόγια νὰ φανερώσουν τὸ θαυμασμό των.

— Ἐχετε δίκιο νὰ θαυμάζετε, παιδιά! τοὺς ἔλεγε ὁ Ἀνδρέας. Ἡ Ἑλλάδα μας εἶναι τόσο ὁμορφη, ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ τὴ γυρίση κανεὶς ὀλόκληρη. Καὶ ὅσοι Ἕλληνες ἀναγκάζονται νὰ τὴν ἀφήσουν καὶ νὰ ζήσουν στήν ξενιτεία, ποτέ των δὲν λησμονοῦν τὸν καθαρὸ της οὐρανὸ καὶ τὸ γλυκὸ της κλίμα. Εἶναι ὁμορφη, ἀλήθεια, ἡ πατρίδα μας.

Στὶς δέκα τὸ πρωὶ οἱ ταξιδιωτὲς μας εἶχαν φθάσει κιόλας στὶς Καστανιές. Δυὸ μουλάρια τοὺς ἔφεραν μὲ τὰ πράγματά των στὸ χωριό, στήν πλαγιὰ τοῦ βουνοῦ. Μόλις εἶχε τελειώσει ἡ λειτουργία ἐκείνη τὴ στιγμή.

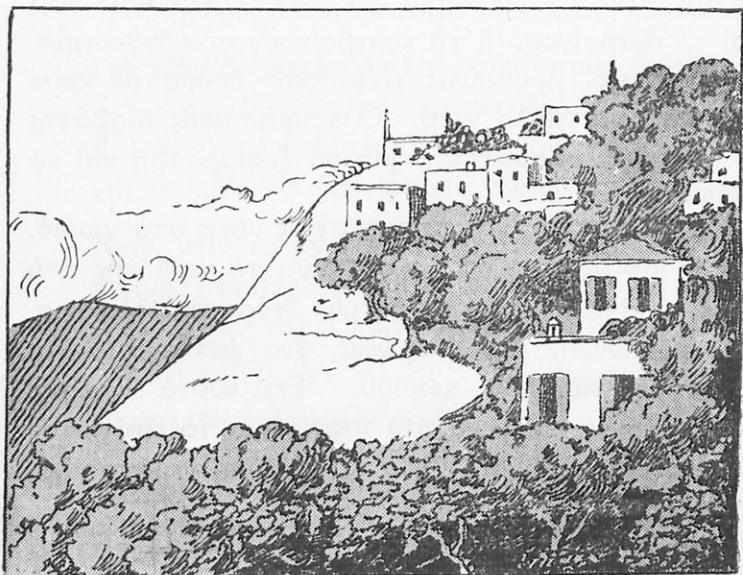
76. Οἱ Καστανιές.

Μὲ τὸ γυρισμὸ τοῦ Ἀνδρέα ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, ἄν εἰπῆτε, πὼς ἑκατὸ ἄνθρωπος: ἦλθαν καὶ ἕκαμαν ἐπίσκεψη τοῦ κύρ Βασίλη καὶ τῆς καλῆς κυρᾶς Θεοδώρας, τῆς γυναίκας του, πάλι λίγοι θὰ εἶναι. Ἡ Μέλπω δὲν ἐπρόφθανε νὰ βγάζη τὸ δίσκο μὲ γλυκὸ ἢ μὲ καφέ.

— Παλληκάρι ἔγινε ὁ γυιόκας σου, ἔλεγαν στὸν κύρ Βασίλη.

Καὶ αὐτὸς ἑκαμάρωνε. Ἐκαμάρωνε, μιὰ γιὰ τὸ γυιό του, τὸ παλληκάρι του, καὶ μιὰ γιὰ τὰ ἀνήψια του, ποὺ εἶχε νὰ λέγη καὶ γι' αὐτὰ καὶ νὰ ὑπερηφανεύεται.

— Εἶναι τὰ καλύτερα παιδιὰ στὶς Μουριές, ἔλεγε. Παιδιὰ τοῦ κύρ Σταμάτη τοῦ μυλωνᾶ, μὲ τ' ὄνομα. Καὶ σπουδασμένα. Τὰ πρῶτα παιδιὰ μὲς στὸ σχολεῖο. Ψεύματα, Στάθη;

‘Ο Ἀνδρέας τώρα θ’ ἀνοίγε ἓνα ἐργαστήριον στὶς Καστανιές. Καὶ εἶχε νὰ κάμη δουλειὰ καὶ γιὰ ὅλα τὰ γύρω μικρὰ χωριά.

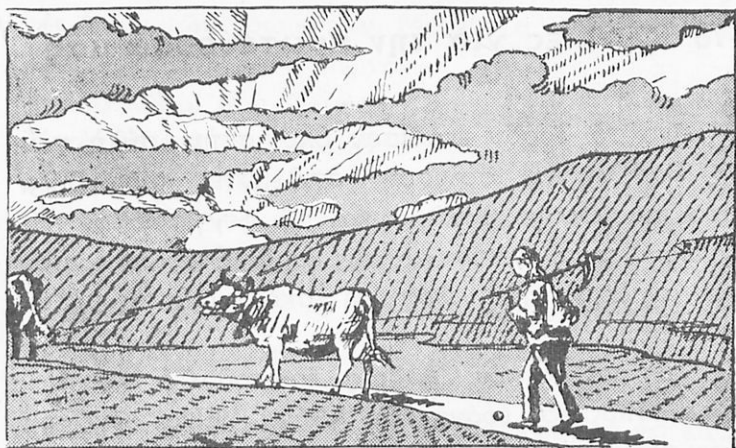
‘Ὡστόσο, ἔπρεπε γιὰ τὴν ὥρα νὰ ξεκουρασθῆ, νὰ συνηθίσῃ πάλι στὴ ζωὴ τῆς ἐπαρχίας καὶ τοῦ χωριοῦ. Ἐπειτα ἔπρεπε νὰ περιποιηθῆ καὶ τὰ ἑξαδελφάκια του, νὰ κάμη μαζί των ἐκδρομὲς. Γιατὶ ὁ πατέρας του πάντοτε εἶχε τὴ δουλειὰ του καὶ δὲν θὰ ἠμποροῦσε νὰ εὐχαριστήσῃ ὅσο ἔπρεπε τὰ παιδιά.

Οἱ Καστανιές εἶναι ἓνα ὄμορφο χωριό. Καμμιά ἔξηνταριά σπιτάκια ὀλάσπρα, σωρειασμένα στὴν πλαγιά τοῦ δασωμένου βουνοῦ. Ἀπὸ τὸν κάμπο φαίνονται ψηλὰ σὰν μιὰ φωλιά περιστερῶν.

Ἀπὸ τὸ χωριὸ ὡς κάτω στὸν κάμπο, ἐκεῖ πού σταματᾷ καὶ τὸ αὐτοκίνητο, εἶναι ἓνας δρομάκος, ἄλλοτε κατηφορικός καὶ ἄλλοτε μὲ λίγα σκαλοπάτια, πού τὰ μουλάρια τὰ ἔχουν συνηθίσει πιά καὶ τ’ ἀνεβαίνουν ἢ τὰ κατεβαίνουν σὰν ἄνθρωποι.

Δυὸ τρεῖς βρυσοῦλες εἶναι στὸ δρόμο μὲ κρῦο σὰν τὸ κρύσταλλο νερό. Ὁ κουρασμένος διαβάτης σ’ αὐτὲς θὰ σταματήσῃ, γιὰ νὰ ξεκουρασθῆ καὶ νὰ ξεδιψάσῃ.

Μὰ οἱ βρύσες εἶναι περισσότερες μέσα στὸ χωριό. Καὶ ἡ πιὸ μεγάλη ἀπ’ αὐτὲς δίνει τὸ νερό της στὴ μικρὴ πλατεῖα, κάτω ἀπὸ τρία θεόρατα πλατάνια, πού ἠσκιώνουν δυὸ καφενεῖα, ἓνα ἐστιατόριον καὶ τὸ φαρμακεῖο τοῦ χωριοῦ. Ἐκεῖ κοντὰ εἶναι καὶ ἓνας φούρνος καὶ λίγο πιὸ πέρα εἶναι τὸ σπίτι τοῦ κύρ Βασίλη, μὲ ὠραῖο κῆπο καὶ μὲ αὐλὴ γεμάτη γλάστρες, πού μοσχοβολοῦν.

77. Βράδυ στο χωριό.

Τρανός βασιλιάς, μέ χρυσή φορεσιά,
γέρνει ο ήλιος στην κόκκινη δύση.
Σε λίγο θά πέφτη άνάρια ή δροσιά,
τους άνθους, που ξυπνοϋν, νά ποτίση.

Για ίδες, ο ζευγάς άπ' τους κάμπους γυρνά.
— Καλησπέρα, ζευγά, καλησπέρα.
Και άκοϋς μέ του γρύλλου τó τρίξιμο, νά,
και βοδιών κουδουνίσματα πέρα.

Ντίν, ντίν τά κουδούνια. Μακριά στο βουνό
ήσκιοι πέφτουν γαλάζιοι στα πλάγια.
Ντάν, ντάν και ή καμπάνα κτυπά έσπερινό.
Τό ξωκκλήσι μυρίζει άπό βάγια.

Άργά τά λελέκια πετοϋν χαμηλά
και καπνίζει τó κάθε καλύβι.
Καλύβια λευκά, βραδυνό σαν γελά,
ποιές άγάπες ή στέγη σας κρύβει ;

78. Ὁμιλίες γιὰ τὴν πρωτεύουσά μας

Ἐκεῖνο τὸ βράδυ ἐκάθισαν ὅλοι στὴν αὐλὴ τοῦ κύρ Βασίλη καὶ ἄρχισαν ἀτελείωτες συνομιλίες. Ἦτο μιὰ ωραία βραδεὶά καὶ τὸ φεγγάρι ἐφώτιζε μαγικὰ ὅλα τὰ ποτιστικὰ τῆς κυρᾶς Θεοδώρας, ποὺ ἄνοιγαν ἐκείνη τὴν ὥρα καὶ ἐσκόρπιζαν τὶς μυρωδιές των.

— Πές μας λοιπόν, Ἀνδρέα, ἐρωτοῦσε ὁ κύρ Βασίλης. Πῶς σοῦ ἐφάνηκε ἡ Ἀθήνα; Εἶναι μεγάλη; Εἶναι τρεῖς, τέσσερες φορές πιὸ μεγάλη ἀπὸ τὸ χωριό μας;

Ὁ Ἀνδρέας ἐχαμογέλασε.

— Τί λέγεις, καλὲ πατέρα; Μόνο τρεῖς ἢ τέσσερες φορές; Δὲν λέγεις καλύτερα ἕκατὸ φορές καὶ πάλι νὰ ἰδοῦμε; Ἡ πρωτεύουσά μας εἶναι μιὰ πόλη ἀπεραντη, μὲ ἀμέτρητο κόσμο.

Ὅταν γιὰ πρώτη φορά ἐβγῆκα στὸ σταθμὸ καὶ εἶδα τόσον κόσμο, ἐστάθην σαστισμένος νὰ ἰδῶ τί συμβαίνει. Ἐπροχώρησα ὕστερα δειλὰ δειλά. Τί θόρυβος ἦτο ἐκεῖνος ἀπὸ φωνές καὶ ἀπὸ αὐτοκίνητα! Ἐβόϊζαν κάθε στιγμή τ' αὐτιά μου, καθὼς ἐπερνοῦσα τοὺς μεγάλους δρόμους.

Σπίτια ψηλά, μὲ τέσσερα, πέντε, ἕξι καὶ ἑπτὰ πατώματα, ωραία, καλοκαμωμένα. Καταστήματα μεγάλα, πλουσιώτατα, μὲ κάθε εἶδος ἐμπορεύματα. Τῆ νύκτα εἶναι ὀλόφωτα καὶ χαίρεσαι νὰ περνᾶς καὶ νὰ τὰ βλέπης. Τὰ μεγαλύτερα βρίσκονται στὴν ὁδὸν Σταδίου. Ὁ μεγάλος αὐτὸς δρόμος, ποὺ ἐνώνει δυὸ μεγάλες πλατεῖες, τὴν Ὁμόνοια καὶ τὸ Σύνταγμα,

τῆ νύκτα στολίζεται μὲ ἀμέτρητες φωτεινὲς ἐπιγραφές ὄλων τῶν χρωμάτων. Μοιάζει σὰν παραμυθένιος δρόμος, καθὼς τὸν περνᾷς.

Δυὸ λόφοι σὰν ζωγραφιὰ στολίζουν τὴν Ἀθήνα. Ἀπὸ τῆ μιὰ ὁ Λυκαβηττός, μὲ τὸν Ἅγιο Γεώργιο στὴν κορυφή του, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη ἡ Ἀκρόπολη, μὲ τὸν Παρθενῶνα καὶ μὲ τὰ ἄλλα ἀρχαῖα ἀθάνατα μνημεῖα τῆς.

Ἐνθα εἶναι καὶ τὰ παλιὰ Ἀνάκτορα. Κάτω ἀπ' αὐτὰ εἶναι τὸ μνημεῖο τοῦ Ἄγνωστου Στρατιώτη. Καὶ πλάϊ εἶναι ὁ μεγάλος Ἐθνικὸς κήπος καὶ τὸ Ζάππειο. Λίγο πιὸ πέρα ἀπὸ τὸ Ζάππειο, μὲ τὸ καταπράσινο πάρκο του, ἀσπρίζει τὸ μαρμάρινο Στάδιο, ποὺ γίνονται οἱ ἀγῶνες.

Ἀπὸ τὰ ὁμορφότερα κτίρια τῆς Ἀθήνας εἶναι καὶ τὸ Πανεπιστήμιο, ἡ Ἀκαδημία, ἡ Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη, τὸ Πολυτεχνεῖο, τὸ Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο καὶ τὸ Βασιλικὸ Θέατρο. Κάθε τόσο ἐπήγαινα καὶ τὰ ἑκαμάρωνα.

Ὅσο γιὰ ἐκκλησίες, μὴ μὲ ρωτᾶτε. Πολλὲς καὶ μεγάλες.

Εἶναι ἀδύνατο νὰ σᾶς περιγράψω μέσα σὲ μιὰ βραδεῖὰ ὄλα, ὅσα εἶδα στὴν πρωτεύουσά μας. Μὰ τί τὰ θέλετε; Μ' ὅλες αὐτὲς τὶς ὁμορφιές, πόσες φορές ἐκεῖ κάτω δὲν ἔλαχτάρησα τὸ μικρούλικο καὶ ἤσυχο χωριό μας, ποὺ εἶναι κρυμμένο σ' αὐτὴ τὴ γωνιά τοῦ βουνοῦ! Πόσες φορές δὲν ἔλαχτάρησα τὸν καθαρό του ἀέρα, ποὺ τὸν ἀναπνέομε ἐδῶ ψηλά, εὐτυχισμένοι, σὰν νὰ εἴμαστε πιὸ κοντὰ στὸ Θεό, γιὰ νὰ τὸν δοξάζωμε καὶ νὰ τὸν εὐχαριστοῦμε!

79. Ξημέρωμα στις Καστανιές.

Τὸ ξημέρωμα στὶς Καστανιές εἶναι ἓνα θαῦμα. Οἱ κορυφές τῶν ἀντικρυνῶν βουνῶν παίρνουν ἓνα μαγευτικὸ ρόδινο χρῶμα, σὰν νὰ φυτρῶνουν ἐπάνω των χιλιάδες τριαντάφυλλα.

Ὁ κάμπος κάτω εἶναι κρυμμένος σὲ μιὰ ἀνάρια καταχινιά. Τὰ χωράφια του φαίνονται σὰν σκεπασμένα ἵμ' ἓνα ἀραχνοῦφαντο πέπλο. Ἡ Ἐξαφνα προβάλλει ὀλόχρυσος ὁ ἥλιος. Καὶ ὅσο ὁ ἥλιος ψηλώνει, τόσο ἡ καταχινιά διαλύεται στὸν κάμπο καὶ ἀρχίζουν νὰ ξεχωρίζουν τὰ λειβάδια, τὰ χωράφια καὶ τ' ἀμπέλια.

Μὲ τέτοια δροσερὰ καὶ μαγευτικὰ ξημερώματα ξυπνοῦν ὁ Στάθης καὶ ἡ Μέλπω. Βγαίνουν στὸ μικρὸ ἐξώστη τοῦ σπιτιοῦ τοῦ Θείου Βασίλη καὶ κοιτάζουν πέρα. Ἡ ψυχὴ των γεμίζει χαρὰ καὶ στὰ χεῖλη των, χωρὶς νὰ τὸ ζητήσουν, ἔρχεται ἓνα τραγούδι:

Ξημερώνει. Ἡ αὐγούλα
μᾶς καλεῖ χαρωπά.

Τ' ἀεράκι ἀπ' τοὺς κάμπους
χίλια μύρα σκορπᾷ.

Κάθε βρύση κι ἀηδόνη,
κάθε φύλλο κι ἀνθός.
Κι ὅλα ψάλλουν τὸν ἥλιο,
ποὺ προβάλλει ξανθός.

Στὸ ξωκκλήσι ἐκεῖ πέρα,
ποὺ τὸ σήμαντρο ἤχεϊ,
ἓνας γέροντας κάμνει
μυστικὴ προσευχή.

Λάμπει ὁ κόσμος κι ἡ πλάση
σάν Θεοῦ ζωγραφιά.

Ἔ, παιδιά, σηκωθῆτε,
νὰ χαρῆτε ὁμορφιά.

80. Οἱ μέλισσες.

Στὸ βάθος τοῦ κήπου τοῦ Θείου Βασίλη ἦτο μιὰ κυψέλη. Ἐκεῖ κοντὰ ἦσαν φυτρωμένα καὶ μερικὰ κρινάκια καὶ τριαντάφυλλα, καθὼς καὶ μιὰ φραγκοσταφυλιά.

Οἱ μέλισσες δὲν εἶναι κακές. Δὲν θέλουν ὅμως νὰ τὶς ἐνοχλοῦν στὴ δουλειά των. Καὶ ὁ Θεῖος Βασίλης εἶχε εἰπεῖ νὰ μὴ πηγαίνουν κατακεῖ παιδιά.

Μιὰν ἡμέρα ὅμως ὁ Στάθης καὶ ἡ Μέλπω, ζητώντας νὰ κόψουν ἓνα κρινάκι, ἐπλησίασαν πολὺ στὴν κυψέλη. Καὶ ὅταν ἡ Μέλπω ἀπλωσε τὸ χέρι της, γιὰ νὰ πιάσῃ τὸ ἄνθος, μερικὲς μέλισσες, ποὺ ἦσαν κρυμμένες μέσα καὶ ἐρροφοῦσαν τὸ χυμὸ του, γιὰ νὰ τὸν κάμουν μέλι, ἐπέταξαν θυμωμένες.

Οἱ θυμωμένες μέλισσες ἄρχισαν ἀμέσως νὰ πετοῦν γύρω ἀπὸ τὴ Μέλπω καὶ νὰ βοῖζουν. Οἱ ἄλλες μέλισσες ἄκουσαν τὴν εἰδοποίηση καὶ σὲ λίγο εἴκοσι-τριάντα ἐβγῆκαν ἀπὸ τὴν κυψέλη καὶ ἐτριγύρισαν τὴ Μέλπω.

Ἐκείνη ἐπέταξε ἀμέσως τὸ λουλούδι, ἐσήκωσε τὰ χέρια της, γιὰ νὰ προφυλάξῃ τὸ πρόσωπό της, καὶ ἠθέλησε νὰ φύγῃ φωνάζοντας.

Ὁ Στάθης ὅμως τὴν ἐμπόδισε. Ἦξερε, πὼς δὲν πρέπει κανεὶς νὰ φεύγῃ καὶ οὔτε νὰ κάμνῃ μεγάλες χειρονομίες, ὅταν τὸν τριγυρίζουν μέλισσες. Γιατὶ

τότε οί μέλισσες νομίζουν, πώς ἔχουν νὰ κάμουν μὲ ἔχθρὸ καὶ ὄρμουῖν νὰ τὸν κεντρίσουν, γιὰ νὰ ὑπερασπίσουν τὴν κυψέλη των.

— Μὴν τρέχης, εἶπε ὁ Στάθης. Μείνε ἡσυχῆ στὸ πλάϊ μου καὶ μὴ φοβᾶσαι.

Ἐσκέπασε τὸ κεφάλι τῆς Μέλπως μὲ τὴν ποδιά της καὶ σιγὰ σιγὰ ἐκάθισαν καὶ οἱ δυὸ κοντὰ στὴ φραγκοσταφυλιά. Βέβαια, δὲν ἦτο ἡσυχος οὔτε ὁ ἴδιος ὁ Στάθης. Μὰ ἤξερε, πὼς ἦτο ὁ μεγαλύτερος καὶ ἔπρεπε νὰ προφυλάξῃ τὴ μικρὴ ἀδελφή του.

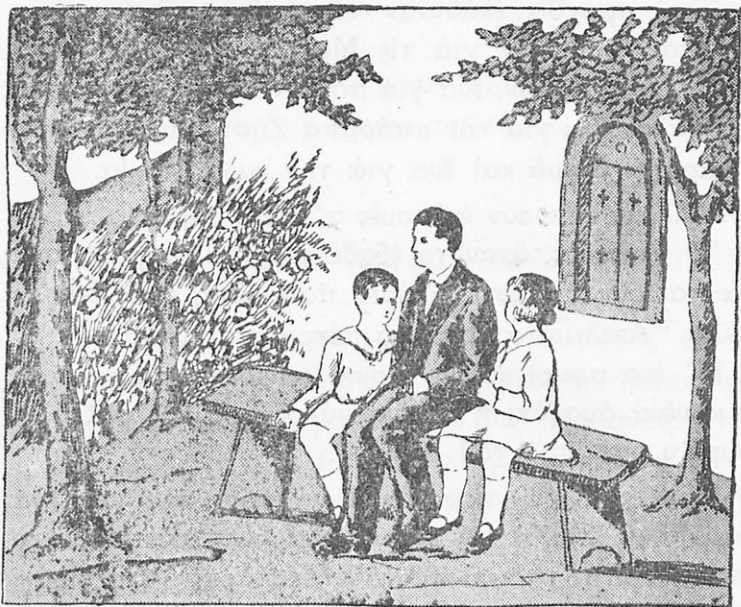
Ἀκόμη μερικὰ λεπτὰ ἐβόιζαν οἱ μέλισσες ἐπάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι τοῦ Στάθης. Ἡ καρδιά του ἐκτυποῦσε δυνατὰ. Δὲν ἐκινήθηκε ὅμως καθόλου. Μερικὲς ἄγγιξαν τὰ μαλλιά του. Τότε ὁ Στάθης ἔσκυψε σιγὰ σιγὰ καὶ ἔκρυψε τὸ κεφάλι του κάτω ἀπὸ ἓνα κλαδι τῆς φραγκοσταφυλιάς.

Σὲ λίγο ὁ θυμὸς τῶν μελισσῶν ὀλιγόστευσε. Τὸ βόϊσμα ἔγινε πιὸ σιγανό. Ἐφυγε μιὰ μέλισσα, ἄλλη μιὰ καὶ στὸ τέλος ὅλες ἐξαναγύρισαν στὴν κυψέλη.

Ἡ Μέλπω τότε ἐξεσκέπασε τὸ κεφάλι της. Εἶχε τὸ πρόσωπό της κατακόκκινο. Μὰ βλέποντας, πὼς ὁ κίνδυνος εἶχε περάσει, ἔχαμογέλασε καὶ ἀγκάλιασε τὸ Στάθης, ποὺ ἦτο ὑπερήφανος, γιὰτὶ ἠμπόρεσε καὶ ἐπροστάτευσε τὴν ἀδελφοῦλα του.

81. Τὰ παιδιά διασκεδάζουν.

Ο Ἄνδρας δὲν ξέρει πῶς νὰ διασκεδάσῃ τὰ ἑξα-
δελφάκια του.

Κάθε πρωί, τὰ παίρνει καὶ ἀνεβαίνουν ψηλότερα
στὸ βουνό. Ἐκεῖ εἶναι κάμπουσες συκιές ἑνὸς φίλου
του καὶ πηγαίνουν καὶ τρώγουν σῦκα, ποὺ εἶναι δρο-
σερὰ καὶ γλυκὰ σὰν τὸ μέλι.

Ἐκεῖ κοντὰ εἶναι καὶ ἓνα παρεκκλήσι τριγυρι-
σμένο ἀπὸ δένδρα, κορομηλιές, ροδιές, καστανιές καὶ
καρυδιές. Ἐξω ἀπὸ τὸ παρεκκλήσι εἶναι ἓνας
μπάγκος. Καὶ ἐκεῖ πηγαίνουν καὶ κάθονται ὥρες καὶ
συνομιλοῦν καὶ βλέπουν πέρα τ' ἀντικρυνὰ βουνὰ
καὶ τὰ χωριά καὶ τοὺς κάμπους.

Ἐκεῖ προχθὲς ἐκάθισαν τὰ παιδιὰ καὶ ἔγραψαν καὶ τὰ γράμματα γιὰ τὶς Μουριές. Ἐγραψαν ἓνα γιὰ τὸ σπίτι των, ἓνα γιὰ τὸν παπποῦ, ἓνα γιὰ τὸ δάσκαλο, ἓνα γιὰ τὸν μπάρμπα Ζήση, ἓνα γιὰ τὸν μπάρμπα Θωμᾶ καὶ ἓνα γιὰ τὴν κυρὰ Μαρία.

Ἄλλοτε κάμνουν ἐκδρομὲς σ' ἄλλα μέρη.

Ὁ Ἄνδρέας, ὅταν τὰ ἐξαδέλφια του κουράζονται νὰ παίζουν πάντοτε τὰ ἴδια παιγνίδια, τοὺς δείχνει ἄλλα. Ἀτελείωτα εἶναι τὰ τέτοια παιγνίδια.

Μ' ἓνα σφυρὶ καὶ μὲ μερικὰ σανίδια τοὺς φτειάνει ἢ κανένα ἀμαξάκι ἢ κανένα μύλο, πού τὸν βάζει νὰ γυρίζη στὸ νερὸ τοῦ ρυακιοῦ.

Ἡμέρες τώρα προσπαθεῖ νὰ τοὺς φτειάσῃ ἓνα караβάκι. Εὐρῆκε τὰ κατάλληλα ξύλα καὶ ἔκαμε τὸ σκάφος. Ἐπειτα τοῦ ἔβαλε δυὸ κατάρτια, ἓνα τιμόνι καὶ στὰ κατάρτια τοῦ ἔβαλε τὰ ξάρτια καὶ τὰ πανιά.

Μιά λιμνούλα, πού εἶναι ψηλὰ στὸ κεφαλόβρυσσο, ἐδέχθηκε χθὲς τὸ караβάκι, ὁμορφοστολισμένο καὶ φρεσκοβαμμένο. Τὸ ἀεράκι τοῦ βουνοῦ ἐφυσοῦσε ἀπαιὰ καὶ τὸ караβάκι ἔταξίδεψε ζωγραφιστὸ μέσα στὴ λιμνούλα.

— Μ' ἓνα τέτοιο, ἔλεγε ὁ Ἄνδρέας, μὰ πολὺ πιὸ μεγάλο, θὰ ταξιδεύσετε καὶ σεῖς καμμιάν ἡμέρα, γιὰ νὰ γνωρίσετε καὶ ἄλλα μέρη τῆς πατρίδας μας. Θὰ γνωρίσετε δαντελωτὲς ἀκρογιαλιές, σπηλιές θαλασσινές, γεμᾶτες φύκη. Θὰ γνωρίσετε κάβους, πού πηγαινούν τὰ ψαροκάϊκα καὶ ψαρεύουν. Θὰ γνωρίσετε τὰ νησιά μας, πού εἶναι ὅλα ὠραῖα, στολισμένα μὲ κατάλευκα σπιτάκια στὶς ἀκρογιαλιές.

Καὶ ἐνῶ στὰ λόγια τοῦ Ἄνδρέα ὁ νοῦς τοῦ Στάθη ἐγύριζε καὶ ἔταξίδεψε σ' ὅλες αὐτὲς τὶς ὁμορφιές τῆς

πατρίδας μας, ἡ Μέλπω ἐκοίταζε τὸ караβάκι. Καὶ ἐθαύμαζε τὴν τέχνη τοῦ ἐξαδέλφου της καὶ ἐσυλλογίζετο.

— Πόσα ὠραῖα πράγματα ξέρει νὰ φτειάνη ὁ Ἄνδρέας, γιὰ νὰ μᾶς εὐχαριστήσῃ!

82. Εἶσαι λοιπὸν κακός ;

Ἡτο κάμποση ὥρα τώρα, ποὺ ὁ Ἄνδρέας μὲ τὰ παιδιὰ, καθισμένοι πάλι στὸν μπάγκο τοῦ παρεκκλησιοῦ, ἔβλεπαν ἓνα γαῖδουράκι νὰ πηγαινοέρχεται στὸ κοντινὸ μονοπάτι καὶ νὰ κουβαλᾷ πλίνθους.

Πίσω του ἐπήγαιναν ἓνας χωρικός, ὁ κύρ Γρηγόρης, καὶ ἡ γυναῖκα του, μὲ μιὰ βέργα στὸ χέρι. Καὶ ὅταν καμμιά φορὰ τὸ γαῖδουράκι ἐσταματοῦσε, ἄρχιζαν τὶς φωνές καὶ τὰ κτυπήματα.

Ἡ δουλειὰ ἐπροχωροῦσε καὶ τὸ ζῶο εἶχε κουρασθῆ πολὺ. Καὶ μιὰ στιγμή ὁ κύρ Γρηγόρης ἄρπαξε τὴ βέργα ἀπὸ τὰ χέρια τῆς γυναίκας του καὶ ἐκτύπησε δυνατὰ τὸ καημένο τὸ γαῖδουράκι.

“Ὅταν ὁ Στάθης καὶ ἡ Μέλπω εἶδαν αὐτὴ τὴ σκηνή, ἔτρεξαν κοντά. Στὸ μεταξύ ὁ κύρ Γρηγόρης εἶχε καθίσει σὲ μιὰ πέτρα νὰ ξεκουρασθῆ καὶ ἡ γυναῖκα του εἶχε βγάλει ἓνα κομμάτι ψωμί ἀπὸ τὴν τσέπη της, γιὰ νὰ φάγῃ. Ἐνα ἄλλο κομμάτι τῆς εἶχε πέσει κατὰ γῆς καὶ ἔσκυψε καὶ τὸ ἔπιασε ἡ Μέλπω. Ἐπῆγε κοντὰ στὸ γαῖδουράκι καὶ τοῦ τὸ ἔδωκε νὰ τὸ φάγῃ μαζὶ μὲ μιὰ φλούδα καρπουζιοῦ.

Ὁ Στάθης ἐπλησίασε τὸ χωρικὸ καὶ τοῦ εἶπε:

— Εἶσαι λοιπὸν κακός, κύρ Γρηγόρη ;

— Γιατί μοῦ τὸ λέγεις αὐτό; ἐρώτησε γελώντας ἐκεῖνος.

— Γιατί κτυπᾷς πολὺ δυνατὰ τὸ γαῖδουράκι σου.

— Ἄν ἤξερες πόσο τεμπέλικο εἶναι!

— Ὅχι, εἶπε ὁ Στάθης, δὲν εἶναι ἀλήθεια. Λίγα ἴσως ἄλογα ὑπάρχουν, πού νὰ δουλεύουν σὰν αὐτό. Ἐσὺ ὁ ἴδιος τὸ ἔλεγες προχθές. Καὶ ἴσως τὸ ζῶο σου θὰ ἐδούλευε ἀκόμη καλύτερα, ἂν τὸ ἄφηνες καμμιὰ φορὰ νὰ ξεκουράζεται καὶ ἂν τὸ ἐκτυποῦσες λιγώτερο. Δὲν ἔχω δίκιο, κυρά;

— Ἐχεις πολὺ δίκιο, ἀποκρίθηκε ἡ χωρική. Ὁ κύρ Γρηγόρης θυμώνει εὐκολα. Καὶ ἐγὼ πολλές φορές τοῦ τὸ ἐπαραπονέθηκα αὐτό.

Ὁ χωρικός ἐσηκώθηκε ἀπότομα.

— Ἄν μοῦ ρίχνετε ὅλοι σας τὸ ἄδικο, εἶπε, δὲν μπορῶ παρὰ νὰ σωπάσω. Ἐλα, πᾶμε. Ἄπ' ἐδῶ καὶ ἐμπρὸς θὰ φωνάζω δυνατώτερα καὶ θὰ κτυπῶ λιγώτερο.

Μὰ ὁ κύρ Γρηγόρης δὲν ἔκαμεν ὅπως ὑποσχέθηκε. Ἐκαμε κάτι καλύτερο. Ἄπ' ἐκείνη τῆ στιγμῆ δὲν ἀκούσθηκε πιὰ νὰ πέφτη ἡ βέργα. Καὶ ἡ δουλειὰ ἐτελείωσε ἔτσι πιὸ γρήγορα.

Ὁ Ἄνδρέας, πού ὡς στὴν τελευταία στιγμῆ δὲν ἀνακατεύθηκε στὴ συνομιλία, ἐχάϊδευσε τὸν ἐξάδελφό του καὶ τοῦ εἶπε:

— Εὔγε σου, Στάθης! Ἐκαμες μιὰ εὐγενική πράξη. Κάθε φορά, παιδιά, πού θὰ σᾶς τυχαίνει ἡ εὐκαιρία νὰ ὑπερασπίζετε τὰ κακόμοιρα τὰ ζῶα, νὰ τὸ κάνατε μὲ προθυμία. Ἐνας πονετικός λόγος σας θὰ σταματήση πολλές φορές μιὰ σκληρὴ χειρονομία.

83. "Ένα περίεργο δάσος.

Στὸ πυκνὸ χορτάρι, ποὺ φυτρώνει γύρω ἀπὸ τὴ λιμνούλα κοντὰ στὸ κεφαλόβρυσο, ὁ Στάθης καὶ ἡ Μέλπω εἶναι πλαγιασμένοι πρόμυτα. Καὶ κάτω ἀπὸ τὰ μάτια των ἔχουν ἓνα πολὺ περίεργο μικρὸ δάσος.

Δένδρα τοῦ δάσους αὐτοῦ εἶναι τὰ μεγάλα κοτσάνια τῶν χορταριῶν καὶ βάτοι εἶναι οἱ τοῦφες τῆς ἀγριάδας. Μέσα σ' αὐτὸ τὸ δάσος— τί παράξενο! — ὁ Στάθης καὶ ἡ Μέλπω βλέπουν πληθὸς ἀπὸ μικρὰ ζῶα, ποὺ τρέχουν καὶ ζητοῦν τὴν τροφή των, σὰν τὰ θηρία μέσα στὰ μεγάλα δάση.

Πρῶτα πρῶτα βλέπουν τὰ μυρμήγκια. "Ερχονται ἀπὸ παντοῦ, περνοῦν ἀπὸ παντοῦ, σκαρφαλώνουν σ' ὅλα τὰ κοτσάνια. Θὰ ἔλεγε κανεὶς, πὼς ἔχουν κάποια σπουδαία δουλειὰ νὰ κάμουν καὶ πὼς δὲν θὰ καταφέρουν νὰ τὴν τελειώσουν ποτέ. Καὶ ἐκεῖνο ποὺ κουβαλοῦν, ὕστερα ἀπὸ ὅλη αὐτὴ τὴ βία, δὲν εἶναι παρὰ ἓνας μικρὸς σπόρος, ἓνα κομματάκι ἀπὸ σκουλήκι. "Αλλά πηγαίνουν καὶ ἄλλα γυρίζουν, τρέχοντας πάντοτε ἐπάνω στοὺς ἴδιους δρόμους.

Οἱ ἀράχνες εἶναι οἱ πιὸ ἡσυχες. "Εχουν τεντώσει τὸ λεπτὸ δίκτυ των ἀνάμεσα στὰ τρεμάμενα κοτσάνια. Στὸν ἡσκιο ἑνὸς φύλλου περιμένουν νὰ ἔλθῃ μόνο του τὸ φαγητό των. Καὶ νάτο τὸ φαγητό, ἔρχεται. "Απὸ τίς τόσες σκνίπες, ποὺ χορεύουν κοντὰ στὸ νερό, μερικὲς ἔρχονται νὰ ξεκουρασθοῦν μέσα στὰ χορτάρια. Καὶ χωρὶς νὰ προσέξουν, πιάνονται μέσα στὰ δίκτυα καὶ δὲν μποροῦν νὰ φύγουν. Γρήγορες, σὰν ἀστραπή, οἱ ἀράχνες ἀφήνουν τὸν κρυψῶνα των, ἀρπάζουν τίς σκνίπες, τίς τρυποῦν καὶ τίς τυ-

λίγουν μὲ τὰ νήματά των. Τρεμουλιάζουν ἀκόμη οἱ σκνίπες, ὅταν οἱ ἀράχνες εἶναι ἕτοιμες νὰ τὶς φάγουν.

Ἕνας μαῦρος γρύλλος βγαίνει ἀπὸ τὴν τρυπά του. Περιπατεῖ ἀδέξια ἀνάμεσα στὰ πατημένα χορτάρια. Τὰ πισινὰ του ποδάρια τοῦ χρησιμεύουν σὰν δεκανίκια. Πηγαίνει καὶ αὐτὸς ἐπίσης νὰ ζητήσῃ τροφή.

Ἕνας κἀνθαρος περνᾷ σιγὰ σιγὰ. Μὲ τὸ ὠραῖο πράσινο φόρεμά του, φαίνεται σὰν ἕνας ἄρχοντας τοῦ μικροῦ αὐτοῦ δάσους.

Μὰ ὁ κἀνθαρος δὲν πηγαίνει γιὰ κυνήγι. Τραβᾷ ἴσως στὸν ἀγκῶνα τῆς Μέλπως, καὶ ἐκεῖνη βάζει ἀμέσως μιὰ φωνή. Ὁ Στάθης κάμνει νὰ μετακινηθῇ ἐπάνω στοὺς ἀγκῶνες του καὶ ὁ κἀνθαρος τρομάζει καὶ φεύγει. Μὰ καὶ ὁ γρύλλος ξαναγυρίζει στὴν τρυπά του. Μόνο τὰ μυρμηγκία μένουν ἀδιάφορα καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ πηγαινοέρχωνται πάντοτε ἐπάνω στὸν ἴδιο δρόμο.

84. Ἀνάμεσα στὰ στάχυα.

1.

— Ἀὔριο θὰ κατέβωμε στὸ χωράφι, γιὰ νὰ θερι-
σωμε, εἶπε ἓνα βράδυ ὁ κύρ Βασίλης. Γι' αὐτὸ ἐμένα
θὰ μὲ συγχωρήσετε, πού θὰ πάω νὰ πλαγιάσω
ἐνωρίς.

Τὸ χωράφι τοῦ κύρ Βασίλη εἶναι στὴ ρίζα τοῦ βου-
νοῦ. Τὸ ἔχουν σπείρει συντροφικὰ μὲ ἓνα κουμπάρο
του, ἀπὸ ἓνα κοντινὸ χωριὸ τοῦ κάμπου, καὶ θὰ
μοιρασθοῦν μαζί τὸν καρπὸ.

Τὰ παιδιὰ ἀποφάσισαν νὰ ὑπάγουν καὶ αὐτὰ στὸ
θέρισμα. Μὰ δὲν ἔφυγαν τὰ ἐξημερώματα μαζί μὲ
τοὺς θερισταδες, γιατί δὲν ἔνοιωσαν νὰ ξυπνήσουν.
Δὲν ἔφυγαν οὔτε καὶ ὅταν ὁ ἥλιος ἀνέβηκε ψηλὰ στὸν
οὐρανὸ. Ἐπερίμεναν νὰ μεγαλώσῃ ὁ ἥσκιος τῆς λεύ-
κας, πού εἶναι ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ θείου, νὰ δρο-
σίση τὸ ἀπόγευμα.

Ἐφυγαν λοιπὸν τὸ ἀπόγευμα, μαζί μὲ τὸν Ἀνδρέα.
Κατέβηκαν τὸν κατηφορικὸ δρομάκο μὲ τὶς τρεῖς
βρύσες. Μὰ ὅταν ἔφθασαν στὸ χωράφι, ἡ δουλειὰ
πιά, γιὰ νὰ εἰποῦμε τὴν ἀλήθεια, εἶχε σχεδὸν τε-
λειώσει. Καὶ ναὶ μὲν, τὰ λαμπερὰ δρεπάνια ἐθέριζαν
ἀκόμη, μὰ τὰ περισσότερα στάχυα ἦσαν πλαγια-
σμένα στὴ γῆ καὶ καμωμένα δεμάτια.

Γυναῖκες καὶ ἄνδρες ἔσταμάτησαν γιὰ λίγο τὴ
δουλειὰ των καὶ ἐκοίταζαν τὰ δυὸ παιδιά, μόλις ἐχαι-
ρέτισαν τὸ θεῖο των.

Ἡ Μέλπω ἔτρεξε ἀμέσως στὸ χανδάκι καὶ ἐμά-
ζευσε μερικὰ λουλούδια. Εἶδε καὶ ἄλλα, πού ἦσαν

πιό δροσερά, φυτρωμένα μέσα στο χρυσό σιτάρι, και ήθελσε νὰ τὰ κόψη και ἐκεῖνα. Ἐπροχώρησε λοιπὸν μερικὰ βήματα. Σὲ λίγο τὰ στάχυα τὴν εἶχαν κρύψει ὀλόκληρη. Ἀμέσως ἀπ' ἐκεῖνο τὸ μέρος ἐπτερούγισαν δυὸ τρία σπουργίτια και ἕνας κορυδαλός.

Τὸ μεγάλο αὐτοκίνητο, πλάϊ στὸ χανδάκι, ἐφόρτωσε τὸ ξανθὸ σιτάρι.

— Σ' ἐπεριμέναμε, εἶπε χαμογελώντας στὸ Στάθη ὁ κύρ Βασίλης. Ἐλα, πιάσε μ' αὐτὴ τὴ διχάλα και σὺ αὐτὸ τὸ δεμάτι και ρίξε το ἐπάνω στὸ αὐτοκίνητο.

Ὁ Στάθης τρυπᾷ μὲ κόπο τὸ δεμάτι, λυγίζει τὰ γόνατά του και προσπαθεῖ νὰ τὸ σηκώσει. Μὰ ἐκεῖνο καθόλου δὲν κουνιέται. Δοκιμάζει και δεύτερη φορά. Ὁ Στάθης γίνεται κατακόκκινος και πάει νὰ σκάση. Τὸ δεμάτι σηκώνεται λίγο, μὰ ἔπειτα ξαναπέφτει.

— Νομίζω, θείε, εἶπε ὁ Στάθης, πὼς αὐτὴ ἡ δουλειὰ εἶναι πολὺ βαρεὶά γιὰ μένα. Δὲν μοῦ δίνεις καμμιάν ἄλλη;

— Δὲν μπορεῖς, τοῦ ἀποκρίθηκε, ν' ἀνεβῆς στὸ ἄμαξι καὶ νὰ σωρειάζης τὰ δεμάτια. Οὔτε τὸ αὐτοκίνητο μπορεῖς νὰ τὸ διευθύνης. Ἄκουσε λοιπόν. Θὰ μαζεύσης τὰ στάχυα, ποὺ ἔχουν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ξεχασθῆ, καὶ θὰ κάμης ἓνα μεγάλο δεμάτι, ποὺ θὰ εἶναι δικό σου, ἐντελῶς δικό σου.

2.

Ἐνῶ ὁ θεῖος ἐβοηθοῦσε ἓναν ἐργάτη νὰ φορτώσῃ τὸ αὐτοκίνητο, ὁ Στάθης, σκυμμένος στὴ γῆ, ἐγύριζε ὅλο τὸ θερισμένο χωράφι καὶ ἔψαχνε προσεκτικὰ γιὰ στάχυα.

Νὰ ἓνα. Νὰ καὶ ἄλλο ἓνα. Ὁ Στάθης γρήγορα ἐγέμισε καὶ τὶς δυὸ φοῦχτες του. Ἄφησε τὸ δεματάκι του στὸ χῶμα καὶ ἔψαχνε ἀκόμη. Νὰ καὶ ἓνα ἄλλο δεματάκι. Ἐπειτα καὶ ἄλλο καὶ ἄλλο.

— Ἄς ψάξω ἀκόμη! ἔλεγε ἀπὸ μέσα του.

Καὶ οἱ μικροὶ σωροὶ ἐγίνοντο ὅλο καὶ περισσότεροὶ καὶ ἐκοίτοντο στὴ γραμμὴ, ἀπὸ τὴ μιὰν ἄκρη τοῦ χωραφιοῦ ὡς στὴν ἄλλη.

— Ἐλα, Στάθη, ἐφώνασε ὁ θεῖος του. Τὸ αὐτοκίνητο εἶναι ἔτοιμο νὰ φύγῃ. Φέρε καὶ τὰ δικά σου δεματάκια νὰ τὰ δέσωμε.

— Θεῖε, ἐρώτησε ὁ Στάθης. Πόσο ἀλεύρι θὰ βγῆ ἀπ' αὐτὰ τὰ δεμάτια;

— Τὸ λιγώτερο δυὸ ὀκάδες, ἀνησιέ μου.

— Ζέρεις, θείε μου; Θέλω νὰ κάμωμε μ' αὐτὸ τὸ ἀλεύ-

ρι παξιμάδια, νὰ τὰ πάρω μαζί μου στὶς Μουριές,
γιὰ νὰ τὰ τρώγω τὸν χειμῶνα.

—“ Ἐχεις δίκιο, ἀποκρίθηκε ὁ Θεῖος. Τὸ ψωμί, ποὺ
κερδίζει κανεὶς μόνος του, εἶναι τὸ πιὸ γλυκό. Καὶ
τὸ τρώγει καὶ μὲ σεβασμό, γιατί ξέρει μὲ τί κόπους
κερδίζεται.

Τὸ θέρισμα ἐτελείωσε. Τὸ φορτωμένο αὐτοκίνητο
ἐξεκίνησε γιὰ τὸ κοντινὸ χωριὸ καὶ ὁ κύρ Βασίλης
μὲ τὰ παιδιὰ του καὶ μὲ τοὺς ἐργάτες ἐπῆραν τὸν
ἀνήφορο γιὰ τὶς Καστανιές.

Οἱ ἐργάτες κουρασμένοι, ἰδρωμένοι, μὰ μὲ μιὰ χαρὰ
ζωγραφισμένη στὸ πρόσωπό των, ἐκοίταζαν καθὼς
ἀνέβαιναν τὸν ἥλιο, ποὺ ἔγερνε πιά στὴ δύση καὶ
ἐτραγουδοῦσαν τὸ «Τραγοῦδι τοῦ Καλοκαιριαῦ»:

“ Ἦλιε χρυσέ, στὸν κόσμον ἀπλώσου,
δὸς τὴ ζωὴ καὶ τὴ χαρὰ.
Χρυσὰ τὰ στάχια εἶναι στὸ φῶς σου
καὶ διαμαντένια τὰ νερά.

Πάρτε ἀπὸ τ’ ἀνθη ἔσεις, μελίτσια,
πάρτε τὴ γλύκα τοῦ μελιοῦ.
Καὶ σεῖς, σπουργίτια, ὀλοῖτσια
τσιμπῆστε ρῶγα σταφυλιοῦ,

Δένδρα, γλυκοὺς καρποὺς μεστῶστε.
Δάφνες, φουντῶστε τὰ κλαδιὰ,
γιατὶ στεφάνια ἔσεις θὰ δόστε,
νὰ βάλουν τὰ καλὰ παιδιὰ.

Οἱ Θεριστάδες μὲ δρεπάνια
καὶ κουβαλοῦν δεμάτια οἱ νιές.
Ἄ, καὶ θὰ φθάσουνε στὰ οὐράνια
ἅλες αὐτὲς οἱ Θημωνιές.

“Ὅταν ἔφθασαν στὸ χωριό, εἶχε πιά σκοτεινιάσει.
Ὁ οὐρανὸς εἶχει γεμίσει ἄστρα. Οἱ γρύλλοι τώρα
ἐτραγουδοῦσαν πιὸ δυνατά.

Ὁ Στάθης μὲ τὴ Μέλπω ἐστάθηκαν νὰ κοιτάξουν
τὸν οὐρανό. Εἶδαν τότε σὰν νὰ ἐξεκίνησε ἀπὸ ψηλὰ
ἓνα ἄστρο καὶ νὰ κατέβηκε ὡς στὴν κορυφή τοῦ ἀν-
τικρυνοῦ βουνοῦ, γράφοντας μιὰ φωτεινὴ γραμμὴ.

— Ἄρα γε, ἐπιθύρισε ὁ Στάθης στὴν ἀδελφή του,
τὸ εἶδε καὶ ἡ μητέρα, ποὺ κάθεται τώρα στὸ παρά-
θυρο καὶ θὰ μᾶς σκέπτεται ;

Τ Ε Λ Ο Σ

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1	'Ανοίγουν πάλι τὰ σχολεῖα (ποίημα)	Σελ.	3
2	'Ο Στάθης γυρίζει ἀπὸ τὸ χωριὸ	»	4
3	Τὸ σπίτι τοῦ κῦρ Σταμάτη	»	6
4	Στὸ σχολεῖο	»	8
5	Πεταλούδα καὶ μέλισσα (ποίημα)	»	10
6	'Η παλιὰ λάμπα	»	11
7	'Η δουλειὰ τοῦ πατέρα	»	12
8	'Ο μύλος (ποίημα)	»	15
9	'Ο κόρακας	»	16
10	Δέκα μικροὶ ἐργάτες	»	18
11	Δυὸ φίλοι στὸ σπίτι	»	20
12	'Ο καθρέφτης ποὺ δὲν μᾶς γελά	»	23
13	Σταφύλια τῆς κληματαριᾶς	»	24
14	'Αλεποῦ καὶ σπουργίτης (ποίημα)	»	27
15	'Η νύφη μὲ τὰ πλατανόφυλλα	»	28
16	Στὴ γειτονικὴ αὐλὴ	»	30
17	'Ο παλληκαρᾶς	»	32
18	Βροχούλα καὶ ἀέρας	»	35
19	'Η ὀμπρέλλα (ποίημα)	»	37
20	Μιὰ σταλαματιὰ νεροῦ	»	38
21	Σιδηρουργεῖο ὁ «'Ηφαιστος»	»	40
22	'Ο βασιλιᾶς καὶ ὁ χωρικὸς	»	43
23	'Η μητέρα ἀρρώστησε	»	45
24	Προσευχὴ (ποίημα)	»	47
25	Τὸ σπίτι δίχως ἐσένα	»	48
26	'Ολα ἔτοιμα	»	49

27	Στὸ μύλο μὲ λιακάδα	Σελ.	51
28	Ἡ ἱστορία τοῦ μπάρμπα Ζήση	»	53
29	Ὅταν κάμνη κρύο	»	59
30	Γύρω στὴ φωτιά μας (ποίημα)	»	62
31	Λογάκια πὺ θερμαίνουν	»	63
32	Τὰ ἐνθύμια	»	64
33	Τὸ κρασί καὶ ὁ μούστος	»	66
34	Χριστουγεννιάτικες προετοιμασίες	»	67
35	Τῆ νύκτα στὴν ἐκκλησία (μὲ ποίημα)	»	70
36	Ἐνα γράμμα γιὰ τὶς Καστανιές	»	71
37	Τὸ ὄνειρο τοῦ ξυλοκόπου	»	73
38	Χειμῶνας (ποίημα)	»	75
39	Ἡ κούκλα τῆς Μέλπως	»	76
40	Ὅλα γίνονται μὲ τὴν ὑπομονή	»	77
41	Κάτω στὴ θάλασσα	»	79
42	Πίλι χιόνι	»	81
43	Ἡ κυλίστρα	»	83
44	Χιόνι, παιδιά! (ποίημα)	»	86
45	Οἱ λαμαρίνες τοῦ μπάρμπα Θωμᾶ	»	86
46	Ὁ τσοκαρᾶς εἶναι ἄρρωστος	»	88
47	Νὰ μοῦ ἀνταποδώσετε τὴ δουλειά	»	89
48	Τὰ πελεκούδια	»	91
49	Οἱ σχοινοβάτες	»	93
50	Ἐνα γράμμα ἀπὸ τὴν Ἀθήνα	»	99
51	Μισεύω ἀπὸ τὸ χωριό μου (ποίημα)	»	101
52	Τὰ θαύματα τῆς ἀνοιξῆς (μὲ ποίημα)	»	101
53	Στὸν κήπο τοῦ σχολείου	»	105
54	Μιὰ παγωνιά τοῦ Μάρτη	»	107
55	Ἀμυγδαλιὰ καὶ μηλιά (ποίημα)	»	109
56	Ἡ ξερριζωμένη δαμασκηλιά	»	109
57	Τὰ σπουργίτια	»	111

58	Τριανταφυλλιά και κισσός (ποίημα)	Σελ. 113
59	Πῶς ὁ ἄνθρωπος τρέχει ἐπάνω στὴ γῆ	» 114
60	Τρεῖς πεταλοῦδες	» 117
61	Πεταλουδίτσα (ποίημα)	» 119
62	25η Μαρτίου	» 120
63	Τὸ γενναῖο παιδί	» 122
64	Ἐξω στὰ χωράφια (ποίημα)	» 124
65	Μιά κατσίκα ποὺ ἐχάθηκε	» 125
66	Χριστὸς ἀνέστη	» 129
67	Ἡ γιορτὴ τῶν λουλουδιῶν (μὲ ποίημα)	» 131
68	Ἡ φωλιά τοῦ γκιώνη	» 133
69	Οἱ σύντροφοι τοῦ μπάρμπα Ζήση	» 140
70	Τὸ θάρρος τοῦ σπουργίτη	» 142
71	Ἡ γιορτὴ τῆς Ἀναλήψεως	» 144
72	Ἡ τράτα (ποίημα)	» 147
73	Πῶς ὁ ἄνθρωπος ταξιδεύει στὸ νερὸ	» 148
74	Τὸ καλοκαίρι ἔφθασε	» 150
75	Οἱ διακοπές	» 153
76	Τὸ ταξίδι	» 155
77	Οἱ Καστανιές	» 157
78	Βράδυ στὸ χωριὸ (ποίημα)	» 159
79	Ὅμιλιες γιὰ τὴν πρωτεύουσά μας	» 160
80	Ἐημέρωμα στὶς Καστανιές (μὲ ποίημα)	» 162
81	Οἱ μέλισσες	» 163
82	Τὰ παιδιά διασκεδάζουν	» 165
83	Εἶσαι λοιπὸν κακός ;	» 167
84	Ἐνα περίεργο δάσος	» 169
85	Ἀνάμεσα στὰ στάχια (μὲ ποίημα)	» 171

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 18 Ἰανουαρίου 1937

Ἄριθ. Πρωτ. 2059

τοὺς κ. κ. *Στυλ. Δουφρέτην καὶ Δημ. Κόραβον*

Συγγραφεῖς

Ἐνταῦθα

Εἰς ἀπάντησιν πρὸς τὴν ἀπὸ τῆς τρέχοντος αἴτησιν γνωρίζομεν ὑμῖν, ὅτι τὸ βιβλίον ὑμῶν ὑπὸ τὸν τίτλον «Ὁ καλὸς σύντροφος» ἐνεκρίθη ὡς ἀναγνωστικὸν τῆς Γ' τάξεως τοῦ δημ. σχολείου δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθ. 50163/10/7/36 ἡμετέρας ἀποφάσεως, στηριχθεῖσης εἰς τὸ ἄρθρον 4 τοῦ νόμου 5911, καὶ τὴν ἀπόφασιν τῆς οἰκείας κριτικῆς ἐπιτροπῆς τὴν περιλαμβανομένην εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 3 πρᾶξιν αὐτῆς. Ἐνεκρίθη δὲ διὰ μίαν τετραετίαν ἀρχομένην ἀπὸ τῆς 15ης Σεπτεμβρίου 1936.

Ἐντολῇ τοῦ Ὑπουργοῦ

Ὁ Διευθυντῆς

Ν. ΣΜΥΡΝΗΣ

Ἄρθρον βεν τοῦ Προεδρικοῦ Διατάγματος

«Περὶ τοῦ τρόπου τῆς διατιμῆσεως τῶν ἐγκεκριμένων διδακτικῶν βιβλίων»

Τὰ διδακτικὰ βιβλία τὰ πωλούμενα μακρὰν τοῦ τόπου τῆς ἐκδόσεώς των ἐπιτρέπεται νὰ πωλῶνται ἐπὶ τιμῇ ἀνωτέρα κατὰ 15% τῆς ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ παρόντος Διατάγματος κανονισθεῖσης ἄνευ βιβλιοσημοῦ τιμῆς πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς δαπάνης συσκευῆς καὶ τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅπως ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ μέρους τοῦ ἐξωφύλλου ἢ τῆς τελευταίας σελίδος τούτου ἐκτυποῦται τὸ παρὸν ἄρθρον.

ΤΙΜΗ ἈΔΕΤΟΥ ΔΡ. 19.40

Ἄριθ. Ἀδείας Κυκλοφ. 65295

21-8-37

ΔΕΔΕΜΕΝΟΝ ΕΠΙ ΠΛΕΟΝ ΔΡ. 3

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

0020561542

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

